

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL'UN İŞGALİNDE MÜLKÎ VE ASKERÎ BİNALAR
(1920 - 1923)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Deniz İbrahim YİĞİT

Tarih Anabilim Dalı
Yakınçağ Tarihi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

EKİM 2019

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL'UN İŞGALİNDE MÜLKÎ VE ASKERÎ BİNALAR
(1920 - 1923)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Deniz İbrahim YİĞİT

Tarih Anabilim Dalı
Yakınçağ Tarihi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

EKİM 2019

Deniz İbrahim YİĞİT tarafından hazırlanan **İSTANBUL'UN İŞGALİNDE MÜLKİ VE ASKERİ BİNALAR (1920 - 1923)** adlı bu tezin yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

Tez Danışmanı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ

Üye : Prof. Dr. İsmail TÜRKOĞLU

Üye : Dr. Zekeriya TÜRKMEN

Bu tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak yazılmıştır.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Yakınçağ Tarihi Enstitüsü tez yazım klavuzuna uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ücret karşılığı başka kişilere yazdırmadığımı (dikte etme dışında), uygulamalarımı yaptırmadığımı,
- ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Deniz İbrahim YİĞİT

İSTANBUL'UN İŞGALİNDE MÜLKÎ VE ASKERÎ BİNALAR (1920 – 1923)

ÖZET

I. Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti ile İtilaf devletleri arasında Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır. İtilaf Devletleri İstanbul'un doğrudan işgali ile ilgili bir madde olmamasına rağmen 13 Kasım 1918'de İstanbul'a asker çıkarmış ve devletin başkentini fiilen işgal etmişlerdir. Bu işgal sürecinde, fiilî işgalin ilk günü 3.626 askerden müteşekkil askerî kuvvetlerinin ikâmeti için başkentteki birçok resmî ve özel binaya el koymuştur.

İtilaf Devletleri'nin İstanbul'u fiili olarak işgal etmelerinin nedeni Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan daha ağır şartlar içeren bir barış anlaşmasını Osmanlı Devleti'ne kabul ettirmektir. İstanbul'un fiili işgaline rağmen Müttefikler'in istedikleri barış şartları Osmanlı Devleti tarafından kabul edilmediği gibi Anadolu halkı bağımsızlık için mücadeleye başlamıştır. Fiili işgal sürecinin istenilen etkiyi yapmaması üzerine İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmiş ve kendi aleyhlerine gelişen süreci bir barış anlaşması ile sona erdirmek istemişlerdir. Fiili işgal döneminde tam olarak kontrol altına alınamayan Osmanlı Devleti'nin tüm kurumlarına bu süreçte doğrudan müdahalede bulunarak Müttefikler lehine kararlar alınması sağlanılmak istenmiştir.

İşgal altında bulunan İstanbul'da, İtilaf devletlerinin toplam askerî varlığı, kısa sürede 50.000'i aşmıştır. Bu süreçte İtilaf devletleri Rus iç savaşından kaçan birçok mülteciyi de İstanbul'a getirmiştir. İstanbul'da yaşanan yangınlar, işgal ortamı, savaş sonrası gelen yoğun nüfus beraberinde konut problemine de sebep olmuştur. İtilaf kuvvetleri, İstanbul'daki bu soruna çözüm olması amacı ile Osmanlı Devleti'ne ait olan birçok mekânı işgal etmiştir. Osmanlı Devleti'nin, bilhassa stratejik öneme sahip olan binalarının işgal edilmesi; siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerden büyük sıkıntılara neden olmuştur.

Bu tezde, İstanbul'da İtilaf devletleri tarafından binaların işgali ve neticeleri Osmanlı arşiv kaynakları temel alınarak incelenmiştir. Ayrıca İstanbul'un işgali üzerine yapılmış araştırma eserlerinden de istifade edilmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: İstanbul, İşgal, İtilaf Devletleri, Kışla, Asker, Mektep, Hastane, Belediye, Yangın,

**CIVILIAN AND MILITARY BUILDINGS DURING THE OCCUPATION OF
ISTANBUL
(1920 – 1923)**

SUMMARY

The Armistice of Moudros was concluded by the Ottoman State and the Allied Powers immediately after the World War One. The Allied Powers landed troops in Istanbul on November 13th, 1918 by using this armistice as an excuse, and occupied the capital of the state de-facto. In the first day of the de-factor occupation, the Allied Powers seized many official and private buildings in the capital to use them as dwelling for their military presence that consisted of 3.626 troops.

The Ottoman State and the Allied Powers failed to sign an acceptable peace treaty in spite of the period that passed after the end of the World War One. Along with the Turkish independence movement that started in Anatolia, the Allied Powers officially occupied Istanbul on March 16th, 1920 following the ongoing de-facto occupation. Upon the official occupation, the Allied Powers took control of many key state institutions in the Ottoman State and made interventions in the working systems of these institutions in line with their own interests.

Total military presence of the Allied Powers in occupied Istanbul exceeded 50.000 in a short period of time. In addition, the Allied Powers brought many refugees that escaped from the civil war in Russia to Istanbul. The fires, occupation and intense population after the war also resulted in housing problem in Istanbul. The Allied Powers occupied many buildings belonging to the Ottoman Empire to find a solution to this problem in Istanbul. The occupation of the buildings, particularly the strategic buildings of the Ottoman State, caused major problems in political, social, cultural and economic aspects.

In this thesis, the occupation of the buildings in Istanbul by the Allied Powers and the consequences of the occupation have been reviewed based on the documentation in

the Ottoman archives. Also, significant research works conducted in relation with the occupation of Istanbul have been utilized.

KEYWORDS: İstanbul, Occupation, Allied Powers, Barrack, Troop, School, Hospital, Municipality, Fire.

ÖNSÖZ

İstanbul'un işgali, Osmanlı Devleti'nin tarih sahnesinden çekilmesinin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının en önemli safhasını oluşturur. Bu sebeple biz de Osmanlı Devleti'nin son dönemini ve Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi şartlar altında kurulduğunu anlamak adına bu konuda bir tez çalışması yapmaya karar verdik. İstanbul'un işgali üzerine önemli tez çalışmaları yapılmış olmasına rağmen, işgale uğrayan resmî binalar hakkında yeterli malumat olmadığını fark ettik. Biz de bu sebeple İstanbul'da İtilaf Devletleri tarafından işgal edilen binaların tespiti için "*İstanbul'un İşgalinde Mülkî ve Askerî Binalar (1920-1923)*" isimli tez konusu üzerinde çalışmalarımıza başladık.

Zekeriya Türkmen, Mehmet Temel ve Bilge Criss İstanbul'un işgali konusunda önemli araştırmalar yapan isimlerdir. Abdurrahman Bozkurt'un işgal yönetimi ile ilgili doktora tezi de önemli çalışmalardan biridir. Fatma Afyoncu, Şeyma Şahin, Bilge Ar ve Mesude Yüstra Arslan'ın işgal dönemiyle ilgili yüksek lisans tezleri mevcuttur.

İstanbul'un işgali üzerine yapılan çalışmaları incelediğimizde, çoğunlukla işgal döneminin genel hatları ile incelenmiş olduğunu veya işgal İstanbul'unun sosyal durumuna ağırlık verildiğini gördük. İtilaf Devletleri'nin gerek ikâmetleri için gerekse Osmanlı devlet yönetimine müdahale etmek için işgal ettiği binalardan, bu eserlerde yüzeysel olarak bahsedilmiştir. Biz bu tez ile şunları amaçladık: İtilaf Devletleri tarafından Osmanlı Devleti'ne ait hangi binaların işgal edildiğini; bu işgallerin nasıl gerçekleştiğini; işgaller sırasında ne gibi hadiseler yaşandığını, işgal süreci boyunca bu binalarda ne tür olaylar olduğunu Osmanlı arşiv vesikaları ekseninde inceleyerek ortaya çıkarmaya çalıştık.

Araştırmamız esnasında bazı çalışmaların işgal edilen binalarla ilgili hiç malumat vermediğini, bu konu hakkında malumat verilen çalışmalarda ise işgal tarihleri ile ilgili sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Neredeyse tüm çalışmalarda işgal edilen binalar tek bir kaynaktan alınmış ve liste halinde sunulmuştur. Bu eksikliği giderebilmek için yaptığımız gazete taramalarında, muhtemelen sansürden dolayı, yeterli malumat edinilememiştir. Bu sorunu çözmek adına çalışmamızın en önemli dayanak noktası

Osmanlı arşiv vesikaları olmuştur. Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'ndeki araştırmalarımız esnasında Hariciye fonunda, işgal edilen binalar ile ilgili olarak iki adet defter bulunmuştur. Tespitlerimize göre bu defterler daha önce yayımlanmamıştır. Bu defterler ile işgale uğrayan binaların isimleri ve hangi tarihte işgale uğradıkları net olarak belirlenebilmiştir.

Bu tez çalışması, girişten sonra üç bölüm halinde ele alınmıştır. Konuya dair kaynak ve literatür değerlendirilmesi yapılmıştır. Giriş kısmında, İstanbul'un fiili ve resmi işgal dönemlerinden kısaca bahsedilmiştir. Birinci bölümde Osmanlı Devleti'nin en önemli askerî yapıları olan kışla ve cephanelikler işlenmiştir. İkinci bölümde işgale uğrayan okul ve hastanelerden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde belediye, gümrük ve posta-telgraf binalarının işgal süreci anlatılmıştır. Sonuç kısmında bu çalışma kapsamında tespit edilen hususlara yer verilmiştir. Ekler kısmında ise İstanbul'da İtilaf Devletleri tarafından işgal edilen binaların listesini oluşturan iki adet defterin transkripsiyonu ve belgelerin fotokopileri verilmiştir.

Bu tez çalışmam sırasında danışmanım olmayı kabul eden, süreç içerisinde desteğini benden esirgemeyen ve her zaman verdiği kıymetli bilgilerle bize rehber olan kıymetli hocam Prof. Dr. Fatma ÜREKLİ'ye en kalbi duygularıyla teşekkür eder, şükranlarımı sunarım. Çalışmamızın temelini oluşturan Osmanlı Arşiv belgelerinin bulunmasında yardımını esirgemeyen ve tez süresince verdiği tüm destek için değerli hocam Prof. Dr. Recep KARACAKAYA'ya sonsuz teşekkür ederim. Tez çalışmamız esnasında karşılaştığımız sorunlarda yardımlarını esirgemeyen, çalışmalarından büyük ölçüde istifade ettiğim hocam Öğretim Üyesi Dr. Zekeriya TÜRKMEN'e teşekkürü bir borç bilirim. Osmanlıca vesikalarda karşılaştığımız sorunlarda desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgilerinden her zaman istifade ettiğim ve kıymetli vakitlerini benim için ayırmaktan çekinmeyen değerli dostlarım Hale SEZGİN'e ve Mustafa Cengiz ERDOĞAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez yazım aşamasında yaşadığım tüm sorunlarda verdiği fikir ve destek için değerli arkadaşım Hasan ÜNLÜ'ye teşekkür ederim. Bilgisayar kullanımı konusunda verdiği bilgiler ve özverisi için arkadaşım Bilal ÇALIŞKAN'a teşekkür ederim. Hayatım boyunca her zaman desteklerini gördüğüm, benim için maddi manevi hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan, varlıkları ile hayatıma anlam katan kıymetli annem Hatice ve muhterem babam Bilal YİĞİT'e saygı, minnet ve şükranlarımı sunarım. Ayrıca tez çalışmam süresince yardımını

esirgemeyen Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'ne, İslami Araştırmalar Merkezi Kütüphanesi'ne, İ.B.B. Atatürk Kitaplığı'na, Beyazıt Devlet Kütüphanesi'ne ve bu kurumların çalışanlarına teşekkür ederim. Çalışmamdaki hatalar sadece bana aittir.

Deniz İbrahim YİĞİT

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	vii
SUMMARY	ix
ÖNSÖZ	xiii
İÇİNDEKİLER	xix
KISALTMALAR	xxiii
KAYNAK VE LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ	xxv
GİRİŞ	1
1. Mondros Mütarekesi ve İstanbul'un Fiilî İşgali	2
2. İstanbul'un İtilaf Devletleri Tarafından Resmen İşgali	6
1. İTİLAFLI DEVLETLERİNİN TARAFINDAN İŞGAL EDİLEN KİŞİLER VE CEPHANELİKLER	11
1.1 Kışla Binalarının İşgali	11
1.1.1 Rami Kışlası.....	14
1.1.2 Selimiye Kışlası	18
1.1.3 Davutpaşa Kışlası.....	22
1.1.4 Yıldız Sarayı'nın Etrafındaki Kışlalar	23
1.1.5 Ortaköy Kışlası	25
1.1.6 Gümüşsuyu Muzika-yi Hümayun Kışlası	25
1.1.7 Gümüşsuyu Kışlası	26
1.1.8 Taksim Kışlası	27
1.2 Cephanelik Binalarının İşgali	28
1.2.1 Cephaneliklerin İşgal Süreci	28
1.2.2 Cephaneliklerden Anadolu'ya Silah Kaçırılması.....	29
2. İTİLAFLI DEVLETLERİNİN TARAFINDAN İŞGAL EDİLEN EĞİTİM VE SAĞLIK KURUMLARI	34
2.1 Mektep Binalarının İşgali	34
2.1.1 Sanayi-i Nefise Mektebi	36
2.1.2 Dârülfünun.....	38
2.1.3 Barbaros Zükrü Numune Mektebi.....	41
2.1.4 Ticaret Mektebi	42
2.1.5 Kuleli Askerî İdadisi	43
2.2 Hastane Binalarının İşgali.....	46
2.2.1 Hastane Binalarının İşgal Süreci	46
2.2.2. İşgal Edilen Hastanelerin Yaşadığı Sorunlar.....	49
2.2.3. Hastanelerin Kullanım Amaçları ve Yeni Açılan Hastaneler	49
2.2.4. İşgal İstanbul'unda Yaşanılan Sağlık Sorunları	51
2.2.5. İtilaf Devletleri'nin Sağlık Kurumlarına Müdahaleleri.....	52
3. İŞGAL EDİLEN BELEDİYE, POSTA VE TELGRAF, GÜMRÜK BİNALARI	54

3.1 Belediye Binaları	54
3.1.1. Şehremaneti ve Belediye Binalarının İşgalleri	54
3.1.2. İtilaf Devletleri'nin Belediye Hizmetlerine Müdahaleleri	55
3.1.3. İşgal Döneminde Belediye'de Yaşanılan Sorunlar	56
3.1.3.1. Mütareke Döneminde İstanbul Yangınları.....	56
3.1.3.2. Su ve Kömür Sorunu.....	58
3.1.4. Şehremini Cemil Paşa'nın İşgal Dönemi Faaliyetleri	60
3.2 Posta ve Telgraf	62
3.2.1 Posta ve Telgraf Binalarının İşgali	62
3.2.2. İstanbul ile Anadolu Arasındaki İletişimin Kesilmesi	64
3.3 Gümrük Binası.....	65
3.3.1 Osmanlı'nın Gümrük Politikası ve Gümrük Binalarının İşgali.....	65
3.3.2 İtilaf Devletleri'nin Gümrük Vergi Oranına Müdahaleleri	66
3.3.3 Gümrük Vergilerinin Toplanamaması.....	67
3.3.4 Yardım Derneklerine Verilen Gümrük Muafiyeti	67
3.3.5 Yunanlıların Gümrüklere Müdahaleleri	68
SONUÇ.....	70
KAYNAKÇA	73
EKLER.....	78
Ek – 1: İstanbul'da İşgal Edilen Binalarla İlgili Belgeler ve Transkripsiyonları	78
Ek – 2: İstanbul'da İşgal Edilen Binaların Kaydedildiği İki Adet Defterin Belgeleri ve Transkripsiyonları BOA HR.SYS 2525- 11.....	98
Ek – 3 : Harbiye Nezareti'nin İstanbul'daki İşgal Kuvvetlerinin Durumunu Gösteren Harita	210
ÖZGEÇMİŞ.....	211

KISALTMALAR

a.g.e.	adı geçen eser.
a.g.m.	adı geçen makale.
a.g.t.	adı geçen tez.
ATASE	Askeri Tarih Ve Stratejik Etüt
BEO	Bab-1 Ali Evrak Odası
bkz.	bakınız.
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
DH.EUM.AYŞ	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Asayiş Kalemi
DH.EUM.SSM	Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Seyrû Sefain Müdüriyeti
DH.İ.UM	Dahiliye İdare-i Umumiye
DH.İ.UM.EK	Dahiliye İdare-i Umumiye Ekleri
DH.KMS	Dahiliye Nezareti Kalem-i Mahsus Evrakı
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
ed.	editör.
HR.İM	Hariciye Nezareti İstanbul Murahhaslığı
HR.SYS	Hariciye Nezareti Siyasi
İA	İslam Ansiklopedisi
İÜ	İstanbul Üniversitesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MF.MKT	Maarif Nezareti Mektubi Kalemi
MV	Meclis-i Vükelâ Mazbataları.
nr.	numara
s.	sayfa
S.	Sayı
TDVY	Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
TTK	Türk Tarih Kurumu

KAYNAK VE LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

“*İstanbul’un İşgalinde Mülkî ve Askerî Binalar (1920-1923)*” adlı tez çalışmamızı hazırlarken dönemin hatıratlarından, daha önce yapılmış tez çalışmalarından, konu ile alakalı araştırma eserlerinden ve Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi’nden istifade edilmiştir. Araştırmamız ağırlıklı olarak Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi vesikalarına dayalıdır.

İşgal dönemi üzerine yapılan en kapsamlı çalışma, Abdurrahman Bozkurt’un “*İtilaf Devletleri’nin İstanbul’da İşgal Yönetimi*” isimli doktora tezidir. İngiliz arşiv vesikaları esas alınarak hazırlanan bu çalışma, başka hiçbir kaynaktan rastlanılmayan, son derece önemli bilgiler içermektedir. Eserden geniş ölçüde faydalanılmıştır. Konumuzla ilgili verilen bilgiler yeterli seviyede değildir.

Şeyma Şahin’in “*Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İşgal Döneminde İstanbul (13 Kasım 1918 - 15 Mart 1920)*” ile Fatma Afyoncu’nun “*Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İşgal Döneminde İstanbul (16 Mart 1920 - 31 Aralık 1922)*” adlı tezleri, birbirini tamamlar nitelikte iki önemli akademik çalışmadır. Osmanlı Arşivi belgelerine dayalı olarak yapılan bu çalışmalar, fiilî ve resmî işgal dönemini anlamak için oldukça önemli araştırma eserleridir. Fatma Afyoncu’nun çalışmasında işgal edilen binalara kısaca değinilmiştir.

Araştırmamıza konu olarak en yakın yapılan çalışma Bilge Ar’ın “*İşgal Altındaki İstanbul’da Kentsel ve Mimarî Ortam*” adlı yüksek lisans tezidir. Mimarlık bölümünde yapılan bu çalışma binaların işgali sürecinden ziyade mimarî açıdan değerlendirilmiş ve kentin sosyal dokusundan bahsedilmiştir. Mimarî açıdan verilen bilgilerden özellikle istifade edilmiştir.

Araştırma eserleri içerisinde en çok faydalandığımız kaynak, Zekeriya Türkmen’in “*İstanbul’un İşgali ve İşgal Dönemindeki Uygulamalar*” başlıklı makalesidir. İşgalin genel bir değerlendirmesinin yapıldığı bu makale, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi ve ATESE Arşivleri’nden alınan belgeler kaynak olarak kullanılmıştır. Zekeriya

Türkmen'in "*Mütareke Dönemi İşgal İstanbul'unda Bir Eğitim Kurumu: Kuleli Askerî İdadîsi*" başlıklı makalesinden de istifade edilmiştir.

İşgal İstanbul'unun sosyal durumunu en iyi anlatan araştırma eserlerinden biri de Mehmet Temel'in "*İşgal Yıllarında İstanbul'un Sosyal Durumu*" adlı çalışmasıdır. Ayrıca, Bilge Criss'in "*İşgal Altında İstanbul (1918-1923)*" adlı çalışması, işgalin genel boyutunu anlamak adına önemli bir kaynaktır.

İşgal dönemine ait önemli bir hatırat olarak İsmail Hakkı Sunata'nın "*İstanbul'da İşgal Yılları*"nı zikredebiliriz. Hatıratta işgal İstanbul'unun sosyal ve ekonomik yapısı ile ilgili çok önemli bilgiler yer almaktadır. Cemil Topuzlu'nun "*İstibdat- Meşrutiyet –Cumhuriyet Dönemlerinde 80 Yıllık Hatıralarım*" isimli hatıratı dönemin önemli kaynak eserleri arasındadır.

İşgal döneminde yayınlanan gazeteleri baz alarak yapılan birçok akademik tez çalışması vardır. Bunların içerisinde Mesude Yüstra Arslan'ın yapmış olduğu "*İşgal Yıllarında Bir İstanbul Gazetesi: Dersaadet*" adlı tez, ön plana çıkmaktadır. Bu tez, sosyal olayların ağırlıkta olduğu önemli bir araştırmadır.

Biz çalışmamızı Osmanlı Arşivi üzerine yoğunlaştırdığımız için dönemin gazetelerini detaylı olarak incelemek mümkün olmamıştır. Yalnız İfham Gazetesi'nin 1919 yılı taranmıştır. Bu yılın tercih edilme nedeni, en fazla bina işgalinin bu seneye denk gelmesidir. Ancak bu tarama sonucunda konumuzla alakalı çok detaylı bilgiye ulaşılamamıştır. Daha çok sosyal hadiselerin ağırlıkta olduğu haberlerden, konumuzla alakalı olanlar kullanılmıştır. İtilaf Devletleri tarafından yapılan bina işgallerinin gazete haberlerine yansımalarının nedeni ise, işgal öncesinde Osmanlı Hükümeti'nin, işgal sonrasında ise İtilaf Devletleri'nin gazetelere uyguladığı sansür politikası olduğu düşünülmektedir.

Osmanlı Arşivi'nde çalışmaya başladığımızda işgal dönemine ait farklı konuları ihtiva eden çok sayıda belge olduğunu gördük. Çalışmanın konusu ve tezin bitirilmesi gereken süre baz alınarak, bulunan belgeleri belli bir tasnife tabi tutmaya çalıştık. Özellikle Osmanlı Arşivi'nin "*HARİCİYE*" fonunda işgal edilen binalarla ilgili çok sayıda belgeye ulaştık. Bu belgelerin özet kısmında tam olarak tasnifin yapılmadığını müşahade ettik. Kısa bir dönem taraması yaptığımızda, bu belgelerin ağırlıklı olarak özel şahıslara ait binalarla ilgili evraklar olduğunu gördük. Arşiv kaynağı açısından

zengin bir konu olmasına rağmen biz daha önce belirlemiş olduğumuz konu çerçevesinde araştırmalarımıza devam ettik.

Zekeriya Türkmen ve Mehmet Temel'in eserlerinde, Osmanlı Devleti'nin İstanbul'da işgal edilen binaların listesini oluşturan 10 Ocak 1920 tarihli bir defterin olduğunun bilgisini vermişlerdir . Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde uzun bir süre bu defteri bulmaya çalıştık. Bu arayışlar neticesinde bahsedilen defterden farklı bir belgeye rastladık. Belge üzerinde yaptığımız araştırmada, bu belgenin İstanbul'da işgal edilen binaların listesini gösteren iki adet defter olduğunu fark ettik. Öncelikli olarak defterin herhangi bir kaynak tarafından kullanıp kullanılmadığı ile ilgili detaylı bir tarama yaptık. Özgün bir çalışma yapmak istememizden dolayı yapılan bu tarama sonucunda defterin kullanılmadığını fark ettik ve çalışmamızın temel dayanağı olarak bu iki defteri esas aldık.

Çalışmamızın temelini oluşturan bu iki defter daha önce bahsedilen defterin aksine 4 Şubat 1922 tarihinde kaydedilmiştir. İlk aradığımız defterden iki yılı aşkın süre sonra yazılan bu defterler belgenin önemi bir kat daha artırmıştır. Çünkü İtilaf Devletleri tarafından işgaller 1921 yılının sonuna kadar devam etmiştir. Bu sayede daha fazla bina ismine ulaşmak mümkün olmuştur.

Toplamda 39 arşiv görselinden oluşan bu iki defterin, birincisi İngiliz ve Yunan askerleri tarafından işgal edilen yerleri göstermektedir. İkinci defter ise Fransız ve İtalyan askerleri tarafından işgal edilen bölgeleri göstermektedir.

İşgal edilen yerler dört kategoriye ayrılmıştır. Birinci kategori, Osmanlı Hükümeti'ne ait olan yerlerdir ve bu bölgeler kırmızı kalemle işaretlenmiştir. İkinci kategori, Emlâk-ı Hakanî'ye ait olan bölgelerdir ve mavi renk kalemle işaretlenmiştir. Üçüncü kategori, padişaha ait olan yerlerin gösterildiği bölgelerdir ve yeşil renk kalem ile gösterilmiştir. Son olarak dördüncü bölüm ise sivil vatandaşlara ait olan yerleri göstermektedir. Bu kısımda herhangi bir işaret yoktur.

İşgal listesinin verildiği bu defter, işgal tarihi, tahliye tarihi, işgal edilen bölgenin kime ait olduğu ve açıklama kısmı olarak beş sütuna ayrılmıştır. Bu listede sadece binalar değil, işgal edilen eşya ve gayrimenkuller de listeye dahil edilmiştir.

Biz çalışmamızı yaparken bazı kamu binalarının kırmızı işaret ile işaretlenmediğini fark ederek renk ayrımı yapmaksızın tüm defteri baştan sona okuduk. Çalışmamız için gerekli olan maddeler tezin içerisinde kullanılmıştır. Defter kaydı tutulurken belli bir

bölge veya kronoloji şeklinde yazılmaması bilgilerin toparlanmasını güçleştirmiştir. Bu işlemi yaparken herhangi bir bilgiyi atlamamaya çalıştık. Ama bazı hataların olması muhtemeldir. Bu nedenden ötürü defterin tercümesini yaptık ve ekler kısmına tamamını koyduk. Bu sayede araştırmacıların daha kolay faydalanacağını düşünmekteyiz.

Tez çalışmamız sadece bu defter ile sınırlı kalmamıştır. Osmanlı Arşivi'nin farklı fonlarından alınan belgeler tez içerisinde kullanılmıştır. Bu belgelerin bir kısmı da ilk kez tarafımızdan kullanılmıştır. Daha önce kullanılan belgeler ise tekrardan okunarak farklı açılardan değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

İstanbul Avrupa ile Asya arasında Karadeniz'in kuzeyi ile Akdeniz'e açılan deniz ve karayollarının birleştiği bir coğrafyada kurulmuştur. Farklı kültürlerin kaynaştığı bir büyük merkez olan İstanbul; tarihi, kültürel, siyasi, jeopolitik ve stratejik açılarından dünyanın en önemli ticaret merkezlerinden birisi olmuştur.

Osmanlı hakimiyetinde bulunan İstanbul Boğazı'na 20 Şubat 1807'de İngiliz donanmasının gelmesi büyük bir heyecana neden olsa da alınan savunma tedbirleri ile düşman donanması geri çekilmek zorunda kalmıştır. Osmanlı Devleti'nin deniz yolunda yaşadığı tehlikeden sonra, Rusların 1828'de Edirne'yi geçip Kırklareli'ne ulaşmaları İstanbul'un karadan yaşadığı ilk tehlike olmuştur. Mısır valisi Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın isyanı sonucunda ordularının Kütahya'ya kadar gelmesi üzerine, Osmanlı Devleti Rusya'dan yardım istemiştir. Rusların yardım için gönderdikleri askerler 1832 yılında Hünkar İskelesi'ne karargahlarını kurmuş ve Osmanlı yönetimindeki İstanbul'a ilk defa yabancı bir devletin askerleri ayak basmıştır.¹

Bütün Avrupa'yı ele geçiren Napolyon'un en büyük hayali İstanbul'a hâkim olmaktır. Tilsit görüşmelerinde Rus Çarı I. Aleksandr'ın İstanbul'u istemesi üzerine Napolyon: “ *İstanbul mu asla! İstanbul, dünya imparatorluğu demektir!* ”². Bu sözler, İstanbul gibi bir şehrin asla paylaşlamayacak önemde olduğunu bizlere gösterir.

1877 – 1878 Osmanlı – Rus Savaşı sonucunda Ruslar Yeşilköy'e kadar gelerek 24 Şubat 1878'de Başkumandanlık karargahını bu bölgede kurmuşlardır. Osmanlı Devleti yönetimindeki İstanbul, tarihindeki en ciddi işgal girişimiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu işgal girişimini kurduğu denge politikasıyla bertaraf etmeyi başaran Osmanlı Devleti, Balkan Savaşları neticesinde yine İstanbul tarihinde ikinci kez ciddi işgal telikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

---

¹ Feridun Emecen, “İstanbul”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları (TDVY), İstanbul, C. 23, 2001, s. 218-219.

² Zekeriya Türkmen, “İstanbul'un İşgali ve İşgal Dönemindeki Uygulamalar”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XVIII, S. 53, Ankara, Temmuz 2002, s. 322.

İstanbul'un en sıkıntılı yıllarını Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı sırasında yaşamış ve Balkanlardan büyük bir nüfusun İstanbul'a göçetmesine neden olmuştur. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni saf dışı bırakmak isteyen İtilaf Devletleri İstanbul'u işgal etmek için müttefik donanmaları Çanakkale Boğazı'na gelmiştir. Osmanlı Devleti'nin yapmış olduğu başarılı savunma, savaşın neticesinde İtilaf Devletleri Çanakkale'yi geçmeyi başaramamış ve İstanbul'un işgal girişimi bir kez daha engellenmiştir³. Osmanlı Devleti'nin Çanakkale Savaşı'nda göstermiş olduğu büyük başarıya rağmen I. Dünya Savaşı'nı kaybetmesi neticesinde Mondros Ateşkes Antlaşması gerekçe gösterilerek 13 Kasım 1918'de İstanbul fiilî olarak işgal edilmiştir.

1. Mondros Mütarekesi ve İstanbul'un Fiilî İşgali

I. Dünya Savaşı İttifak Devletleri'nin mağlubiyeti ile sonuçlanmasına rağmen Osmanlı Devleti ile barış görüşmeleri başlamamıştı. Biran önce savaşı nihayete erdirmek isteyen İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti'ni barış masasına oturtmak için İstanbul'a hava saldırıları düzenlemiştir. Temmuz 1918'de başlayan hava saldırıları 27 Ağustos'a kadar aralıklarla devam etmiş ve bir çocuğun şehit olması dışında can kaybı yaşanmamıştır⁴. Osmanlı Devleti'nin anlaşma için olumlu bir adım atmaması üzerine İtilaf Devletleri daha sert bir mesaj vermek düşüncesiyle 18 Eylül 1918'de İstanbul'a iki hava saldırısı daha yaparak 50 insanın ölmesine ve 200 insanın da yaralanmasına neden olmuştur. Yapılan son saldırılarda düşman uçakları İstanbul halkına hitaben beyannameler atarak diğer mağlup devletler gibi Osmanlı'nın da barış yapma zamanının geldiğini ifade etmişlerdir⁵. İstanbul halkını son derece tedirgin eden hadiseler üzerine Osmanlı Devleti'nin önde gelen yöneticileri barış yapmak istediklerine dair beyanatlar vermişlerdir. Osmanlı basını halkın mağduriyetini kaleme alarak İstanbul'un barış isteğini dünyaya duyurmuşlardır⁶. İtilaf Devletleri İstanbul halkına karşı yürütmüş olduğu psikolojik savaş neticesinde, Osmanlı Devleti'ni barış masasına oturmaya ikna etmiştir.

İtilaf Devletleri'ni temsilen Amiral Calthorpe ile Osmanlı Devleti'ni temsilen Bahriye Nazırı Rauf Bey'in başkanlığında bulunan heyetler, Limni Adası'nın Mondros

---

³ Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasî Tarihi*, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2012, s. 140-147.

⁴ İsmail Hami Danişment, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Doğu Kütüphanesi Yayınevi, İstanbul, 2011, s. 447.

⁵ Mithat Sertoğlu, "İstanbul", *İslam Ansiklopedisi (İA)*, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Ankara, 1997, C. 5/2, s. 1214/42.

⁶ Zekeriya Türkmen, a.g.e., s. 327.

Limanı'nda demirleyen İngiliz savaş gemisi Agememnon'da barış görüşmelerine başlamışlardır⁷. Rauf (Orbay) Bey hatıratında Osmanlı'ya teklif edilen barış şartlarının çok ağır olduğunu, özellikle İngilizlerin çok sert bir tutum içerisinde olduklarını ve tartışmaya fırsat verilmeden anlaşmasının hemen imzalanılmasını istemişlerdir⁸. Barış görüşmelerinin seyrini sürekli olarak İstanbul'a aktaran Rauf Bey, Osmanlı Hükümeti'nden İstanbul'un işgal edilmemesi ve Boğazları işgal edecek filoda İtalyan ile Yunan savaş gemilerinin olmaması yönünde emirler almıştır⁹. İtilaf Devletleri ile Osmanlı Devleti delegeleri arasında uzun süren görüşmelerin neticesinde, Mondros Ateşkes Antlaşması 30 Ekim 1918 tarihinde saat 20.03'te imzalanmış ve 25 madde üzerinde anlaşılan metnin ertesi gün öğleden sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir¹⁰. Yapılan antlaşmanın 7. Maddesi gereğince İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bölgelerin işgal edebilme hakkını elde etmişlerdir. Hangi bölgelerin işgal edileceği antlaşma metninde net olarak belirtilmediği için bu madde ilerleyen süreçlerde yapılan işgallere bahane olarak kullanılmıştır.

Rauf Bey antlaşma metni içerisinde İstanbul'un işgal edilmeyeceğine dair bir madde eklenmesini başaramamışsa da İtilaf Devletleri adına Amiral Calthorpe'dan, Boğazlara sadece İngiliz ve Fransız askerlerinin gireceğine ve İstanbul'un işgal edilmeyeceğini taahhüt eden bir mektup alarak İstanbul'a dönmüştür¹¹. Calthorpe'un verdiği sözlü desteklerin yanında aldığı mektuba çok güvenen Rauf Bey, gazetelere verdiği demeçlerde: ”Sizi temin ederim İstanbul'umuza tek bir düşman askeri çıkmayacaktır”¹² diyerek bu güvenini kamuoyu ile paylaşmıştır. Mondros Ateşkes Antlaşması ile I. Dünya Savaşı'nın bitmesi İstanbul halkını rahatlatmış ve şehirleri için işgal tehlikesi oluşmamasını sevinçle karşılamışlardır.

Mondros Mütarekesi'nden hemen sonra müttefiklerin İstanbul'a asker göndermek istemesi ve 3 Kasım'da Musul'un, 9 Kasım'da İskenderun'un sebepsiz yere işgal edilmesi İstanbul kamuoyunda antlaşmaya dair kuşkulara neden olmuştur¹³. 7 Kasım

⁷ Salahi Sonyel, *Mustafa Kemal (Atatürk) ve Kurtuluş Savaşı*, C. I, Türk Tarih Kurumu (TTK), Ankara, 2008, s. 12.

⁸ Rauf Orbay, *Cehennem Değirmeni - Siyasi Hatıralarım*, C. I, Emre Yayınevi, İstanbul, 2000, s. 130-132.

⁹ Rauf Orbay, a.g.e., s. 129.

¹⁰ Tevfik Bıyıklıoğlu- Tevfik Ercan, *Türk İstiklal Harbi I: Mondros Mütarekesi ve Tatbikatı I*, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları (ATASE), Ankara, 1999, s. 41.

¹¹ Tevfik Bıyıklıoğlu-Tevfik Ercan, a.g.e., s. 49-50.

¹² Zeki Sarıhan, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü 1 (Mondros'tan Erzurum Kongresi'ne) (30 Ekim 1918 - 22 Temmuz 1919)*, TTK, Ankara, 1993, s. 11.

¹³ Haluk Selvi, *Milli Mücadele'de İlk İşgaller İlk Direnişler*, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2011, s.32.

1918'de Amiral Calthorpe'un İstanbul'a gelecek müttefik filosu içerisinde Yunan savaş gemisinin de bulunacağını açıklaması, duyulan kuşkuları daha da artırmıştır¹⁴. Mondros Mütarekesi sonucunda İstanbul halkında oluşan ümit, yaşanan hadiseler sonucunda yerini korku ve endişe dolu bir bekleyişe bırakmıştır.

İtilaf Devletleri adına ilk olarak İngiliz İrtibat subayları Murphy ve Chilton 7 Kasım 1918'de İstanbul'a ayak basmışlardır¹⁵. Ertesi gün Aryan adlı bir gemi Çanakkale Boğazı'nı geçerek İstanbul'a gelmiş ve Sarayburnu yakınlarında demirlemiştir. Karaya çıkan dört Fransız askeri yürüyerek önce Galata'ya ulaşmış ardından Beyoğlu istikametine doğru hareket etmişlerdir. Beyoğlu bölgesinde bulunan gayrimüslimler İstanbul'da Fransız askerlerini görmekten son derece mutlu olmuşlardır. Bazı gayrimüslim Osmanlı vatandaşları mutlulukların bir tezahürü olarak ev ve iş yerlerine Fransız bayrakları asmışlardır¹⁶. İstanbul'un fiilî işgali gerçekleşmemesine rağmen Osmanlı gayrimüslimleri İtilaf Devletleri safında yer almaya başlamışlardır.

Mondros Mütarekesinin 1. ve 2. Maddeleri gereğince İstanbul Boğazı ve bu bölgede bulunan tahkimatlar İtilaf Devletleri'nin kontrolüne geçecekti. İtilaf Devletleri'ne ait savaş gemileri antlaşma maddelerini uygulamak için 11 Kasım'da Çanakkale Boğazı'nı geçerek İstanbul'a hareket etmişlerdir. Mondros Ateşkes Antlaşması görüşmelerinde farklı vaatlerde bulunulmasına rağmen Yunanlıların meşhur Averof zırhlısı da 12 Kasım'da müttefik donanmasına katılmıştır. İtilaf Devletleri 13 Kasım 1918 tarihinde sabah saat sekizde; 22 İngiliz, 18 Fransız, 17 İtalyan ve 4 Yunan gemisinden oluşan 61 parçalık müttefik donanmasını İstanbul Boğazı'na demirlemiştir. Aynı gün gemi sayısı 73'e çıkarken 15 Kasım'da müttefik donanma sayısı 167'yi bulmuştur. İtilaf Devletleri 13 Kasım'da bu gemilerden 2.616'sı İngiliz, 540'ı Fransız ve 470'i İtalyan olmak üzere toplamda 3.626 askerden oluşan kuvvetlerini General Wilson komutasında karaya çıkararak İstanbul'u işgale başlamışlardır¹⁷.

İtilaf Devletleri karaya çıkan askerlerinin ikameti için Beyoğlu bölgesinden başlayarak Yenimahalle, Rumelikavağı, Bebek, Büyükdere ve Taksim bölgelerinde bulunan

---

¹⁴ Mehmet Okur, "İtilaf Devletleri'nin İstanbul'daki Faaliyetleri, Osmanlı Hükümetleri Üzerindeki Baskıları ve Hükümetlerin Tutumu", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XIX/57, Kasım 2003, Ankara, s. 1136.

¹⁵ İsmail Hami Danişment, a.g.e., s. 454.

¹⁶ Galip Kemali Söylemezoğlu, *Başımıza Gelenler*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1939, s.21.

¹⁷ Abdurrahman Bozkurt, *İtilaf Devletlerinin İstanbul'da İşgal Yöntemi*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, Kasım 2014, s. 13; Zekeriya Türkmen, a.g.e., s. 332-333.

birçok kışla, okul, hastane, otel ve hususi dairelere el koymuşlardır. 13 Kasım'da İtilaf Devletleri tarafından işgal edilen resmi ve özel binalar şu şekilde tespit edilmiştir: Taksim Kışlası'na 237 İngiliz atlı süvarisi, Cadde-i Kebir'de Alis Apartmanına 120 İngiliz piyadesi, Bursa Sokakta bulunan Fransız Okulu'na 250 Fransız piyade ve topçusu, Tepebaşı'nda Otel Belov'a 150 İngiliz piyadesi, Polonya Sokakta bulunan Fransız Okulu'na 250 İngiliz piyadesi, Posta Sokakta bulunan Fransız Okulu'na 250 Fransız askeri, Hayriye Sokakta bulunan eski Hukuk Fakültesine 400 İtalyan piyadesi, Asmalımescit'te Kohut Birahanesine 80 İngiliz askeri, Merkez yetimhanesine 100 İngiliz askeri, Kuledibi hastanesine 60 İngiliz askeri, İtalyan hastanesine 70 İtalyan askeri, Şişli Fransız hastanesine 10 Fransız askeri, Karaköy Fransız yetimhanesine 8 Fransız askeri, Yüksek Mühendis okuluna 12 Fransız askeri, Bebek yetimhanesine 10 Fransız askeri, Rumelikavağı Topçu Kışlası'na 720 İngiliz askeri, Rumelikavağı Sarıtabya Kışlası'na 170 İngiliz askeri, Rumelikavağı Telli Tabya'ya Kışlası'na 42 İngiliz askeri, Yenimahalle Kışlası'na 25 İngiliz askeri, Büyükdere Caddesi'nde Yüzbaşı Mehmet Ali Bey'in evine 12 İngiliz askeri, Büyükdere Nektar Bira Fabrikası'na 100 İngiliz askeri, Büyükdere'de Madam Hepy'nin evine 150 İngiliz askeri, Büyükdere'de İtalyan Salamon'un evine 175 İngiliz askeri, Bebek İtalyan Okulu'na 75 İngiliz askeri ve Cadde-i Kebir'de Lüksemburg Sineması üzerinde 124 numaralı eve 150 İngiliz askeri yerleştirilmiştir¹⁸.

Fiilî işgalden sonra İstanbul'da bulunan İtilaf kuvvetlerinin asker sayısı sürekli olarak artmış ve 5 Kasım 1919'da 50.000'i geçmiştir. Harbiye Nazırı Mersinli Cemal Paşa bu artışa Osmanlı Hükümeti'nin dikkatini çekmek için üzerinde çok gizli ibaresi taşıyan bir tezkire ile işgal güçlerinin yerlerini gösteren bir haritayı meclise sunmuştur. Mersinli Cemal Paşa'nın tespitlerine göre İngiliz işgal kuvvetleri 894 subay, 26.525 asker, 27 batarya ve 160 makineli tüfekten oluşuyordu. Fransız kuvvetleri 572 subay, 18.497 asker, 30 top ve 91 makineli tüfekten oluşuyordu. İtalyan kuvvetleri ise 210 subay ve 3.782 askerden ibaretti. Mersinli Cemal Paşa Yunanlıların 83 subay, 712 asker ve 160 makineli tüfekte ile Beyoğlu bölgesine yerleştiğini, Yunanlıların İstanbul üzerinde ki emellerinin bilindiği için özellikle bu kuvvetlere dikkat edilmesini istemiştir. Bu hesaba göre İtilaf Devletleri'nin İstanbul'daki toplam mevcudu 1.759 subay, 49.516 asker, 411 makineli tüfek ve 57 toptan oluşuyordu¹⁹. Görüldüğü üzere

¹⁸ Nurcan Fidan, *İstanbul'un İtilaf Devletleri Tarafından Resmen İşgali (16 Mart 1920)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2000, s. 23-25.

¹⁹ Zekeriya Türkmen, a.g.e., s. 338-339.

İtilaf Devletleri fiilî işgal döneminde İstanbul'daki varlıklarını sürekli olarak artırmıştır.

13 Kasım 1918'de Mondros Ateşkes Antlaşması'nı bahane ederek İtilaf Devletleri İstanbul'a gelmiş ve hiçbir yasal dayanakları olmadığı halde şehri işgale başlamışlardır. İstanbul'un fiilî işgali olarak adlandırılan bu dönem İtilaf Devletleri'nin 16 Mart 1920'de şehre tamamen hâkim olması ile sona ermiş ve İstanbul'un resmi işgali başlamıştır.

2. İstanbul'un İtilaf Devletleri Tarafından Resmen İşgali

İtilaf Devletleri ile Osmanlı Hükümeti arasında Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmış, hiçbir hukuki gerekçe olmamasına rağmen antlaşma bahane edilerek İstanbul 13 Kasım 1918'de fiilî olarak işgal edilmişti. İtilaf Devletleri Mondros'tan daha ağır şartlar içeren bir barış antlaşmasını Osmanlı Devleti'ne kabul ettirmek için yaptıkları bu hamle İstanbul'un nasıl yönetileceği konusunda sorunlara neden olmuştur.

İtilaf Devletleri I. Dünya Savaşı neticesinde oluşan sorunları çözmek için 18 Ocak 1919'da Paris'te barış konferansı tertip etmişlerdir. 21 Ocak 1920'ye kadar aralıklarla süren Paris Barış Konferansı'nın ana gündemi Almanya olmasına rağmen İstanbul ve Boğazlar meselesi de konferansın önemli konularından biri olmuştur. I. Dünya Savaşı sonrasında İstanbul ve Boğazların uluslararası bir yönetime bırakılması, saltanat merkezinin Anadolu'ya taşınması ve Türklerin Asya'ya sürülmesi gibi fikirler ilk kez bu konferansta tartışılmıştır²⁰. İngilizlerin öne sürdüğü bu düşünceler Fransızlar tarafından kabul görmemiş ve yapılan uzun görüşmelere rağmen İstanbul ve Boğazlar konusunda net bir karar alınmadan konferansa son verilmiştir²¹.

Müttefikler Paris Konferansı'nda Osmanlı'yı bölmek için görüşürken İstanbul'da Kuva-yı Milliye ile uyumlu çalışan Ali Rıza Paşa kabinesi 2 Ekim 1919'da hükümetin başına gelmiştir. 12 Ocak 1920'de açılan meclisin büyük çoğunluğunun Kuva-yı Milliye taraftarı olması ile mecliste bağımsızlık düşüncesini arzulayan milliyetçi bir atmosferin oluşmasına neden olmuştur²². Sivas Kongresi'nde alınan kararları

---

²⁰ Sina Akşin, *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*, C. II, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınevi, İstanbul, 1998, s. 257.

²¹ Nurcan Fidan, a.g.t., s. 50.

²² Cevdet Küçük, "Mîsâk-ı Millî", *DİA*, TDVY, İstanbul, C. 30, 2005, s. 173.

desteklemek için Osmanlı Hükümeti Misak-ı Milli'yi 28 Ocak 1920'de yapılan gizli oturumda kabul etmiştir. İtilaf Devletleri Paris'te alınan kararların Osmanlı Hükümeti tarafından kabulünü beklerken meclisin Misak-ı Milli'yi ilan etmesi müttefikleri adeta çileden çıkarmıştır. İtilaf Devletleri yeni kabinenin milliyetçi tutumunu öne sürerek Anadolu'da kendi aleyhlerine gelişecek tüm olaylardan Osmanlı Hükümeti'ni sorumlu tutacaklarını bildirmişlerdir²³.

Paris Barış Konferansı'na en büyük tepkilerden biri Anadolu'da bağımsızlık mücadelesi veren Kuva-yı Milliye'den gelmiştir. Balıkesir 61. Tümen Kumandanı Albay Kazım (Özalp) Bey Kuva-yı Milliye'nin silah ihtiyacını karşılamak için Fransız kontrolünde bulunan Çanakkale'deki Akbaş cephaneliğine baskın yapmaya karar vermiştir. Kazım Bey bu görevi Köprülü Hamdi Bey'e vermiş ve Dramalı Rıza Bey'de 40 kişilik ekibiyle baskına katılma kararı almıştır. 26-27 Ocak 1920'de gerçekleşen baskın sonucunda 8.500 tüfek, 33 makineli tüfek ve 500.000 mermi Akbaş cephaneliğinden kaçırılarak Bolayır Vapuru ile Umurbey İskeleyi'ne getirilmiş ve buradan Anadolu'ya sevk edilmiştir. Akbaş baskını müttefikler için adeta şok etkisi yapmış ve sorumluların hemen cezalandırılması için Harbiye Nezareti'ne nota vermişlerdir²⁴.

İtilaf Devletleri'nin İstanbul'un resmi işgali için bahane olarak kullandığı diğer hadise ise Maraş olaylarıdır. 29 Ekim ile 1 Kasım 1919 tarihleri arasında Fransızlar Antep, Urfa ve Maraş'ı işgal etmişlerdir. Fransızlar bölge halkını etnik ayrıma tabi tutmuş ve Ermeniler ile ittifak içerisinde olmuşlardır. Yapılan ittifak gereğince Ermeniler Fransız ordusuna kabul edilmiş, resmi ve özel binalara iki devletin bayrakları beraber asılmıştır²⁵. İşgal güçlerinin yaptıkları uygunsuz davranışlardan rahatsızlık duyan bölge halkı münferit tepkilerde bulunmaya başlamıştır. Bölge halkının organize olmasından endişe duyan Fransızlar 18 Aralık 1919'da içerisinde temel insan haklarına ve hukuka aykırı bir beyanname yayınlamışlardır. Fransızların bölge halkını korkutmak için aldığı kararlar halkın daha çok organize hareket etmelerini sağlamış ve 11 Şubat 1920'de Fransızlar işgal ettikleri topraklardan geri çekilmek zorunda kalmışlardır²⁶. Fransızlar Maraş olaylarının sorumlusu olarak Kuva-yı Milliye'yi

---

²³ Nurcan Fidan, a.g.t., s. 68-69.

²⁴ İlhami Bebek, *Milli Mücadelede Akbaş Cephaneliği Olayı*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987, s. 12-15.

²⁵ Sina Akşin, a.g.e., s. 233.

²⁶ Sina Akşin, a.g.e., s. 342.

göstermiş ve bu şehirlerde Ermeni katliamı yapıldığını iddia eden yalan haberler yapmaya başlamışlardır. İstanbul'da bulunan Fransız Yüksek Komiseri yaşanan hadiselerle ilgili Osmanlı Hükümeti'ni suçlamaya çalışmışsa da Hariciye Nezareti suçlamaları kabul etmemiş, asıl suçluların bölgeyi haksız yere işgal eden ve Ermenileri ordularına asker olarak alan Fransızların olduğunu söylemiştir²⁷.

Başkent İstanbul'un fiilî olarak işgal altında bulunmasına rağmen Kuva-yı Milliye lehine gelişen bu olayların Anadolu geneline yayılmasından endişe eden İtilaf Devletleri barış şartlarını görüşmek için 12 Şubat 1920'de Londra'da toplanmaya karar vermişlerdir²⁸. Londra Konferansı'nın tüm gündem maddeleri Osmanlı Devleti ile yapılacak barış görüşmelerini kapsamaktaydı. İtilaf Devletleri 14 Şubat 1920'de İstanbul'un Osmanlı Devleti'nde kalmasına, Boğazların uluslararası bir yönetime bırakılmasına ve Boğazın kontrolü için bazı mevkiilerin işgal edilmesine karar vermişlerdir. Fransa ve İtalya bu kararların kabul edilmesinde önemli rol oynarken İngilizler istemeyerek de olsa kararları kabul etmek zorunda kalmıştır. Lord Curzon alınan kararları 16 Şubat'ta İstanbul İngiliz Yüksek Komiseri Amiral de Robeck'e bildirmiş ve Osmanlı Hükümeti'nin Anadolu'da gelişen olaylara engel olmasını aksi takdirde hükümetin sorumlu tutulacağını bildirmiştir.

Osmanlı Hükümeti'nin 28 Ocak'ta kabul ettiği Misak-ı Milli kararları 17 Şubat 1920'de ilan edilerek dış ülkelere haber verilmiştir. Misak-ı Milli'nin ilanı ve Kuva-yı Milliye'nin Anadolu'daki başarılı faaliyetleri Londra Konferansı'nda tepkilere neden olmuştur. Konferansın 28 Şubat'taki oturumunda Llyod George Osmanlı sadrazam ve nazırlarının tutuklanmasını, İstanbul ve Anadolu'daki hükümet binalarının işgal edilmesini teklif etmiştir²⁹. Kuva-yı Milliye'nin başarılarından dolayı barış şartlarının zorla kabul ettirilmesi gerektiğine inanan İtilaf Devletleri, Llyod George'un teklifi doğrultusunda İstanbul'un işgal edilmesine 5 Mart'taki toplantılarında karar vermişlerdir. 10 Mart'ta yapılması planlanan işgal girişimi Fransız ve İngiliz Yüksek Komiserlerinin komuta konusunda anlaşamamasından ötürü 16 Mart 1920 tarihine ertelenerek saat 10'da İstanbul'un resmen işgal edilmesine karar vermişlerdir³⁰.

---

²⁷ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 298.

²⁸ Taner Baytok, *İngiliz Kaynaklarında Türk Kurtuluş Savaşı*, Başnur Matbaası, Ankara, 1970 s. 55.

²⁹ Bilal Şimşir, *İngiliz Belgelerinde Atatürk*, C.I, TTK, Ankara 1992, s. 399-415.

³⁰ Ergün Aybars, "Milli Mücadele'de İngiliz Basını", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 12, Ankara, 1988, s. 623.

16 Mart 1920’de sabah saat 05.45’te Şehzadebaşı’na gelen 100 İngiliz askeri 10. Kafkas Tümeni’nin bulunduğu Letafet Apartmanı’nın boşaltılmasını ve tüm silahların teslim edilmesini istemişlerdir. Şehzade Karakolu olarak da bilinen binanın kapı nöbetçilerinin mukavemet göstermesi üzerine İngilizler nöbetçi askerleri yaralamış ve içeri zorla girerek henüz uyumakta olan 61 askerin üzerine rastgele ateş açmışlardır. İngilizlerin saldırısına Türk askerlerinin karşılık vermesi sonucu çıkan çatışmada 5 Türk askeri şehit olup 9 asker yaralanmıştır³¹.

Harbiye Nezareti’nin işgali için İngiliz Yüzbaşı John Luce görevlendirilmiş ve operasyonun kodu “ZZ” olarak belirlenmiştir. Saat 09.00’da gemilerden inen 3 tabur asker saat 09.35’te Harbiye Nezareti’nin avlusuna girmiş ve çevre binalardan gelebilecek saldırılara karşı önlem almak için makineli tüfekler binanın etrafına yerleştirilmiştir. General Wilson’un işgal mektubunu Harbiye Nazırı’na veren İngiliz askerleri, tüm silah ve malzemelere el koymuşlardır. Harbiye Nezareti’nin işgali sırasında bir mukavemet ile karşılaşmayan İngilizler, kapılara kendi askerlerini nöbetçi olarak koymuş ve içerideki personeli dışarıya çıkarmışlardır. Saat 12.00 itibariyle Harbiye Nezareti’nin tüm çalışmaları durdurulmuş ve saat 13.00’de tüm haberleşme sistemleri kontrol altına alınarak şifreli yazışmalar yasaklanmıştır. Nezaret avlusunda bulunan yangın kulesinin tüm malzemeleri tahrip edilmiş ve içerisindeki Türk bayrakları parçalanmıştır³².

Bahriye Nezareti’nin işgali için İngiliz Yüzbaşı Carpendal görevlendirilmiş ve “2 Numaralı” operasyon kodu ile hareket başlamıştır. Saat 09:45’te Kasımpaşa’ya çıkan askerler Bahriye Nezareti’ni ve Donanma Kışlası’nı işgal etmek için pozisyon almışlardır. Bahriye Nazırı vekili Hakkı Bey’le görüşen işgal kuvvetleri bir mukavemetle karşılaşmadan Bahriye Nezareti, Donanma Kışlası, tersane ve limanı işgal etmişlerdir³³.

Beyoğlu, Üsküdar, Erenköy, Kadıköy ve İstanbul posta ve telgraf binaları işgal edilerek Anadolu ile her türlü haberleşme yasaklanmıştır. İngiliz Yüzbaşı John Bennett aynı gün Meclis-i Mebusan’a gelmiş ve Kuva-yı Milliye ile bağlantılarını tespit ettikleri Kara Vasıf Bey ile Rauf Bey’i tutuklayarak meclisten götürmüşlerdir. İşgal ortamını fırsat bilen İtilaf Devletleri kendi çıkarları için sakıncalı gördüğü 85

³¹ BOA, DH.EUM.SSM, nr. 40/26 lef 2; Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 333.

³² Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 345-348

³³ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 333-336.

milletvekili, 60 kadar yüksek bürokrat ve subayı tutuklayarak Malta Adası'na sürgün etmiŐlerdir³⁴.

16 Mart 1920'de Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'un en önemli kurumlarının işgal edilmesi ile başlayan resmî işgal dönemi, İtilaf Devletleri'nin 2 Ekim 1923'de Şehri terk etmelerine kadar devam etmiş ve 6 Ekim 1923'de Türk askerlerinin Şehre girmesi ile işgal dönemi sona ermiştir.

---

³⁴ Bilal Şimşir, *Malta Sürgünleri*, Bilgi Yaymevi, Ankara, 2009, s. 14-16

1. İTİLAFA DEVLETLERİ TARAFINDAN İŞGAL EDİLEN KIŞLALAR VE CEPHANELİKLER

1.1 Kışla Binalarının İşgali

İstanbul'un fiilî işgalinin başladığı 13 Kasım 1918 tarihinde İtilaf Devletleri Beyoğlu bölgesine başlangıçta 3.626 kişilik bir askeri kuvveti çıkarmışlardır. Beyoğlu bölgesinden başlayarak İstanbul'un Karadeniz sahillerini işgale başlayan askerler kışla binalarını da işgal etmişlerdir. Taksim Kışlası'na 237, Rumelikavağı Topçu Kışlası'na 720, Rumelikavağı Sarıtabya Kışlası'na 170, Rumelikavağı Tellitabya Kışlası'na 42 ve Yenimahalle Kışlası'na 25 olmak üzere 1.194 İngiliz askeri kışla binalarına yerleştirilmiştir³⁵.

İtilaf Devletleri ateşkes görüşmelerinde Osmanlı ordusunu denetim altına almak istemişlerdir. Bu amaca ulaşmak için Osmanlı Devleti'nin iç güvenliğini sağlayacak 50.000 er haricindeki tüm Osmanlı askerinin terhis edilmesini kararlaştırmış ve ateşkes metninin 5. Maddesi olarak belirlemişlerdir. Osmanlı Devleti Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamış ve 5. Madde gereğince ordusunun büyük bir bölümünü görevden uzaklaştırmayı taahhüt etmiştir³⁶. Bu maddenin hemen yürürlüğe girmesini isteyen İtilaf Devletleri öncelikli olarak İstanbul'daki askerlerin terhis edilmesini istemiştir. Kışla binalarında bulunan askerlerin büyük bir bölümü terhis edilerek, güvenlik amaçlı az sayıda Osmanlı askeri bırakılmıştır³⁷. Kışlaları bu sayede boşaltan İtilaf Devletleri bu binaları işgal etmeye başlamışlardır. İtilaf Devletleri İstanbul'da sayıları sürekli artan askerlerini kışla binalarında ikamet ettirmişlerdir. Aynı zamanda Rus mültecilerin ikameti içinde kullanmışlardır³⁸. İtilaf Devletleri'nin kışla binalarını

---

³⁵ Hüsnü Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşlarında İstanbul ve Yardımları*, C. I, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1975, s. 67.

³⁶ Nihat Erim, *Devletler Arası Hukuk ve Siyasi Tarih Metinleri: Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları*, C. I, TTK, Ankara, 1953, s. 520-522.

³⁷ Murat Aydoğdu, *Mütareke Döneminde (1918-1922) İstanbul'un Anadolu Yakasında Asayiş Problemleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006, s. 95.

³⁸ Bilge Ar, *İşgal Altındaki İstanbul'da Kentsel ve Mimari Ortam*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006, s. 20.

tercih etmelerindeki temel sebepler, kışla binalarının yüksek güvenli ve çok sayıda insanın barınabileceği büyüklükte olmalıdır.

İstanbul'da İngilizler tarafından işgal edilen kışla binalarından tespit edebildiklerimiz şu şekilde gösterilebilir:

- 1) Rumelikavağı 12 numaralı İstihkâm Kışlası 16 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiş, 3 Kasım 1919 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 2) Rumelikavağı 15 numaralı İstihkâm kışlası 16 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiş, 7 Kasım 1919 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 3) Büyükliman 18 numaralı istihkâm kışlası 16 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiş, 3 Kasım 1919 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 4) Kilyos Kışlası 16 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiş, 6 Ekim 1919 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 5) Rumelifeneri Kışlası 17 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiş, 2 Ocak 1920 tahliye edilmiştir.
- 6) Şile Kışlası 1 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiş, 3 Kasım 1919 tarihinde ise tahliye edilmiştir.
- 7) Gümüşsuyu Kışlası 3 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 8) Gümüşsuyu Muzika-yi Hümâyun Kışlası 20 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 9) Ertuğrul Kışlası 26 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 10) Taş Kışla 20 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiş, 30 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 11) Maslak Kışlası 20 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 12) Kilyos Osmanlı Kışlası 1 Ocak 1919 tarihinde işgal edilmiş, 16 Ekim 1919 da tahliye edilmiştir.
- 13) Süvari Mektebi Kışlası 4 Mart 1919 tarihinde işgal edilmiş, 3 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 14) Kasımpaşa Bahriye Kışlası 21 Nisan 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 15) Orhaniye Kışlası 1919 Temmuz'unda işgal edilmiştir.

16) Maltepe Kışlası 11 Eylül 1919 tarihinde İngiliz kuvvetleri tarafından işgal edilmiştir.

17) Tellitabya 2 numaralı istihkâm kışlası 16 Kasım 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

18) Kireçburnu 11 numaralı istihkâm kışlası 16 Kasım 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

19) Haydarpaşa Süvari Kışlası 8 Aralık 1919 tarihinde işgal edilmiş, 29 Eylül 1923 tarihinde İngilizler tarafından tahliye edilmiştir.

20) Ortaköy Kışlası 26 Aralık 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

21) Maçka Silahhane Kışlası 31 Ocak 1920 tarihinde İngilizler tarafından işgal edilmiştir. 29 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir.

22) Tuzla Osmanlı Kışlası 10 Mart 1920 tarihinde işgal edilmiştir.

23) Tophane Kışlası 6 Nisan 1920 tarihinde işgal edilmiştir. 30 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir³⁹.

İstanbul'da Fransızlar tarafından işgal edilen kışla binalarından tespit edebildiklerimiz şu şekilde gösterilebilir:

1) Zeytinburnu Kışlası 26 Ekim 1918 tarihinde işgal edilmiştir. (Fransızlar bu binaya Marso adını vermişler.)

2) Anadolukavağı Kışlası 17 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiştir.

3) Sirkeci Rıhtım Kışlası 28 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiştir (Fransızlar bu binaya Lafayet adını vermişlerdir.)

4) Beşiktaş Kışlası 12 Ocak 1919 tarihinde işgal edilmiştir. 19 Nisan 1921 tarihinde tahliye edilmiştir.(Fransızlar bu binaya Desefos adını vermişler.)

5) Reşadiye Kışlası 1 Şubat 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

6) Gülhane Kışlası 12 Mart 1919 tarihinde işgal etmişlerdir.

7) Rami Kışlası 1 Nisan 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

8) Davutpaşa Kışlası 1 Nisan 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

9) Ertuğrul Kışlası 6 Nisan 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

---

³⁹ BOA, HR.SYS , nr. 2525/11 lef 1_2; 1_3; 1_4; 1_18. 1923 yılındaki tahliye bilgileri için bkz. BOA, HR.İM, nr. 46/54 lef 2_1.

- 10) Yedikule Kışlası 22 Nisan 1919 tarihinde işgal etmişlerdir.
- 11) Taksim Kışlası 24 Mayıs 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 12) Demirkapı Kışlası 20 Haziran 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 13) Halıcıoğlu Topçu Kışlası 25 Eylül 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 14) Süleymaniye Kışlası 4 Aralık 1920 tarihinde işgal edilmiştir⁴⁰.

Tespitlerimize göre kışla binalarını en çok İngiliz ve Fransızların işgal ettiğini görmekteyiz. Osmanlı son dönem mimarisinin önemli örneklerinden kışla binaları işgal döneminde ciddi hasarlara maruz kalmıştır. Kışlalarda en sık karşılaşılan problemlerin başında, binalarda çıkan yangınlar olmuştur. Çıkan bu yangınlar neticesinde bazı kışlalar tamamen kullanılamaz hale gelirken, bazı binalarda büyük hasarlar sonucu tarihi dokuları bozulmuştur. İşgal süreçleri tespit edilebilen, kışla binaları alt başlıklarda detaylı olarak incelenecektir.

1.1.1 Rami Kışlası

İtilaf Devletleri Fransız askerlerinin ikameti için Rami Kışlası'nı uygun görmüşlerdir. İşgal girişimi ilk önce İstanbul Jandarma Tabur Kumandanlığına bildirilmiştir. Tabur Kumandanlığı ise İstanbul Jandarma Alay Kumandanlığını gerekli teşebbüslerde bulunulması için bilgilendirmiştir. Osmanlı Devleti için son derece önem arz eden Rami Kışlası 1 Nisan 1919 tarihinde Fransız askerleri tarafından işgal edilmiştir⁴¹. Fransızlar bu kışlaya 11. Avcı Fransız Alayı'nı yerleştirmişlerdir⁴². Fransız askerleri ilk iş olarak kışla girişindeki Türkçe talebayı kaldırmışlardır. Binaya yeni isim olarak Fransa başbakanının adını veren askerler, Türkçe karşılığı Clamenceau'ın Kışlası olan Fransızca "Caserne Clamenceau" kelimesini tabela haline getirerek kışla girişine asmışlardır⁴³.

İstanbul Valiliği Fransız güçlerinin yapmış olduğu işgali 8 Nisan 1919 tarihinde Dâhiliye Nezaretine bildirdiğinde, Dâhiliye Nazırı Mehmet Ali Bey'de, hadiseleri 12 Nisan 1919 tarihinde Harbiye Nezareti'ne iletmiştir. Harbiye Nazırı Şakir Paşa'ya,

---

⁴⁰ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_2; 2_3; 2_4; 2_6; 2_9; 2_10; 2_11; 2_14.

⁴¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_9; DH.İ.UM, nr. 20.21/14.17 lef 2_1

⁴² BOA, HR.SYS, nr. 2525/9 lef 14_1.

⁴³ Gürkan Fırat Saylan, "İstanbul'un Resmen İşgali (16 Mart 1920)", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, İstanbul, C. XI, S. 41, s. 34.

yazılan tezkirede işgale engel olabilmek için gerekli teşebbüslerin yapıldığını ama bir netice alınamadığı ve işgale engel olunamadığını bildirilmiştir⁴⁴.

Fransa kuvvetleri arasında çok sayıda Cezayirli ve Senegalli sömürge askerleri de bulunmaktaydı. Fransızlar, Rami Kışlasını işgal ettiklerinde, ordudaki Cezayirli askerleri buraya yerleştirmişlerdir. İstanbul'un Müslüman nüfusunun en fazla olduğu yerlerden biri olan Eyüp bölgesinde bulunan Rami Kışlası'nda ikamet eden Müslüman Cezayirli askerlerle halk arasında da bazı irtibatlar oluşmaya başlamıştır. Cezayirli askerler, cuma namazı için kışlaya yakın bir mevkide bulunan Eyüp Sultan Camii'ni tercih ediyorlardı. Eyüp Sultan Camii'sinin vaizi olan Kemal Efendi bu işgalci askerlerle namaz bitimi Fransızca bilen Osmanlı askerleri aracılığıyla sohbet ediyordu. Yapılan sohbetlerde din bağının önemi üzerinde duran Kemal Efendi, İstanbul'da yaşayan Müslümanlara karşı bir saldırı olduğu takdirde görevlerinin din kardeşlerini korumak olduğunu telkin ediyordu. Bu telkinler neticesinde Cezayirli askerler saldırı durumunda dindaşlarını koruyacaklarına dair söz vermişlerdir⁴⁵.

İşgalin gerçekleştiği 1919 Nisan ayı içerisinde Rami Kışlası'nda yangın çıkmıştır⁴⁶. Bu ilk yangının Fransız askerlerinin dikkatsizliği neticesinde çıktığına dair şüpheler oluşmuştur. Bu şüphelerin oluşmasında haklı nedenler olsa da net bir şekilde ispat edilememiştir. Rami Kışlası'nda 28 Haziran 1919'da çıkan yangın ise bu ihmal şüphelerinin ispatı niteliğindedir. Bilge Criss "İşgal Altında İstanbul" eserinde bu hadiseyi şöyle anlatmaktadır: '*28 Haziran 1919 da, Rami Kışlası'nın cephane deposunda yangın çıktı. Bombaların patlaması sonucu, depo tümüyle tahrip oldu. Cezayirli askerlerin hiçbirisi yaralanamadığına göre, bu, yeraltı hareketinin bir sabotajı olabilir.*'⁴⁷ Bilge Criss'in Alemdar gazetesini referans göstererek anlattığı olay Osmanlı arşiv belgelerine farklı bir şekilde yansımıştır. İstanbul Valiliği'nin 28 Haziran 1919 tarihinde Dâhiliye Nezareti'ne göndermiş olduğu raporda; Rami Kışlası'nda bulunan 2. Fırka 27. Alayının bulunduğu bölümde saat 13.20 civarında kışla içerisinde bulunan camide yangın çıkmıştır. İtfaiye ekipleri yangına müdahale etmek için hemen olay yerine gelmiştir. Kışla civarında bulunan tulumbacıların yardımı ile yangın bir saat içerisinde söndürülmüştür. Çıkan yangın kısa süre içerisinde kontrol altına alınmış olmasına rağmen kışla camisinin büyük bir bölümü yanmıştır.

⁴⁴ BOA, DH.İ.UM, nr. 20.21/14.17 lef 1_1.

⁴⁵ Bilge Criss, *İşgal Altında İstanbul 1918-1923*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1994, s. 142.

⁴⁶ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_9.

⁴⁷ Bilge Criss, a.g.e., s. 42.

Fransız askerleri yangın hadisesiyle bir alakalarının olmadıklarını ifade etmişlerse de caminin müezzini olaya bir Fransız askerinin cami içerisinde söndürmeden attığı bir sigara izmaritinin neden olduğunu belirtmiştir. Rami Jandarma Komutanının tespitine ve İstanbul Jandarma Kumandanlığına bildirdiğine göre, çıkan yangın sonucunda herhangi bir can kaybı yaşanmamıştır.⁴⁸ Bu yangın hadisesinin üzerinden çok fazla süre geçmeden Rami Kışlası'nda yeniden yangın çıkmıştır. (Temmuz 1919) Çıkan bu yangın önceki yangınlara nazaran daha büyük tahribata yol açıp, kışlanın 17 odasının tamamen yanmasına neden olmuştur⁴⁹.

Rami Kışlası'nın işgalinden çok kısa bir süre sonra Fransız askerleri kışla çevresinde bulunan özel binaları da işgal etmeye başlamışlardır. Fransız askerleri kendi ikametleri için kışlaya yakın bir mevkide bulunan vefat etmiş bir paşanın evini 29 Mayıs 1919'da işgal etmiş ve evde yaşayan paşanın ailesini sokağa atmışlardır. Aynı gün Rami ahalisinden olan Hacı Ali Efendi'nin evini de Fransız askerleri işgal etmişlerdir⁵⁰.

Fransız askerlerinin kışla civarında bulunan özel haneleri işgal etmesi halk nazarında büyük tepkilere sebep olmuştur. Yaşadıkları sorunlara bir çözüm bulunmasını bekleyen bölge halkı Sadâret makamına bir mektup yazarak şikâyetlerini bildirmişlerdir. Rami ve Topçular ahalisinin imzalarının bulunduğu bu şikâyet mektubu 13 Ekim 1919 tarihinde Erkan-ı Harbiye Yüzbaşı Faik Bey'in şahitliğinde yazılmıştır.

Rami Kışlası Fransız 11. Avcı Alayı Kumandanı'nın emri ile bölgeye gelen Fransız askerleri özel haneleri teftiş etmek istediklerini belirtmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin kanun ve adetlerine aykırı olarak yapılan bu istek sırasında, yanlarında Osmanlı yönetiminden ve mahallî idareden kimsenin olmaması da ayrı bir sorun teşkil etmektedir. Evlerinin teftiş edilmesine engel olmak isteyen bölge halkına, Fransız askerleri süngü çekerek karşılık vermiş ve evlere zorla girmişlerdir. Teftişler neticesinde evlerinin işgal edilmesinden endişe duyan bölge halkı İstanbul'a muhâcîr olarak geldiklerini, büyük zorluklar neticesinde ev sahibi olabildiklerini, aynı zamanda evdeki nüfusun haddinden fazla olduğunu belirtmektedirler. İstanbul daki mevcut binaların nüfusa kafi gelmemesinden ötürü, evlerin işgal edildiği taktirde insanların ev bulamayacağı, bulsalar dahi fakirlikten dolayı tutamayacaklarını belirtmektedirler. Bu

---

⁴⁸ BOA, DH.EUM.AYŞ, nr. 13/88 lef 1_1.

⁴⁹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_9.

⁵⁰ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_3.

sebeplerden dolayı evlerinden çıkarıldıkları takdirde ailecek perişan olacaklarını ve meskensizlikten dolayı sokakta kalacaklarını belirtmişlerdir. Fransız askerlerinin emri vaki yapmaya çalıştığını düşünen bölge halkı Sadâret makamından gerekli önlemleri almasını istemişlerdir⁵¹.

Sadâret makamı Rami ahalisinin şikayetlerini dikkate almış ve Fransız Yüksek Komiserlerliğinden bölge halkını zor duruma düşüren işgallere son vermelerini istemiştir. Osmanlı Hükümeti'nin tüm teşebbüslerine rağmen 24 Ekim 1919'da kışla binasının 30 metre güneyinde bulunan Cemal Efendi'ye ait olan evin iki odası ile kışlanın 400 metre güneybatısında bulunan Fuat Bey'in evi Fransız askerleri tarafından işgal edilmiştir. Fransız askerleri ertesi gün kışlanın 150 metre güneydoğusunda bulunan Halit Hakkı Bey'e ait ev ile kışlanın 400 metre doğusunda bulunan Demir Ağa'nın evini ve kışlanın 20 metre doğusunda bulunan Hasan Bey'in evinin iki odasını işgal etmişlerdir⁵².

1 Nisan 1919'da işgal edilen Rami Kışlası, İtilaf Devletleri'nin en önemli askeri üstlerinden biri olmuş ve işgalin son günlerine kadar kışla binasını terk etmemişlerdir. 30 Ağustos 1923 tarihine kadar Rami Kışlası'nın tahliye edilmesiyle ilgili emir almayan Fransız kuvvetleri, 1 Eylül'de ilk taşınma faaliyetlerine başlamışlardır⁵³. 10 Eylül'de Rami Kışlası'nda bulunan Fransız 14. Sahra Topçu Alayı'nın 3. Taburu ile birlikte bu tabura ait olan on iki top hayvanlarıyla beraber Dirva nakliye gemisine yüklenmiştir⁵⁴. 13 Eylül'de de kalan topçu askerlerinin tamamının çıkarılmasına karar verilmiştir⁵⁵. Rami Kışlası'na ait olan Fransız işgalindeki cephane ve mühimmat depolarıda 13 Eylül tarihinde tahliye edilmiştir⁵⁶. Rami Kışlası'nda son kalan Fransız 12. Senegal Alayı'nın 1. Tabur askerlerinin 15 Eylül 1923'de, Fransız nakliye gemisi olan Luifresne binmek üzere kışla binasını terk etmeleriyle yaklaşık dört yıl süren kışlanın işgali sona ermiştir. Fransız askerlerinin kışla binasından ayrılmasından hemen sonra Türk yetkilileri kışlayı teslim almışlardır⁵⁷.

---

⁵¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/9 lef 14_1.

⁵² BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_7.

⁵³ Mahir Aydın, *İstanbul Kurtulurken İstanbul'un Kurtuluş Bayramı*, İlgi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2011, s.162-163

⁵⁴ Hüseyin Kalemli, *İstanbul'un Son İşgal Yılı ve Tahliyesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2013, s. 495.

⁵⁵ Mahir Aydın, a.g.e., s. 181-182

⁵⁶ Mahir Aydın, a.g.e., s. 185

⁵⁷ Hüseyin Kalemli, a.g.t., s. 499.

1.1.2 Selimiye Kışlası

Sultan III. Selim tarafından 1803 yılında askeri hizmetler için yaptırılan Selimiye Kışlası, zamanın ihtiyaçlarına göre farklı amaçlar içinde kullanılmıştır. Örneğin; 1853-1856 Kırım Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin müttefiki olan İngilizlerin bazı asker ve aileleri Selimiye Kışlası'nda ikamet etmişlerdir. 1897 yılında çıkan Büyük Üsküdar yangınında sokakta kalan binlerce Osmanlı vatandaşı yine Selimiye Kışlası'nda bir süre ikamet etmişlerdir⁵⁸. Selimiye Kışlası gibi önemli bir binayı İtilaf Devletleri de farklı amaçlar için kullanmaya başlayacaklardır.

İstanbul'da yaşayan Arapların ikamet sorununu çözmek isteyen İngilizler 5 Şubat 1919'da Osmanlı Hükümetine müracaat ederek Selimiye Kışlası'nın boşaltılmasını istemişlerdir. Kışlanın askerî amaçlar için kullanıldığı belirtilmesi üzerine İngilizler taleplerinden vazgeçmişlerdir⁵⁹. Haydarpaşa'da bulunan Selimiye Kışlası'nın ahırları 26 Aralık 1919'de İngilizler tarafından işgal edilmiştir⁶⁰. 1920 yılının Temmuz ayı içerisinde Kuva-yı Milliye'nin Beykoz'a yaptığı tazyikleri önlemek için Yunan askerleri İngilizler tarafından Selimiye Kışlası'na yerleştirilmiştir⁶¹. Fransızlar ise 18 Kasım 1920'de Selimiye Kışlası'nın bir bölümünü işgal ederek kendi askerlerini binaya yerleştirmişlerdir.⁶² 1921 yılının başlarında İstanbul'a getirilen Rus mültecilerin ikameti için uygun bir yer bulunamamasından ötürü birçok göçmen sokaklarda kalmıştır⁶³. Rus mültecilerinin ikameti için uygun bir bina bulamayan İngilizler, 7 Şubat 1921'de Selimiye Kışlası'nın talimhane meydanını ve kışlanın dış bahçesinde bulunan askerlerin atış talimi yaptıkları araziyi işgal ederek mültecileri bu bölgelere yerleştirmişlerdir⁶⁴.

İtilaf Devletleri Rusya'dan getirdikleri mültecilerin ikameti için sıklıkla Selimiye Kışlası'nı kullanmışlardır. Ancak ilerleyen süreçlerde İstanbul'a getirilen Rus mültecilerinin sayısındaki büyük artış, Selimiye Kışlası'na kapasitesinin çok üzerinde mültecinin yerleşmesine neden olmuştur⁶⁵. Kışlanın hem bina hem de arazi kısmının tamamen Rus mülteci ile dolduğunu gören İngilizler, kışın yaklaşmasını da hesaba

⁵⁸ M. Gözde Ramazanoğlu, "Selimiye Kışlası", *DİA*, TDVY, 2009, c. 36, s. 436.

⁵⁹ Ali Karakaya, *İşgal Altında İstanbul*, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 2016, s. 101.

⁶⁰ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_3.

⁶¹ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 240.

⁶² BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_15.

⁶³ M. Gözde Ramazanoğlu, a.g.m., s. 437.

⁶⁴ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_18.

⁶⁵ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 419.

katarak gelen mültecilerin istedikleri yerlerde kalmalarına izin vermişlerdir. İngilizlerin aldığı karar neticesinde Selimiye Kışlası'ndaki bazı Rus mülteciler kışladan ayrılarak İstanbul'un farklı noktalarına dağılmışlardır. Rus mültecilerin büyük bir kısmı ise işgal şartlarında İstanbul'da hem çalışmanın hem de kalacak yer bulmanın ne kadar zor olduğunu bildiklerinden tüm olumsuzluklara rağmen Selimiye Kışlası'nda yaşamaya devam etmişlerdir⁶⁶.

Selimiye Kışlası'nda bulunan bu mültecilere 1921 yılının Ağustos ayında Sibirya'dan getirilen 406 esir de eklenmiştir. Olympos adlı Yunan bandıralı gemiyle Selimiye Kışlası'na getirilen esirlerin içerisinde 43 zabıt, 8 doktor, 1 eczacı, 20 kadın ve 19 çocuk olduğu, geriye kalanların ise asker olduğu tespit edilmiştir⁶⁷.

İstanbul'un işgali döneminde genellikle Rus mülteciler ile müttefik askerlerinin ikameti için kullanılan Selimiye Kışlası kısa süreli olsa Türk vatandaşlarının ikameti için de kullanılmıştır. Ege ve Marmara'nın güney bölümlerini işgal eden Yunanlıların zulmünden bıkan bazı Türkler İstanbul'a kaçmışlardır. 1921 yılının Ağustos ayında Gemlik, Yalova ve Bursa bölgesinde 20.000 kişi Yunan korkusundan dolayı İstanbul'a sığınmışlardır. İtilaf Devletleri gelen yüksek sayıdaki muhaciri yerleştirecek büyüklükte bir bina bulamadığı için bu göçmenleri çeşitli bölgelere paylaştırılmasını uygun bulmuştur. İtilaf Devletleri gelen muhacirlerin 2.000 kadarının Selimiye Kışlası'na nakledilmesine karar vermişlerdir⁶⁸.

İtilaf Devletleri Selimiye Kışlası'nda ikamet eden Rus mültecilerin ihtiyaçlarının giderilmesine önem vermişlerdir. Rusya'dan getirilen mültecilerin büyük bir kısmının hasta ve yaralı olduklarını bildiklerinden, kaldıkları yerde tedavi edilmelerini sağlamak için Selimiye Kışlası'nın bir kısmını hastaneye çevirmişlerdir. Müttefikler, Rus mülteciler içerisinde okul çağına çok sayıda çocuk olmasından dolayı Selimiye Kışlası'na bir okul açmış ve çocukların yaşadıkları sürgünden dolayı eğitimlerinden geri kalmamalarını sağlamak istemişlerdir⁶⁹.

İşgal döneminde çeşitli nedenlerle kullanılan Selimiye Kışlası, İtilaf Devletleri tarafından belli bir dönem hapisane olarak da kullanılmışlardır. I. Dünya Savaşı nedeniyle İstanbul'a gelen İttifak askerlerinin bir kısmı savaş bitiminde henüz kendi

---

⁶⁶ Bilge Criss, a.g.e., s. 52.

⁶⁷ Mehmet Temel, *İşgal Yıllarında İstanbul'un Sosyal Durumu*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998, s. 81.

⁶⁸ Mehmet Temel, a.g.e., s. 87.

⁶⁹ Bilge Ar, a.g.t., s. 26.

ülkelerine dönmemişlerdi. İstanbul'u fiilî olarak işgal eden İtilaf Devletleri İstanbul'daki İttifak askerlerinin savaş esiri sayılmasına karar vermişlerdir. Müttefik Yüksek Komiserlerinin 5 Aralık 1918'de aldıkları bu karar ile birlikte İstanbul'da bulunan bütün İttifak Devletleri'ne mensup askerler tutuklanmış ve Selimiye Kışlası'na hapsedilmişlerdir⁷⁰. İtilaf Devletleri'nin Selimiye Kışlası'nı hapisane olarak kullanmaları dönemin gazete haberlerine de yansımıştır. Örneğin; Dersaadet gazetesinin 18 Temmuz 1920 tarihli haberine göre Selimiye Kışlası'nda bulunan 50 veya 60 kadar tutuklu, kışla binasından alınarak Adliye Nezaret'nin arkasında bulunan hapishanelere nakledilmişlerdir⁷¹.

Selimiye Kışlası, İtilaf Devletleri'ne mensup farklı devletler tarafından zaman zaman işgale uğramış olmasına rağmen 1921 yılına kadar kışlada Türk askerleri de bulunmuş ve kışlanın muhafazasından sorumlu olmuşlardır. Dersaadet gazetesinin 14 Temmuz 1920 tarihli nüshasındaki bir haberde, Selimiye Kışlası'nda görev yapan 32 Türk askerinin terhis olduğu ve Karadeniz civarında bulunan memleketlerine gitmek üzere kışladan ayrıldıkları belirtilmiştir⁷².

İtilaf Devletleri'nin denetiminde Selimiye Kışlası'nda vatani görevlerini yapmaya çalışan Türk askerleri büyük sorunlar yaşamış ve müttefik askerleri tarafından acımasız muamelelere tabi tutulmuşlardır. Kuva-yı Milliye'nin Beykoz'a kadar ilerlemesi üzerine İtilaf Devletleri Yunan askerlerini de Selimiye Kışlası'na yerleştirmişlerdir. Yunan askerlerinin gelmesi ile beraber Selimiye Kışlası'nda bulunan Türk askerlerinin yaşadıkları sorunlar daha da artmıştır. Yunanlıların yaptıkları kötü muamele ve sözlü hakaretlerden bıkan Osmanlı askerlerinin bir kısmı 5 Mayıs 1920'de kışladan firar etmişlerdir. İngiliz üniforması giymiş Yunan askerleri, firar eden Türk askerlerinin peşine düşmüş ve Cafer adlı bir asker dışında diğer firarileri yakalamışlardır. Çıkan çatışmada ağır yaralanan Cafer kanlar içinde kalmış ve olay yerinden sürünerek kendisini Paşaköy'de bulunan Sefer Ağa Çiftliğine zor atabilmiştir. Paşaköy Jandarma Karakoluna haber verilmesi üzerine çiftliğe gelen jandarmalar Cafer'i sorgulayarak olayın geçtiği Molla Fevzi dere yatağına gitmişlerdir. Olay yerine gelen jandarmalar gördükleri manzara karşısında dehşete kapılmışlardır. Yapılan tahkikat sonucunda Yunanlıların yakaladıkları sekiz askeri

---

⁷⁰ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 139.

⁷¹ Mesude Arslan, *İşgal Yıllarında Bir İstanbul Gazetesi: Dersaadet*, İ.Ü., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010, s. 330.

⁷² Mesude Arslan, a.g.t., s. 332.

ikişerli gruplara ayırdıkları, her ikilinin sırtlarından bel kemerleri ile birbirlerine bağlanmış oldukları halde enselerinden bıçakla kesilerek öldürüldüklerini tespit etmişlerdir⁷³. İngiliz üniformasının altına saklanan Yunan askerleri, Selimiye Kışlası'ndaki Türk askerlerine büyük zulüm yapmışlardır.

Kuva-yı Milliye'nin verdiği bağımsızlık savaşının başarıya ulaşmaya başlaması ve Büyük Taarruz'un Türklerin zaferi ile sonuçlanması üzerine Rumlar Anadolu'dan kaçarak İstanbul'a gelmeye başlamışlardır. Buradan Yunanistan'a geçmeyi ümit eden Rumların sayısı 1923'te 20.000 kişiye ulaşmıştır. İtilaf Devletleri gelen Rumların bir kısmını Selimiye Kışlası'na yerleştirmek istemişlerdir. Selimiye Kışlası'na yerleştirilen Rumların birçoğunda başta tifüs olmak üzere birçok salgın hastalık tespit edilmiştir. Bu hastalara yardım edilmesi için İtilaf Devletleri Osmanlı Hükümeti'ne başvuruda bulunmuştur. T.B.M.M.'nin İstanbul temsilcisi olan Adnan Bey yapılan başvuruyu değerlendirmiş, sıhhi konularda Türk Sağlık İdaresi'ne ve yaralıların nakli konusunda Türk Vapur Şirketi'ne yardımcı olunması için emir vermiştir. İtilaf Devletleri aynı teklifi Yunan Kızılhaç'ına da yaparak Rumların tedavi edilmesini istemişlerse de mali kaynaklarının yetersiz olduğunu belirten Yunan yardım heyeti kendi ırkından olan Rumlara yardım edemeyeceklerini söylemişlerdir⁷⁴.

Selimiye Kışlası'nda görülen en büyük sorunlardan birisi de veba salgınıdır. Akdeniz havzasından gelen gemiler Selimiye Kışlası önünde demirlemektedirler. Bu gemilerden taşınan unlarla şehre giren fareler kısa sürede vebanın yayılmasına neden olmuşlardır⁷⁵. 1919 yılının Ağustos'unda Selimiye Kışlası'nda bulunan Türk askerleri arasında hıyarcıklı veba salgını baş göstermiştir. Salgını önlemek için tüm kışla boşaltılmış ve farelerden temizlenmiştir⁷⁶. Salgın hastalıkların sıklıkla görülmesi ve yaralıları için İstanbul'daki hastanelerin kâfi gelmemesi üzerine Selimiye Kışlası'nın bir bölümü hastaneye çevrilmiştir⁷⁷. Bu bölümün de yetersiz kalması üzerine barakalardan geçici hastaneler yapılarak, buradaki hastaları daha hızlı tedavi edilmesine çalışılmıştır⁷⁸.

---

⁷³ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 222.

⁷⁴ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 193.

⁷⁵ Mehmet Temel, a.g.e., s. 230.

⁷⁶ Bilge Criss, a.g.e., s. 179.

⁷⁷ Mehmet Temel, a.g.e., s. 118.

⁷⁸ C. Clafin Davis, *İstanbul'da Mültecilerin Durumu İstanbul 1920*, Ed.: Clarence Richard Johnson, Çev. Sönmez Taner, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2007, s.191.

1.1.3 Davutpaşa Kışlası

1827 yılında II. Mahmud'un emri ile askerî amaçlar için kurulan Davutpaşa Kışlası, 20. Yüzyılın başında metruk bir halde bulunmaktaydı. 204 odadan oluşan çok geniş bir alana sahip olan Davutpaşa Kışlası sadece askerî amaçlar için kullanılmamıştır. Balkan Savaşları'ndan kaçarak İstanbul'a gelen Osmanlı vatandaşları o sıralarda kullanılmayan Davutpaşa Kışlası'na yerleştirilmiştir⁷⁹. Fransız askerlerinin ikameti için 1 Nisan 1919 tarihinde Davutpaşa Kışlası'nın karargâhı olarak kullanılan bina işgal edilmiştir⁸⁰. Fransızlar 15 Eylül 1919 tarihinde kışlanın avlusunda bulunan 11 adet otomobile el koymuşlardır⁸¹. Osmanlı Devleti'nin en önemli askerî binalarından biri olan bu kışla, zamanla İstanbul'a gelen muhacirleri ağırlamak için de kullanılmıştır.

Davutpaşa Kışlası'nda ikamet ettirilen muhacirlerin büyük bir çoğunluğu genellikle diğer kışlalarda olduğu gibi Rus mültecilerden oluşmaktadır. Davutpaşa Kışlası birçok yetimi ve çocuklu kadını barındırmıştır⁸². Davutpaşa Kışlasına yerleştirilen göçmen sayısının sürekli artmasından ötürü bina kapasitesi yeterli gelmemiş ve kışla arazisine çadırlar kurularak muhacirlere kalacak yer temin edilmiştir.⁸³ Kışla binası sadece yabancı mülteciler kalmamış, Anadolu'dan gelen Türk muhacirlerin iskani için de kullanılmıştır. 1921 yılının yaz aylarında Yunanlıların taarruz ettikleri Bursa, Gemlik ve Gönen yöresinden yaklaşık 20.000 kişi İstanbul'a kaçmak zorunda kalmıştır. Gelen bu büyük kabile İstanbul'daki çeşitli kışla ve mektep binalarına dağıtılmıştır. Bu 20.000 kişilik Türk muhacir grubunun 4.500 kadarı Davutpaşa Kışlası'na yerleştirilmiştir⁸⁴. Davutpaşa Kışlası'nda bulunan muhacirlerin yaralı olanlarının daha kolay tedavi edilebilmesi için kışla binasının bir kısmı hastaneye çevrilmiştir. İtilaf Devletleri kışlada bulunan eğitim çağındaki çocukların eğitimlerine devam edebilmeleri için kışla içerisinde okullar açmışlardır⁸⁵.

Fransız askerleri Davutpaşa'da kaldıkları süre içerisinde sürekli olay çıkararak hem kışla binasına hem de kışla çevresinde bulunan ahaliye zarar vermişlerdir. Mesela

⁷⁹ Abdülkadir Özcan, "Dâvud Paşa Kışlası", *DİA*, TDVY, İstanbul, 1994, C. 9, s. 40-42.

⁸⁰ BOA, HR.SYS, nr 2525/11 lef 2_9.

⁸¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_5.

⁸² Vera Dumesnil, *İşgal İstanbul'u*, Çev.: Emre Öktem, Turing Yayınları, İstanbul, 1993, s. 12.

⁸³ Bilge Ar, a.g.t., s. 21.

⁸⁴ Atilla Oral, *Charles Harington-Sömürge Valisi'nin Himayesinde Vahdettin'in İşgal İstanbul'u*, Demkar Yayınevi, İstanbul, 2013, s. 178.

⁸⁵ Bilge Ar, a.g.t., s. 26.

Davutpaşa Kışlası'nın çobanlığını yapan Celal Ağa'nın iki koyunu Fransız askerleri tarafından çalınmıştır. Bu cürümü işleyen askerler suçlarını inkâr etmişlerdir. Yapılan tahkikat sonucunda Fransız askerleri suçlu olmalarına rağmen serbest bırakılmışlardır⁸⁶. Fransız askerleri, Davutpaşa Kışlası'nın süvari hayvanat ahırlarının yemlik bölmelerini ve tavanlarını sökerek satmak için götürmüşlerdir.

Davutpaşa Kışlası'nda bulunan Fransız askerleri, masum vatandaşlara zulmetmekten çekinmemişlerdir. Ortada hiçbir sebep olmamasına rağmen kışla çevresindeki sivil vatandaşlara rastgele ateş açmışlardır⁸⁷. Dâhiliye Nezareti'ne 22 Mart 1919 tarihinde yapılan bir şikâyetle, Fransız askerlerinin rastgele ateş açmaları sonucunda, kışla çevresinde yaşayan Osmanlı vatandaşı Filib oğlu Lazeri'nin bir beygirini ve Hristo oğlu Mihal'in bir öküzünü sebepsiz yere öldürdükleri kayıtlara geçmiştir⁸⁸. Hayatından endişe duyan kışla çevresindeki ahali, bu acımasız ve keyfi uygulamalardan dolayı çok huzursuz olmuşlardır.

Fransız askerlerinin keyfi uygulamaları bu kadarla sınırlı kalmamıştır. Davutpaşa Kışlası içerisinde askerî talim için bir talimgah meydana bulunmasına rağmen, Fransızlar bu alanı kullanmakla yetinmeyip kışla civarında bulunan halkın zirai amaçlarla kullandıkları tarlaları işgal etmiş ve talimlerini burada sürdürmüşlerdir. Bakırköy Jandarma Tabur Komutanlığından Fransız askerlerine bu gibi faaliyetlerde bulunmamaları için uyarılarda bulunulmuştur. Fransız askerleri bütün uyarılara rağmen asayiş bozucu hareketlere devam etmiş ve kışla çevresinde bulunan ahaliyi sürekli rahatsız etmişlerdir⁸⁹.

1.1.4 Yıldız Sarayı'nın Etrafındaki Kışlalar

1887 yılında Sultan II. Abdülhamid, Yıldız Sarayı'nın güvenliği için Orhaniye Kışlası ile Ertuğrul Kışlası'nı yaptırmıştır. Yıldız Sarayı'na bağlı olan bu kışlalar Yıldız Kışlası olarak da anılmışlardır⁹⁰. 13 Kasım 1918'de başlayan fiilî işgalle birlikte İngiliz işgal güçleri Yıldız'da bulunan bu kışlalarla ilgilenmişlerdir. İngilizlerin burayla ilgilenmesinin sebebi, Padişahın kaldığı Yıldız Sarayı'nın bu kışlalara yakın olmasıdır.

---

⁸⁶ Şeyma Şahin, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İşgal Döneminde İstanbul (13 Kasım 1918 – 15 Mart 1920)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009, s. 36-37.

⁸⁷ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 135.

⁸⁸ BOA, DH.EUM.AYŞ, nr. 7/13.

⁸⁹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 136.

⁹⁰ Bülent Bilgin, "Yıldız Sarayı", *DİA*, TDVY, 2013, C. 43, s. 541-543.

İlk olarak Beşiktaş Dolmabahçe bölgesinde bulunan Ertuğrul Kışlası bütün müştemilatı ile birlikte 20 Aralık 1918 tarihinde İngiliz askerleri tarafından işgal edilmiştir. Kısa bir süre sonra İngilizler tarafından tahliye edilen Ertuğrul Kışlası, 6 Nisan 1919 tarihinde yine tüm müştemilatı ile birlikte Fransız askerleri tarafından işgal edilmiştir. Ertuğrul Kışlası'nın Fransızlara bırakılması üzerine İngilizler yeni bir yer arayışı içerisine girmişlerdir. Yıldız Sarayı'na daha yakın bir konumda olan Orhaniye Kışlası'nı uygun bulmuşlardır. O sıralarda Küçük Zabit Mektebi olarak kullanılan Orhaniye Kışlası 1919 yılının Temmuz ayı içerisinde İngiliz askerleri tarafından işgal edilmiştir. Ayrıca İngilizler tarafından Yıldız Kışlası'nın yaklaşık 100 metre kuzeyinde bulunan kışla silahhanesini 26 Kasım 1919'da işgal etmişlerdir⁹¹.

Yıldız Sarayı'na çok yakın bir bölgede bulunan Yıldız Kışlası'na İngiliz askerlerinin yerleştirilmesi Osmanlı Hükümeti'ni kaygılandırmıştır. Padişahın can güvenliğinden endişe eden Sadrazam Damat Ferit Paşa hemen İtilaf Devletleri ile görüşme yapmıştır. İtilaf Devletleri adına 3 Haziran 1919'da Damat Ferit Paşa ile görüşen Calthorpe, Yıldız Kışlası'nda bulunan askerlerin Padişaha zarar vermek gibi bir niyetlerinin olmadığını, hatta Padişahı korumak için buraya yerleştiklerini ve bu hususta bir endişe yaşamamalarını beyan etmiştir⁹². 8 Haziran 1919'da Yıldız Sarayı'nda Padişah'ın bulunduğu dairede bir yangın çıkmış ve Padişahın özel eşyaları dahi yanmıştır. Yıldız Kışlası'ndan gelen İngiliz askerleri getirdikleri itfaiye takımları ile bu yangının söndürülmesinde çok büyük katkı sağlamışlardır. Padişah Vahdettin geçirdiği ölüm tehlikesinin önlenmesinde çok yardımcı olan İngiliz askerlerine teşekkür etmiştir. Calthorpe, Yıldız Sarayı'nda çıkan yangında yardım ederek kendilerine güven duyulmasını sağlamıştır⁹³. Padişah Vahdettin bu olayı İttihat ve Terakki mensuplarından bir grubun yaptığından şüphe duymaktadır⁹⁴. O sıralarda Yıldız Sarayı'nın mâbeyn başkâtibi olan Ali Fuat (Türk geldi) Bey ise yangının elektrik arızasından dolayı çıktığını söylemektedir⁹⁵. İstanbul halkı nazarında yangın hadisesi Padişaha karşı bir sabotaj şeklinde yorumlanmış olsalar da İngilizlerin yangını söndürmek için yaptıkları mücadele böyle bir ihtimali ortadan kaldırmaktadır.

---

⁹¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_2; 1_3; 2_2.

⁹² Sina Akşin, *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*, C. I, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2010, s. 298.

⁹³ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 436.

⁹⁴ Sina Akşin, a.g.e., s. 311.

⁹⁵ Ali Fuat Türk geldi, *Görüp İştiklerim*, TTK, Ankara, 2010, s. 278.

1919 yılının Temmuz ayı içerisinde işgal edilen Yıldız Orhaniye Kışlası uzun bir dönem İngiliz işgalinde kaldıktan sonra 30 Eylül 1923 yılında tahliye edilmiştir. 26 Kasım 1919 tarihinde işgal edilen Yıldız Kışlası'na ait olan silahhane binası ise 25 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir⁹⁶. Tahliye işlemi bittikten sonra kışla binalarını teslim almak için gelen Türk askerleri, Beşiktaş Müdafaa-i Hukuk Komisyonu'nun düzenlemiş olduğu kutlama ile karşılanmıştır. Kurtuluş gününün nişanesi olarak Beşiktaş ve Yıldız bölgelerine zafer takları yapılmıştır⁹⁷.

1.1.5 Ortaköy Kışlası

Ortaköy'de 25. Kolordu tarafından erzak ambarı olarak kullanılmakta olan kışla, 26 Aralık 1919 tarihinde İngilizler tarafından işgal edilmiştir⁹⁸. 1919 yılının sonlarına doğru Haydarpaşa Kampları'nda bulunan 1.500 Ermeni göçmenin kalacak yer sorunu gündeme gelmiştir. Müttefik Devletleri Komiserlerinden Richard Webb, Sadâret'e ve Hariciye Nezareti'ne başvuruda bulunarak bu sorunun çözülmesini istemiş ve sorunun çözüleceğine dair söz almıştır. Fakat bu hususta bir işlemin yapılmadığını gören Komiser Webb, açıkta kalan Ermenilerin Ortaköy Kışlası'na yerleştirilmesini emretmiş ve böylece kışla Ermeni göçmenlere tahsis edilmiştir⁹⁹. Kolordu Kışlası 1 Eylül 1923 tarihinde İngilizler tarafından tahliye edilmiştir¹⁰⁰. Kışlanın teslim alınma haberi gazetelerden 3 Eylül tarihinde verilmiştir¹⁰¹. Teslim edilen kışla binasını Türk Jandarmaları teslim almıştır. İngiliz kuvvetleri kışla binasında bulunan ağırlık ve eşyaları Ortaköy iskelesinden vapurlara naklederek kışladan ayrılmışlardır¹⁰².

1.1.6 Gümüşsuyu Muzika-yi Hümâyun Kışlası

1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ile birlikte Mehterhâne'de ilga edilmiş ve yerine ordunun askerî bando ihtiyacını karşılamak için Muzika-yi Hümâyun kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nin resmi törenlerinde görev alacak askerî bandolara mızıkacı temin etmek için 1834 yılında kışla binası inşa edilerek eğitimlere başlanmıştır¹⁰³. Taksim Gümüşsuyu'nda bulunan Muzika-yi Hümâyun Kışlası 20

⁹⁶ BOA, HR.İM, nr. 46/54 lef 2_1.

⁹⁷ Mahir Aydın, a.g.e., s. 234.

⁹⁸ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_3.

⁹⁹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 760.

¹⁰⁰ BOA, HR.İM, nr. 46/54 lef 2_1.

¹⁰¹ Mahir Aydın, a.g.e., s.170.

¹⁰² Hüseyin Kalemlî, a.g.t., s.479.

¹⁰³ Nuri Özcan, "Muzika-yi Hümâyun", *DİA*, TDVY, 2006, C. 31, s. 422.

Aralık 1918 tarihinde İngilizler tarafından işgal edilmiştir. Gümüşsuyu Muzika-yi Hümâyun Kışlası İngiliz işgalinde bulunduğu süre içerisinde yaşanan en önemli olay kışlanın yanmasıdır¹⁰⁴.

Gümüşsuyu Muzika-yi Hümâyun Kışlası İngilizler tarafından işgal edildikten sonra bu kışlanın üst tarafında bulunan koğuşlara İngiliz ordusuna mensup Hintli askerler yerleştirilmiştir. Taksim Polis Müdürlüğü'nün verdiği bilgiye göre yangın 3 Nisan 1920 tarihinde Cumartesi gecesi, Hintli askerlerin ikamet ettiği koğuştan çıkmıştır. Yangın hadisesi öğrenilince hemen itfaiyeye haber verilerek, yeterli miktarda görevli olay yerine intikal etmiştir. Kışlanın cadde kısmına bakan bölümün yandığı memurlarca tespit edilmiştir. Yangının Gümüşsuyu Caddesinde bulunan özel hanelere sıçramasından korkan ekipler, yangını cadde üzerindeki Terkos suyuna bağlı hortumlarla söndürmek istemişlerdir. Bu olayı fark eden kışladaki Hint askerleri dışarıdan su sıkmalarına izin vermeyerek, yangını kendilerinin söndüreceklerini belirtmişlerdir. Hintli askerlerin kaldığı koğuşun bir kısmı yanmış olmakla birlikte yangın söndürülmüştür. Taksim Emniyeti'nin soruşturmasına rağmen yangının çıkış nedeniyle ilgili net bir bilgiye ulaşılamamıştır. İstanbul Polis Müdüriyet-i Umumisi Gümüşsuyu Muzika-yi Hümâyun Kışlası'ndaki yangın hadisesi Dâhiliye Nezareti'ne bildirmiştir¹⁰⁵. (4 Nisan 1920)

1.1.7 Gümüşsuyu Kışlası

İtilaf Devletleri İstanbul'a getirdikleri Rus mültecilerin ikamet sorununu çözememiş ve kış gelmesine rağmen birçok mülteci sokaklarda kalmıştır. Gümüşsuyu Kışlası, 3 Aralık 1918 tarihinde Rus mültecileri yerleştirmek için İngilizler tarafından işgal edilmiştir¹⁰⁶. Çatı ve duvarları sağlam olan kışlanın birçok kapı ve penceresi yoktur. Binanın iç bölmelere ayrılmamış çok geniş bir avlusu vardır. Bu avluya yaklaşık 3.000 kişinin yerleştirildiği tahmin edilmektedir¹⁰⁷. Fransız Amiral Dumesnil kışlanın kömür ihtiyacını sağlamıştır. Kışlanın hemen yakınlarında boğazda demirli olan İtalyan, İngiliz ve Amerikan gemilerinden sürekli yardım yapılarak kışla çok kısa bir sürede onarılmıştır. General Charpy ise lazım olan mutfak malzemelerini başka bir kışladan alarak Gümüşsuyu Kışlası'na nakletmiştir. Boğazdaki İtilaf Donanma filosundan artan

¹⁰⁴ BOA, HR.SYS, nr.2525/11 lef 1_3.

¹⁰⁵ BOA, DH.EUM.AYŞ, nr. 37/9.

¹⁰⁶ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_4.

¹⁰⁷ Bilge Ar, a.g.t., s. 21.

yemekler, kışladaki Rus mültecilere ulaştırılarak verilmiştir. Kışlanın ekmek ihtiyacı ise İstanbul'da bulunan Sırp fırıncılar tarafından karşılanmıştır. Kışlanın çatısı için gerekli olan saman da diğer kışlalardan temin edilmiştir¹⁰⁸. İngiliz işgal güçleri Maçka Kışlası'ndan 10 Mayıs 1919 tarihinde kışlaya ait olan 3 adet soba, 41 adet boru ve 5 adet dirseğe el koyarak Gümüşsuyu Kışlası'na nakletmişlerdir. Bu sayede kışlanın eksik olan ısıtma sistemi tamamlanmıştır. Ancak 5 Şubat 1920'de Gümüşsuyu Kışlası'nda büyük bir yangın çıkmıştır ve kışla binasının yaklaşık dörtte biri yanarak¹⁰⁹ kullanılamaz hale gelmiştir. Rus mültecilerin ikameti için İngilizler tarafından işgal edilen Ayazpaşa'da bulunan Gümüşsuyu Kışlası 24 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir.¹¹⁰

1.1.8 Taksim Kışlası

13 Kasım 1918 tarihinde fiilî işgalin başlaması ile birlikte İngilizler 237 süvarisini Taksim Kışlası'na yerleştirmişlerdir¹¹¹. İngiliz süvarileri atlarını koymak için uygun bir yer bulamadıklarından 15 Kasım 1918 tarihinde Taksim Kışlası ahırlarını işgal etmişlerdir¹¹². İngiliz askerlerinin kısa bir süre sonra kışlayı tahliye etmesi üzerine 24 Mayıs 1919 tarihinde Taksim Kışlası Fransız askerleri tarafından işgal edilmiştir¹¹³. Fransız I. Topçu Alayı uzun bir süre kışlada kalmıştır. Fransız işgal kuvvetlerinden olan Senegalli askerler buraya yerleştirilmiştir. Senegalli askerlerin burada kaldığı süre içerisinde kışlanın adı "Mac Mahon Kışlası"¹¹⁴ olarak adlandırılmıştır¹¹⁵. Taksim Kışlası karşısında bulunan talim meydanı, 14 Ekim 1919 tarihinde Fransız askeri tarafından işgal edilmiştir¹¹⁶.

İşgal döneminde burada bazı spor faaliyetleri yapılmıştır. Boks sporu işgalden önce sadece birkaç meraklının bildiği bir spordur. İngilizler tarafından yaygınlaşmış ve müsabakalar düzenlenmeye başlanmıştır. Taksim Kışlası'nın bahçesinde İstanbul'un

¹⁰⁸ Vera Dumesnil, a.g.e., s. 41.

¹⁰⁹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_2; 1_4.

¹¹⁰ BOA, HR.İM, nr. 46/54 lef 2_1.

¹¹¹ Mehmet Temel, a.g.e., s.11.

¹¹² BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_4.

¹¹³ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_3.

¹¹⁴ I. Dünya Savaşı'nda İngiltere'nin Mısır Valisi olan Henry Mac Mahon, Osmanlı Devleti aleyhine Şerif Hüseyin'in başlattığı ayaklanmada önemli bir role sahiptir. Detaylı bilgi için bkz. Deniz Doğru, "I. Dünya Harbi Sırasında Şerif Hüseyin'in Siyasi Faaliyetleri", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Afyon, 2001, C 2. S 2. s.53-55.

¹¹⁵ Bilge Ar, a.g.t., s. 69.

¹¹⁶ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_6.

ilk boks müsabakası yapılmıştır¹¹⁷. Futbol sporuna işgal döneminde ilgi artmıştır. Bu spora duyulan ilginin sebeplerinden biri de İngiliz General Harrington'un futbol merakıdır. İşgal kuvvetleri düzenleyecekleri futbol müsabakaları için bir stada ihtiyaç duymuşlardır. Bunun için Taksim Kışlası'nın avlusu seçilmiştir. Burası işgal dönemi boyunca stad olarak kullanılmıştır¹¹⁸. Senegalli askerlerin kışlayı boşaltması üzerine Taksim Kışlası'na Beyaz Ruslar yerleştirilmiştir. Beyaz Ruslar burada at yarışı tertip etmişlerdir¹¹⁹.

1.2 Cephanelik Binalarının İşgali

1.2.1 Cephaneliklerin İşgal Süreci

Mondros Mütarekesi'nin 20. Maddesi gereğince terhis edilen Osmanlı ordusunun silah, cephane, araç ve gereçlerinin hangi amaçlar için kullanılacağına İtilaf Devletleri karar verecektir¹²⁰. Başkent'in bütün stratejik noktalarını ele geçirmek isteyen İtilaf Devletleri antlaşma maddesine dayanarak son derece önemli gördükleri cephanelikleri işgal etmek istiyorlardı. Osmanlı cephanelikleri konum olarak genellikle askerî tesis ve kışlalara yakın bölgelerde bulunmaktaydı. En önemli cephanelikler Yıldız, Maçka, Gümüşsuyu, Şişli, Rami, Selimiye, Davutpaşa, Şehzadebaşı, Süleymaniye, Sultanahmet, Beyazıd, Saraçhane, Sirkeci, Eyüp, Piri Paşa, Tophane, Şişli, Makriköy, Ayestefanos, Çubuklu ve Maltepe bölgelerinde bulunmaktaydılar¹²¹. Görüldüğü üzere İstanbul şehrinin hemen her bölgesinde çok sayıda cephanelik mevcuttur.

Osmanlı Genelkurmayı'na ait olan bu cephaneliklere en çok sahip olmak isteyen devlet İngiltere'yd¹²². Bu isteklerini gizlemeyen İngilizler, 13 Kasım 1918 tarihinde işgal etmiş oldukları Rumelikavağı ile Anadolukavağı bölgesinde bulunan askerî tabyaların cephaneliklerini ertesi gün tamamen boşaltmışlardır. Anadolukavağı'nda bulunan Macartabya Cephaneliğinden 1.105 Rus tüfeği ile 400.000 Rus fişegine İtilaf Devletleri tarafından el konulmuştur. Bu cephaneliklerden alınan 2.000 silah Maçka Silahhanesine ve 2.000 el bombası da Gülhane deposuna alınmıştır¹²³.

---

¹¹⁷ Bilge Ar, a.g.t., s. 81.

¹¹⁸ Atilla Oral, a.g.e., s. 458.

¹¹⁹ Bilge Ar, a.g.t., s. 83.

¹²⁰ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 23.

¹²¹ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 358.

¹²² Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 357.

¹²³ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 29.

Fransızlar 2 Mayıs 1919 tarihinde Sarayburnu cephaneliklerini işgal etmişlerdir. Gülhane Cephanelikleri de yine Fransızlar tarafından 8 Mayıs 1919 tarihinde işgal edilmiştir¹²⁴. İşgal edilen önemli cephaneliklerden bir tanesi de Çobançeşme Cephaneliği'dir. İstanbul Jandarma Kumandanlığı'nın işgalin ertesi günü Dâhiliye Nezareti'ne bildirdiğine göre, Çobançeşme'de bulunan cephanelikler 24 Ağustos 1921 tarihinde akşam saat 7'de İngilizler tarafından işgal edilmiştir. İstanbul Valisinin verdiği malumata göre de Çobançeşme Cephaneliği'nin işgal edildiği ve işgal için gelen askerlerin cephanelik önünde çadır kurarak nöbet tutukları belirtilmiştir¹²⁵.

İtilaf Devletleri işgal etmedikleri cephaneliklerde de kontrolü elden bırakmak istememiş ve bu binaları sürekli olarak teftiş etmişlerdir. Müttefik Yüksek Komiserleri yapılacak teftişler için, Osmanlı Devleti'nden izin alınmasına gerek olmadığına karar vermiş ve teftişlerin zamanı belirtilmeden baskın şeklinde yapılmasını istemişlerdir¹²⁶. Yapılan teftişler sonucunda bazı cephaneliklerin tahliye edilmesine karar verilmiştir. Bunlardan biri olan Kızıltoprak Cephaneliği 10 Şubat 1919'da 2 subay ve 10 polisten oluşan İngiliz heyeti tarafından teftişe tabi tutulmuştur. Cephanelik önüne gelen İngiliz heyeti Osmanlı askerlerinin uyarılarına rağmen kapıyı kırarak zorla içeri girmişlerdir. Kızıltoprak Cephaneliği'nin tahliye edilmediğini gören İngiliz heyeti kendilerine müdahale etmeye çalışan bir Osmanlı zabitanı sorgulamaya tabii tutmuşlardır. İngilizler yaptıkları sorgu sonucunda cephaneliğin hava muhalefeti ve vasıta yetersizliğinden dolayı tahliye edilemediğini öğrenerek olay yerinden ayrılmışlardır¹²⁷. Bu hadiseden anlaşılacağı üzere İtilaf Devletleri sadece cephanelikleri teftiş etmekle kalmıyor istedikleri zaman tahliye de edebiliyorlardı.

1.2.2 Cephaneliklerden Anadolu'ya Silah Kaçırılması

İtilaf Devletleri'nin Osmanlı topraklarını işgal etmesine en büyük tepki Anadolu dan gelmiştir. İşgale karşı başlatılan Milli Mücadele'nin en önemli ihtiyacı savaş malzemeleri olmuştur. Yunan askerlerinin İzmir'i işgal etmesi ve Gonen bölgesinde Anzavur isyanının başlaması ile Milli Mücadele'ye lazım olan savaş malzeme miktarı daha da artmıştır¹²⁸. Kuva-yı Milliye artan silah ihtiyacını karşılamak için İtilaf Devletleri denetiminde olan Osmanlı cephaneliklerine sıklıkla baskınlar yapmışlardır.

¹²⁴ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_2.

¹²⁵ BOA, DH.EUM.AYŞ, nr. 55/82 lef 2_1.

¹²⁶ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 359.

¹²⁷ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 52-67.

¹²⁸ Fahir Armaoğlu, "İngiliz Belgelerinde İstanbul'un İşgali (16 Mart 1920)", *Belleten*, S. 234, s. 470.

Milli Mücadele'nin devamı için hayatî derecede önemli olan bu ihtiyaçların çok büyük bir kısmı Müttefik Devletleri'nin işgal veya gözetiminde bulunan cephaneliklerden kaçırılarak tedarik edilmiştir¹²⁹.

Silah ve cephane kaçırılma faaliyetlerini İstanbul'da kurulmuş olan gizli cemiyetler icra etmektedir. Teşkilat-ı Mahsusa bünyesinden ayrılarak kurulan bu örgütler Osmanlı cephaneliklerini başarılı bir şekilde Anadolu'ya taşımışlardır. İstanbul'da yaşayan, bağımsızlık için çaba sarf etmek isteyen vatanseverler Kuva-yı Milliye destekçisi olan gizli cemiyetlerde görev almaya başlamışlardır. Vatanını seven her din, ırk, cinsiyet ve toplumsal sınıftan İstanbul halkı bu organizasyona dâhil olmuştur. Teşkilat merkezleri ise genellikle Müslüman ve Türk nüfusun fazla olduğu semtlerde kurulmuştur¹³⁰. Kuva-yı Milliye destekçisi gizli cemiyetler yalnızca silah, mühimmat ve cephane değil aynı zamanda Ankara Hükümeti'nin ihtiyaç duyduğu istihbaratı da Anadolu'ya ulaştırıyorlardı¹³¹. Kurulmuş olan birçok gizli cemiyet arasında Karakol Cemiyeti, Müdafaa-i Milliye Grubu ve Felah Grubu ön plana çıkmaktadır. Bu örgütlerden sadece Müdafaa-i Milliye Cemiyeti tek başına 38.000 ton silah, cephane, teçhizat ve taşıtları Ankara'ya ulaştırmayı başarmıştır¹³².

Kurulan bu cemiyetlerin başında Teşkilat-ı Mahsusa'nın son lideri olan Hüsametdin (Ertürk) Bey bulunmaktadır. Hüsametdin Bey'in tecrübesi sayesinde, yapmış olduğu büyük fedakârlıklar sonucu silah ve cephanelikler İtilaf Devletleri'nin dikkatini çekmeden kaçırılabilmiştir. Albay Hüsametdin Bey kaçırılan silah ve cephaneleri deniz yolu ile İnebolu'ya geçirerek Ankara'ya ulaşmasını sağlamıştır¹³³. Çok başarılı bir şekilde yapılan bu operasyonlar ile kaçırılan silahları en hızlı şekilde Kuva-yı Milliye hareketine aktarmıştır.

İtilaf Devletleri denetiminde olan Osmanlı Devleti'ne ait depo ve cephaneliklerden toplamda 56.000 mekanizma, 320 makineli tüfek, 1.500 tüfek, 3.000 sandık cephane, 100.000 nal, 15.000 matara ve 1.000 ton kadar askerî malzemeyi, gizli cemiyetler başarı bir şekilde Anadolu'ya aktarmışlardır¹³⁴. Cephaneliklerde yaşanan soygun

¹²⁹ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 358.

¹³⁰ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 365.

¹³¹ Necdet Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Ankara, 1994, C.4, S. 14, s. 167.

¹³² Bilge Criss, a.g.e., s. 164.

¹³³ Hüsametdin Ertürk, *İki Devrin Perde Arkası*, Yazan: Samih Nafiz Tansu, İlgü Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2016, s. 59.

¹³⁴ Necdet Ekinci, a.g.m., s. 170.

hadiseleri İtilaf Devletleri'ni rahatsız etmiştir. İtilaf Yüksek Komiserleri cephaneliklerden mühimmat kaçırılmasını engellemek için toplantı düzenlemişlerdir. 4 Nisan 1921 tarihinde yapmış oldukları bu toplantıda, Albay A. N. Bekwith'ın hesaplarına göre, geçen şubat ayı içerisinde Anadolu'ya 400 tüfek, 400 sandık cephane, 63 tabanca ve 15 vagon cephanenin kaçırıldığını belirtmiştir. 21 Mayıs 1921 tarihinde Beylerbeyi Jandarma Mektebi'nde bulunan 151 adet tüfek süngüleri ile beraber, mektebin öğrencileri tarafından kaçırılmıştır¹³⁵.

Kaçırılan cephanelerin Anadolu'ya taşınması her zaman sorunsuz olmuyordu. 10 Mart 1921 tarihinde Ankara'ya gönderilmek üzere kaçırılan cephaneleri taşıyan deniz motoru, İstanbul Boğazı'nda İngilizler tarafından ele geçirilmiştir. Aynı ayın sonunda İngiliz Kuvvetleri Komutanı General Harrington, aşırı derecede yapılmakta olan silah kaçakçılığına çözümler üretmek için sert tedbirler alınması yönünde emirler vermiştir¹³⁶. İngilizleri sınırlendiren bu olaylar üzerine Osmanlı vatandaşı olan bazı azınlık grupları Kuva-yı Milliye hareketine engel olabilmek adına cephane baskınlarını ihbar etmeye başlamışlardır. 1921 yılının Mayıs ayı içerisinde İngilizler aldıkları bir ihbar üzerine Kemerburgaz'a baskın yapmışlardır. Yapılan baskın sonucunda İngilizler burada yakalanan 140 sandık cephaneye el koymuşlardır. Ele geçirilen cephanelerin İngiliz kontrolünde olan Çobançeşme Cephaneliği'nden alındığını tespit etmişlerdir. Yapılan tahkikat sonucunda ele geçirilen cephanelerin Kuva-yı Milliye yararına kullanılmak üzere Anadolu'ya sevk edilmeye çalışıldığı anlaşılmıştır. İngilizler tüm cephaneleri alarak Harbiye'de bulunan karargâhlarına götürmüşlerdir¹³⁷.

İtilaf Devletleri kendi kontrolleri altında bulunan cephaneliklerden malzeme kaçırılmasından dolayı Osmanlı Devleti'ni mesul tutmuşlardır. Müttefik Yüksek Komiserleri Anadolu harekâtını güçlendiren bu hadiselerle engel olabilmek için Kuva-yı Milliye'ye yardım ettiği düşünülen yetkilileri hemen tutuklamaya başlamıştır. 1920 yılının Mart ayı içerisinde Harbiye Daire Başkanı Albay Lütfü Bey ve Gülhane Cephane Ambarları Müdürü Yüzbaşı Kemal Bey Osmanlı Hükümeti'nin verdiği emir çerçevesinde tutuklanmışlardır¹³⁸. Alınan bu önlemleri yeterli görmeyen İşgal

---

¹³⁵ Bilge Criss, a.g.e., s. 164-165.

¹³⁶ Bilge Criss, a.g.e., s. 165.

¹³⁷ Fatma Afyoncu, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İşgal Döneminde İstanbul (16 Mart 1920 – 31 Aralık 1922)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009, s. 62.

¹³⁸ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 366.

Kuvvetleri Başkumandanı General Harrington 1921 yılının Eylül ayında Harbiye Nezareti'ne bir nota çekmiştir. Kuva-yı Milliye'ye yardım eden gizli cemiyetlerin varlığından haberdar olduğunu, bu örgütlerin İtilaf Devletleri'ni yok etmek üzere İstanbul'da bir ayaklanma çıkarmaya çalıştıklarını ve işgal kumandanlarının öldürülmek istendiğini belirtmiştir. Anadolu'ya kimlerin silah ve cephane kaçırdığını bildiğini söyleyen General Harrington, Harbiye Nezareti'nden bu faaliyetlere son verilmesini ve sorumluların yakalanmasını istemiştir¹³⁹.

Kuva-yı Milliye örgütlerinin başarılı operasyonları İtilaf Devletleri'ni son derece tedirgin etmiştir. İtilaf Devletleri gizli cemiyetlerin faaliyetlerine, tutuklamalar ile son veremeyeceğinin farkındaydı. Gelişen hadiseler müttefik devletlerini farklı kararlar almak zorunda bırakmıştır. Bu kararlar çerçevesinde İtilaf Devletleri bazı cephanelikleri kendileri patlatmaya başlamışlardır. Bakırköy civarında bulunan Baruthane fabrikası da Fransızlar tarafından patlatılmış, içerisinde bulunan mühimmat ve cephaneler etkisiz hale getirilmiştir. Bu hareketin temel sebebi cephaneliklerde bulunan kullanılmaya hazır malzemenin, Kuva-yı Milliye hareketinin eline geçmesine engel olmaya çalışmaktır¹⁴⁰. İtilaf Devletleri'nin patlattıkları cephaneliklerin yanı sıra bazı cephane depolarının Kuva-yı Milliye tarafından patlatıldığı tespit edilmiştir. Kuva-yı Milliye örgütleri ele geçiremeyeceklerini düşündükleri cephaneleri patlatarak İtilaf Devletleri'ne zarar vermeye çalışmışlardır¹⁴¹.

Kuva-yı Milliye'ye bağlı örgütler sadece İstanbul'da faaliyet göstermemiştir. İtilaf Devletleri'ne en büyük zararı veren cephane baskını, 26-27 Ocak 1920 tarihlerinde Çanakkale'de bulunan Akbaş Cephaneliği'ne yapılan baskındır¹⁴². Hemen her fırsatta İstanbul'a silah ve mühimmat taşıyan İngilizler, Akbaş Cephaneliği baskını sonrasında İstanbul'u adeta sevkiyat merkezi haline getirmişlerdir. İngilizler Kafkas cephesinde devam eden savaşlar için, 7 Şubat 1920 tarihinde Başbüyük karyesinde bulunan cephanelikleri Bostancı İstasyonu'na nakletmiştir¹⁴³. Akbaş Cephaneliği baskını olayında yaşadıkları itibar kaybını ve mühimmat eksikliğini kapatmak isteyen İtilaf Devletleri Osmanlı cephaneliklerini boşaltmaya başlamışlardır. Harbiye Nezareti'nin 31 Ocak 1920 tarihinde Sadâret'e gönderdiği raporda İtilaf Devletleri'nin Osmanlı

---

¹³⁹ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 365.

¹⁴⁰ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 363-364.

¹⁴¹ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 38.

¹⁴² İlhami Bebek, a.g.t. s. 96.

¹⁴³ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 50-53.

cephanelikleri üzerindeki baskıları daha net bir şekilde anlaşılmaktadır. İtilaf Devletleri 15 Ocak 1920 tarihinde Gülhane Cephane ambarlarından 641 sandık Rus tüfeğine el koymuşlardır. İngilizler 17 Ocak 1920 tarihinde Denikin Ordusu¹⁴⁴ için 7.450 Rus tüfeğini ve 29 makineli tüfeği Maçka silahhanesinden almışlardır. Yine İtilaf Devletleri namına, 15 Ocak'tan 2 Şubat 1920 tarihine kadar, Bostancı'da bulunan Başbüyük cephane depolarından 12.623 sandık Alman yapımı Ruslara ait olan fişekler Osmanlı Hükümeti'ne haber verilmeden alınmıştır. Akbaş Cephaneliği baskınından sonra ise İngilizler 29 Ocak 1920 tarihinde Maçka Silahhanesi'ne bir İngiliz muhafız kıtasını daha yerleştirmişlerdir. 2 Şubat 1920 tarihinde ise Maçka Silahhanesi'nin arka kısmında bulunan pavyonlara İngilizlerin bir tabur askeri gelerek Osmanlı muhafızlarını buradan çıkarmışlardır. Osmanlı nöbetçilerinden silahhanenin anahtarları zorla alınmış ve buradaki Osmanlı askerlerine hakaretler edilmiştir¹⁴⁵. Artık Osmanlı askerlerine güvenmeyen İtilaf Devletleri cephaneliklere nöbetçi olarak kendi askerlerini yerleştirmeye başlamışlardır.

İstanbul'u tahliye etmeye başlayan İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'ne ait silah ve cephaneleri yanlarında götürmeye başlamışlardır. Türkiye Büyük Millet Meclisi İtilaf Devletleri ile yapılacak olan barış görüşmelerinde bu silah ve cephaneleri talep etmeye karar vermiştir. Harbiye Nezareti 11 Eylül 1923 tarihinde konuyla alakalı bir rapor hazırlayarak T.B.M.M.'ye sunmuştur. Bu raporda İngilizlerin Taş Kışla ve Maçka Kışlası'ndan 1.600 top ve 590 sürgü kolunu yanlarında götürdükleri tespit edilmiştir. Sandıkların üzerinde Osmanlıca rakamların yazılı olduğunu belirtmiştir. Harbiye Nezareti özellikle kaçırılan malzeme sayısının doğru tespit edildiğini belirtmiş ve sandıkların üzerinde Osmanlıca rakamların yazılı olduğu vurgulamıştır¹⁴⁶.

---

¹⁴⁴ Rus askerlerinin İstanbul'daki faaliyetlerinin detayları için bkz., Saime Yüceer, "Vrangel Ordusunun İstanbul'daki Faaliyetleri", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Ankara, 1998, C. 6, S. 21, s. 108-120.

¹⁴⁵ *Osmanlı Belgelerinde Milli Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk*, Devlet Arşivleri Yayınları, Ankara, 2007, s. 206-207.

¹⁴⁶ BOA, HR.İM., nr. 48/71 lef 1_2.

2. İTİLAFA DEVLERİ TARAFINDAN İŞGAL EDİLEN EĞİTİM VE SAĞLIK KURUMLARI

2.1 Mektep Binalarının İşgali

13 Kasım 1918 tarihinde İstanbul'u fiilî olarak işgal eden İtilaf Devletleri bazı okul binalarına el koymuşlardır. Polonya Sokak'da bulunan Fransız Okulu İngilizler tarafından işgal edilerek buraya 250 piyade yerleştirilmiştir. Tulumba Sokakta bulunan Eski Hukuk Fakültesi İtalyanlar tarafından işgal edilerek buraya da 400 piyade yerleştirilmiştir. Fransızlar ise Bursa ve Posta Sokaklarında bulunan Fransız Okulları'nı işgal ederek 500 askerini okul binasına yerleştirmiştir. Mühendis Okulu da Fransızlar tarafından işgal edilerek 12 asker yerleştirilmiştir. İstanbul'un fiilî işgalinin ilk günü Beyoğlu bölgesine çıkarılan toplam 3.626 kişi olan İtilaf kuvvetlerinin 1.162 askeri okul binalarına yerleştirilmiştir¹⁴⁷.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nda eğitim kurumlarının işgali ile ilgili hiçbir madde bulunmamasına rağmen İtilaf Devletleri birçok eğitim kurumunu işgal etmişlerdir. İtilaf Devletleri fiilî işgalin ilk günlerinde kendilerine ait olan eğitim kurumlarına el koymalarına rağmen işgalin ilerleyen günlerinde Osmanlı mektep binalarını da işgal etmeye başlamışlardır. Ayrıca yabancı devletlere ve gayrimüslimlere ait birçok okul binaları da işgale uğramıştır.

İstanbul'da İngilizler tarafından işgal edilen mektep binalarından tespit edebildiklerimiz şu şekilde gösterilebilir:

- 1) Rumelikavağı Türk Topçu Mektebi 16 Kasım 1918 tarihinde işgal edilmiş, 7 Kasım 1919 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 2) Pangaaltı Mekteb-i Harbiye binası 20 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiş, 1 Ekim 1923 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 3) Haydarpaşa Alman Mektebi 26 Ocak 1919 tarihinde işgal edilmiş, 16 Mart 1921 tarihinde tahliye edilmiştir.

---

¹⁴⁷ Hüsnü Himmetoğlu, a.g.e., s. 67- 68; Mehmet Temel, a.g.e., s. 112.

- 4) Haceler Mektebi 26 Haziran 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 5) Tophane Çırak Mektebi 24 Eylül 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 6) İtalyan Senpiyer Mektebi 20 Kasım 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 7) Haydarpaşa Mekteb-i Tıbbiye binası 8 Ocak 1920 tarihinde işgal edilmiştir.
- 8) Türk Telgraf Mektebi 8 Mart 1920 tarihinde işgal edilmiş, 12 Mart 1920 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 9) Üsküdar Sultanisi 20 Mart 1920 tarihinde işgal edilmiştir.
- 10) Fener civarında bulunan Tayyare Mektebi 22 Mart 1920 tarihinde işgal edilmiştir,
- 11) Halıcıoğlu Mühendis Mektebi 9 Nisan 1920 tarihinde işgal edilmiştir.
- 12) Beylerbeyi İhtiyat Zabit Mektebi 17 Temmuz 1920 tarihinde işgal edilmiştir.
- 13) Kasımpaşa Bahriye Topçu Mektebi 22 Mart 1921 tarihinde işgal edilmiştir.
- 14) Beşiktaş Gazi Osman Paşa Mektebi 10 Ağustos 1921 tarihinde işgal edilmiştir.
- 15) Maçka Küçük İhtiyat Zabitan-ı Numune Mektebi 25 Eylül 1921 tarihinde işgal edilmiş, 29 Eylül 1923 tarihinde tahliye edilmiştir¹⁴⁸.

İstanbul'da Fransızlar tarafından işgal edilen mektep binalarından tespit edebildiklerimiz şu şekilde gösterilebilir:

- 1) Makriköy Ana İnâs Mektebi 1 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 2) Beyoğlu Rum Mektebi 4 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 3) Beyoğlu Alman Mektebi 15 Aralık 1918 tarihinde işgal edilmiştir.
- 4) Nişantaşı Sultanisi 17 Nisan 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 5) Medresetül Kudat 18 Mayıs 1919 tarihinde işgal edilmiş, 5 Haziran 1919 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 6) Beyoğlu Bulgar Mektebi 24 Mayıs 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 7) Samatya Ermeni Katolik Zükur Mektebi 29 Mayıs 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 8) Sütlüce Osmanlı Endaht Mektebi 25 Eylül 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 9) Süleymaniye Jandarma Mektebi 1 Ekim 1919 tarihinde işgal edilmiştir.

---

¹⁴⁸ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_2; 1_3; 1_4; 1_10; 1_11; 1_18; 1_19.

- 10) Beyoğlu Zoğrafyan Mektebi 18 Aralık 1919 tarihinde işgal edilmiştir.
- 11) Heybeliada Rum İlahiyat Mektebi 8 Şubat 1920 tarihinde işgal edilmiştir.
- 12) Heybeliada İnâs ve Zükur Mektebi 16 Şubat 1920 tarihinde işgal edilmiştir.
- 13) Heybeliada Bahriye Mektebi 5 Aralık 1920 tarihinde işgal edilmiştir¹⁴⁹.

Osmanlı Devletinin en önemli eğitim kurumlarını İngiliz ve Fransızlar işgal etmişlerdir. İşgaller neticesinde bir çok okul yeni bina bulmakta güçlük çekmiş ve eğitim faaliyetleri durma noktasına gelmiştir. İşgal süreçlerinde tespit edilen mektep binalarını alt başlıklar halinde detaylı olarak inceleyeceğiz.

2.1.1 Sanayi-i Nefise Mektebi

Kuruluşundan beri mekân sıkıntısı yaşayan mektebin hocaları, atölyelerinin yetersiz ve aydınlatmasının iyi olmamasından şikâyet ederek, 1916 yılında yeni bir binaya taşınmak istemişlerdir. Savaş dönemi şartlarında en büyük sıkıntılardan bir tanesi eğitim için iyi bir bina bulamamaktır. İlk binasından çıkartıldıktan sonra da uygun olmayan mekânlarda eğitim yapmak zorunda kalmıştır. Bir ara Şehzadebaşı'ndaki eğitim için elverişli olmayan altı odalı küçük bir kiralık eve taşınmıştır¹⁵⁰.

Sanayi-i Nefise Mektebi'nin yaşamış olduğu bina sorunun çözümü için mektebin yöneticileri Maarif Nezareti nezdinde teşebbüslerde bulunmuşlardır. Soğukçeşme Sokağında bulunan eski Rüştüye binasını kullanan Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü'nün bu binayı boşaltarak Donanma Cemiyeti binasına taşınacağını öğrenen Sanayi-i Nefise Mektebi müdüriyeti, Maarif Nezareti'nden bu binaya taşınmak için izin istemişlerdir. Bu talebi yerinde bulan Maarif Nezareti, Sadâret makamına 8 Nisan 1919 bir tezkire yazarak talebi bildirmiş ve içerisinde son derece kıymetli güzel sanat eserlerinin bulunduğunu, böyle bir mektebin emniyetsiz bir bölgede bulunamayacağını belirterek Sadâret makamından gerekenin yapılmasını talep etmiştir¹⁵¹.

Sanayi-i Nefise Müdüriyeti'nin bina değiştirmek için yaptığı teşebbüs esnasında Kadıköy'de bulunan Darülmualim Mektebi binası işgal edilmiştir. Darülmualim

¹⁴⁹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_3; 2_6, 2_7; 2_8; 2_9; 2_10; 2_14.

¹⁵⁰ Fatma Ürekli, "Sanayi-i Nefise Mektebi", *DİA*, TDVY, 2009, C. 36, s. 96-97.

¹⁵¹ BOA,BEO, nr. 4568/342597 lef 5.

Mektebi için Kadıköy’de uygun bir bina bulunamadığından dolayı bu mektebin Sanayi-i Nefise Mektebi binasına yerleştirilmesine karar verilmiştir. Sanayi Nefise Mektebi’nin daha önce yapmış olduğu müracatlara olumlu yanıt alınamaması üzerine Maarif Nezareti 15 Nisan 1919’da Sadâret makamı’na yeni bir tezkire yazmıştır. Marif Nezareti Sanayi-i Mektebi için önerilen Emniyet-i Umumiye ve Mudafaa-i Milliye binalarının ikisinin de mevcut öğrenci sayısına yeterli büyüklükte olmadığını belirtmiştir. Bu nedenden ötürü Sanayi-i Nefise’nin erkek öğrencileri için Emniyet-i Umumiye Binası’nı, kız öğrencileri için Müdafaa-i Milliye binalarının verilmesini talep etmişlerdir¹⁵².

Maarif Nezareti’nin yukarıda bahsetmiş olduğumuz teklifi 22 Nisan 1919 tarihinde Meclis-i Vükela’da görüşülmüştür. Meclis, Emniyet-i Umumiye binasının tahliyesinin bu sıralar mümkün olmadığını ama İnâs Sanayi-i Nefise Mektebi için Divanyolu Caddesi’nde bulunan Müdafaa-i Milliye binasının uygun görüldüğüne dair karar alınmıştır¹⁵³. Meclisin aldığı karar Sadâret makamı tarafından onaylanmış ve taşınma işlemi 23 Nisan 1919’da gerçekleşmiştir¹⁵⁴.

Emniyet-i Umumiye binasının boşaltılmamasından ötürü Sanayi-i Nefise Mektebi öğrencileri o tarihlerde Müdafaa-i Milliye binası olarak bilinen Sultanahmet Divanyolu’nda bulunan Salih Efendi Konağına yerleşmişlerdir. Yaşanılan mekân sıkıntısından dolayı bu binayı Sıhhiye Müzesi ile müştereken kullanılmasına karar verilmiştir¹⁵⁵. Kurulduğu günden beri bina problemi ile uğraşan Sanayi-i Nefise Mektebi bugüne kadar yaşanılanlardan farklı olarak, buldukları binanın işgal kuvvetleri tarafından ele geçirilmesi sorunu ile karşı karşıya kalmıştır.

İtalyanlar 1 Mayıs 1920 tarihinde İstanbul’a gelecek olan askerlerinin ikametine uygun bir binanın bulunması için Hariciye Nezareti’ne başvuruda bulunmuşlardır. İtalyan askerlerinin ikameti için, Sirkeci Saraçhane ambarını talep etmişlerdir. Maliye Nezareti’ne ait olan bu ambarın içerisinde Osmanlı Devleti için çok önemli olan, değeri milyonlarca lirayı bulan eşyanın bulunmasından ötürü bu işgalden vazgeçilmesini istemişlerdir. Kendilerine işgal için daha uygun bir mekânın askerlere tahsis edilebileceği bildirilmiştir. Osmanlı Hükümeti’nin bu taleplerini olumlu karşılayan İtalyan kuvvetlerine, Sultanahmet civarında bulunan elbise ambarını

---

¹⁵² BOA, BEO, nr. 4568/342597 lef 3.

¹⁵³ BOA, MV, nr. 215/71.

¹⁵⁴ BOA, BEO, nr. 4568/342597 lef 1.

¹⁵⁵ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 9.

önermişlerdir. Bu ambarın kendi ihtiyaçlarını karşılamaya müsait olmadığını beyan eden İtalyan kuvvetlerine Sultanahmet meydanında bulunan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin de içerisinde bulunduğu binalar teklif edilmiştir¹⁵⁶.

İtalyan kuvvetlerinin bu teklife olumlu yaklaşmasına binaen Dâhiliye Nezareti'ni hemen harekete geçirmiştir. Durumun nezaketinin farkında olan Dâhiliye Nezareti 27 Nisan 1920 tarihinde hemen bir tezkire yazarak Sıhhiye Müzesi ile müştereken kullanılan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin 30 Nisan günü saat 12'ye kadar tahliye edilmesini Maarif Nezareti'nden talep etmiştir¹⁵⁷.

Bu talep karşısında Sanayi-i Nefise Mektebi için Maarif Nezareti tarafından uygun bir yer bulunmaya çalışılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda Sanayi-i Nefise Mektebi için en uygun yerin Dişçi Mektebi binası olduğuna nezaret tarafından karar verilmiştir. Maarif Nezareti'nden 29 Nisan 1920 tarihinde Dâhiliye Nezareti'ne yazılan bir tezkire ile Sanayi-i Nefise Mektebi'nin daha öncede taşınması için uygun görülen Dişçi Mektebi binasına nakledildiği bildirilmiştir¹⁵⁸. Aynı gün Dâhiliye Nezareti bir tezkire yazarak Hariciye Nezareti'ne Sanayi-i Nefise binasının tahliye edildiği bildirilmiştir. Sıhhiye Müzesi ile müştereken kullanılan Sanayi-i Nefise binası 1 Mayıs 1920 tarihinde İstanbul'a yeni gelen İtalyan askerlerinin ikameti için tahsis edilmiştir¹⁵⁹.

İşgal dönemindeki uygulamalar ile mektebin hali hazırda sorunları büsbütün artmıştır. Bu kadar çok bina değişimi tedrisatı olumsuz etkilemiştir. Sanayi-i Nefise Mektebi gibi güzel sanat malzemeleri açısından zengin bir okulun sürekli yer değiştirmesi sanat eserlerinin zarar görmesine neden olmuştur. İşgal döneminin bu olumsuz ortamı içerisinde resim koleksiyonları ve alçı modelleri Müze-i Hümayun içerisinde korunmaya çalışılmıştır. Kıymetli resimlerin depolarda üst üste saklanması ve taşınan alçı malzemelerinden bazılarının kırılması¹⁶⁰ yüzünden birçok sanat eserinin yok olmasına neden olmuştur.

2.1.2 Dârülfünun

16 Mart 1920 tarihinde resmi işgalin başlaması ile birlikte Osmanlı Devleti'nin en önemli eğitim kurumlarından olan Darülfünun da etkilenmiştir. 17 Mart 1920'de

---

¹⁵⁶ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 10.

¹⁵⁷ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 9.

¹⁵⁸ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 13.

¹⁵⁹ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 13_14.

¹⁶⁰ Fatma Ürekli, a.g.m., s. 97.

Darülfünun binasının konferans salonu İngilizler tarafından işgal edilmiştir. İki gün işgal altında kalan konferans salonu 19 Mart 1920’de tahliye edilmiştir¹⁶¹. Dönemin Darülfünun kâtiplerinden olan İ. Hakkı Sunata işgali şu şekilde anlatmıştır:

*“18 Mart günü İngilizler Darülfünun yönetimine binanın 24 Mart’ta işgal edileceğini ve mefruşat dışında bütün eşyaların boşaltılmasını talep etmişlerdir Darülfünun yönetimi işgale engel olmak için Rıza Tevfik ve Ali Kemal Bey’den oluşan bir heyet kurmuştur. 21 Mart tarihinde İngiliz askerleri kendileri uygun odaları ayırmış ve 22 Mart günü İngiliz işgal kumandanı Milne Darülfünun’a gelerek ayrılan odaları teftiş etmiştir. Binanın yarısını işgal edeceklerini söylemişlerdir. Binanın kurtulan yarısında heyetin etkisi olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler yardımı ile işgal edilecek kısımlar boşaltılmış ve Hukuk Fakültesi, konferans salonuna taşınmıştır.”*¹⁶²

İstanbul Darülfünun binası 24 Mart 1920 tarihinde İngilizler tarafından işgal edilmiştir¹⁶³. Hakkı Sunata’nın belirttiğine göre binanın Vezneciler kısmına bakan tarafının yarısı işgal edilmiştir. İşgal edilen kısımda hukuk, coğrafya, tarih, fen fakültesi, kimya laboratuvarı ve rektörlük kısımları vardır¹⁶⁴. İşgal sonrasında Darülfünun’da yaşanan hadiseleri Hakkı Sunata şu şekilde anlatmaktadır:

*“28-31 Mayıs. Darülfünun binasının yarı kısmına yerleştirilen Hintli İngiliz askerlerinden bazıları, araya yapılan tahta bölmeleri, zemin katta aralayarak bizim tarafa geçiyormuş, akşamları saat beşten sonra. Hademeler haber verdi bana. Bir akşam konuşabilmek üzere ben de beşten sonraya kaldım. Üç tanesi geldi. Konferans salonuna aldık. Anlaşmıyoruz. Bana Hindistan’da çıkan Müslüman gazetelerinden getirdiler. Farsça ve Arapça kelimelerin yardımıyla anlamaya çalıştık. Tabii yarım yamalak. Koca kavuklarına rağmen iyi insanlar. Bizden bir şeyler öğrenmeye çalışıyorlar. Öyle seziliyor ki İngilizlerden onlar da memnun değiller. Mecusilerden nefret ediyorlarmış. Alt katta bir odayı cami yapmışlar, orada namaz kılıyorlarmış. Dışarı bırakmıyorlarmış. Bizim camileri soruyorlar.”*¹⁶⁵

¹⁶¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_3.

¹⁶² İsmail Hakkı Sunata, *İstanbul’da İşgal Yılları*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2006, s. 81-82.

¹⁶³ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11.lef 1_3.

¹⁶⁴ İsmail Hakkı Sunata, a.g.e., s. 83.

¹⁶⁵ İsmail Hakkı Sunata, a.g.e., s. 101.

Hakkı Sunata'nın anlattığı bu olay, İngiliz ordusuna mensup olan Müslüman askerlerin İngiliz yönetimine bakış açısını göstermesi bakımından son derece önemli bir hadisedir. İngilizler kendi ordularında bulunan Müslüman askerlerin İstanbul halkı ile iletişimine engel olmaya çalışmışlardır. Sonuç olarak İngilizler de ordularındaki Müslüman askerlere fazla güvenmiyorlardır. Bu güvensizliğin nedenini, dönemin bizzat şahidi olan Hakkı Sunata'nın ilerleyen kısımda anlattıkları konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Hakkı Sunata bu olayı şöyle anlatmaktadır:

” 1-2 Haziran. Bugünlerde ramazan geçti. Bizim Hintli İngiliz askerlerinden üçü, bayram namazı için Beyazıt Camii'ne gitmeyi istediler. Ben de binada yatan odacılardan birine, bunları bayram götürmesini söyledim. Bayramdan sonra vazifeye geldiğim zaman, Müslüman Hintlilerin hepsinin kaldırıldığını, yerlerine Mecusi Hintli askerlerin getirilmiş olduğunu gördüm. Aradaki tahta perdeler kuvvetle tamir edilmiş ve ara kapatılmıştı. Odacılara ne olduğunu sordum. Bayramın birinci günü Hintli Müslüman askerleri almışlar, Beyazıt Camii'ne götürmüşler erkenden. Bunlar ta... ön safa, mihrabın önüne varmışlar, imamın arkasında birinci safta oturmuşlar,. Bayram namazında hatip minbere çıkarak hutbe okumuş, sonra inmiş, bayram namazını kıldırılmış. Namaz ve dua bittikten sonra bunlar kalkıp, namaz kıldıran hatibin elini öperek bayramlaşmışlar. Bunu gören bir cami dolusu halk da onlarla bayramlaşmaya kalkmış. Ve bu kadar halkın bu şekilde üç Hintli Müslüman askerle bayramlaşmaya kalkması ve arada bir tekbir getirilmesi heyecan yaratmış, cemaatin dağılmasını geciktirmiş. Hadise dışarı aksetmiş. Bunların camiye kaçtıklarını İngilizler haber almış. Bu yüzden Müslüman Hintli askerler Darülfünun'dan alınmış. Yerine Mecusi askerler getirilmiş. Galiba tembih edilmiş olacak ki Mecusi askerler, bizim tarafa sert sert bakıyorlar.”¹⁶⁶

Hakkı Sunata'nın anlattıklarından İngilizler olası bir halk ayaklanmasından endişe duymaktadır.

Yaklaşık 5 ay İngiliz işgalinde kalan Darülfünun binası 25 Ağustos 1920 tarihinde İngilizler tarafından tahliye edilmiştir¹⁶⁷. Darülfünun tahliyesinden sonra binayı gezdiğini söyleyen Sunata, binada gözle görünür herhangi bir zararın oluşmadığını belirtmiştir¹⁶⁸.

¹⁶⁶ İsmail Hakkı Sunata, a.g.e., s. 101-102.

¹⁶⁷ BOA, DH.İ.UM, nr. 20.24/14.19, lef 4_1.

¹⁶⁸ İsmail Hakkı Sunata, a.g.e., s. 110.

Darülfünun yönetimi İstanbul'un işgalini sona erdiren, Lozan Barış Antlaşması'nı imzalayan heyet için 11 Ağustos 1923 tarihinde saat 16:00'da bir tören düzenlemiştir. Bu tören esnasında Lozan Türk Heyeti Başkanı İsmet Paşa'ya, Darülfünun tarafından daha önce verilen fahri doktora diploması takdim edilmiştir¹⁶⁹. Daha önce alınan bir karar nedeniyle İsmet Paşa'nın, Lozan Barış Antlaşma metnini imzaladığı altın kalem, 17 Ağustos 1923'de Adnan Bey tarafından Darülfünun'a verilmiştir¹⁷⁰

2.1.3 Barbaros Zükur Numune Mektebi

Barbaros Zükur Numune Mektebi 22 Ocak 1919 tarihinde İtilaf Devletleri'ne mensup bir heyet tarafından gezildiğinde işgale uygun bina olduğuna karar verilmiştir. Yanlarına Beşiktaş polis merkezinden bir görevli memuru da alan heyet, mektebin İtilaf Devletleri adına işgal edilmesi için emir vererek derhal tahliye edilmesini istemiştir. Bunun üzerine Barbaros Zükur Mektebi müdürü heyete yetkili makamlardan izinsiz böyle bir işlemi gerçekleştirmenin mümkün olmadığını bildirmiştir. Ancak İtilaf Devletleri mektep yönetimine bir hafta süre tanıyarak gerekli işlemleri tamamlamasını ve işgalin gerçekleşmesini emretmişlerdir.

Bu arada mektep müdürü İstanbul Valiliği'ne müracaat ederek bir çözüm bulunmasını istemiştir. İstanbul Valiliği, 23 Ocak 1919 tarihinde Dâhiliye Nezareti'ne yazdığı tezkirede; Barbaros Numune Mektebi'nin İstanbul'un en seçkin ve önemli bir eğitim kurumu olduğunu ve işgale engel olunmasını istemiştir. Ayrıca mektebin eğitim için en uygun binalardan birisi olması ve öğrenci sayısının fazla olduğundan böyle bir işgali vuku bulması halinde memleket için telafisi mümkün olmayan mahsurlar doğuracağı hatırlatılmıştır. İtilaf Devletleri'nin kesinlikle böyle bir hakları olmadığını ve söz konusu devletlere gerekli teşebbüslerle biran önce işgale engel olunmasını istemiştir¹⁷¹.

Bunun üzerine Dâhiliye Nazırı vekili Yusuf İzzet Bey 23 Ocak 1919'da dönemin Hariciye Nazırı Rüştü Paşa'ya bir tezkire yazarak İstanbul Valiliği'nin taleplerini aktarmıştır. Ayrıca talim ve terbiye hizmeti vermekte olan böyle önemli bir okulun işgalinin Osmanlı Devleti için vahim sonuçlara neden olacağı bildirilerek, İtilaf Devletleri'nin işgalden vazgeçmeleri için gereken ne varsa yapılmasını istemiştir¹⁷².

---

¹⁶⁹ Mahir Aydın, a.g.e., s. 123.

¹⁷⁰ Mahir Aydın, a.g.e., s. 128.

¹⁷¹ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 2.

¹⁷² BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 1.

Hariciye Nezareti işgale engel olabilmek için yapmış olduğu tüm teşebbüslere rağmen müspet bir sonuç alamamış ve Beşiktaş'ta bulunan Barbaros Zükur Mektebi 2 Şubat 1919'da İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmiştir. Bu hadise üzerine İzzet Bey, İstanbul Valisi Yusuf Ziya Bey'e işgali haber vermekte ve 23 Ocak 1919 tarihinden beri yapılan teşebbüslerden bir netice alınmadığını da izah etmektedir¹⁷³.

Beşiktaş Barbaros Zükur Mektebi'nin 22 Ocak'da işgal edilmek istenilmesi, mektep işgallerine engel olmak üzere Maarif Nezareti'ni harekete geçirmiştir. 22 Ocak 1919 tarihinde yazılan tezkirede Hariciye Nezareti'nden İtilaf komiserlerine mekteplerin işgal edilmemesi için bir nota yazılması istenilmiştir. Bütün teşebbüslere rağmen işgalin gerçekleşmesinden dolayı artık yazılacak bir şeyin kalmadığı 16 Şubat 1919 tarihinde cevaben ilgili birimlere bildirilmiştir¹⁷⁴.

Osmanlı Devleti için son derece önemli olan Beşiktaş Barbaros Zükur Numune Mektebi, tüm teşebbüslere rağmen İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmiştir. Osmanlı Devleti'nin en fazla öğrencisi olan okullardan ve seçkin öğretmenlere sahip olmasından dolayı bu mektebini önemini artırmaktadır. Beşiktaş Barbaros Zükur Numune Mektebi'nin bir diğer özelliği ise, ilk işgal edilen okul binası olmasıdır. Bu durumun diğer okul binalarına da yayılacağından endişe edilmiştir. Maarif Nezaretinin Hariciye Nezareti'nden, talep ettiği notanın verilmesinin en büyük sebebi budur.

2.1.4 Ticaret Mektebi

Fransız işgal kuvvetleri Seyahat Komisyonları için bir binaya ihtiyaç duymaları üzerine İtilaf Kuvvetleri Merkez Kumandanlığı, Sultanahmet Camii karşısındaki Ticaret Mektebi binasını uygun bulmuşlardır. İtilaf Kuvvetleri Merkez Kumandanlığı Hariciye Nezareti'ne bir tezkire yazarak, Ticaret Mektebi'nin 11 Eylül 1919 tarihinde Fransızlar tarafından işgal edileceğini bildirmiştir. Alınan bu işgal haberini Hariciye Nezareti 11 Eylül 1919 tarihinde gece saat 2'de Maarif Nezareti'ne bildirerek görevli memurların gerekli önlemleri almasını istemiştir¹⁷⁵.

11 Eylül 1919 tarihinde Ticaret Mektebi'nin kullanmakta olduğu bina Fransızlar tarafından işgal edilmiştir¹⁷⁶. Maarif Nezareti, işgalin gerçekleşmesi üzerine Hariciye Nezaretinden, işgalin durdurulması için teşebbüste bulunulmasını talep etmiştir.

¹⁷³ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 3.

¹⁷⁴ BOA, DH.KMS, nr. 49-2/72 lef 4.

¹⁷⁵ BOA, HR.SYS, nr. 2525/9 lef 6_1.

¹⁷⁶ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_5.

Maarif Nezareti tezkiresinde birçok mektebin hali hazırda İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmiş olduğunu ve kirada bulunan birçok mektebin bina sahipleri tarafından tahliye edildiğini belirtmiştir. Bu nedenden ötürü Ticaret Mektebi binasının tahliye edilemeyeceğini ve işgalden vazgeçilmesini istemiştir¹⁷⁷.

Maarif Nezareti bu tür taleplerini Harbiye Nezareti'ne de bildirmiştir. Maarif Nezareti Müsteşarı Ali Bey'in yazmış olduğu tezkirede böyle bir işgalden haberdar edilmediklerini, işgaller yüzünden birçok mektebin kapatıldığını ve kirada bulunan mektep binalarının sahipleri tarafından tahliye edilmelerinden ötürü zaten az sayıda kalan mektep binalarının işgalinden bir an önce vazgeçilmesini talep etmiştir¹⁷⁸.

Maarif Nezareti'nin Ticaret Mektebi binasının işgaline karşı yapmış olduğu itiraz Hariciye Nezareti tarafından Fransız Fevkalade Komiserliğine bildirilmiştir. İstanbul İtilaf Kuvvetleri Merkez Kumandanı tarafından 23 Eylül 1919 tarihinde Maarif Nezareti'nin bu itirazına, binanın işgalinin İtilaf Devletleri Regizisyon Komisyonunca alındığını ve işgalden vazgeçilmeyeceği cevaben bildirmiştir¹⁷⁹.

Yine aynı talep doğrultusunda Maarif Nezareti'nin Harbiye Nezareti'ne yapmış olduğu başvuru Fransız Komiserliği'ne bildirilmiştir. 22 Eylül 1919 tarihinde gelen cevapta yine aynı şekilde kararın İtilaf Devletleri Regizisyon Komisyonu tarafından verildiği bildirilmiştir. Harbiye Nezareti tahliyenin söz konusu olmadığı tarafından Maarif Nezareti'ne iletmiştir¹⁸⁰. Sultanahmet Camii karşısında bulunan Osmanlı Ticaret Mektebi binasının tahliyesi ise 11 Aralık 1920'de gerçekleşmiştir¹⁸¹.

2.1.5 Kuleli Askeri İdadisi

Osmanlı ordusunun genç subay adaylarını yetiştiren Kuleli Askeri İdadi yönetimi, İstanbul'un fiili olarak işgaline ilk tepki gösteren kurumlardandır. Kuleli İdadi öğrencilerinin işgale karşı faaliyetlerde bulunmaları ve bazı öğrencilerin Kuva-yı Milliye'ye katılmak için Anadolu'ya geçmeleri İtilaf Devletleri'nin dikkatini çekmiştir¹⁸². Temmuz 1920'de Kuva-yı Milliye'nin Beykoz'a kadar ilerlemesi üzerine İngilizler, İstanbul'un Anadolu yakasında bu hareketi destekleme ihtimali bulunan

---

¹⁷⁷ BOA, MF.MKT, nr. 1239/80, lef 2_1.

¹⁷⁸ BOA, HR.SYS, nr. 2525/9, lef 7_1.

¹⁷⁹ BOA, MF.MKT, nr. 1239/80, lef 3_1.

¹⁸⁰ BOA, HR.SYS, nr.2525/9, lef 10_1.

¹⁸¹ BOA, DH.İ.UM.EK, nr. 62/47, lef 55_3.

¹⁸² Zekeriya Türkmen, "Mütareke Devri İşgal İstanbul'unda Bir Eğitim Kurumu: Kuleli Askeri İdadisi", *Uluslararası Üsküdar sempozyumu IX*, Kasım 2016, C III. s. 172

bütün kurum ve şahısların Rumeli'ye taşınmasını istemişlerdir¹⁸³. İşgal Kuvvetleri Komutanlığınca Kuleli İdadi binasının İngiliz donanması için transit depo olarak kullanılması uygun görülmüştür¹⁸⁴. Kuva-yi Milliye tehlikesinden çekinen ve İtilaf baskısına boyun eğmek zorunda kalan Osmanlı Hükümeti Çengelköy'de bulunan Kuleli Askeri İdadisi'nin nakledilmesine karar vermiştir¹⁸⁵.

Binalarının İngilizler'e teslim edileceğini öğrenen Kuleli İdadi yönetimi mukavemette bulunmak istemiş ve öğrencilerini silahlandırarak işgale karşı durmaya çalışmışlardır. Harbiye Nezareti gelişmelerden haberdar olmakla beraber çatışma ihtimalinden çekindiği için Kuleli binasının sorunsuz bir şekilde teslimi için Kadıköy Mıntıka Kumandanlığı'nı görevlendirmiştir. Kadıköy Mıntıka Kumandanı 19 Temmuz 1920'de Kuleli İdadi Müdürü Albay Halil Rüştü Bey'i arayarak tüm personel ve öğrencilerin yirmi dört saat içerisinde binayı boşaltmalarını istemiştir. Harbiye Nezareti'nin emri karşısında yapacak başka seçeneği kalmayan Kuleli yönetimi, öğrenci ve personellerin tüm eşyalarını alarak okul yakınında bulunan Kaymak Mustafa Paşa Camii avlusuna taşımışlardır. İngiliz birlikleri 20 Temmuz 1920'de bir istibot ile Çengelköy'e gelerek Kuleli İdadi binasının devir teslim işlemini başlatmışlardır¹⁸⁶.

Kuleli Mektebi öğrencileri öncelikle Kâğıthane Çayırı'nda kurulan çadırlarda üç ay kaldıktan sonra eşyaları ile birlikte acil olarak Maçka Silahhanesi karşısındaki hastane binasına nakledilmişlerdir¹⁸⁷. Nakledilen öğrenci sayısı yaklaşık 800 kişidir¹⁸⁸. İngilizler tarafından depo yapılmak üzere istenilen Kuleli Mektebi, Ermeni Darüleytamı'na verilerek Ermeni yetimleri bu binaya yerleştirilmiştir¹⁸⁹.

Harbiye Nezareti, Kuleli Mektebi öğrencilerinin yerleştirildiği hastane binasının çok dar ve iç tertibatının da son derece kötü durumda olduğunu tespit etmiştir. Hastanede kalan öğrencilerin perişan ve ızdırap dolu bir halde oldukları belirtilmiştir. Bu elverişsiz ortam eğitimin kalitesini düşürmekte ve sıhhat açısından da son derece mahsurlu idi. Kuleli Mektebi öğrencilerine kifayet etmeyen binaya, Edirne'de bulunan kimsesiz çocuklar da nakledilmişlerdir. Bu sorunlara bir çözüm bulunamazken, öte

---

¹⁸³ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 241.

¹⁸⁴ Zekeriya Türkmen, a.g.e., s.172.

¹⁸⁵ BOA, BEO, nr. 4663/349690, lef 2_1.

¹⁸⁶ Zekeriya Türkmen, a.g.e., s.172.

¹⁸⁷ Cenap Çürük, "Kuleli Askeri Lisesi", *DİA*, TDVY, 2009, C. 26, s. 355.

¹⁸⁸ Bilge Criss, a.g.e., s. 166.

¹⁸⁹ Cenap Çürük, a.g.m., C. 26, s. 356.

yandan Bursa Mektebi'nin Yunanlılar tarafından işgali edilmesi üzerine açıkta kalan öğrenciler de Kuleli öğrencileri'nin kalmış olduğu hastane binasına nakledilmişlerdir¹⁹⁰.

Kuleli Mektebi öğrencilerinin sıkıntılarına bir çözüm arayan Harbiye Nezareti, 25 Kasım 1920 tarihli bir tezkire ile İngiliz Fevkalade Komiserliğine durumun vahameti bildirmişlerdir. Ayrıca o sıralarda hem Kuleli Mektebi'nin hem de Beylerbeyi Sarayı müstemilatından olan bir binanın Ermeni yetimleri için işgal edilmiş olmasına rağmen bu iki binada ikamet eden yetimlerin mevcut durumun az olduğuna dikkat çekilmiş ancak müspet bir cevap ve netice alamamıştır. Bu süreçten sonra Harbiye Nezareti 8 Aralık 1920 tarihinde, İngiltere Fevkalade Komiserliğine bir alternatif öneride bulunmuştur. Kuleli Mektebi'nde bulunan Ermeni yetimlerinin Beylerbeyi Sarayı müstemilatında kalan yetimlerin yanına nakledilmesi ve şayet bu binada Ermeni yetimleri için, kâfi gelmezse Osmanlı Hükümeti'nin uygun gördüğü Yeniköy'de bulunan Raif Paşa Köşkü'nün de bunun için kullanılabileceği İngiliz yönetimine bildirilmiştir. Harbiye Nezareti'nin bu teşebbüs ve teklifi bir rapor halinde Hariciye Nezareti'ne iletilmiştir. (13 Aralık 1920) Sadâret makamı, gerekli muamelelerin yapılmasını Hariciye Nezareti'nden istemiştir¹⁹¹.

Karadeniz Ordusu Başkomutanının bu konu ile ilgili verdiği bilgiler özetle şöyledir: İngiltere Fevkalade Komiserliği tarafından Ermeni Darüleytamı yapılmak için işgal edilen Kuleli Mektebi'nin kifayet etmediği için Beylerbeyi Sarayı müstemilatından olan bir binayı daha işgal etmek zorunda kaldıklarını bildirmişlerdir. Kuleli Mektebi öğrencilerinin ve Türk yetimlerinin kaldıkları bina kifayet etmiyorsa bu öğrencilerin teklif edilen Raif Paşa Köşkü'ne geçmelerinin daha uygun olacağı belirtilmiştir. Ayrıca istenilirse İngiliz işgali altında bulunan Beylerbeyi Sarayı müstemilatının da boşaltılacağı Karadeniz Ordusu Başkumandanı tarafından uygun görülmüştür¹⁹².

Osmanlı Hükümeti'nin talebi neticesinde Kuleli İdadi öğrencileri 2 Mayıs 1921'de Beylerbeyi Jandarma Mektebi'ne ait üç bina ile Çengelköy Hastahane'sine yerleştirilmişlerdir. Bu sürece kadar kalınan binalar eğitime uygun olmadığı için sadece barınma ihtiyacını karşılamıştır. Kuleli İdadi öğrencilerinin yeni ikamet

---

¹⁹⁰ BOA, BEO, nr. 4663/349690, lef 1_1.

¹⁹¹ BOA, BEO, nr. 4669/350158, lef 1_2.

¹⁹² BOA, BEO, nr. 4669/350158, lef 2_1.

binalarında tam teşekküllü olmamasına rağmen, binalarının işgalinden yaklaşık on ay sonra eğitime başlayabilmişlerdir¹⁹³.

Kuleli İdadi öğrencilerinin işgal nedeniyle yaşadıkları tek sorun eğitim kaybı değildi. İlk ikametleri olan Kağıthane’de üç ay kadar çadırlarda kaldıkları sırada yağmurların oluşturduğu sel suları ve bulaşıcı hastalıklarla uğraşmak zorunda kalmışlardır. Öğrenciler arasında tifüs, kolera,veba ve İspanyol nezlesi en yaygın görülen hastalıklardandır. 1919-21 seneleri arasında 48 Kuleli İdadi öğrencisi İspanyol nezlesi ve koleradan dolayı ölmüştür. Salgın hastalıkların artmasından ötürü Maarif Nezareti, Ocak 1922’de Kuleli Mektebi’nin eğitimine kısa bir süre için ara vermiştir¹⁹⁴.

İngilizler depo olarak kullanmak için işgal ettikleri Kuleli İdadi binasını, Ermeni Patrikhanesi’nin isteği üzerine Ermeni yetim çocuklarının ikametine vermiştir. İngilizler’in baskısıyla Osmanlı Devleti ile Ermeni Patrikhane’si arasında yapılan mukaveleye göre Kuleli binası vergi ve kira talep edilmemek koşuluyla yedi yıllığına (1921-28) Ermeni yetimlerin ikametine tahsis edilmiştir¹⁹⁵. Kuleli Mektebi’nde 1000 kadar Ermeni yetiminin bulunduğu ve hizmetlerini görmek için 99 personelin mektep binasında çalıştığı tespit edilmiştir¹⁹⁶.

Kuva-yı Milliye’nin İstanbul’u devralması ile birlikte halkın öfkesinden çekinen Ermeniler binayı boşaltmaya karar vermişlerdir. Ermeni Patrikhanesi Kuleli İdadi binasını tahliye edereken yangın çıkmıştır. Çıkan yangın neticesinde okulun içerisinde bulunan tüm eşya,alet ve edavat yanarak kullanılamaz hale gelmiştir¹⁹⁷. 20 Temmuz 1920’de işgal olunan Kuleli Askeri İdadi binası 1923 yılında Türk ordusu tarafından yeniden teslim alınmış ve eğitim faaliyeti için tekrardan kullanıma açılmıştır¹⁹⁸.

2.2 Hastane Binalarının İşgali

2.2.1 Hastane Binalarının İşgal Süreci

Osmanlı Devleti kurulduğu ilk günden itibaren sağlık hizmetlerine önem vermiş ve bîmârhane olarak adlandırılan hastanelerini devletin her bölgesine açmıştır. Doğu tekniklerinin ağırlıkta olduğu Selçuklu modeli ile bu modelin üzerine kurulan Osmanlı

---

¹⁹³ Zekeriye Türkmen, a.g.m., s.172.

¹⁹⁴ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s.167-170.

¹⁹⁵ Zekeriya Türkmen, a.g.m.,s.181.

¹⁹⁶ C. Clafflin Davis, a.g.e., s. 203–216.

¹⁹⁷ Zekeriya Türkmen,a.g.m.,s.187.

¹⁹⁸ Cenap Çürük, a.g.m., C. 26, s. 356.

hastaneleri zaman içerisinde gelişen batı tekniklerini de kullanmıştır. Osmanlı Devletinin başkenti olan İstanbul'u hastaneler ile donatarak sağlam bir sağlık teşkilatı oluşturmuştur. XV. ve XVI. yüzyıllarda Avrupa Devletleri'nde salgın hastalıklar çok sık yaşanırken Osmanlı Devleti'nde salgın hastalıkların yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı Devlet teşkilatında ki çözümler sağlık kurumlarında da kendini hissettirmeye başlamış, Tanzimat Dönemi'nde yeni modern hastaneler açılarak sorunlar giderilmeye çalışılmıştır¹⁹⁹.

Osmanlı Devleti'nin sağlık teşkilatında yaşadığı en büyük sorun kapitülasyon hakkına sahip devletlerin yolcu ve yük taşıdıkları gemilerde Osmanlı kontrolünü kabul etmemeleriyle başlamıştır. Kapitülasyon haklarına sahip devletlerin Osmanlı Devleti üzerinde kurdukları baskı sonucunda Muhtelit Sağlık Komisyonları kurulmuş ve salgın hastalıkların kontrolü komisyona devredilmiştir. Kurulan bu komisyon Osmanlı Devleti'nin sağlık teşkilatına yapılan ilk müdahale olmuştur. I. Dünya Savaşı'nda kapitülasyonları fesheden Osmanlı Devleti, sağlık teşkilatına tehdit olarak gördüğü Muhtelit Sağlık Komisyonu'nu da lağvetmiştir²⁰⁰.

Osmanlı Devleti'nin kurmaya çalıştığı bağımsız sağlık teşkilatı modeli çok uzun ömürlü olmamıştır. I. Dünya Savaşı'nın kaybedilmesi ve Mondros Ateşkes Antlaşması'nı bahane ederek 13 Kasım 1918 tarihinde İstanbul'u işgal eden İtilaf Devletleri'nin ilk el koyduğu yerler arasında hastaneler ilk sırada gelmektedir²⁰¹. İtilaf Devletleri Beyoğlu bölgesine çıkardıkları 3.626 askerinin 390 tanesini işgal ettikleri hastanelere yerleştirmişlerdir. İngilizler Kuledibi Hastanesi'ni işgal ederek 60 askerini, Büyükdere Madam Hepi Hastanesi'ne ise tam 150 askerini yerleştirmiştir. İtalyanlar kendilerine ait olan İtalyan Hastanesini geri almış ve 70 askerini buraya yerleştirmiştir. Fransızlar ise I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti tarafından el konularak Hilal-i Ahmer binası yapılan hastanelerini geri alarak 10 askerini yerleştirmiştir²⁰².

İtilaf Devletleri fiilî işgalin ilk gününde I. Dünya Savaşı'ndan önce kendilerine ait olan hastaneleri alarak askerlerini iskân etmişlerdir. Ancak işgalin ilerleyen günlerinde hem asker sayısının artması hem de Rusya'dan çok sayıda yaralı askerler ve sivillerin gelmesi

---

¹⁹⁹ Arslan Terzioğlu, "Bîmârîstan", *DİA*, TDVY, 1992, C. 6, s. 173-177.

²⁰⁰ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 514-517.

²⁰¹ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 26.

²⁰² Mehmet Temel, a.g.e., s. 11-12.

üzerine İtilaf Devletleri zaman içerisinde Osmanlı Devleti'ne ait olan hastane binalarını işgal etmeye başlamışlardır²⁰³.

İstanbul'un işgali boyunca Fransızlar tarafından tespit edebildiğimiz işgal edilen hastane binaları şu şekilde gösterilebilir:

- 1) Fenerbahçe Hastanesi 15 Kasım 1918²⁰⁴.
- 2) Maltepe Hastanesi 10 Ocak 1919
- 3) Osmanlı Gülhane Hastanesi 12 Ocak 1919
- 4) Alman Hastanesi 9 Nisan 1919
- 5) Beyoğlu Osmanlı Belediye Hastanesi 15 Ağustos 1919
- 6) Gülhane Hastanesi 1 Aralık 1919
- 7) Yıldız Hastanesi 20 Ekim 1919 tarihinde işgal edilmiştir²⁰⁵.

İstanbul'un işgali boyunca İngilizler tarafından tespit edebildiğimiz işgal edilen hastane binaları şu şekilde gösterilebilir:

- 1) Yeni Üsküdar Hastanesi 20 Mart 1920 tarihinde işgal edilmiş, 16 Kasım 1920 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 2) Şile Kadın Hastanesi 23 Nisan 1920 tarihinde işgal edilmiş, 18 Haziran 1920 tarihinde tahliye edilmiştir.
- 3) Avusturya Hastanesi 1921 Haziran'ında işgal edilmiştir²⁰⁶.

İstanbul'un işgali boyunca İtalyanlar tarafından tespit edebildiğimiz işgal edilen hastane binaları şu şekilde gösterilebilir:

- 1) Emraz-ı Zühreviye Hastanesi²⁰⁷.
- 2) Şişli Şehremaneti Sıhhiye Hastanesi 18 Temmuz 1919 tarihinde işgal edilmiştir²⁰⁸.

İtilaf Devletleri yalnızca bu hastane binalarını işgal etmekle kalmamışlardır. Hastanelerde bulunan bazı eşyalara da el koymuşlardır. İtalyanlar işgal etmiş oldukları Şişli Şehremaneti Sıhhiye Hastanesi'nin müstemilatına ait olan 6 adet barakaya 18

---

²⁰³ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 27.

²⁰⁴ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 758.

²⁰⁵ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_2; 2_5; 2_8; 2_10.

²⁰⁶ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_3; 1_13; 1_18.

²⁰⁷ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 40.

²⁰⁸ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_5.

Temmuz 1919 tarihinde el koymuşlardır. Fransızlar, Alman Hastanesi'ni işgal ettikleri gün tüm malzemelerine de el koymuşlardır²⁰⁹.(9 Nisan 1919) Beyoğlu Belediye Hastanesi işgal edildiği gün tüm eşyalarına ve garajında bulunan benzinlere Fransızlar el koymuşlardır²¹⁰. Fransızlar işgal ettikleri Gülhane Hastanesi'nin de tüm eşyalarına el koymuşlardır. İtilaf Devletleri ihtiyaç duydukları sıhhi malzemeleri hastanelerde bulamadıkları takdirde dışarıdan temin etme yoluna gitmişlerdir. Fransızlar 22 Aralık 1919 tarihinde Topçu Parkı'nda bulunan 10 hastane arabasına el koymuştur²¹¹.

2.2.2. İşgal Edilen Hastanelerin Yaşadığı Sorunlar

İtilaf Devletleri işgal ettiği hastanelerde en sık yaşanan sorun, binalarda çıkan yangınlardır. İngilizler tarafından işgal edilmiş olan Üsküdar Hastanesi'nde çıkan yangında binanın bir kısmı yanmıştır. Fransız işgalinde bulunan Yıldız Hastanesi'nin mutfak kısmında 29 Ocak 1921 tarihinde yangın çıkmıştır. İki gün boyunca süren yangın sonucunda hastane tamamen yanmıştır. Osmanlı Gülhane Hastanesi'nin hasta bakıcı dairesinde 23 Şubat 1921 tarihinde yangın çıkmıştır²¹². İşgal altında bulunan hastanelerde çıkan yangınlar genellikle asker veya hastaların dikkatsizliğinden kaynaklanmaktadır. İtalyanların işgali altında bulunan Şişli Emraz-ı Zühreviye Hastanesi'nde 9 Ağustos 1921'de yangın çıkmıştır. Çıkan yangın için yapılan tahkikatta yangının, binanın ahşap kısmına hastaların sönmemiş sigara izmariti atmaları nedeniyle çıktığı anlaşılmıştır²¹³.

2.2.3. Hastanelerin Kullanım Amaçları ve Yeni Açılan Hastaneler

İtilaf Devletleri tarafından işgal edilen hastanelerin çeşitli kullanım amaçları olmuştur. Hastane binaları işgalin başladığı ilk günlerde askerlerin ikameti için kullanılmıştır. Ancak işgalin ilerleyen günlerinde Rusya'daki iç savaşın şiddetlenmesinden ötürü çok sayıda yaralı asker İstanbul'a getirilerek tedavi edilmek için hastanelere yerleştirilmiştir. 27 Kasım 1919 tarihinde İstanbul'daki hastanelerde çoğunluğu asker olmak üzere 4.300 Rus göçmen olduğu tespit edilmiştir²¹⁴. Rusya'da iç savaş devam ettikçe gelen hasta sayısında da artışlar oluyordu. 18 Kasım 1920 tarihinde İstanbul'a

---

²⁰⁹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_2; 2_4.

²¹⁰ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 20.

²¹¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_8; 2_10.

²¹² BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_3; 2_8; 2_10.

²¹³ Mehmet Temel, a.g.e., s. 159.

²¹⁴ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 418.

gelen yaralı mülteci sayısı 7.000 kişiye kadar çıkmıştır²¹⁵. 14 Aralık 1920 tarihine gelindiğine ise artık yaralı mülteci sayısı 7.802 kişiye ulaşmıştır²¹⁶. Rus yaralı askerlerin sayısında her geçen gün artış olmasına rağmen İstanbul hastanelerinin mevcut hasta yatak sayısı 8.000 kişidir²¹⁷. Hastanelerin tamamen Rus askerleri tarafından dolması üzerine İtilaf Devletleri bazı kamu binalarını hastaneye dönüştürmeye karar vermiştir. Kışla binalarının hastane olarak kullanılmasını uygun gören İtilaf Devletleri, Selimiye ve Davutpaşa kışlalarının bir kısmını hastaneye dönüştürmüşlerdir. İstanbul'a gelen Rus mülteciler bu geçici hastanelerde tedavi edilmeye çalışılmıştır²¹⁸.

İtilaf Devletleri kamu binalarını hastaneye dönüştürmenin yeterli olmayacağını düşünerek farklı çözümler bulmaya çalışmışlardır. Özellikle Amerika Yüksek Komiserliği sağlık alanındaki boşluğu fark ederek 20 Ağustos 1920'de Çemberlitaş, Kapalıçarşı ve Beyazıt Meydanı arasında bulunan kiralık bir konakta Amerikan Bristol Hastanesi'ni açmışlardır. Bristol Hastanesi'nin hemen yanına hastabakıcı okulu açılmıştır. İstanbul'da hemşirelik eğitimi veren bir okulun olmadığını fark eden Amerikalılar, Amiral Bristol Hemşirelik Okulu'nu da açmışlardır. Amerikalıların açtığı hastane ve sağlık okullarında Yüksek Komiser Amiral Bristol'un büyük katkıları olduğu için kurumlara onun adı verilmiştir. Amerikan Yüksek Komiseri'nin Türkler'e karşı izlemiş olduğu ılımlı politikadan ötürü Nişantaşı'nda bulunan Amerikan Hastanesi'nin ismi de Amerikan Bristol Hastanesi olarak değiştirilmiştir²¹⁹. Amerikalıların bu faaliyetlerinin haricinde 1 Temmuz 1920 yılında Kanada Veremli Çocuklar Hastanesi açılmıştır. Bu hastane sadece Rum, Ermeni ve Yahudi ırkından olanlara hizmet vermiştir²²⁰. Çeşitli milletlere mensup bazı yardım örgütleri de İstanbul'un sağlık sorunlarını çözmek için faaliyetlerde bulunmuşlardır. Yardım örgütleri arasında en etkili olan Rus Kızıl Haç'ı Nikolaievski Hastanesi'ni kurarak 145 yatak ve 25 koğuş ile mültecilere hizmet etmiştir. Rus Beyaz Haç'ı Yeşilköy'de 1.000 kişilik sakatlar evi, 200 yataklı bir hastane ve doğumevi açmıştır. Aynı yardım örgütü

---

²¹⁵ Mesude Arslan, a.g.t., s. 37.

²¹⁶ Bilge Ar, a.g.t., s. 18.

²¹⁷ Mehmet Temel, a.g.e., s. 118.

²¹⁸ Mehmet Temel, a.g.e., s. 118, Mesude Arslan, a.g.t., s. 37.

²¹⁹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 41- 45.

²²⁰ Bilge Criss, a.g.e., s. 55.

Tarabya'da 60 kişilik sinir hastalıkları merkezi açmıştır. Fransız Kızıl Haç'ı ise Büyükdere Caddesi'nde bir hastane ile iyileştirme evini kurmuşlardır²²¹.

2.2.4. İşgal İstanbul'unda Yaşanılan Sağlık Sorunları

İşgal İstanbul'unda yaşanan en büyük sağlık sorunu bulaşıcı hastalıklardır. İşgal şartlarının getirdiği olumsuzluklar ve farklı coğrafyalardan gelen nüfus, salgın ihtimalini artırmıştır. İnsanların bu şartlarda temizliğe özen gösterememesi hastalıkların daha hızlı yayılmasına neden olmuştur²²². İşgal İstanbul'unda en sık görülen hastalıklar tifüs, tifo, veba, kolera ve veremdir. Fuhuş yüzünden zührevi hastalıklarda da İstanbul tarihinde görülmemiş bir artış meydana gelmiştir²²³. Zührevi hastalıklarla mücadele edilmeye çalışılmışsa da hastalığı olan kadınların fuhuş yapmaya devam etmesinden ötürü engel olunamamıştır²²⁴. Fransız Savaş Bakanlığı askerleri arasında zührevi hastalıkların çok yayılmasından ötürü genelevlere gidecekleri zaman prezervatif kullanmalarını isteyen bir genelge yayınlamak zorunda kalmıştır²²⁵. Bolşeviklerden kaçarak İstanbul'a iltica eden Rus mültecilerin birçoğunda tifo hastalığı tespit edilmiştir²²⁶. Tifonun yaygınlaştığı dönemlerde geniş çaplı aşı kampanyaları başlatılarak hastalığın önüne geçilmeye çalışılmıştır²²⁷. 1921 yılının Eylül ayında 15 gün içerisinde 72 kişi tifo hastası olmuştur. İşgal İstanbul'unda en çok ölüm veremden kaynaklı olmuştur. 1920 yılında 2.640 kişi verem yüzünden ölerken 1922 yılında ise ölen kişi sayısı 16.256'ya çıkmıştır²²⁸. İstanbul'da vereme dayalı ölümler artarken dünya genelinde en yaygın hastalık İspanyol nezlesidir. 1918 yılında ortaya çıkan İspanyol nezlesi yüzünden 25 milyon insan hayatını kaybetmiştir. Bu hastalık 1919 yılında İstanbul'da görüldüğü halde, alınan önlemler sayesinde çok az insanın ölümüne neden olmuştur²²⁹.

---

²²¹ Mehmet Temel, a.g.e., s. 137-138.

²²² Mesude Arslan, a.g.e., s. 103.

²²³ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 57.

²²⁴ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 419.

²²⁵ Bilge Criss, a.g.e., s. 116.

²²⁶ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 196.

²²⁷ Mesude Arslan, a.g.e., s. 99.

²²⁸ Bilge Criss, a.g.e., s. 55, Fatma Afyoncu, a.g.t., s. 66.

²²⁹ Mine Demir, "Mütareke Yılları İstanbul'unda Toplumsal Yapıyı Etkileyen Olaylardan Yansımalar", *Bartın Üniversitesi Çeşm-i Cihan Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 2, s. 29.

2.2.5. İtilaf Devletleri'nin Sağlık Kurumlarına Müdahaleleri

İtilaf Yüksek Komiserleri İstanbul'da yaşanan sağlık sorunlarını görüşmek üzere bir toplantı yapmışlardır. İngiliz Garnizon Komutanı Wilson başkanlığında yapılan toplantıda İtilaf Devletleri, İstanbul'da tüm sağlık hizmetlerine el koyarak gerekli kontrollerin müttefik memurları tarafından yapılmasına karar vermişlerdir. İtilaf Devletleri adına Calthorpe alınan kararları 17 Ocak 1919 tarihinde Hariciye Nezareti'ne bildirmiştir. Osmanlı Devleti'nin sağlık teşkilatları üzerindeki yetkilerini ortadan kaldıran kararlar 23 Ocak 1919 tarihinde Meclis-i Vükela'da görüşülerek talebin kabul edilmesine karar verilmiştir. Osmanlı Hükümeti'nin bu kararı almasındaki en önemli etkenler, hastalara daha iyi bakılacağını ve eksik olan ilaçların İtilaf Devletleri tarafından temin edileceğini düşünüyör olmalarıdır²³⁰.

İtilaf Devletleri aldıkları kararları Osmanlı Devleti'ne kabul ettirerek İstanbul'un tüm sağlık hizmetlerini ve hastaneleri kontrolleri altına almışlardır. Bu sayede İstanbul'da bulunan Müttefik Devletlere mensup olan asker ve vatandaşların bulaşıcı hastalıklardan korunması sağlanmış ve hastalıkların Avrupa kıtasına yayılmasına engel olunmuştur²³¹. İtilaf Devletleri'nin sıhhi konulara bu kadar ilgili olmasının en önemli sebebi, şehrin giriş çıkışını kontrol altında tutmaktır. İtilaf Devletleri kontrolleri sıkı bir şekilde denetim altında tutabilmek için Müttefik Sağlık Komisyonu'nu kurmuşlardır. Komisyonun en önemli görevi İstanbul'a gelecek kişilerin sağlık kontrollerini yapmaktır. Tabi bu kontroller esnasında kimlik tespitleri de yapıldığı için İtilaf Devletleri'nin sakıncalı gördüğü kişiler İstanbul'a alınmıyordu. Müttefik Sağlık Komisyonu İstanbul'a gelen gemilerdeki yolcuların sağlık kontrollerini belli bir ücret karşılığında yapıyorlardı²³². Bu sayede Müttefik Devletler hem İstanbul'un bütün sağlık işlerini denetim altına almış oluyorlar hem de yaptıkları kontroller ile gelir elde etmelerini sağlıyorlardı. Müttefik Sağlık Komisyonu cezaevlerini de sürekli olarak denetim altında tutmak istemiştir. Müttefik Sağlık Komisyonu öncelikli olarak cezaevlerinde bulunan tutukluların hastaneye sevklerinin kendilerinden izinsiz yapılmamasına karar vermişlerdir. Mahkûmlar sağlık sorunu yaşadığı takdirde komisyonun görevlendirmiş olduğu bir heyet tarafından muayene edildikten sonra sevk işleminin yapılıp yapılamayacağına karar verilecektir. Müttefik

²³⁰ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 65-66, Şeyma Şahin, a.g.t., s. 49.

²³¹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 476-477.

²³² Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 507.

Komisyonu birçok alanda olduğu gibi burada da ifte standart uygulamıştır. Tehcir yargılamalarına tabi olan birçok hasta olmasına rağmen herhangi bir tedavi yapılmadan direk Malta'ya sürgün edilirken dönemin mebuslarından Emanuel Karasu hemen İtalyan Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alınmıştır²³³.

---

²³³ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 163.

3. İŞGAL EDİLEN BELEDİYE, POSTA VE TELGRAF, GÜMRÜK BİNALARI

3.1 Belediye Binaları

3.1.1. Şehremaneti ve Belediye Binalarının İşgalleri

İstanbul şehrine ayrı bir önem veren Osmanlı Devleti, payitahtın yönetimini İstanbul kadılarına vermiştir. İstanbul kadısının en büyük yardımcılarında olan Yeniçerilerin 1826 yılında ortadan kaldırılması üzerine şehrin yönetiminde yeni bir yapılanmaya gitme mecburiyeti doğmuştur. Bu şartlar çerçevesinde ilk defa belediye daireleri ve belediye meclisleri kurulmuştur. Kurulan bu yeni teşkilatın ilk denemesi Galata bölgesinde yapılarak Beyoğlu Belediye Dairesi kurulmuştur²³⁴. Modern bir şehir yönetimi için kurulan belediye daireleri teşkilatlarını tam olarak oturtamadığı bir dönemde 1853-56 Kırım Savaşı başlamış ve İstanbul'a Osmanlı müttefiki olarak çok sayıda İngiliz, Fransız ve İtalyan askeri gelmiştir. İstanbul nüfusundaki bu ani artış belediye faaliyetlerinde büyük sorunlar yaşanmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti özellikle şehrin altyapı, aydınlatma ve temizlik konularında ortaya çıkan aksaklıkları giderebilmek için Şehremaneti kurumunun oluşturulmasına karar vermiştir²³⁵.

Payitahtın yönetimi için son derece önemli olan Şehremaneti binası 13 Kasım 1918 tarihinde Fransız askeri karargâhı olarak kullanılmak üzere işgal edilmiştir. Fransızlar 16 Kasım 1918 tarihinde hastane olarak kullanılmak üzere Bakırköy Belediye binasının beş saat içerisinde boşaltılmasını istemişlerdir²³⁶. Bakırköy Belediyesi'nin bahçesinde bulunan bir pavyonu 30 Mart 1919 tarihinde Fransızlar işgal etmiş ve tüm malzemelere el koymuşlardır. Bakırköy Belediyesi'ne ait, kuru ot deposu olarak kullanılan bir hamam da 10 Ekim 1919'da Fransız işgaline uğramıştır²³⁷. Belediye dairelerine sadece Fransızlar ilgi göstermemiştir. İstanbul Valiliği'nin, Dâhiliye Nezareti'ne bildirdiğine göre İngilizler Üsküdar Belediye binasını 20 Mart 1920

²³⁴ İlber Ortaylı, "Belediye", *DİA*, TDVY, 1992, C. 5, s. 398-401.

²³⁵ Ali Akyıldız, "Şehremini", *DİA*, TDVY, 2010, C. 38, s. 459-461.

²³⁶ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 13-20.

²³⁷ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_7.

tarihinde saat 10'da işgal etmişlerdir²³⁸. İngilizler bu binaya ordularına mensup olan Hint askerlerini yerleştirmiştir²³⁹. Üsküdar Belediyesi'ne ait olan bir askerî kulübeyi İngilizler 17 Aralık 1920 tarihinde işgal etmişlerdir²⁴⁰. Öncelikli olarak belediye dairelerini işgal eden İtilaf Devletleri İstanbul'un resmen işgalinden sonra dikkatlerini Şehremaneti üzerine yoğunlaştırmışlardır. Fransızlar 10 Şubat 1921 tarihinde Şehremaneti binasının tüm müstemilatını işgal etmişlerdir²⁴¹. Aynı tarihte Fransızlar İstanbul'a getirecekleri askerlerinin ikameti için Şehremaneti binasının biran önce boşlatılmasını istemiş ve 25 Şubat 1921 tarihinde binayı işgal etmişlerdir²⁴². Bütün binalarının işgal edilmesi üzerine Şehremaneti, taşınacakları yeni binaların kira bedellerini Fransızlardan tahsil etmek için teşebbüste bulunmuş olmasına rağmen olumlu bir netice alamamıştır²⁴³. Bazı belediye daireleri ise kısmi işgalle karşı karşıya kalmıştır. İtilaf Devletleri, Osmanlı gazetelerini sansür etmek için kurdukları Müttefik Matbuat Komisyonu için Beyoğlu Belediye Dairesi'nin alt katında bulunan odaları işgal etmişlerdir²⁴⁴.

3.1.2. İtilaf Devletleri'nin Belediye Hizmetlerine Müdahaleleri

İstanbul'a tamamen hâkim olmak isteyen İtilaf Devletleri belediye hizmetlerini kontrol altında tutabilmek için 15 kişiden oluşan bir heyet kurmuşlardır. Bu heyetin en önemli vazifesi belediyenin kanunlarını uygulamak ve belediyeye ait olan vergileri toplamak olarak belirlenmiştir²⁴⁵. İtilaf Devletleri adına vergilerin toplanmasından Müttefik Polis Komisyonu sorumlu olacaktır. Vergilerini ödemeyenler hakkında verilecek cezalar komisyon tarafından belirlenecektir. Artık vergisini ödemeyenler hakkında ne Şehremaneti'nin ne de Osmanlı Devleti'nin yaptırım gücü kalmamıştır²⁴⁶. İstanbul belediyelerinin en önemli gelir kaynağı olan vergilerden mahrum kalması kötü durumda olan mali bütçeyi tamamen bozmuş ve yapılacak belediye hizmetleri için kaynak bulunamaz hale gelinmiştir²⁴⁷. İstanbul belediyelerinin zor durumunu fırsat bilen gayrimüslim vatandaşlar vergi vermek istememişlerdir. İtilaf Devletleri'nin bu

²³⁸ BOA, DH.EUM.AYŞ, nr. 35/60.

²³⁹ Fatma Afyoncu, a.g.t., s. 38.

²⁴⁰ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_17.

²⁴¹ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 2_15.

²⁴² BOA, DH.İUM, nr. 20.27/14.66 lef 21_1.

²⁴³ Fatma Afyoncu, a.g.t., s. 39.

²⁴⁴ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s.467, Fatma Afyoncu, a.g.t., s. 39.

²⁴⁵ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 493.

²⁴⁶ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 798-799.

²⁴⁷ Zekeriya Türkmen, "İstanbul'un İşgali ve İşgal Dönemindeki Uygulamalar", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XVIII, S. 53, Ankara, Temmuz 2002, s. 356.

uygulamalarından cesaret alan yabancı şirketlerde vergi vermemeye başlamışlardır. Durumun vahametinin farkında olan Şehremaneti Müttefik Komiserlere müracaat ederek en azından ticaret yapan şirketlerin vergilerini düzenli ödemesini talep etmişse de müttefik vatandaşların böyle bir sorumluluğu olmadığı belirtilerek vergiler ödenmemiştir. Osmanlı Devleti'nin bütün çabalarına rağmen 1922 yılına kadar hiçbir müttefik devleti vatandaşından vergi tahsili yapılamamıştır²⁴⁸. Büyük bir gelirini kaybeden Şehremaneti yönetimi ise çözümü Osmanlı Müslüman vatandaşından aldığı vergileri düzenli olarak takip etmekte bulmuştur. Dersaadet gazetesinin haberine göre Şehremaneti vergi tahsilâtında aldığı tedbirler sayesinde 1920 yılında toplanılan vergi miktarı geçen yılına göre iki buçuk kat daha artmıştır. Eğer Şehremaneti bu konuda daha itinalı davranırsa bu gelirin daha da artacağı düşünülmektedir²⁴⁹.

3.1.3. İşgal Döneminde Belediye'de Yaşanılan Sorunlar

Mütareke yılları boyunca payitahta gelen İtilaf askerleri, Rus mülteciler ve Anadolu'dan göç eden muhacirler, İstanbul'un tarihinde görmediği bir nüfus artışına neden olmuştur. Şehremaneti çok kısa bir sürede artan nüfus için hazırlık yapma imkânı bulamadığı gibi bir de belediye dairelerinin işgal edilmesiyle çok büyük sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. İstanbul işgali döneminde başta imar, iskân, yangın ve şehrin temizliği belediyenin öncelikli sorunlarından olmuştur²⁵⁰.

3.1.3.1. Mütareke Döneminde İstanbul Yangınları

İstanbul şehrinin yaşadığı en önemli sorunların başında yangınlar gelmektedir. Payitahtın bulunduğu coğrafyanın bir deprem bölgesi olmasından dolayı ahşap yapılar tercih edilmektedir. Bu nedenden ötürü çıkan bir yangın sonucunda bir veya birden fazla semtin kül olmasına neden oluyordu. İstanbul'un en eski sıkıntılarından biri olan yangınlar işgal döneminde de artarak devam etmiştir. 1918 yılında Fatih ve Cibali bölgesinde çıkan yangınlar sonucu 7.500'ü özel mülk olmakla birlikte 11.000 civarında bina tamamen yanmıştır²⁵¹. İstanbul şehreminlerinden olan Haydar Bey'in vermiş olduğu bilgilere göre İstanbul'da meşrutiyetin ilanından 1922 yılına kadar 20 bin mesken yanmış ve şehrin altıda biri çıkan bu yangınlar sonucunda yok olmuştur²⁵².

²⁴⁸ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 797-799.

²⁴⁹ Mesude Arslan, a.g.t., s. 109.

²⁵⁰ Mesude Arslan, a.g.t., s. 111.

²⁵¹ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 367.

²⁵² Mesude Arslan, a.g.t., s. 53.

The Orient News gazetesinin verdiği 17 Ağustos 1919 tarihli habere göre Beşiktaş'ta büyük bir yangın çıkmış ve çıkan yangın sonucunda 95 bina eşyaları ile birlikte tamamen yanmıştır²⁵³. Dersaadet gazetesinin haberine göre 10 Kasım 1920 tarihinde Hintli askerlerin bulunduğu Üsküdar Belediye Dairesi'nde akşam saat 5.30'da yangın çıkmış, yaklaşık üç saat süren yangın sonucunda Üsküdar Belediye binası, Üsküdar Sultanisi ve eski hapisane binası yanarak 40.000 liralık zarara neden olmuştur²⁵⁴. Ertesi yıl yine Üsküdar'da büyük bir yangın çıkmış ve çıkan yangın sonucunda İstanbul Valiliği'nin tespitine göre 694 ev ile 31 dükkân yanmasından ötürü 7.500 kişi sokakta kalmıştır²⁵⁵.

İstanbul tarihi boyunca birçok felakete sebep olan ve işgal döneminde de sayıları gittikçe artan yangınlara karşı Şehremaneti bazı çözümler bulmaya çalışmıştır. İşgal dönemi şehreminleri kendi zamanlarına kadar yangın felaketi için kalıcı çözümler üretilmediğini tespit etmiş ve yangınların yayılmasının en büyük sebebi olarak gördükleri ahşap bina yapımının yasaklanmasına karar vermişlerdir. Osmanlı Hükümeti ile Şehremaneti'nin ortak çalışmaları sonucunda ahşap bina yapımının tamamen yasaklanmasına, ana cadde kenarlarında tek katlı konut yapılmamasına ve bina yüksekliğinin cadde genişlik ölçülerine göre ayarlanmasına karar vermişlerdir²⁵⁶. Şehremaneti'nin kararına rağmen İstanbul'da yaşayan gayrimüslimler işgal ortamını fırsata çevirmek adına kaçak konutlar yapmış ve bu konutlara İtilaf Devletleri'ne ait olan bayraklar asmışlardır. Şehremaneti gayrimüslimlerin kanunlara aykırı hareketlerine müdahale etmek için Osmanlı Hükümeti'ne başvurmuştur. Osmanlı Hükümeti'nin kaçak yapılaşmaya engel olmak için İtilaf Devletleri nezdinde yapmış olduğu teşebbüsler Yüksek Komiserlerin gayrimüslimleri desteklemesinden ötürü engellenememiştir²⁵⁷. Osmanlı Hükümeti ile Şehremaneti yanan yapılar yerine yangın ve depreme dayanıklı yeni binalar yapmaya karar vermişlerdir. Bu karar doğrultusunda "Harikzedegan Apartmanları" olarak bilinen batılı tarzda İstanbul'un ilk betonarme binaları Laleli semtinde yapılmıştır²⁵⁸. Binaları yangınlara karşı dayanıklı yapmayı yeterli görmeyen Şehremaneti itfaiye teşkilatını da güçlendirmeye çalışmıştır. Şehremaneti'nin bu çabasını desteklemek adına Ali Rıza Paşa kabinesi 26

---

²⁵³ Bilge Ar, a.g.t., s. 30.

²⁵⁴ Mesude Arslan, a.g.t., s. 51.

²⁵⁵ Devrim Vardar, *İstanbul'un İşgali (1918 – 1923)*, Doğu Kitapevi, İstanbul, 2011, s. 107.

²⁵⁶ Bilge Ar, a.g.t., s. 34.

²⁵⁷ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 818.

²⁵⁸ Mesude Arslan, a.g.t., s. 56.

Ekim 1919 tarihinde yeni bir vergi kanunu çıkararak, elde edilen tüm gelirin itfaiye teşkilatına aktarılmasına karar vermiştir. Osmanlı Hükümeti ayrıca “Harikzedegan Komisyonu” adlı bir komisyon oluşturarak, yangın felaketine uğrayan kişi ve kurumların daha kolay tespit edilmesini ve hızlı bir şekilde yardım ulaştırılmasını sağlamak istemiştir.²⁵⁹. 1920 de çıkan yangınlarda daha az evin zarar gördüğü tespit edilmiştir. Bu azalmada Şehremanetinin aldığı tedbirlerle ile birlikte işgal kuvvetlerinin İstanbul’a getirdiği yangın arabalarının da etkisi vardır²⁶⁰.

3.1.3.2. Su ve Kömür Sorunu

Şehremaneti’nin en büyük görevlerinden biri de İstanbul’un su ve kömür ihtiyacını temin etmektir. İstanbul şehrinin ihtiyaç duyduğu enerjinin çok büyük bir bölümü kömür ile karşılanmaktaydı. Osmanlı coğrafyasının farklı yerlerinden gelerek temin edilen bu kömürler işgal döneminde elde edilemez olmuştu. Tramvay seferleri durma noktasına gelirken, vapur seferlerine sınırlandırmalar getirilmiştir²⁶¹. İfham gazetesinin haberine göre henüz yaz aylarında olunmasına rağmen İstanbul’da bulunan kömür stoğunun bitmek üzere bildirilmiştir²⁶². Gerekli tedbirlerin alınmadığı takdirde ulaşım için değil, evlerde bile kışın yakacak kömür kalmayacağı gazete haberlerine yansımıştır²⁶³. Başka bir haberde ise kömürün stoğunun bittiği ve bu şartlar devam ederse odun stoğunda yakın zamanda biteceği yazılmıştır²⁶⁴.

İtilaf yönetimi kömür sorunu çözmek için Lüksemburg ve Fransa’dan kömür ithal etmeye karar vermişlerdir²⁶⁵. Kömür ithalatı ile sorunun çözülemeyeceğini düşünen İtilaf yönetimi bazı tasarruf tedbirlerine başvurmuşlardır. İngiliz General Milne 22 Kasım 1919 tarihinde Şehremaneti’ne bir nota göndererek sokak aydınlatılmasında kullanılan lambaların kömür tasarrufu için söndürülmesini emretmiştir. İtilaf Devletleri’nin bu kararı karanlık sokaklarda hırsızlık olayının artmasına ve anarşiye neden olmuştur. Şehremaneti’nin bu konuda ikazları üzerine Osmanlı Hükümeti Zonguldak Kömür Komisyonu’nu kurarak İstanbul’un kömür sorununu çözmek için gayret etmişse de İtilaf Devletleri bu maden yataklarını işgal ettikleri için kömür teminine mani oldular. Değirmenler kömür ile çalıştığı için un tedarikinde sorunlar

²⁵⁹ Zekeriya Türkmen, a.g.m., s. 367.

²⁶⁰ Fatma Afyoncu, a.g.t., s. 67.

²⁶¹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s.701

²⁶² *İfham Gazetesi*, 2 Ağustos 1919, no:11 s.2.

²⁶³ *İfham Gazetesi*, 19 Ağustos 1919, no:20 s. 1

²⁶⁴ *İfham Gazetesi*, 26 Ağustos 1919, no:27, s.1.

²⁶⁵ *İfham Gazetesi*, 2 Ekim 1919, no:61, s.1

oluşarak İstanbul'da fırınlardan ekmek çıkmamaya başlamıştır. Kömür yokluğundan olumsuz etkilenen İstanbul halkı kendi evinde de yakacak kömür bulamaz olmuştur²⁶⁶. İstanbul'un kömür sorununu çözmek isteyen şehremini Salim Paşa Türkiye Milli Bankası Müdürü Cemal Bey ile anlaşarak bankadan 60.000 liralık bir borç almıştır. Bu para ile 1.000 ton kömür alınmış ve İstanbul halkına piyasaya göre uygun bir ücret karşılığında satılmıştır²⁶⁷.

İstanbul'un işgal döneminde yaşadığı en büyük sorunlardan biri de su sıkıntısıydı. Elde ki mevcut suyun yetmemesinden ötürü su kesintileri başlamıştı²⁶⁸. Aslında suyun yeterli miktarda temin edilememesinin de temelinde kömür sorunu vardı. Terkos Gölü'nden Avrupa yakasına ve Göksu Barajından Anadolu yakasına pompalar vasıtası ile su taşınarak İstanbul'un su ihtiyacı karşılanıyordu. Bu tesisler kömür ile çalıştığı için İstanbul'a su sevkiyatında sorunlar yaşanıyordu. Suyun yeterli miktarda olmaması halkın büyük mağduriyetlere uğramasına ve yangınlara müdahale edilememesine neden oluyordu. Beşiktaş'ta çıkan yangın su olmadığı için söndürülemeyince, Padişah Vahdettin halkın huzurunda şehremini Cemil Paşa'ya sorunun biran önce çözülmesi için emir vermiştir²⁶⁹. İstanbul'un su sorununu çözmek için Şehremaneti İtilaf Devletleri'ne müracaat etmiştir. Su sıkıntısından dolayı kendileri de muzdarip olan işgal güçleri Almanların işlettiği su şirketlerini işgal ederek işletme hakkını İtilaf Devletleri'ne bağlı şirketlere verdiler. Bu yönetim değişikliği sayesinde su sorununun çözüme kavuşacağı düşünülse de alınan karar başka sorunlara neden olmuştur²⁷⁰. İtilaf Devletleri ele geçirdikleri şirket yönetimi sayesinde İstanbul'un tüm suyunu kontrol eder hale gelmişlerdir. Müttefik yönetimin ilk yaptığı iş su fiyatlarını güncelleyerek, normal fiyatın üç katı oranında zam yapmışlardır²⁷¹. Ayrıca Müttefik şirketleri İtilaf Devletleri'nin işgalinde bulunan binalara normal fiyattan yaklaşık % 60 daha uygun fiyata su tedarik etmişler, arada oluşan farkı Osmanlı vatandaşlarından tahsil etmişlerdir. İtilaf Devletleri'ne yapılan bu ayrıcalık yüzünden Osmanlı vatandaşlarının ödediği su faturası bir yıl dolmadan yaklaşık iki buçuk kat artmıştır. Müttefik şirketler bu zamları yaparken ne Şehremanetine ne de Osmanlı Hükümeti'ne haber

---

²⁶⁶ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 702-710.

²⁶⁷ Mesude Arslan, a.g.t., s. 108.

²⁶⁸ *İfham Gazetesi*, 30 Eylül 1919, no:59, s.

²⁶⁹ Bilge Ar, a.g.t., s. 30.

²⁷⁰ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s.859

²⁷¹ *İfham Gazetesi*, 28 Temmuz 1919, no:6, s.2

vermemişlerdir²⁷². Büyük gayretlere rağmen su sorunu işgalin bitimine kadar devam etmiştir.

3.1.4. Şehremini Cemil Paşa'nın İşgal Dönemi Faaliyetleri

İtilaf Devletleri'nin İstanbul belediye faaliyetlerine olumsuz müdahalelerine karşılık en büyük mücadeleyi verenlerin başında dönemin şehremini olan Cemil Paşa gelmektedir. 5 Mayıs 1919 tarihinde şehremini olarak göreve başlayan Cemil Paşa İstanbul'un kötü görüntüsüne son vermek için ilk iş olarak sokak ortasında yığılan tüm çöpleri toplattı ve caddeleri su ile yıkatarak sağlık açısından tehlike oluşturan duruma son verdi²⁷³. Mütareke döneminde belediye kadrosunda yeterli çöpçü bulunmadığı için oluşan çöp yığınlarının bir daha oluşmaması için Cemil Paşa İstanbul'da bulunan işsiz kadınları Şehremaneti çöpçü kadrosundan işe almıştır²⁷⁴. Bu sayede hem çöp toplama işleri bir düzene girmiş oluyor hem de İstanbul'un kimsesiz kadınları iş sahibi olmuş oluyordu. Belediye sorunlarına kısa sürede çözümler üretmeye başlayan Cemil Paşa'ya İtilaf Devletleri'nin müdahale ettiği zamanlar olmuştur.

Cemil Paşa'nın İtilaf Devletleri ile ilk olarak karşı karşıya geldiği konu şahsi bir meseledir. Fransız askerlerinin ikamet ettiği Kuruçeşme'de bulunan köşkün yanması sonucu askerlerin ikameti için Cemil Paşa'nın kayınbabasının evi uygun görülmüştür. Olay Cemil Paşa'ya intikal ettiğinde işgale engel olmaya çalışmış, muvaffak olamayacağını anladığında en azından eşyaları boşaltmak için müsaade istemiştir. Cemil Paşa'nın bu teklifine karşılık Fransız komutan eşyaların çıkarılmasına izin vermediği gibi 16 karyolanın daha getirilmesini istemiştir. İtilaf Devletleri'nin kendi aralarındaki çekişmeyi kullanan Cemil Paşa, İngilizlerden yardım isteyerek kayınbabasının evini kurtarmıştır²⁷⁵. Bu hadisede olduğu gibi Cemil Paşa Şehremaneti yönetiminde de aynı politikaları uygulamıştır.

Şehremaneti yetkileri çerçevesinde sorunlarını çözmeye çalışan Cemil Paşa bazı sıkıntılı olaylar yaşamıştır. Cemil Paşa'nın hatıratında aktardığına göre bir gün asayiş için dolaştığı Galata bölgesinde Rum bir kebabçının, camekânsız ve sıhhat şartlarına uygun olmayan şekilde işlerini yaptığını görünce esnafa bu şekilde satış yapamayacağı konusunda iki kere uyarıda bulunmuştur. Bu ikazlara rağmen esnafın aynı şekilde

---

²⁷² Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 860-862.

²⁷³ Zekeriya Türkmen, a.g.m., 362.

²⁷⁴ Bilge Criss, a.g.e., s. 43.

²⁷⁵ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 36-37.

çalışmaya devam ettiğini gören Cemil Paşa bir sonraki sefere iki belediye çalışanını yanına alarak dükkânı teftiş etmeye gitmiştir. Cemil Paşa'nın geldiğini gören Rum esnaf sopa ile saldırıda bulunmuştur. Saldırıdan son anda bir Ermeni vatandaşının yardımı ile kurtulan Cemil Paşa, İtilaf Devletleri'ne şikâyetle bulunmuştur. Bu saldırıyı İtilaf Devletleri bile çok abartılı bir tepki olarak görmüş ve Rum esnafi mahkûm etmiştir²⁷⁶.

İstanbul'un diğer bir sorunu da sağlıksız koşullarda çalışan mezbahalardır. Mütareke döneminde genellikle gayrimüslimlerin işlettiği bu mezbahalar kapatılmıştı. İşgal döneminde İtilaf Devletleri'nden yüz bulunan bazı gayrimüslimler bu mezbahaları tekrardan açarak İstanbul halkının sağlığını tehlikeye atacak şekilde çalışmaya başlamışlardır. Şehremini olarak bu sorunu çözmek isteyen Cemil Paşa hatıratında istemeden de olsa İtilaf Devletleri'ne müracaat ettiğini anlatır. Fransız General Fuller'i ikna etmeyi başaran Cemil Paşa bir pislik yuvası diye tabir ettiği mezbahaları Fuller'den aldığı destekle kapatabilmiştir. Cemil Paşa her ne kadar bu iş için İtilaf Devletleri'nden destek almak zorunda kaldığı için üzgün olduğunu belirtse de mezbahaların kapanmış olmasından dolayı mutlu olduğunu söylemektedir²⁷⁷.

Cemil Paşa'nın şehreminliği döneminde başarı ile yürüttüğü faaliyetlerden biri de yangınzedeler için toplanan paranın kurtarılmasıdır. 1919 yılının Temmuz ayında çıkan yangınlar sonucunda oluşan birçok mağdur için Osmanlı Hükümeti bir yardım kampanyası başlatmıştır. Yardıma destek olmaları için İtilaf Komiserlerine de başvuruda bulunulmuş ve 8.000 lira yardım alınmıştır. Yapılan yardımlar çok kısa sürede 250.000 lirayı bulmuştur. İtilaf Devletleri 6 Kasım 1919 tarihinde bu yardım paralarını kendi milletlerinden olan savaş mağdurlarına harcamak için, bütün paraya el koymak istemişlerdir. Bu paranın yangın mağduru insanlar için toplandığı ve kendilerine verilemeyeceğinin bildirilmesi üzerine, 19 Aralık 1919 tarihinde İtilaf Devletleri yardımda buldukları paranın iadesini istemişlerdir. Çok kısa bir süre sonra bu isteklerinden de vazgeçen İtilaf Devletleri paranın tamamına el koymaya karar vermişlerdir²⁷⁸. Osmanlı Hükümeti toplanan yardımlar ile evsiz kalan yangın mağdurları için, yeni konutlar yapmaya karar vermiştir. Şehremaneti'nin sorumluluğunda olan bu projenin bu şekilde yarım kalmasını istemeyen Cemil Paşa

---

²⁷⁶ Cemil Topuzlu, *80 Yıllık Hatıralarım*, Arma Yayınları, İstanbul, 1994, s. 197-198.

²⁷⁷ Cemil Topuzlu, a.g.e., s. 201.

²⁷⁸ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 862.

bir kez daha Fransız General Fuller'den yardım istemiştir. Fuller'e bu insanların ne kadar çaresiz ve zor durumda olduğunu anlatan Cemil Paşa yangın parasının bir kısmını kurtarabilmiştir²⁷⁹. Abdurrahman Bozkurt'un İngiliz arşivinden yaptığı çalışmalara göre bu paranın sadece 50.000 lirası İtilaf Devletleri tarafından geri ödenmiştir²⁸⁰.

İtilaf Devletleri ile uyumlu bir şekilde çalışan Cemil Paşa'nın bazı talepleri reddedilmiştir. Fransızlar Gülhane Parkı'nı işgal ederek hayvanlarını bağlamış ve parkı kömür deposu olarak kullanmaya başlamışlardır. Şhremini Cemil Paşa Fransızlar ile temasa geçerek Gülhane Parkı'nın tarihi kıymetinden ve İstanbul halkı için öneminden bahsederek işgalden vazgeçilmesini talep etmiştir. Cemil Paşa hatıratında bütün çabalarına rağmen Fransızları işgalden vazgeçiremediğinden üzüntü ile bahsetmektedir²⁸¹.

İstanbul şhremini olduğu dönemde Cemil Paşa'yı en çok uğraştıran meselelerden biri de Şhremaneti'ne ait olan depoların kullanımı olmuştur. İtilaf Devletleri'nin ihtiyaç duyduğu depolara el koyması yetmezmiş gibi Amerikalı Amiral Bristol'de depo ücretlerinin yarı yarıya indirilmesini istemiştir. Cemil Paşa'nın depo ücretlerini belirlemede bir yetkisinin olmadığını söylemesi üzerine Amiral Bristol tehdit ile cevap vermiştir²⁸². Bristol vergilerin indirilmediği takdirde yarın, yanına iki bahriye neferi alarak Anadolu yakasındaki Çubuklu depolarını işgal edeceğini söylemiştir. İtilaf Devletleri'nden gelen bu baskılara daha fazla tahammül gösteremeyen Cemil Paşa 28 Şubat 1920 tarihinde İstanbul Şhremaneti görevinden istifa etmiştir²⁸³.

3.2 Posta ve Telgraf

3.2.1 Posta ve Telgraf Binalarının İşgali

İtilaf Devletleri Mondros Ateşkeş Antlaşması'nın 12. Maddesine göre Osmanlı Devleti'ne ait olan tüm telsiz, telgraf ve iletişim noktalarını kontrol altında tutabilme yetkisine sahip olmuşlardır. İstanbul'un fiilî olarak işgalinden hemen sonra İngiliz ve Fransız askerleri telgraf müdürleri ile görüşmeler yaparak Osmanlı Hükümeti'nin yazışmaları dışında her türlü haberleşmenin kendi denetimleri altında olduğunu

²⁷⁹ Cemil Topuzlu, a.g.e., s. 193-194.

²⁸⁰ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 861.

²⁸¹ Şeyma Şahin, a.g.t., s. 36.

²⁸² Cemil Topuzlu, a.g.e., s. 213.

²⁸³ Bilge Criss, a.g.e., s. 64.

bildirmişlerdir. Bu kontrollerin sağlanabilmesi adına İstanbul ve Beyoğlu postane binalarına Fransız askerleri gözlemci olarak yerleştirilmiştir. İstanbul ile İtilaf Devletleri arasında gerçekleşecek her tür haberleşme bu gözlemcilerin denetiminde olacaktır²⁸⁴.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ilgili maddesi, Müttefik Devletlere Osmanlı Devleti'nin haberleşme sistemine müdahale etme hakkı tanımamasına rağmen posta ve telgraf binalarının işgal edilmesiyle ilgili bir hak tanımamıştır. Buna rağmen İtilaf Devletleri 25 Kasım 1918 tarihinden itibaren bazı posta ve telgraf binalarını işgal etmeye başlamışlardır²⁸⁵. Fransızlar 30 Haziran 1919 tarihinde İstinye Osmanlı Postane binasını işgal etmişlerdir. İngilizler ise Beyoğlu Şark Telgraf Şirketi'ne ait olan binayı 22 Aralık 1919 tarihinde işgal etmişlerdir. Selimiye ve Yedikule'de bulunan posta ve telgraf malzemelerine Fransızlar el koymuşlardır²⁸⁶.

Osmanlı Devleti'nin tüm haberleşme sistemini kontrol altına alan İtilaf Devletleri bazı posta ve telgraf binalarını da işgal etmiş olmalarına rağmen alınan tedbirlerin yeterli olmadığını düşünüyorlardı. Müttefik Yüksek Komiserlerinin 10 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgalini görüştükleri toplantıda İngiliz General Milne bu durumdan rahatsız olduğunu ifade ederek Osmanlı Devleti'nin bütün haberleşme sistemine hakim olunması gerektiğini söylemiştir²⁸⁷. İtilaf Yüksek Komiserleri General Milne'nin fikrini kabul etmiş ve resmi işgalin ilk günü Beyoğlu Postanesi'ni İngilizler işgal etmişlerdir²⁸⁸. Güvenlik amaçlı binanın kapısına makineli tüfeklerle donatılmış askerler yerleştirmişlerdir²⁸⁹. İngilizler aynı gün Üsküdar Postane binasını da işgal ederek tüm görevlileri tutuklamışlardır. Postane binaları üzerinden yapılan tüm görüşmelere yasak getirilmiştir. Ertesi gün tutuklular serbest bırakılarak telgraf haricinde ki haberleşmelere izin verilmiştir²⁹⁰. İngilizler İstanbul'un resmi işgalinde son olarak İstanbul Postane binasını işgal ederken postanenin müdürünü tutuklayarak

---

²⁸⁴ Tayyip Gökbilgin, *Milli Mücadele Başlarken Mondros Mütarekesi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına*, Kronik Kitap, İstanbul, 2018, s. 12-13.

²⁸⁵ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 454.

²⁸⁶ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_10; 2_3; 2_4.

²⁸⁷ Fahir Armaoğlu, a.g.m., s. 477-478.

²⁸⁸ BOA, DH.EUM.SSM, nr. 40/26 lef 1_1.

²⁸⁹ Gürkan Fırat Saylan, a.g.m., s. 21.

²⁹⁰ BOA, DH.EUM.AYŞ, nr. 35/43.

tüm eşya ve evraklarına el koymuşlardır²⁹¹. İngilizler Şile ve Kilyos'ta bulunan posta ve telgraf işleri için kullanılan arazileri 24 Nisan 1920 de işgal etmişlerdir²⁹².

3.2.2. İstanbul ile Anadolu Arasındaki İletişimin Kesilmesi

Posta ve telgraf binalarını işgal eden İtilaf Devletleri, Harbiye Nezareti'nden başlayarak Beyoğlu ve İstanbul Postanesi'nin Anadolu'ya giden bütün telgraf tellerini kesmişlerdir²⁹³. İtilaf Devletleri'nin amacı İstanbul ile Anadolu arasındaki tüm iletişimi keserek resmi işgale karşı Kuva-yı Milliye'den gelebilecek tepkilere engel olmaktır. İtilaf Devletleri'nin bu planlarına rağmen Manastırlı Hamdi Bey İstanbul Postanesi işgal edilene kadar yaşanan tüm olayların detayını Anadolu bağımsızlık hareketi lideri olan Mustafa Kemal Paşa'ya bildirmiştir²⁹⁴. İtilaf Devletleri'nin İstanbul ile Anadolu iletişimini kesme çabaları Ankara için fırsat olmuştur. Mustafa Kemal Paşa 16-17 Mart tarihlerinde Anadolu'daki tüm mülkî ve askerî yetkililere telgraf çekmiştir. Çekilen telgrafta İstanbul'un işgal edildiğini bildiren Mustafa Kemal Paşa, posta ve telgraf binalarına el koyulduğu için İstanbul ile iletişimin mümkün olmadığını ve bundan sonra Heyet-i Temsiliye'nin muhatap kabul edilmesini istemiştir. Ayrıca İstanbul'dan gelen düşman tebliğlerini aktaran ve Anadolu'daki haberleri İstanbul'a gönderenlerin vatan haini kabul edileceğini bildirmiştir²⁹⁵. Kuva-yı Milliye hareketinin aleyhinde oluşabilecek haberleşme sorunlarına bu şekilde önlem alan Mustafa Kemal Paşa, Kuva-yı Milliye destekçisi örgütler vasıtasıyla işgal İstanbul'undan istihbarat almaya devam etmiştir. Posta binaların işgali sırasında bu vatansever Osmanlı memurları iki tane telgraf hattını işgal güçlerinden saklamış ve kullanılabilir bir şekilde bırakmışlardır. Kuva-yı Milliye destekçisi Felah Grubu'na mensup olan bu memurlar güvenlik gerekçesi ile bu telgraf hatlarını postane müdürü olan İhsan Pere'nin şahsi evine taşımışlardır. İhsan Pere ve arkadaşlarının yapmış oldukları büyük fedakârlıklar sayesinde işgal İstanbul'undan Mustafa Kemal Paşa'ya sürekli olarak istihbarat sağlanmıştır²⁹⁶. İtilaf Devletleri bütün çabalarına rağmen İstanbul ile Anadolu'nun iletişimini kesememiştir.

²⁹¹ BOA, DH.EUM.SSM, nr. 40/26 lef 2_1; 5_1.

²⁹² BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_13; 1_16.

²⁹³ Tayyip Gökbilgin, a.g.e., s. 603.

²⁹⁴ Mustafa Kemal Atatürk, *Nutuk I*, MEB Basımevi, Ankara, 1987, s. 412-413.

²⁹⁵ Fatma Afyoncu, a.g.t., s. 21.

²⁹⁶ Metin Ayışığı, "Millî Mücadele'de İstanbul'dan Anadolu'ya Yapılan Silâh Sevkiyatı ve İstihbarat Meselesi" *Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Ata Dergisi*, Konya, 1992, s.5.

3.3 Gümrük Binası

3.3.1 Osmanlı'nın Gümrük Politikası ve Gümrük Binalarının İşgali

Osmanlı Devleti uluslararası yapılan ticaret mallarından 1905 yılına kadar %11 gümrük vergisi alırken I. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine 30 Eylül 1914'te vergi oranını %15'e çıkarma kararı almıştır. İttifak Devletleri'nin yanında I. Dünya Savaşı'na katılan Osmanlı Devleti, savaş şartlarından istifade ederek kendi müttefikleri haricinde diğer devletlere verdiği tüm kapitülasyonları tek taraflı olarak feshettiğini ilan etmiş ve 31 Mayıs 1915 tarihinden itibaren gümrük vergi oranını %30 olarak değiştirmiştir²⁹⁷. 23 Mart 1916 tarihinde gümrük sisteminde değişikliğe giden Osmanlı Devleti, gümrükten geçen eşyaların ağırlıklarına göre vergi alınmasına karar vermiştir. Savaş döneminde milli ekonomiyi kalkındırmaya çalışan İttihat ve Terakki Fırkası, ithal mallara karşı yerli üretimi desteklemek için 30 Eylül 1916 tarihinde İtilaf Devletleri'nden alınan gümrük vergisini iki katına çıkarmıştır. İtilaf Devletleri alınan yeni gümrük kararlarına tepki göstererek, Osmanlı Devleti ile yapılan bütün ticari faaliyetlerini askıya almışlardır. I. Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile birlikte Osmanlı Devleti, savaş süresince aldığı bütün gümrük kararlarını iptal ederek gümrük vergilerini %15'e düşürmüştür. İtilaf Devletleri ise alınan bu karardan da memnun olamayarak gümrük vergilerinin eskiden olduğu gibi %11'e düşürülmesini istemişlerdir²⁹⁸. İtilaf Devletleri bu istekleri ile birlikte Osmanlı gümrüklerine ilk müdahaleyi yapmış oluyordular.

İtilaf Devletleri savaş galibi olarak Osmanlı Devleti ile kestikleri ticari ilişkileri tekrardan başlatmak istemişlerdir. İtilaf Devletleri 11 Kasım 1918 tarihinde müttefik ticaret mallarının Sirkeci gümrük binasına kabul edilmesini istemişlerdir. Osmanlı Sadâreti bu isteğin kabul edilmesini Maliye Nezareti'ne bildirmiştir²⁹⁹. İtilaf Devletleri ticaretin başlamasını yeterli görmeyerek Osmanlı gümrüklerine tamamen hâkim olmak istemişlerdir. Bu düşünceyle 16 Kasım 1918 tarihinde Galata gümrük depolarına el koyan İngilizler 20 Aralık 1918'de Galata gümrüğünü tamamen işgal etmişlerdir³⁰⁰. Fransızlar Sirkeci gümrüğünü 19 Kasım 1918 tarihinde işgal

²⁹⁷ Mübahat Kütükoğlu, "Gümrük", *DİA*, TDVY, 1996, C. 14, s. 266.

²⁹⁸ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 782.

²⁹⁹ BOA, BEO, nr. 4545/3408 lef 2_1.

³⁰⁰ BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_3; 1_4.

etmişlerdir³⁰¹. 28 Nisan 1921 tarihinde İngilizler, Fransız kontrolünde bulunan Sirkeci gümrük binasının altı odasını işgal etmişlerdir³⁰².

3.3.2 İtilaf Devletleri'nin Gümrük Vergi Oranına Müdahaleleri

İtilaf Devletleri gümrük binalarını işgal etmelerine rağmen gümrük sistemine tam olarak hâkim olamamışlardı. Yaptıkları ticaretlerden dolayı hala gümrük vergisi vermeleri İtilaf Devletleri'ni son derece rahatsız etmiştir. Bu soruna bir çözüm bulmak isteyen İtilaf Devletleri 19 Ocak 1919 tarihinde Osmanlı Devleti'ne bir nota vererek kapitülasyonların tekrardan yürürlüğe girmesini istemiştir. Bu nota karşısında Osmanlı Devleti'nin sessiz kalması üzerine İtilaf Devletleri 30 Ocak 1919 tarihinde aynı isteği içeren ikinci bir nota vermişlerdir. Verilen notalarda Osmanlı Devleti'nin İtilaf Devletleri aleyhinde aldığı her kararın geçersiz olduğu ve gümrük vergilerinin meşru olmadığı dile getirilmiştir. İtilaf Devletleri ayrıca vergiler yüzünden zarar eden müttefik vatandaşlarının zararlarının ödenmesini talep etmişlerdir. Osmanlı Devleti iki notaya da 15 Şubat 1919 tarihinde cevap vererek kapitülasyonların, çıkan savaş neticesinde iptal edildiğine dair karşı bir nota vermiştir. Osmanlı Devleti'nin gerekçesi İngiliz heyeti tarafından mantık bulunmuşsa da İtilaf Devletleri 6 Mart 1919 tarihinde kapitülasyonların tekrardan yürürlüğe girmesi için Osmanlı Devleti'ne bir nota daha vererek eski vergi sistemine geçilmesini talep etmişlerdir. İtilaf Devletleri'nin kapitülasyon ısrarına Osmanlı Devleti 6 Mayıs 1919 tarihinde yeni bir nota ileterek; vergi düzenlemesinin kendi iç meselesi olduğunu ve vergi oranlarını belirlemeye sadece Osmanlı Hükümeti'nin yetkili olduğunu bildirmiştir.

İtilaf Devletleri tüm ısrarlarına rağmen kapitülasyonları Osmanlı Devleti'ne kabul ettiremeyince gümrük vergi oranının savaş öncesinde olduğu gibi %11'e düşürülmesini talep etmişlerdir. Osmanlı Hükümeti ile İtilaf Devletleri'nin yaptığı uzun görüşmelere rağmen gümrük vergi oranı bir türlü belirlenememiştir. Bu belirsizlik en çok müttefik şirketlerine yaramış ve hemen hepsi gümrükleri ücretsiz olarak kullanmışlardır³⁰³.

İtilaf Devletleri bu belirsizliği ortadan kaldırmak için 3 Haziran 1921 tarihinde Osmanlı Devleti'ne bir nota vererek gümrük vergi oranlarının %11 olduğunu belirtmişlerdir. Müttefik Devletler aldıkları karara göre gümrük vergilerin %8'inin

³⁰¹ BOA, BEO, nr. 4545/3408 lef 2_2.

³⁰² BOA, HR.SYS, nr. 2525/11 lef 1_18.

³⁰³ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 783-784.

Osmanlı maliyesine aktarılmasını, geriye kalan kısmın ise dış borçlarının ödenmesi için Düyun-u Umumiye İdaresine verilmesini istemişlerdir. Osmanlı Devleti bu karara itiraz ederek gümrük vergilerinin tamamının hazineye aktarılmasını istemiştir. İtilaf Devletleri'nin bu teklifi reddetmeleri üzerine Osmanlı Hükümeti bir nota vererek sadece barış anlaşması yapılanaya kadar vergi oranının %15 çıkarılmasını, alınan gümrük vergilerinin tamamının hazineye aktarılmasını istemiştir. İtilaf Devletleri bu teklifi de makul bulmamış, Osmanlı Devleti'nin tüm çabalarını sonuçsuz bırakmıştır. İtilaf devletleri son olarak 14 Eylül 1921 tarihinde vergi oranlarının %11 olmasına karar vermiştir³⁰⁴.

3.3.3 Gümrük Vergilerinin Toplanamaması

Osmanlı Devleti'nin en önemli gelir kaynaklarından olan gümrük vergileri I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'nin Çanakkale Boğazı'nı ticarete kapatmaları ve Akdeniz limanlarını ablukaya almalarından dolayı düzenli olarak toplanamamıştı³⁰⁵. Osmanlı maliyesine büyük darbe vuran bu olayın üstüne, bir de işgal döneminde müttefik şirketlerin gümrük vergisini ödememeleri, halihazırda kötü durumda olan ekonomiyi alt üst etmiştir. Osmanlı Devleti kötü durumda olan maliyesini düzeltmek için müttefik şirketlerin vergilerini ödemelerini İtilaf Devletleri'nden talep etmişse de uzun bir süre olumlu bir yanıt alamamıştır. Ancak 1921 mali yılı başlarken Osmanlı Devleti'nin ekonomik kriz tehlikesi ile karşı karşıya kalması İtilaf Devletleri'ni endişelendirmiş ve mali bir toplantı yaparak sorunu çözmeye çalışmışlardır. Yapılan toplantı sonucunda İtilaf Devletleri kendi vatandaşlarının ilk defa aleyhine bir karar vererek meşru vergilerin ödenmesini istemişlerdir. Alınan kararın sorunsuz uygulanmasını isteyen İtilaf Devletleri, vergisini ödemeyen müttefik vatandaşların diplomatik destekten men edileceğini ve para cezasına çarptırılacaklarını bildirmiştir. Kesilen para cezalarının tahsilinde müttefik vatandaşlarının sorun çıkarma ihtimaline karşılık, Osmanlı memurlarına müttefik görevlilerin yardımcı olmasına karar verilmiştir³⁰⁶.

3.3.4 Yardım Derneklerine Verilen Gümrük Muafiyeti

İşgal İstanbul'unda farklı devletlere mensup yabancı yardım dernekleri faaliyet göstermekteydi. Bu dernekler içerisinde özellikle Amerikan yardım heyetleri ön plana

³⁰⁴ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 735-736.

³⁰⁵ Bilge Criss, a.g.e., s. 43.

³⁰⁶ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 727-730.

çıkmaktaydı. İtilaf Devletleri yardım derneklerinin İstanbul'a getirecekleri malzemeler için gümrük muafiyeti tanınmasını istemişlerdir³⁰⁷. İtilaf Devletleri'nin ısrarları nedeniyle Osmanlı Hükümeti, Amerikan kökenli yardım kuruluşlarının getirdiği bazı malzemelerden gümrük vergisi almıyordu. Amerikalı yetkililer alınan bu kararı yeterli bulmayarak getirdikleri tüm ürünlerden gümrük vergisi alınmamasını Osmanlı Hükümeti'nden talep etmişlerdir. Bu taleplerin olumlu karşılanması sonucunda Amerikalı yardım kuruluşları neredeyse kapitülasyonlardan bile daha cazip şartlarda ticaret yapmaya başlamışlardır. Gümrük muafiyeti sayesinde Amerikalılar ürünlerini çok ucuza satabilmişlerdir. Fiyatının uygun olmasından dolayı Amerikan unu en çok tercih edilen ürün haline gelmiş ve zamanla tüm un piyasasına hâkim olmuştur. Amerikalılar bu yöntemi diğer ürünler içinde kullanmak isteyerek tüm piyasaya hâkim olmaya çalışmışlardır.

Gümrük vergilerini kendi menfaatlerine uygun biçimde şekillendiren Amerikalı yardım kuruluşları, İstanbul'a getirdikleri mallar için depo ücreti de ödemek istememişlerdir. Osmanlı Devleti bu isteği kabul etmek istememişse de İtilaf Devletleri yine devreye girmiş ve bazı depoları Amerikan yardım kuruluşları için işgal etmişlerdir. Amerikalı yardım kuruluşlarının hem vergiden muaf olmaları hem de kullandıkları depolar için ücret ödememeleri sayesinde piyasaya ucuz mal sürmüşlerdir. Yerli üretim malları bile bu fiyatlarla baş edemez hale gelmiştir. İtilaf Devletleri Amerikalı yardım derneklerini destekleyerek yerli üretimi durma noktasına getirmiş ve piyasaya müttelik mallarının hâkim olmasını sağlayarak, İstanbul ekonomisini tamamen dışa bağımlı hale getirmek istemişlerdir³⁰⁸.

3.3.5 Yunanlıların Gümrüklere Müdahaleleri

Osmanlı gümrükleri için diğer bir tehlike, İtilaf Devletleri'nden destek alan Yunanlıların yapmış olduğu faaliyetlerdir. Yunanlılar Marmara kıyılarını işgal etmekle kalmayıp bölgede gümrük vergisi almaya başlamışlardır. İstanbul'un ticaretini durma noktasına getiren Yunanlılar yüzünden en yakın mesafede bulunan İzmit'le bile ticaret yapılamaz hale gelmiştir³⁰⁹. Osmanlı ticaretine büyük bir darbe vuran Yunanlılar bu uygulama ile sınırlı kalmamış bizzat İstanbul gümrüklerine müdahalede bulunmaya başlamışlardır. Yunanlılar 28 Temmuz 1920 tarihinde Şile

³⁰⁷ Zekeriya Türkmen, a.g.m., 362.

³⁰⁸ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 542-547.

³⁰⁹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 559.

gümrük binalarını işgal etmiş ve gümrükler içerisinde bulunan bütün mallara el koymuşlardır³¹⁰.

Osmanlı gümrüğüne müdahale eden Yunanlılar, İtilaf Devletleri'nin gümrükler üzerinde almış oldukları kararları da kendi çıkarları için kullanmaktan çekinmemişlerdir. İtilaf Devletleri'nin İstanbul'a getirdikleri askerî malzemeler için gümrük vergisi ödememe kararını fırsat bilen Yunan askerleri, İstanbul'a getirdikleri bütün ticari eşyaları askerî malzeme gibi göstererek vergi vermedikleri malları yüksek fiyatlarla piyasaya satmaya başlamışlardır. Yunanlıların yaptığı haksız ticaretin farkında olan İtilaf Devletleri sadece uyarı vermekle yetinmişlerdir. İstanbul'un resmen işgal edilmesi üzerine Yunan askerlerinin gümrüklere getirdiği koli miktarında müthiş bir artış olmasına rağmen İtilaf Devletleri bu haksızlığa da ses çıkarmamışlardır. Bu duruma daha fazla tahammül gösteremeyen Osmanlı Devleti 1922 de yeni bir uygulamaya giderek, Yunan denizcilerinin getireceği her türlü eşyadan vergi alınmasına karar vermiştir. İtilaf Devletleri Yunanlıları her fırsatta desteklemesine rağmen Osmanlı Devleti'nin bu haklı uygulamasına itiraz etmemişlerdir³¹¹.

---

³¹⁰ Murat Aydoğdu, a.g.t., s. 244.

³¹¹ Abdurrahman Bozkurt, a.g.e., s. 713.

SONUÇ

I. Dünya Savaşı'ndan mağlup olarak ayrılan Osmanlı Devleti, imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşması ile yaşanan tüm sorunların sona ereceğini düşünmüştür. Zira imzalanan antlaşma metninde İstanbul'un işgaline dayanak olacak herhangi bir madde yer almamıştır. Osmanlı Hükûmeti ve İstanbul halkında mütarekeye karşı duyulan memnuniyet, 13 Kasım 1918'de İstanbul Boğazı'nın İtilaf Devletleri'ne ait olan savaş gemilerinin kapatmasıyla yerini şaşkınlık ve pişmanlığa bırakmıştır. Aynı gün gemilerden karaya çıkarılan müttefik askerleri Osmanlı Devleti'ne ait olan mülkî ve askerî binaları işgal etmiş ve özel hanelere zorla el koymuşlardır. Osmanlı Devleti'nin 1453 yılından beri, başkenti olan İstanbul ilk defa düşman işgaline uğramıştır. İşgalin en büyük sebebi Osmanlı Devleti'ni tahakküm altına alarak, daha ağır şartları bulunan bir barış anlaşmasını imzalatmak istemişlerdir.

İstanbul'u işgal ederek Osmanlı Devleti'ne büyük bir darbe vurduklarını düşünen İtilaf Devletleri, Anadolu'da başlayan Milli Mücadele'ye engel olamamıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğinde başlayan Milli Mücadele, İstanbul'daki sivil ve askerî yöneticilerin Anadolu'ya geçmesi ile gün geçtikçe güçlenmiştir. Kuva-yı Milliye'nin artan gücüne karşılık İtilaf Devletleri kendi aralarında çıkar çatışmasına tutuşmuş ve İstanbul'u paylaşmak konusunda anlaşmaya varamamışlardır. Anadolu bağımsızlığına engel olmak isteyen İtilaf Devletleri uzun süredir fiilî olarak işgal altında tuttıkları İstanbul'u 16 Mart 1920'de resmen işgal etmişlerdir.

Yaklaşık 5 yıl süren İstanbul'un işgal döneminde İtilaf Devletleri payitahtı kontrol altında tutmak için binlerce askerini İstanbul'a getirmişlerdir. İtilaf Devletleri fiilî işgalin ilk günü bazı kışla, okul, hastane ve özel binalara askerlerinin ikameti için el koymuşlardır. İşgale uğrayan ilk binalar daha çok müttefik devletlerin veya vatandaşlarının şahsi evleri olmuştur. Ancak işgal döneminin uzaması, gelen müttefik asker sayısının her geçen gün artması ve İtilaf Devletleri tarafından binlerce Rus göçmenin İstanbul'a getirilmesi konut ihtiyacını en yüksek seviyeye çıkarmıştır. İtilaf Devletleri konut ihtiyacını karşılamak için Osmanlı Devleti'ne ve vatandaşlarına ait

olan binaları işgal etmeye başlamışlardır. Resmî işgal döneminde işgal edilen devlet kurumlarının çalışma sistemlerine de müdahale edilmiştir.

İtilaf Devletleri'nin işgal ettikleri binaların içerisinde kışlalar dikkati çekmektedir. Payitahtın güvenliği için yapılan hemen her bölgede bulunan birçok Osmanlı kışlası işgale uğramıştır. Askerî amaçlar için yapılan bu kışlalar hem çok geniş olması hem de güvenlik açısından emniyetli olmasından dolayı İtilaf Devletleri tarafından en çok kullanılan binalardan olmuştur. Son dönem Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden olan bu kışla binaları, işgal döneminde çıkan yangınlardan ötürü büyük zararlara uğramıştır. Osmanlı askerinin kışlalara alınmaması birçok askerin Milli Mücadele'ye katılmak için Anadolu'ya geçmesine neden olmuştur.

İtilaf Devletleri savaş malzeme eksikliğini gidermek için Osmanlı cephaneliklerinin büyük bir kısmını işgale tabi tutmuşlardır. İtilaf Devletleri denetiminde bulunan cephaneliklerde yaşanan en büyük sorun yine yangınlar olmuştur. İtilaf Devletleri Kuva-yı Milliye'nin cephaneliklerden savaş malzemesi kaçırmamasına engel olamadıkları için cephaneliklerin bir kısmını bilerek patlatmış veya Boğazın en derin olduğu yerlerden denize atarak Türk savaş gücüne büyük zararlar vermişlerdir.

İtilaf Devletleri İstanbul'un en önemli eğitim kurumlarını da işgale tabi tutmuş ve uzun bir süre eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapılamamasına neden olmuştur. Okul binalarından yoksun kalan öğrenciler sürekli mekân değiştirmek zorunda kalmış ve kaliteli bir eğitimden mahrum bırakılmışlardır.

İtilaf Devletleri sağlık sorunlarının yüksek olduğu işgal döneminde hastane binalarını işgal etmiş ve tüm sağlık teşkilatını kontrolleri altına almışlardır. Zaten az sayıda olan İstanbul hastaneleri müttefik askerleri ve yaralı Rus göçmenlerle tamamen dolmuştur. Bu şartlar altında İstanbul halkı gerekli tedavi imkânlarından yoksun bırakılmıştır. İstanbul'da sağlık alanında oluşan boşluğu ilk fark eden Amerikalılar, açtıkları sağlık okulları ve hastane binaları ile sağlık teşkilatını kontrol altına almaya başlamışlardır.

İtilaf Devletleri İstanbul şehrini tam olarak kontrol altında tutabilmek için belediye binalarını işgal etmiş ve belediye çalışmalarına her fırsatta engel olmuşlardır. İşgal döneminde artan nüfus, belediye çalışmalarına büyük bir darbe vurmuş; şehrin en önemli ihtiyaçlarından olan su, kömür, elektrik ve gıda malzemeleri gibi temel ihtiyaçlar karşılanamaz hale gelmiştir. İtilaf Devletleri bu sorunları çözmek için bazı

teşebbüslerde bulunmuş gibi görünseler de temel amaçları sorun çözmekten ziyade, kendi ekonomik kazançlarını artırmak olduğu kısa süre içerisinde anlaşılmıştır.

İtilaf Devletleri stratejik açıdan son derece önemli gördükleri haberleşme sistemlerini de kontrolleri altına almışlardır. Zamanın en önemli iletişim araçlarından olan posta ve telgraf binaları işgal edilerek Osmanlı Devleti'nin hem dış dünya ile hem de Anadolu ile tüm irtibatını kesmek suretiyle İstanbul halkını yalnızlaştırmaya çalışmışlardır. İtilaf Devletleri'nin tüm çabalarına rağmen Kuva-yı Milliye'ye bağlı gizli cemiyetler sayesinde İstanbul ile Anadolu arasında ki iletişim devam edebilmiş ve bu sayede İstanbul'da Milli Mücadele taraftarı sayısı her geçen gün artmıştır.

İtilaf Devletleri işgal süresince gümrük binalarına ayrı bir önem vermiş ve gümrük sistemini daima kontrol altında tutmaya çalışmışlardır. Gümrüklere hâkim olan İtilaf Devletleri İstanbul'a gelecek ticari mallara karar vermeye başlamış ve müttefik mallarının İstanbul'u istila etmesine neden olmuşlardır. Müttefik vatandaşlarının işgal süresince gümrük vergisi ödememelerinden ötürü birçok yerli firması gelen ucuz mallarla rekabet edemediği için batmış, hem yerli sermaye hem de Osmanlı maliyesi büyük zararlara uğramıştır. İstanbul'a yardım etmek bahanesi ile vergisiz mal getiren birçok sözde yardım derneği getirdikleri ucuz malzemelerle İstanbul'u adeta bir sömürge şehri haline getirmeye çalışmışlardır.

Osmanlı Devleti'nin başkentinin işgale uğraması ve birçok devlet kurumunun çalışamaz hale gelmesi sonucunda Osmanlı Devleti fiilî olarak sona ermişti. İtilaf Devletleri uluslararası bir mekanizma ile İstanbul'u yönetmek istemişlerse de Milli Mücadele'nin zafere ulaşması neticesinde 2 Ekim 1923'de İstanbul'u terk etmek zorunda kalmışlardır. 6 Ekim 1923'de Refet Paşa komutasındaki Türk ordusunun İstanbul'a gelmesiyle işgal dönemi sona ermiştir.

KAYNAKÇA

A- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Belgeleri ³¹²

BEO

DH.EUM.AYŞ

DH.EUM.SSM

DH.İ.UM

DH.İ.UM.EK

DH.KMS

HR.İM

HR.SYS

MF.MKT

MV

B – Gazeteler

İfham

C- Basılmış Eserler

AKŞİN, Sina, *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*, C. I, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2010.

_____, *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*, C. II, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınevi, İstanbul, 1998.

AKYILDIZ, Ali, “Şehremini”, *DİA*, TDVY, 2010, C. 38. s. 459-461.

ARMAOĞLU, Fahir, “İngiliz Belgelerinde İstanbul’un İşgali (16 Mart 1920)”, *Belleten*, S. 234. s. 467-494.

_____, 20. Yüzyıl Siyasî Tarihi, Alkım Yayınevi, İstanbul, 2012

ATATÜRK, Mustafa Kemal, *Nutuk I*, MEB Basımevi, Ankara, 1987.

³¹² Belge numaraları metin içerisinde gösterilmiştir.

- AYBARS, Ergün, “Milli Mücadele’de İngiliz Basını”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 12, Ankara, 1988. s. 603-636.
- AYIŞIĞI, Metin, “Millî Mücadele’de İstanbul’dan Anadolu’ya Yapılan Silâh Sevkıyatı ve İstihbarat Meselesi” *Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Ata Dergisi*, Konya,1992,s.1-16.
- AYDIN, Mahir, *İstanbul Kurtulurken İstanbul’un Kurtuluş Bayramı*, İlgî Kültür Sanat Yayınları, İstanbul,2011.
- BAYTOK, Taner, *İngiliz Kaynaklarında Türk Kurtuluş Savaşı*, Başnur Matbaası, Ankara, 1970.
- BIYIKLIOĞLU- ERCAN, Tefik, *Türk İstiklal Harbi I: Mondros Mütarekesi ve Tatbikatı I*, Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları (ATASE), Ankara, 1999.
- BİLGİN, Bülent, “Yıldız Sarayı”, *DİA*, TDVY, 2013, C. 43. s. 541-544.
- BOZKURT, Abdurrahman, *İtilaf Devletlerinin İstanbul’da İşgal Yöntemi*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, Kasım 2014.
- CRISS, Bilge, *İşgal Altında İstanbul 1918-1923*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1994.
- ÇÜRÜK, Cenap, “Kuleli Askerî Lisesi”, *DİA*, TDVY, 2009, C. 26. s. 355-356.
- DAĞLI, Yücel – ÜÇER, Cumhure, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, C. V,T.T.K. Yayınları, Ankara,1997.
- DANIŞMENT, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Doğu Kütüphanesi Yayınevi, İstanbul, 2011.
- DAVIS, C. Claflin, *İstanbul’da Mültecilerin Durumu İstanbul 1920*, Ed.: Clarence Richard Johnson, Çev. Sönmez TANER, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2007.
- DEMİR, Mine, “Mütareke Yılları İstanbul’unda Toplumsal Yapıyı Etkileyen Olaylardan Yansımalar”, *Bartın Üniversitesi Çeşm-i Cihan Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 2. s. 22-32.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara, 1998.
- DOĞRU, Deniz, “I. Dünya Harbi Sırasında Şerif Hüseyin’in Siyasi Faaliyetleri”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Afyon, 2001, C 2. S 2. s.51-57.
- DUMESNIL, Vera, *İşgal İstanbul’u*, Çev.: Emre Öktem, Turing Yayınları, İstanbul , 1993.
- EKİNCİ, Necdet, “Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu’daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Ankara, 1994, C.4, S. 14. s.167-184.

- EMECEN, Feridun, "İstanbul", *Diyanet İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları (TDVY), İstanbul, C. 23, 2001, s. 212-220*
- ERİM, Nihat, *Devletler Arası Hukuk ve Siyasi Tarih Metinleri: Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları, C. I, TTK, Ankara, 1953.*
- ERTÜRK, Hüsamettin, *İki Devrin Perde Arkası, Yazan: Samih Nafiz Tansu, İlgi Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2016.*
- GÖKBİLGİN, Tayyip, *Milli Mücadele Başlarken Mondros Mütarekesi'nden Büyük Millet Meclisi'nin Açılmasına, Kronik Kitap, İstanbul, 2018.*
- HİMMETOĞLU, Hüsnü, *Kurtuluş Savaşlarında İstanbul ve Yardımları, C. I, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1975.*
- KARAKAYA, Ali, *İşgal Altında İstanbul, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 2016.*
- KÜÇÜK, Cevdet, "Mîsâk-ı Millî", *DİA, TDVY, İstanbul, 2005, C. 30, s. 173-175.*
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, "Gümrük", *DİA, TDVY, 1996, C. 14. s. 263-268.*
- OKUR, Mehmet, "İtilaf Devletleri'nin İstanbul'daki Faaliyetleri, Osmanlı Hükümetleri Üzerindeki Baskıları ve Hükümetlerin Tutumu", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C. XIX/57, Kasım 2003, Ankara. s. 1133-1156.*
- ORAL, Atilla, *Charles Harington-Sömürge Valisi'nin Himayesinde Vahdettin'in İşgal İstanbul'u, Demkar Yayınevi, İstanbul, 2013.*
- ORBAY, Rauf, *Cehennem Değirmeni - Siyasi Hatıralarım, C. I, Emre Yayınevi, İstanbul, 2000.*
- ORTAYLI, İlber, "Belediye", *DİA, TDVY, 1992, C. 5. s. 398-402.*
- Osmanlı Belgelerinde Milli Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk, Devlet Arşivleri Yayınları, Ankara, 2007.*
- ÖZCAN, Abdülkadir, "Dâvud Paşa Kışlası", *DİA, TDVY, İstanbul, 1994, C. 9. s.40-42.*
- ÖZCAN, Nuri, "Muzika-yı Hümâyun", *DİA, TDVY, 2006, C. 31. s. 422-423.*
- RAMAZANOĞLU, M. Gözde, "Selimiye Kışlası", *DİA, TDVY, 2009, c. 36. s. 436-437.*
- SARIHAN, Zeki, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü I (Mondros'tan Erzurum Kongresi'ne) (30 Ekim 1918 - 22 Temmuz 1919), TTK, Ankara, 1993.*
- SAYLAN, Gürkan Fırat, "İstanbul'un Resmen İşgali (16 Mart 1920)", *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, İstanbul, C. XI, S. 41, s. 17-40.*
- SELVİ, Haluk, *Milli Mücadele'de İlk İşgaller İlk Direnişler, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2011.*

- SERTOĞLU, Mithat, “İstanbul”, *İslam Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1997, C. 5/2.
- SONYEL, Salahi, *Mustafa Kemal (Atatürk) ve Kurtuluş Savaşı*, C. I, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2008.
- SÖYLEMEZOĞLU, Galip Kemali, *Başımıza Gelenler*, Kanaat Kitabevi, İstanbul, 1939.
- SUNATA, İsmail Hakkı, *İstanbul’da İşgal Yılları*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2006.
- ŞİMŞİR, Bilal, *İngiliz Belgelerinde Atatürk*, C.I, TTK, Ankara 1992.
- _____, *Malta Sürgünleri*, Bilgi Yayınevi, Ankara,2009.
- TEMEL, Mehmet, *İşgal Yıllarında İstanbul’un Sosyal Durumu*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998.
- TERZİOĞLU, Arslan, “Bîmâristan”, *DİA*, TDVY, 1992, C. 6. s.163-178.
- TOPUZLU, Cemil, *80 Yıllık Hatıralarım*, Arma Yayınları, İstanbul, 1994.
- TÜRKGELDİ, Ali Fuat, *Görüp İşittiklerim*, TTK, Ankara, 2010.
- TÜRKMEN, Zekeriya, “İstanbul’un İşgali ve İşgal Dönemindeki Uygulamalar”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XVIII, S. 53, Ankara, Temmuz 2002. s.319-372.
- _____, “Mütareke Devri İşgal İstanbul’unda Bir Eğitim Kurumu: Kuleli Askeri İdadisi”, *Uluslararası Üsküdar sempozyumu IX*, C III, İstanbul, Kasım 2016, s. 147-181.
- ÜREKLİ, Fatma, “Sanayi-i Nefise Mektebi”, *DİA*, TDVY, 2009, C. 36. s.93-97.
- VARDAR, Devrim, *İstanbul’un İşgali (1918 – 1923)*, Doğu Kitapevi, İstanbul, 2011.
- YÜCEER, Saime, “Vrangel Ordusunun İstanbul’daki Faaliyetleri”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Ankara, 1998, C. 6, S. 21. s. 107-117.

D- Basılmamış Eserler

- AFYONCU, Fatma, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İşgal Döneminde İstanbul (16 Mart 1920 – 31 Aralık 1922)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009.
- AR, Bilge, *İşgal Altındaki İstanbul’da Kentsel ve Mimari Ortam*, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.

- ARSLAN, Mesude, *İşgal Yıllarında Bir İstanbul Gazetesi: Dersaadet*, İ.Ü., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- AYDOĞDU, Murat, *Mütareke Döneminde (1918-1922) İstanbul'un Anadolu Yakasında Asayiş Problemleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- BEBEK, İlhami, *Milli Mücadelede Akbaş Cephaneliği Olayı*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987.
- FİDAN, Nurcan, *İstanbul'un İtilaf Devletleri Tarafından Resmen İşgali (16 Mart 1920)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2000.
- KALEMLİ, Hüseyin, *İstanbul'un Son İşgal Yılı ve Tahliyesi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2013.
- ŞAHİN, Şeyma, *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İşgal Döneminde İstanbul (13 Kasım 1918 – 15 Mart 1920)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2009.

EKLER

Ek – 1: İstanbul’da İşgal Edilen Binalarla İlgili Belgeler ve Transkripsiyonları

A) Rami Kışlası Yangınına Dair BOA DH.EUM.AYŞ 13-88

Hülâsa : Râmi Kışlasında zuhûr
iden harîk hakkında.

İstanbul Vilâyeti

Mektupçuluğu

Umûmi : 2

Husûsî 470

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Bugün (26/6/35) ba‘de-zevâl sâ‘at 1.20 raddelerinde Fransızların ikinci fırka yirmiyedinci alayının arâm-sâz bulunduğu Râmi Kışlasının çamaşırılığı kısmından harîk zuhûr etmesi üzerine derhâl itfâiyeye arz-ı ma‘lûmât edilmekle beraber civâr mahallât tulumbaları da mahall-i harîke celb olunarak harîkin itfâsına sâ‘î ve gayret edilerek bir sâ‘at zarfında kışlanın câmi‘i kâmilen ve hamamı kısmen müteharrîk olduğu hâlde harîkin itfâ edilmiş olduğu ve harîkin Fransız zâbitânın ifâdesine nazaran (...) mevzû‘ bulunan câmi‘ derûnuna söndürülmemiş bir sigaranın düşürülmüş olmasından neş‘et ettiği ve nüfusca bir zâyi‘ât olmadığı Râmi ve İstanbul jandarma kumandanlıklarının iş‘ârına atfen Der-Sa‘âdet jandarma alay kumandanlığından izbâr kılınmış olmakla ma‘rûzdur. Ol-bâbda emr-ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

İstanbul Vâli Vekîli Fî 29 Ramazan sene 337 Fî 28 Haziran sene 35

استانبول ولايتي

مكتبه

رقم ...
تاريخ ...

خدمه -
ای قنده لاورايدہ وليدہ علفہ

اداره
رقم ...

رقم ...

ردنواقم علفہ:
بولونه (ca) ...
بولونچي ايمى قند سنك ...
علايه طلور بريدہ محل ...
جامي مامدو رحيمى ...
افارہ نہ نظراً ...
انبيبي رتھوسيم بر ...
موى قى ...

استانبول ولايتي

ca
ca

انتيه عن ...

تاريخ ١٤٤٥

OSMANLI ARSIVI	
DHEUM. AYS	
19	88

B)Fransızların Rami Ahalisine Verdiği Zararlara Dair BOA HR.SYS 2525-9/14

Huzûr-ı Âlî Sadâretpenâhiye

Devletlü Efendim Hazretleri

Râmi kışlasında ikâmet iden onbirinci avcı Fransız alayı kumandanı tarafından iki küçük Fransız zâbiti memleketimizin kavânîn ve âdâtı hilâfına olarak yanlarına zâbita-i mahalliyeye ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyeden hiçbirisi olmaksızın keşf etmek üzere ve süngü ile tehdid iderek cebren hânelerimize girmişlerdir. Muhâceretden sonra bin müşkilâtla tedârik ve tasrîf ettiğimiz hânelerimizden bu kış bizi ihrâc itmek niyetinde bulunan Fransız kumandanlığı bir emri vâki' karşısında bulundurmamak fikrindedir.

Esâsen kendi hânelerimizde üç ve beş âile bulunmakta iken İstanbul'un da yangınlar sebebiyle ahâlîsine kifâyet etmeyen meskenleri arasında yeniden kendimize kirâları pek bahâlî hâne tedariki bizim için adîmü'l-îmkân ve bu kirâyı vermeğe fakirliğimiz mâni'adır. Binâen aleyh hânelerimizden çıkarılacak olursak kesret âile dolayısıyla pek perîşân olmağla berâber meskensizlikden nâşi sokaklar ortasında bulunacağımız tabîîdir. Bu perîşâniyet ve tehdidâddan vikâyemizi arz ve istirhâm eyleriz. Ol bâbda emr-i fermân men lehü'l-emrindir.

Râmi ahâlîsinden

Hasan Eşref

Topcular Ahâlîsinden

..... Salim

10 Teşrin-i Evvel sene 335

Erkân-ı Harb Yüzbaşılardan

Fâik

حضرت عالی صدارت بناهوج

دولتوا انتم حضرتلری

ای قلم سده اقامت ایله اوله برنجی آوجی فرانسز آدی قوماندانی طرفنده ابی کوچک قرانز
 ضابطی مکتوزک قرانیه وعاداتی خلافت اولرجه یانلیقه ضابطه معلوم و مختار و حیث اختیار بده
 هیچ برسی اولقزیه کشف ایله اولرجه و سونلو ایله تهرید ایله که جبراً خانة لریخزه کیرمک دور
 مهاجرتده صدره بیله مشکلات تدارک و تصرف ایله ایله خانة لریخزه بوقیمه بزی اخراج ایتمک
 یقینه بولناکه فرانسز قوماندانلیغی بر امر واقع فایده سنده بولند بر حوضه فکرمونه در
 ایله گندی خانة لریخزه درن سبه عالم بولمقده ایله کتایب کده یا نصیر بیله
 اهالیته کفا بنا تمیمه مکتوزی آیه سنده بقیه کندیخزه کیرلری ایله بزرگی خانة تدارکی
 بنیم ایچیه عییم الامکاره و بوکیرلی و برکتم فقیرلرمانقده . بنا اولیقه خانة لریخزه
 بیضا ریلرجه اولورس که کترن عالمه دولاییدیلر ایله بریسه اولرکلم برابر مکتوزده ناسی
 سو قاطر اولر سنده بولنم جعفر طبعیدر . بو بریساتنه و نه بایندنه وقایع مزی عرضده و سونام
 ایلوز . اولجا بده امر و زمانه حقت مه لکه امر کدر .

ای عالی سندن
 امیر کمال اهلایه
 امیر کمال اهلایه
 امیر کمال اهلایه
 امیر کمال اهلایه
 امیر کمال اهلایه

HR.SYS 2525/9 14

C) Gümüşsuyu Kışlası Yangınına Dair BOA DH.EUM.AYŞ 337-9

İSTANBUL

Polis Müdüriyet-i Umûmiyesi

Şube 2

No 2373

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

3 Nîsân sene 336 cumaertesi gecesi Gümüşsuyu'nda mûsikî kışlasının üst tarafında İngilizlerin taht-ı işgâlinde olub derûnunda Hindu askerlerinin ikâmet etmekte olduğu koğuşdan harîk zuhûra geldiği haber alınmasıyla keyfiyet derhâl itffâiyeye ma'lûmât verilmesiyle berâber mikdâri kâfi me'mûrla mahall-i harîke gidilmiş ve o esnâda itffâiye de gelerek harîkin cadde üzerindeki koğuşun altındaki koğuşdan çıktığı ve yanmakta bulunduğu ve bi't-tabî' içeriye girmek memnû' olduğu cihetle cadde üzerindeki hânelere sirâyet ettirilmemek maksadiyle kışlanın cadde üzerindeki terkos suyundan hortum vâsıtasıyla dışarıdan sı sıkamak teşebbüsünde bulunmuşlarsa da kendileri tarafından söndürüleceği ifâdesiyle müsâ'ade etmedikleri ve mezkûr koğuşun kısmen muharrîk olduğu hâlde kendileri tarafından söndürüldüğü ve esbâb-ı harîk hakkında da ma'lûmât almak mümkün olmadığı Taksim merkezi me'mûrluğunun iş'ârına atfen arz olunur. Ol-bâbda emr-ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Polis Müdür-i Umûmîsi

Fî 4Nisan 336

دائرة دارالاشرف
بولسین و مینین

رضی نقی رحیمی

۱۷۷۷
۱۷۷۷

در این اتم شهرت
پس از آنکه حیدرآبادی کسی گوید جوینده موسیقیست است فرزند انبازون که بحال او اولوب درنده لغزین
اناست آئینه اولدنی قوشده در خرد ظهور کندی فرانسید کتف در حال طغایه معاصات و یسید بر بقدر کانه موز
من جوینده کیمه و او حاده اصغایه و کورک حریفه حاده و زرنده که قوشک آلهه که قوشده صدیقی و آئینه
بولدنی بالظیح اجوی کیمه نوع اولدنی فرجه حاده او زرنده که حانه لره مرلیا ایدر طامین مقصود قد بن حاده
او زرنده که قوشی جوینده قوشوم اولدنی طیار و دره عرضی بنده یوشده ده کندولی فرزند سو در بر حای حاده
معدله ایدر حری و قوشور قوشک صرا حریه اولدنی حاده کندولی فرزند با حیدر لیدی و اسباب خریه حقیقه ده معاصات
المو حیده اولدنی تقسیم برزی موز قوشک حایه عفا حریه و نور اولدنی فرزند حریه مهر لوزوم و ...

لیسی مدبر
مسئول

۱۷۷۷

Handwritten notes and stamps in the bottom right corner, including a rectangular stamp with illegible text.

OSMANLI ARŞIVI
DH.EUM. AYŞ
37 9

D) Çobançeşme Cephaneliği'nin İşgaline Dair BOA DH.EUM.AYŞ 55-82

Dahiliye Nezâreti

Umûr-ı Jandarma Kumandanlığı

Şube 1 Kısım 3

Aded Husûsi 4540

Aded Umûmi 4502

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Âlîsine

Ma'rûz-ı Çâker Kemîneleridir

Ağustosun yirmidördüncü günü ba'de'z-zevâl sâ'at yedide Çobançeşmede'ki cebhâneliklerin küçük zâbit kumandasında bir İngiliz takımı tarafından işgal edildiği ve Der-Sa'âdet jandarma alayı mıntıkâsında başkaca bir vukû'ât olmadığı arz olunur. Ol-bâbda emr-i fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Umûm Jandarma Kumandanı

Mîrlivâ Nâmına

Hilmî

Fî 20 Zilhicce sene 339 ve Fî 25 Ağustos sene 337

استانبول

مال:

حکومت عثمانیہ

مکتوبہ

شعبہ

عدد خصوصی ۶۵۶
عدد عمومی ۶۵۶

جواب

تاریخ:
یومرو:

مردمہ جا کر رہید۔
آفتونک باری د۔ دخی کوفی بعد از اول ساعت بیدیه جوبانده کرده کی جمانه کتورک
کومیل ضابطه قوتله شده بر انکیز خانی فرقه نه شاک ایدلیکی و دیلادت شانداره
اولی نطقه شده باشجه بروقعات اولین عهده اولوز ولبابده مروزرده عفتت مه دیل مرکدر.
۱۳۹۹ دی الحجه ۳ و ۱۳۹۷ آفتونک ۳
میسر
میرزا

بازیلان محله:

OSMANLI ARSIVI
DH.EUM: AYŞ
55 82 2

E) Sanayi-i Nefise Binasının Boşaltılmasına Dair BOA MV. 215

Meclis-i Vükelâ

Müzâkerâtına Mahsus Zabtnâme

Tarih-i Tebli	Tebliğ olunduğu devâir	Tarihi	Sıra Numarası
23 Nisan 1335	Maarif Dâhiliye	21 Receb 1337	191
	Maliye Hariciye	22 Nisan 1335	

Hülâsa-i Me'âli

Dar'ül-muallimin-i Âliye'nin Kadıköy'ünden İstanbul'a nakli ile dâr-ı mezkûre Zükûr ve İnas Sanayi-i Nefise Mektepleri binalarının tahsisine mecburiyet hasıl olunmasından dolayı iş bu mektepler talebesinin açıkta kaldığından bahisle Emniyet-i Umûmiye binasının Zükûr, Müdâfa-i Milliye binasının da İnas Sanayi-i Nefise mektepleri ittihaz olunmak üzere tahliyeleriyle Maarif Nezâreti'ne terki hususuna dâir Nezâret-i müşarûnileyha'nın iki kıt'a tezkeresi okundu.

Kararı

Ma'rûl-beyân binalarından Emniyet-i Umûmiye dairesinin tahliyesine imkân olmadığının anlaşılmasına binâen yalnız Müdâfa-i Milliye binasının ber-vech-i işâr İnas Sanayi-i Nefise Mektebi'ne tahsisi münâsib görünmekle keyfiyetin Nezâret-i müşarûnileyha'ya ve daire-i mukaddemesine tebliği tezakkür kılındı.

71

تاریخ اجلاس	موضوع اجلاس	مجلس شورای ملی مذاکرات مخصوص ضبط نامه	تاریخ روز	شماره
۱۳۰۲	معاضه واحد مادر جبهه		۱۹۱	۹۹

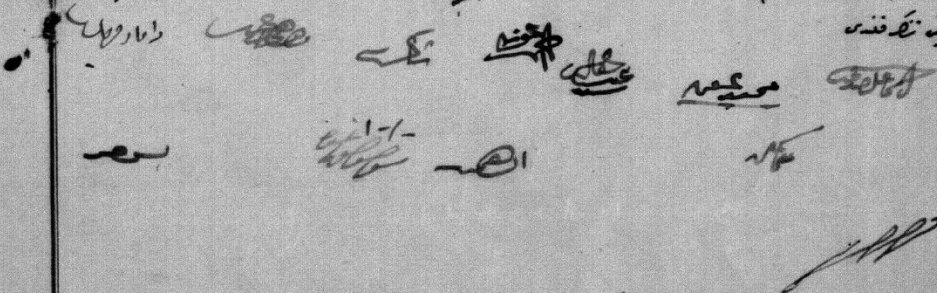
خلاصه مالی

در جلسه عاریت فاضل کوریه استخوانی را در دوره دکورانات صایع نقیب کلین با رسیدن تحقیق مجرب حاصل اولسده طولی
 استوکلید بسک آهینه قدیغه تجد ایند عمود باسک زکوره دراضد مد باسک در انات صایع نقیب کلین اقرار اولسده اولسده
 تجدیریم معاضه نقبه ترک معضه راثر نقبه در سا با اینست ایم قلمه تکله ادرجونه

در اینده عمود اولسده نقبه اظهار اینده اولسده با اینده معاضه مد باسک

قراری

مادر اولسده با اینده نقبه اولسده در اجلاس صایع نقیب کلین نقبه نائب اولسده کیفیت نقبه در مادر اولسده در اولسده اولسده
 نقبه نقبه نقبه

MV. 215/71

MV.00215

F) Sanayi-i Nefise Binasının İşgaline Dair BOA DH.KMS49.2-72/10

Harbiye Nezâreti

Konaklar Müfettiş-i Umumiliği

Aded 554

27 Nîsân 336

Dahiliye Nezâret-i Celilesine

Devletlü Efendim Hazretleri

İtalya'dan Mayısın birinci cumartesi günü Der-Sa'âdete vürûd idecek kuvay-ı askeriye'yi iskân ve ikâme eylemek üzere buradaki İtalya kuvvetleri kumandanı Sirkeci'de kâ'in saraçhâne anbarı ve müştemilâtını taleb eylemiş ve 29 Nîsân 336 pencşenbe akşamına kadar tahliye edilmemesi hâlinde bi'l-cümle eşyasıyla beraber anbara vaz'-ı yed olunacağı ilâveten bildirilmiş idi.

El-yevm Maliye Nezâret-i Celilesine âid olan ve mikdârı minyonlarca lira kıymetinde bulunan anbarda muahharen eşyânın bir kaç gün zarfında - ve hatta aylarca çalışıldığı hâlde bile- tahliyesine imkân olmadığına sûret-i husûsiye ve resmîyede vâki' olan mürâca'at ile İtalya kumandanına (...) Kastaki istilâya kâfi ve ona mu'âdil mahall irâe edilmek sûretiyle işgalden sarf-ı nazar olunacağı va'd-i alınmamıştır. Emâkin-i emîriye ve resmîyeden cihet-i askeriyece ve ricâl-i İtalyanlar emrine verilebilecek ancak Sultân Ahmed Meydânında elbise anbarı mevcûd bulunduğundan sarrachâne anbarı yerine elbise anbarının işgal edilmesi iltimâs ve ricâ edilmiş ve dün 26 Nîsân 336 konaklar müfettiş-i umûmiliğinden ve levâzım riyâsetinden ta'yîn edilen zâbitân refâkatıyla İtalyan taburları gezdirilmiş ise de me'mûrlar mezkûr anbarın hem ikâmete müsâ'id olmadığı ve hem de gelecek kuvveti isti'âba kifâyet edemeyeceği makam-ı i'tirazda redd i beyân ile o civ'ârda sâ'ir birkaç müsâ'id binâ dahi verildiği takdirde mes'elenin bir cemîle olarak halline muvâfakat edebileceklerini beyân eylemişlerdir. Bunun üzerine teftiş ve muayeneye devâm olunmuş, görülen mebnî-i resmiye ve husûsiyeden o civârda (1) Sanâyi'-i Nefise Mektebi ile sıhhiye müzesinin , (2) İstanbul Vilâyeti Defterdarlığının bulunduğu binâlarla , (3) İngilizler tarafından işgal olunan ba'de tahliye edilerek el-yevm boş bulunan milli ta'lîm ve terbiye cemiyetine â'id binâ ve ebnâ civârında cihet-i askeriyece â'id olub tahliyesi kâbil ve mehîl olan sâ'ir mahaller matlûba muvâfık görülerek işbu binânın tahliye ve teslîmi hâlinde saraçhâne anbarının işgalinden sûret-i katiyede sarf-ı nazar olunacağı bildirilmiştir. Mes'elenin fevkalâde olan ehemmiyet ve müsta'celetine mebnî nezâret-i celîlelerince sıhhiye müzesiyle İstanbul Vilâyeti'nin 30 Nîsân 36 cum'a günü zevâl vaktine kadar behe-mahâl tahliyesi ve el-yevm boş olan milli ta'lîm ve terbiye cem'iyetine â'id binânın ve polis müdîriyet-i umûmiyesince sâhibinin buldurularak anahtarının aldırılması husûslarının istikmâlini ve bu suretle saraçhâne anbarının (...vâki'a maruz bırakılmasına emr ve irâde-i devletleri arz ve istirhâm iderim. Ol bâbda emr-i fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Sadr-ı â'zam ve Hariciye Nâzırı Vekîli Nâmına

G) Barbaros Mektebi'nin İşgaline Dair BOA DH.KMS 49.2-72-2

İSTANBUL VİLÂYETİ

Umumi 580 - Husûsi 148

Hulâsa;

İşgal edilmek istenilen Barbaros

Mektebi hakkında.

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Beşiktaş polis merkez me'mûru refâkatlerinde olduğu hâlde dün düvel-i itilâfiyeye mensûb bir hey'et Beşiktaş'taki Barbaros zukûr numûne mektebine giderek mektebi gezdikten sonra berây-ı işgal mektebin tahliyesini emr etmişler ise de mekteb müdiri merci'den müsâ'ade almadıkca tahliye edemeyeceğini söylemesi üzerine bir haftaya kadar her dürlü mu'âmelâtın ikmâl edilerek mektebin bi't-tahliye teslîmini sûret-i kât'iyede beyân eyledikleri mekâtibin bu sûretle işgali hiç bir sûretle câiz olamayacağına ve bu bâbda bir hak görülmemekte bulunduğuna nazâren vilâyetin en mümtâz ve müterakkî ve talebesi kesîr ve muntazam bir mektebin işgali ma'arif-i memleket nâmına nâ-kâbil telâfi bir ziyânı müstelzim olacağı cihetle teşebbüsât ve tedâbir kaffeye tevessül olunarak mektebin böyle bir işgalden kurtarılması bu bâbda yapılacak mu'âmelenin müsâra'aten emr ü iş'ârı ma'arif müdiriyetinden ifâde kılınmış ve keyfiyet hâriciye nezâret-i celîlesine de arz edilmiş olmağla ol bâbda emr-i fermân hazret-i men lehu'l-emrindir.

İstanbul Vâlisi   Fî Rebîu'l-âhir sene 337 ve Fî 23 Kânûn-ı Sâni sene 335

استانول ولايتي

مكتبه

عدد ۵۸۰
نومبر ۱۶۸

د اخځينې نظاره جديده

مستعمله

خلاصه :
استان ايدتلك استيليه باروس
مكتبي حقهده :

دولتو افتم حضرتي

بشکله بیولیس مرکز مأموری قاتلریده اولدینی حالده دوله دول استلافیه ینسوب برطیعت -
 بشکله کی بارباروس دکور نمونه مکتبه کیدرک مکتبی کز دلده صده برای استان مکتبه کیدرک
 امر اکثر ایسده مکتب مدیری مرجعنده ماعده المدقمه تخمیه ایدیه مکتبی سویی اوزرینه بر لطفه قدر
 هر در لو معاملاتک اطاق ایسده مکتبک با تخمیه تسلیمن صورده قطعیه ده بیا به ایلد طری مکتبک بو صورتده
 استانی هیچ بر صورتده جا نر اوله میده جفته دیوبابده بر صوره کور طاکده بولند یفته تقرأ ولایتک ال ممتاز و قوتی
 و طلبه کی کیر و مستظم بر مکتبک استانی معارف مملکت نامه ناقابل تلافی بر زیانی مستلزم اوله جیبی جریفته
 تیشانه و تدابیر طایفه بر توسل و لغزوه مکتبک بولدی بر استفالده قور تاری بو بابده یا ایله جیوه معاندنک
 مارتعته امر و سعاری معارف مبریننده افاده قلمسه دکیفیت خاجیه نظاره جديده شرمه ایله
 اولطفه اول بابده امر و قورماده حضرتی مکرر کدرسا

استانول والیسی
تسلیم

۵۵
۴۰

DH. KMS 49-2/72

2

H) Ticaret Mektebi'nin İşgaline Dair BOA MF.MKT 1239.80

Ticaret Mekteb-i Alîsinin İşgali

Bâb-1 Âli
Hariciye Nezâreti
17937

Maarif Nezâret-i Aliyyesine

Müst'âcel

Atûfetlü Efendim Hazretleri

Ticâret Mekteb-i Âlîsi binâsının işgalinden sarf-ı nazar etdirilmesi lüzûmuna dâ'ir kalem-i mahsûs müdürîyeti ifâdesiyle vârid olan 16 Eylül 335 tarihli 455 numaralı tezkîre-i âlîleri üzerine Fransız fevkalâde komiserliğine tebligât-ı lâzime ifâ kılınmışdı.

Der-Sa'âdet itilâf kuvvây-ı merkez kumandanı miralây Karefîn'in bu sırada gönderdiği mektubda binâ-ı mezkûrun işgaline beyne'l-müttefikîn Regizisyon komisyonunca 13 Eylülde karâr verildiği evvelki mektûbunu te'yiden bildirilmektedir efendim.

Fî 26 Zilhicce sene 337 ve Fî 23 Eylül sene 335

Sadr-ı â'zam ve Hariciye Nâzırı nâmına
Müsteşar İsmâil

Takdîm

Kalem-i mahsûsa /24

Görüldükden sonra yine i'âde edilmek üzere Ticaret Mekteb-i Aliyesi müdürîyet behiyesine tevdi' kılındı. 24 Eylül 335

Görülmüş olmağla kalem-i mahsûsa müdir-i âlîsine i'âde ve takdîm olundu. 30/sene (aynı).

حاجی طاهر
امور عثمانیه

۱۷۹۲۷
۶۱

تجاره سکتہ عالیہ

معانی تفریحی

مستحق

عطف قلم اوقاف

تجاره سکتہ عالیہ بناسنک اتفانده حرف نظر ایسیری لرونه وار قلم مخصوص مدیری افاده لیم وارد اولانه
تاریخ ۴۵۰ نودو تکره مدیری اوزرینه فانه خود اعاده قومسینه بیفات لازمه ایفا قلمسیدی
در سعادت ایلاف قوامی مرکز قوماندانی میرای قاره نیک بومرده کوندریکی منوبده بنام مذکورک اتفانده سیده المنقصه
ره کریسونه قومسینجه ایلولده وار ویرلینی اولای منسوبی تاسیداً بیدر ملک ده اوقاف

صدر اعظم و سایر اعیان
تاریخ
چک

ادی الحکم
انتم

تقدیم

۴۵۰
۱۷۹۲۷

تیم مخصوص
کوردلکه صکره سینه اعاده ایسین اوزره تجارن سکتہ عالیہ مدیر
بهرین تقدیم قلم
نورسره هفت قلم مخصوص مدیر سکتہ عالیہ اعاده و تقدیم قلم

حفظ

OSMANLI ARŞIVI		
MF.MKT		
1239	80	3

İ) Kuleli Askerî İdâdîsi'nin İşgaline Dair BOA BEO 4669.350158

Bâb-ı Âli
Hariciye Nezâreti
Umûr-ı Siyasiye Müdüriyeti Umûmiyesi

Hülâsa;
Ermeni darü'l-eytâmı ittihâz edilmiş
olan Kuleli mektebi.

Ma'rûz-ı Çâker-i Kemîneleridir.

El-yevm Ermeni darü'l-eytâmı ittihâz olunmuş olan Kuleli mektebinin eytâmın mikdârına nazaren pek büyük olduğu ve Kuleli talebesine tahsisi olunan Maçka silâhhânesi karşısındaki hastahâne binâsı dahi talebeyi istî'âba gayri kâfi bulunduğu cihetle mezkûr mektebdeki Ermeni eytâmının Beylerbeyi Sarayı mütemilâtından olan binâyâ ve adem-i kifâyeti takdîrinde bir kısmının hükümetce isticârı kâbil olan Yeniköydeki Râif Paşa Köşküne nakilleri esbâbının istikmâline dâ'ir şerefvârid olan 14 Teşrîn-i Sânî 336 tarih ve 450 rakamlı tezkîre-i sâmi sadâretpenâhîleri üzerine İngiltere fevka'l-âde komiserliği nezdinde icrâ olunan teşebbüsâta bu kere alınan cevâbda Karadeniz ordusu başkumandanı tarafından fevka'l-âde komiserliğin emrine tevdi' olunan mekteb ve tevâbi'nin Ermeni eytâmı için muktezî olup bunlardan binden fazlası zâten orada birleştirilmiş bulunduğu ve benâberîn Ermeni eytâmının iskânı için teklîf olunan Beylerbeyi sarayı tevâbi' ile Raif Paşa Köşkünün mevzû' bahs olan Osmanlı eytâmı ile Osmanlı Mektebi Harbiyesi talebesine mesken olmak üzere kullanılması mümkün olabileceğinin telkîn edildiği beyân kılınmaktadır. Emr-i fermân veliyü'l-emrindir.

Hâriciye Nâzırı
Safâ Bey

Fî 22 Rebîu'l-âhir sene 338 ve Fî 2 Kânûn-ı Sânî sene 337

J) Üsküdar Belediyesi'nin İşgaline Dair BOA DH.EUM.AYŞ 35-60

İstanbul Vilâyeti

Mektûbçuluğu
Umûmi 1407
Husûsi 365

Hülâsa :

Üsküdar Livâsı jandarma tabur
vebelediye dâ'irelerinin İngiliz
müfrezeleri tarafından işgal
edildiğine dâ'ir.

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü Efendim Hazretleri

Üsküdar jandarma taburunun taht-ı işgalinde bulunan dâ'ire ile Üsküdar Belediye dâ'iresinin bugüb kable'z-zevâl sâ'at onda İngiliz müfrezeleri tarafından tahliye ettirildiği ve jandarma tabur dâ'iresinin muvakkaten mutasarrıflık dâ'iresinin iki odasına nakl olunduğu jandarma alay kumandanlığından bildirilmiş olmağla arz olunur. Ol-bâbda emr-ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

İstanbul Vâlisi

Fî 29 Cemâdie'l-âhîr sene 338 Fî 20 Mart sene 336

استانول ولايتي

مكتبه

رقم
تاريخ

واختصاره جيبه

هنا
استاد الراسي استاذنا طابور و تيد
دائرة لرينه انقذ مفرزه لرن طرفه
استقال ايلدي ينة دائر

دولتہ انقم ہفتہ

استاد استاذنا طابور ينة تحت استانده بولناہ دائره ايمہ استاد ايمہ دائره سنيك بولونہ قبل الزوال ساعت اونده انقذ
مفرزه لرن طرفه تحقير ايتري ليد يہ استاذنا طابور دائره سنيك موقتاً مقصودہ دائره سنيك ابي او طرہ سن نقل وانقذ
استاذنا آلاي قوماندانقندہ بيدي يلمہ اولفقد عرصہ الزور اولبا بده امر زمانہ ہفتہ مہ اولولہ

استانول ولايتي

اعداد الراسي ما ص ۳۶
۳۵ ۳۸

OSMANLI ARŞI		
DH.EUM. AYS		
35	60	

تقديم

(الاستاذ)

استاذنا طابور و تيد

۱۷۸ - ۱۶۸۰

استاذنا طابور و تيد
۱۷۸ - ۱۶۸۰

Ek – 2: İstanbul’da İşgal Edilen Binaların Kaydedildiği İki Adet Defterin Belgeleri ve Transkripsiyonları BOA HR.SYS 2525- 11

A) İstanbul’da İşgal Edilen Binaların Kaydedildiği İki Adet Defterin Transkripsiyonu

İngiliz ve Yunan Kıtaâtı tarafından bidâyet-i mütâkereden Fî 4 Şubât Sene 338 târîhine kadar vaz' -1 yed olunan mebânî, müessesât vesâireyi müş'ir defterdir.

1- Hükûmete âid olanlar	(-)	
2- Emlâk-ı Hâkanî'den olanlar	(-)	renklerle işâret edilmiştir.
3- Zât-ı Şâhâne'ye âid olanlar	(-)	
4- Efrâd-ı Ahâlî'ye âid olanlar	( )	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
1	29 Nisân 919	-919 El hâletü hâzihi gayrî meşgûl bulunan ve merbût krokide yeşil çizgi ile çizilmiş olan Haydarpaşa'da kâin sundurmalarla arsa		ne maksadla işgâl edildiği mütâlaatında mezkûr değildir
2	10 Mayıs 919	-Tarabya Câddesi'nde el-yevm Türk muhâfızları taht-ı işgâlinde bulunan Maslak Kışlası'na merbût arâzî		
3		-Maçka Kışlası [3 aded soba 41 aded boru ve 5 aded dirsek]		
4	2 Şubât 921	-Harbiye Nezâreti iki numarolu dâirenin Harîta Şu'besi'yle Mübâyaa Komisyonu Evrâk Kalemi ve Nezâreti Mûsika bölüğü efrâdının koğuşları. Harbiye Nezâreti emirber ve sâbi' efrâdının üç koğuşu		
5	20 Mayıs 919	-Hâl-i hâzırda Osmânlı Hükûmet-i Askeriye'si tarafından işgâl olunmakta bulunan Kâğıdhâne civârındaki hâne ile harîtada su cenderesi diye irâe edilen ve kullanılmakta bulunan küçük mevki'	10 Teşrîn-i Evvel Sene 919	
6		-Yıldız Kışlası'nda harîk makineleriyle ebniye dâhilinde yerleştirilmiş olan harîk tertîbâtı		
7	Temmûz Sene 919	-Muvakkaten Küçük Zâbit Mektebi ittihâz edilmiş bulunan Yıldız'da kâin Orhaniye Kışlası binâsı		
8		Bulgar Hastahânesi		
9	9/3/336	-Mâliye Nezâreti'nin Mahsûsât-ı Zâtiye Dâiresi'nin arka cihetinde bulunan Muâmelât-ı Zâtiye Tekâüd Şu'besi'yle Şimendifer Şu'besi'nin bulunduğu kirâ hâne		
10	24 Eylül 919	-Tophâne'de Çırak Mektebi nâmiyla ma'rûf binâ		
11	10 Teşrîn-i Evvel 919	-Şişli'de eski tramvay deposu nâmiyla ma'rûf ve hâl-i hâzırda bir baytar hastahânesi olarak istigâl edilen binâlar		
12	6 Teşrîn-i Evvel 919	-1- Merbût krokide B işâretiyle gösterilen kule ve müstemilâtı 2- Merbût krokide C işâretiyle gösterilen çadır ve müstemilâtı 3- El-yevm bir Türk zâbiti tarafından işgâl edilmekte olan krokide D işâretiyle gösterilen binâların cümlesi 4- Merbût krokide E işâretiyle gösterilen çadır bunların cümlesi Derince'de İngiliz idâre sâhası dâhilindedir. Merbût listede A işâretiyle gösterilen binâlar teslim alınacaktır		
13	25 Teşrîn-i Evvel 19	-Hâlen birkaç Osmânlı çadırı bulunan Dolmabâğçe'nin şimâl-i garbisinde ki 657 yardımcı Taşlık nâmiyla ma'rûf arâzî		
14	27 Teşrîn-i Evvel 19	-Hâdımköyü'nün 17/4 mil şimâl-i garbisinde bulunan kışlanın kurbunda kâin iki Türk kulübesi		
15	21 Teşrîn-i Sâni 19	-17 Teşrîn-i Evvel Sene 919 ve 11 numarolu (...)vaz'-ı yed edilenlere muttasıl olan Hâdımköyü'nün şimâl-i garbisinde 1 tam 1/4 mil baîdinde bulunan barakalar kurbunda kâin iki Türk kulübesi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edile Mahallerin Adresleri ve Kime âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
16	6 Kânûn-ı Evvel 18	-Selîmiye Kışlası'nın yol tarafında bir cephesi	4 Teşrîn-i Sâni 919	
17	19 Ağustos 19	Hürriyet-i Ebediye Tepesi civârında bir Bulgar Mektebi		
18	26 Teşrîn-i Sâni 19	-Yıldız Kışlası'nın takriben 100 yarda şimalindeki binâ grubu		
19	8 Kânûn-ı Evvel 919	-Haydarpaşa Suvârî Kışlası'nın takriben 80 yarda ilerisinde kâin el-yevm Osmânî askerî tarafından işgâl edilmekte olan küçük ahşâb kulübe		
20		-İzmit'de Hükûmet Konağı		
21	26 Kânûn-ı Evvel 919	-Tophâne'deki Türk Kışlası'nın bir kısmını teşkil eden el-yevm Tophâne-i Âmire Muhâfaza Taburu tarafından işgâl olunmakta bulunan binânın üst iki katı		
22	26 (Kânûn-ı Evvel 19)	-Ortaköy'de 25'inci Kolordu Erzâk Anbârı nâmıyla ma'rûf kışla		
23		-Selîmiye Kışlası'nın bir kısım âhûrları		
24	8 Şubât 920	-Fransız me'mûrîn-i askerîyesi tarafından tahliye olunan İstanbul'da Harbiye Nezâreti civârında kâin ve el-yevm Galyani ? Kışlası nâmıyla ma'rûf jandarma binâsı	20 Eylül Sene 919	Tekrar 8 Şubât Sene 920'de işgâl edilmiştir
25	8 Kanûn-ı Sâni 920	-31 Mart 919 târîhinde G.- 26293, J,B,A,R,C, numarolu mektubuyla vaz'-ı yed icrâ edilen ve uzmana merbûten gönderilen plân mücebince Kâğıdhâne'de Çağlayan Köşkü'nde kâin âhûrlardan mütebâkî kalan kısım	15 Eylül 920	11 Kânûn-ı Evvel 920'de tekrar Fransızlar tarafından işgâl edilmiştir
26		-Haydarpaşa'da Mekteb-i Tıbbiye ve fakültesinin bir kısmı		
27		-Tophâne'de 9 aded askerî inşâât barakaları		
28	20 Kânûn-ı Evvel 918	-Pangaltı Mekteb-i Harbiye binâsı		
29		Taksîm Sıraselvi Câddesi'nde Alman Hastahânesi		
30		-Taksîm Gümüşsuyu'nda Mûsika-i Hümâyûn Kışlası		Bir kısmı muhterik olmuştur.
31		-Taksîm Hastahâne Sokağı'nda Taş Kışla		
32		Büyükdere'de Maltız Câddesi Frenk Kilisâ'sına âid mekteb		
33		-Büyükdere'de Köprü Câddesi Maslak Kışlası		
34		-Beşiktaş Dolmabâğçe Hazîne-i Hâssa'ya âid odun anbârı		
35		-(Beşiktaş Dolmabâğçe) İstabl-ı Âmire'ye âid ot anbârı		
36		-(Beşiktaş Dolmabâğçe) Ertuğrul Kışlaları maa-müştemilât		
37		-Galata Tophâne Müşriyet Dâiresi		
38		-Galata Rıhtım Câddesi marangozhâne (Dâr-ül-eytâm)		

Sıra Numerosu	İşgal Tarihi	İşgal Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Tarihi	Mülâhazât
39		-Galata Bank-ı Osmânî Câddesi Dâr-ül-eytâm merkez binâsı		
40		-Galata Gümrüğü'nün bir kısmı	25 Ağustos 920	
41	11 Eylül 919	-Maltepe'de Soğanlı'da kâin Piyâde Endâht Mektebi nâmıyla ma'rûf kışla		
42		Taksîm Sakızağacı Alman Konsoloshâne'si		[Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir]
43	12 Şubât 920	-El-yevm mûsika hey'eti tarafından işgal edilmekte olup Harbiye Nezâreti kurbunda bulunan odalar ve kalem		
44	13 Şubât 920	-Harbiye Nezâreti Bâyezîd kapusu hâricinde kulüp	13 Eylül Sene 920	
45	13 Şubât 920	-Harbiye Nezâreti kurbunda bulunub el-yevm(...) tıbbiye hey'eti tarafından işgal edilmekte bulunan ahşâb kulübeler	27 /2/920	
46		-Harbiye Nezâreti'nin garb kapusu hâricinde kâin olup Fransız me'mûrîn-i askerîyesi tarafından tahliye edilen âhûr		
47	Mütâreke bidâyetinde	-Galata Harîk Kulesi		
48		Beyoğlu'nda Polonya Sokağı'nda İngiliz İnâs Mektebi		
49	17 Mart 920	-Vezneciler'de Dârü'l-fünûn ittisâlinde Dârü'l-fünûn Konferans Salonu	19 Mart 920	
50	24 Mart 920	-İstanbul'da Dârü'l-fünûn binâsı	25 Ağustos 920	
51	20 Mart 920	-Üsküdâr'da Mahkeme-i Adliye binâsı		
52	20 min hu	-Üsküdâr'da Üsküdâr Sultânîsi		muhterik olmuştur
53	20 min hu	-Üsküdâr'da yeni hâpishâne binâsı	16 Teşrîn-i Sâni 920	muhterik olmuştur
54	19 min hu	-Harbiye Nezâreti'nde Osmânî Tevkîf-hâne-i Askerîyesi'nin üst katı	11 Kânûn-ı Evvel 920	
55	8 min hu	-İstanbul'da (kırmızı hâne) eski Türk Telgraf Mektebi	12 Mart 920	
56	22 Kânûn-ı Sâni 920	-Ortaköy'deki 25'inci Kolordu Anbâr Kışlası'nın (...)A. Harbiye Nezâreti'ne âid olup deniz kenârında bulunan motor levâzımı deposu B. Osmân Efendi âilesine terk olunan sundurmalar		
57	13 Mart 920	-Harbiye Nezâreti garb kapusu hâricinde kâin Medresetü'l- Kudât nâm kârgâr binâ		
58	22 Mart 920	-Büyükdere Sultânsuyu'ndaki küçük hânenin karşusunda kâin ve Hükûmet-i Osmâniye'ye âid takrîben 200 yarda (...) arâzî		
59		-Ayastefanos'ta Tayyâre İstasyonu		
60		-İzmid Tayyâre İstasyonu [Seydiköy]		Yunanlılar tarafından
61		-Kâğıthâne'deki Balon müfrezesi âhûr binâları		
62		-Ayasağa Kasrı		
63		-Ayastefanos'ta Fener civârında vâki' Tayyâre Mektebi [mektebi ihtivâ eden bir binâ ile dört baraka malzeme deposuyla eşyâ]		

Sıra Numerosu	İşgal Târîhi	İşgal Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Odukları	Tahliye Târîhi	Mulâhazât
64	6 Nisân 920	-Tophâne binâsının arkasındaki kışlanın (...) kısmı		
65	9 Nisân 920	-Halıcioğlu zâbitân ta'lîm-gâhı kurbundaki Mühendis Mektebi		
66		-Türk silâhhânesinden çıkarken Tophâne Câmî'nin şimâlinde kâin bir büyük ada		
67	5 Teşrîn-i Sâni 19	-İzmid'de Osmânî Tersânesi		
68	22 Mart 920	-İzmid'in şimâl-i garbi cihetinde kâin askerî hastahane		
69	4 Nisân 920	-İzmid'de askerî hastahânesinin alt katı		
70	13 Nisân 920	-İzmid'de hükûmete âid ahz-ı asker şu'besi		
71	12 Nisân 920	-İzmid'de şimendifer istasyonu kurbunda Hükûmete âid gaz deposu		
72	20 Kânûn-ı Sâni 919	-Harbiye Mektebi mükerrerdur		
73	10 Mart 920	-Tuzla'da Osmânî Kışlası		
74	5 Mayıs 920	-Derince İstasyonu yanında Hükûmet-i Osmâniye'ye âid kârgîr kulûbe		
75	9 Hazîrân 920	-Hükûmete âid mekteblerle Gülböze İskelesi'nde şarkda kâin iki küçük binâ		
76	29 Kânûn-ı Evvel 19	-Haydarpaşa'da Selîmiye Kışlası âhûru		
77	8 Şubât 919	-Haydarpaşa'da Selîmiye Kışlası'nın bir cephesi mükerrerdur(üstü çizili)		
78	3 Kânûn-ı Evvel 918	-Gümüşsuyu Kışlası		Mezkûr kışlanın dörtde biri 5/2/336 târihinde muhterik olmuştur.
79	16 Teşrîn-i Sâni 918	-Galata'da Gümrük binâsı depoları		
80	15 Teşrîn-i Sâni 918	-Taksîm Kışlası âhûrları		
81	22 Kânûn-ı Sâni 19	-Taş Kışla (üstü çizili) mükerrerdur		
82	2 Şubât 919	-Haydarpaşa'da Mekteb-i Tıbbiye [kısmen] mükerrerdur.		
83	4 Mart 919	-Haydarpaşa'da Süvârî Mektebi Kışlası		
84	1 Hazîrân 920	-Derince İstasyonu yanındaki Hükûmet-i Osmâniye'ye âid birinci ahşâb binâ		
85	16 Teşrîn-i Sâni 19	-Hükûmete âid Tellitabya'da 2 numarolu küçük istihkâm kışlası		
86	16 Teşrîn-i Sâni 19	-16 numarolu istihkâm	7 Teşrîn-i Sâni 919	
87	(16 Teşrîn-i Sâni 19)	- (...)17(numarolu istihkam)	3 Teşrîn-i Sâni 919	
88	1 Şubât 919	-Kilyos'ta tahliye mevki' kurbunda Hükûmet-i Osmâniye'ye âid hâne	16 Teşrîn-i Evvel 919	
89	16 Teşrîn-i Sâni 18	-Büyükliman'da 18 numarolu istihkâm kışlası	3 Teşrîn-i Sâni 919	
90	17 Teşrîn-i Sâni 918	-Rumelifenarı'nda (...) tahliye istasyonu cenûb-ı şarkisinde hükûmete âid bulunan kışla ve ev	2 Kânûn-ı Sâni 920	
91	1 Kânûn-ı Sâni 19	-Kilyos'da Osmânî Kışlası	16 Teşrîn-i Evvel 19	
92	16 Teşrîn-i Sâni 18	-Rumelikavağı'nda 15 numarolu istihkâm	8 Teşrîn-i Sâni 19	
93	16 Teşrîn-i Sâni 18	-Kilyos'ta tahliye mevki'in garbindaki kışla	16 Teşrîn-i Evvel 19	

Sıra Numerosu	İşğâl Târîhi	İşğâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
94	16 Teşrîn-i Sâni 18	-Rumelikavağı'nda 12 numarolu istihkâm	3 Teşrîn-i Sâni 919	
95	6 Hazîrân 19	-Mukaddemâ 148. Fransız Alayı Karâgâhı olup Osmânî Harbiye Nezâreti kurbunda bulunan küçük binâ	30 Eylül 919	Tekrar 8 Mart 920'de işğâl edilmiştir
96	31 Kânûn-ı Sâni 920	-Maçka silâhânesi kurbundaki kışla	3 Teşrîn-i Sâni 19	
97	1 Kânûn-ı Sâni 919	-Yum burnundaki tahliye istasyonu	1 Kânûn-ı Sâni 919	
98	(1Kânûn-ı Sâni 919)	- (Yum burnundaki) Hükûmet-i Osmâniye'ye âid kışla	3 Teşrîn-i Sâni 919	
99	28 Mart 919	-Haydarpaşa'da Mekteb-i Tıbbiye karşısındaki Hükûmet-i Osmâniye'ye âid binâ		
100	16 Teşrîn-i Sâni 918	-Kireçburnu'nda 11 numarolu küçük istihkâm		
101	26 Hazîrân 919	-İstanbul'da (...) karakolu olarak tanıtılan ve mukaddemâ Hâceler Mektebi olup Hükûmete âid bir binâ	Tahliye edilmiştir	
102	17 Şubât 920	-İstanbul'da kâin eski jandarması binâsı Mükerrer olduğu	8 Şubât 920	
103	5 Mart 920	-Hükûmet-i Osmâniye'ye âid olup Bostancı anbarının şimâl-i şarkisindeki bulunan binâ		
104	21 Teşrîn-i Sâni 919	-İzmid'de saray arsası üzerinde Hükûmet-i Osmâniye'ye aid binâ		
105	1 Nisân 919	-Bostancı'da Hükûmet-i Osmâniye'ye âid mağâzalar		
106	14 Teşrîn-i Sâni 19	-Çanakkale'de Türk Askerî Hastahânesi		
107	16 Teşrîn-i Sâni 19	-Rumelikavağı'nda Hükûmet-i Osmâniye'ye âid küçük bir binâ	7 Teşrîn-i Sâni 919	
108	16 Teşrîn-i Sâni 918	-Rumelikavağı'nda on beş numarolu istihkâmın cenûbunda kâin Türk Topçu Mektebi olan büyük binâ	7 min hu	
109	14 Mart 19	-Karahisar'da Hükûmet-i Osmâniye'ye (âid) mekteb	17 Mayıs 919	
110	(14 Mart 19)	-Konya'da Hükûmet-i Osmâniye'ye âid mekteb	15 Mayıs 919	
111	15 Teşrîn-i Sâni 918	-Çanakkale'de Türk Kışlaları		
112	8 Mayıs 918	-Sipâhî ocağının el-yevm muhâfızları tarafından işğâl olunmakta olup henüz İngilizler tarafından işğâl olunmamış kısmı		
113	11 Mayıs 19	El-yevm Moda'da Terpayasa âilesi tarafından işğâl olunan Terpayasa Konağı		
114	10 Mayıs 919	El-yevm Altonis Anastadiyes tarafından işğâl olunmakta bulunan Tarabya'da rihtim üzerinde (...) hânesi		
115	12 Mayıs 19	El-yevm boş bulunan Tarabya'da Tokâtlyân Oteli nâmıyla ma'rûf evinin eşyâsıyla müştemilâtı	8 Temmûz 919	
116	22 Hazîrân 919	Beyoğlu'nda [...] de 20 numarolu hân		
117	24 Hazîrân 919	El-yevm bir Osmânî âilesi tarafından meskûn Pangaltı'da Büyükdere Câddesi'nde kâin 49/79 numarolu Mîrâlây Ca'fer Tayyâr Bey'in hânesi		
118	7 Hazîrân 919	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde Hüseyin Ali Paşa'ya âid 309 numarolu konak		
119	9 Hazîrân 19	Pangaltı'da Câdde-i Kebîr'de el-yevm doktor Sakis Bey tarafından işğâl olunmakta bulunan 84 numarolu hâne		
120	9 Hazîrân 19	Bebek'de deniz cephesinde Reşîd Paşa'ya âid ve hâlen Sâmî Bey tarafından meşğûl büyük beyâz konak		
121	18 Hazîrân 19	Hâl-i hâzırda Agobyân Efendi tarafından işğâl edilmekte bulunan Beyoğlu'nda Telgraf Sokağı'nda 15 numarolu kâin Selîm Mülhak Paşa'nın hânesi	5 Hazîrân 919	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Tarihi	Mülâhazât
122		-Ayasağa Kasrı'nın yarım mil garbında Ayasağa türbesinin cenûbunda Ayasağa deresinin sağ sâhilinde arsa		
123	15 Hazîrân 19	Boğaz içerisinde Yeniköy Câddesi'nde el-yevm Osmânlı âilesi tarafından meşgûl [zemin katındaki dükkân müstesnâ] hâne		
124	15 Hazîrân 19	Kabristân Sokağı'nda 30 numeroda kâin [Zel] apartmanının el-yevm bir Avusturya'lı tarafından meşgûl 2 numarolu kat		
125	17 Hazîrân 19	Beşiktaş'ta Gazhâne civârında ve el-yevm Hâcı Yani Armano tarafından meşgûl Sulh Kahvehânesi nâm binâ ile bâğçesi		
126	16 Hazîrân 19	Şişli Câddesi'nde Sürmiyâna âid ve el-yevm Tevfik Bey tarafından meşgûl 112 numarolu hâne		
127	8 Temmûz 19	Büyükdere Câddesi'nde kâin 243 numarolu Tâhir Paşa Konağı	8 Temmûz 919	
128	7 Temmûz 919	Beton Dikranyan taht-ı tasarrufunda Hâdımköyü'nde Sarâyköy'ü kurbunda hâne		
129	30 Temmûz 19	Nişantaşı'nda Saîd Paşa'nın gittiği hânesinin karşusunda kâin Saîd Paşa'nın yanmış hânesinin arsası		
130	14 Temmûz 19	Hâl-i hâzırda bir acem âilesi tarafından meskûn [Sent Palayan] Beş Çınâr Birahânesi kurbunda Bağçe Câddesi'nde kırk numeroda kâin Çakaryan'a âid hâne		
131	10 Ağustos 19	El-yevm Kaluranin Polifekar tarafından meşgûl Sirkeci'de Hocapaşa Câddesi'nde Muradiye'de 4 numarolu hâne		
132	2 Ağustos 19	Beyoğlu'nda Tozkoparan'da Ameriga Sefâret-hânesi'nin takrîben yüz metre şimâl-i garbisinde boş bir arsa	Tahliye edilmiştir	
133		Çamlık şimâl sâhilinde Topçu anbarı karşusundaki düz yer		
134	19 Kânûn-ı Evvel 18	Cihângîr'de 34 numeroda sâkin Havir âilesi		
	30 Ağustos 19	Haldiman tarafından meskûn Moda'da Mösyö Sarnodin hânesinin karşusunda kâin Moda çayırındaki hâne		
	30 Ağustos 19	Beyoğlu'nda 9 numeroda Soğancı Çıkmaz Sokağı'nda ve 5 numarolu Mavdodi apartmanları katıyla nâmiyle ma'rûf hâne		
	1 Eylül 19	Fîrûzağa Câddesi'nde Juanmopulo Hânî nâmındaki boş bulunan 4 numarolu binânın apartmanları nâmiyle ma'rûf katı		
	25 Eylül 19	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 74 numeroda kâin hânenin beşinci ve altıncı katları		
	25 Eylül 19	Posta Sokağı'nda 6 numeroda apartmanın 11 numerosu		
	1 Teşrîn-i Evvel 19	Nişantaşı'nda kâin Galarini hânenin el-yevm Mösyö Şarel Siyartelli tarafından meşgûl 5 numarolu apartman		
	20 Eylül 19	Parmakapu'da câdde üzerinde el-yevm Yunan Salîb -i Ahmer hastahânesi tarafından meşgûl binânın kurbunda 31 numarolu katı	21 Şubât 920	
	12 Eylül 19	Boş olup Mahmûd Celâleddîn Paşa Konağı nâmiyle ma'rûf olup Nişantaşı'nda Hâcı Ahmed Bey Sokağı'nda 5 numarolu hâne		
	22 Eylül 19	El-yevm boş bulunan Karakaşa âid Hamîdiye Etfâl Hastahânesi Câddesi Fenar Sokak'da 8 numarolu hâne		
	18 Eylül 19	Tebaa-i Osmâniye'den Mâlkaris tarafından meşgûl Beyoğlu'nda Tarlabası'nda 88 numarolu hâne		
145	25 Eylül 19	Fenerbağçe şimendifer istasyonu telâkî noktasıyla Kalamış vapur iskelesi arasındaki arsa [iş bu arsa bir dîvâr ile muhâta olup etrafında demir parmaklığı vardır]		
146	28 Eylül 19	(...) şimâl medhâli karşusunda kâin ve el-yevm Atîk Karakoplu ile Âsım Efendi tarafından meşgûl Tünel kumpanyasına âid binâdaki dükkân		
147		Pangaaltı'da Mânej Mektebi Sipâhî Ocağı karşusunda el-yevm boş bulunan Baba Yafa âid 165 numarolu hâne	6 Teşrîn-i Evvel 19	
148	1 Teşrîn-i Evvel 19	Beyoğlu'nda Jurnal Sokağı'nda 3 numeroda kâin Hâmûn Hâmî'nin el-yevm doktor Deâkis tarafından meşgûl 4. kat	14 Nisân 920	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
149	25 Teşrîn-i Evvel 19	Kâğıdhâne Câddesi'nde Celâl Paşa Sokağı'nda 10 numeroda kâin Madam Zeiltes Çanâyala âid olan ve el-yevm doktor Fuâd Bey'in zevcesi tarafından hâne		
150	30 Teşrîn-i Evvel 19	Büyükdere Câddesi'nde Çayırbaşı'nda hâlâ Muntomâsu'ya âid 37 numarolu hâne		
151	25 Teşrîn-i Evvel 19	Madam Demiryani'ye âid olup Büyükdere Câddesi'nde Çayırbaşı arkasında bulunan âhûrlar		
152	1 Teşrîn-i Sâni 19	Taksîm'de Panciri Evi nâmıyla ma'rûf hâne		
153	25 Teşrîn-i Evvel 19	Şişli Câddesi'nde Kibâr Ali tarafından meşgûl Mösyo Maksûd Merseyaza âid 206 numarolu hâne	10 Temmuz 920	
154	27 Teşrîn-i Sâni 19	Nişantaşı'nda Teşvikiye'de el-yevm Yonisinadi Bey tarafından meşgûl 85 numarolu hânenin ikinci katı		
155	29 Teşrîn-i Sâni 19	Nişantaşı'nda 12 numarolu Galarini Hânı apartmanı		
156	3 Teşrîn-i Sâni 19	Büyükdere polis merkezi alt tarafında Ahmet Ata Efendi'ye âid hâne		
157	12 Teşrîn-i Sâni 19	Beyoğlu'nda Taksîm Câddesi'nde 25 numarolu hâne		
158	10 Teşrîn-i Sâni 19	Nişantaşı'nda Teşvikiye Câddesi'nde Raûf Paşa Konağı		
159	13 Teşrîn-i Sâni 19	Beyoğlu'nda Devr-i Osmân Sokağı'nda 4 numarolu hâne		
160	22 Teşrîn-i Evvel 19	Nişantaşı'nda Çal Sokağı'nda Celâl Paşa Apartmanı'nın üçüncü katı		
161	27 Teşrîn-i Evvel 19	Kabataş'ta kuru ot deposuyla çubân deposu arasında kâin ve su kenârındaki hâne hâlen kayıkcılar tarafından meşgûl bulunan Dolmabâğçe'deki İngiliz Mektebi'ne değin	Fi 23 Kânûn-ı Evvel sene 920	
162	25 Teşrîn-i Evvel 19	Nişantaşı'nda Teşvikiye'de Raûf Paşa'ya âid el-yevm Tevfik Bey tarafından meşgûl 68 numarolu hâne	işgâlden sarf-ı nazar edilmiştir.	
163	7 Teşrîn-i Evvel 19	Beyoğlu'nda Câddesi'nde kâin ve Madam Papadapulo'ya âid 74 numarolu hânın dördüncü katı		
164	6 Teşrîn-i Evvel 19	Fındıklı'da B. C. A. N. deposu civârında Alsilver nâmıyla ma'rûf Mösyo Yermada Fenbolis âid bulunan konserve binası	Fi 17 Teşrîn-i Sâni Sene 919	
165	28 Mart 19	Bebek'te Yılanlı ismiyle ma'rûf [mukaddemâ Hatice Hanım tarafından meşgûl]	21 Mayıs 19	
166		9 numarolu apartman [Nişantaşı'nda kâin Galerini Hânı'nda]	1 Temmuz 19	
167	30 Nisân 19	Sirkeci'de Hamidiye Câddesi'nde kâin Köprülü Hânı'nın birinci katı		
168	29 Nisân 19	Salâh Cimcöz Bey'in kayın vâlidisi Âliye Hanım'ın mutasarrifesi el-yevm mûmâ-ileyhâ tarafından meşgûl Moda'da Mahmûd Muhtâr Paşa hânesi		
169	24 Nisân 19	Fenerbağçe kurbunda Çiftelhavuzlar'da el- hâletü hâzihi Hacı Bekir'in bekçisi tarafından işgâl olunmakla olunan Hâcibekirler'in hânesi		
170	10 Eylül 19	Şişli'de Hanımoğlu Sokağı'nda 1) Merbût krokide A işaretiyle gösterilmiş olan iki adet sundurma 2)Merbût krokide B ve C işaretleriyle gösterilmiş olan ve sundurmaların cenûbunda boş arâzî parçalarından ibâret mer'î müşkil iki adet arsa		
171	12 Hazîrân 19	Boğaziçi'nde Tarabya'da İtalyan Sefâret-hânesi'nin üçüncü şimâlinde kâin olup Madam Hekîmyana âid bulunan beyâz binâ	29 Hazîrân 19	
172	12 Hazîrân 19	El-yevm bekçiler tarafından meşgûl Boğaziçi'nde Tarabya'da kâin Tamalpadilik hânesi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
173	12 Hazîrân 19	Âhiren Fahreddîn Bey tarafından tahliye edilen İhlamur Câddesi'nde kâin 84 numarolu Mösyo Aryovana âid hâne		
174	26 Mayıs 19	Büyükdere'de kâin Sâmî Bey'in hânesi denize nâzır beyâz boyalı hâne [sâhilde]		
175	21 Mayıs 19	El- hâletü hâzihi bir Osmânlı âilesi[Kadrî Bey] tarafından işgâl olunmakta bulunan Harbiye'de İtfâiye Karakolu kurbunda Harbiye Câddesi'nde 49 numeroda kâin 3 numarolu apartman		
176	6 Mayıs 19	Hâl-i hâzırda bir Türk âilesi tarafından meşgûl Boğaziçi'nde Arnavutköy'ü ile Kuruçeşme arasında Mösyo Raspaşa hânesi karşusunda kâin ve rıhtım üzerinde İstavronun hânesi		
177	26 Mayıs 19	Tebaa-i Osmâniye'den C. Perviçkin tarafından işgâl edilmekte olan Moda'da Kadıköy Câddesi'nde Apulon Niyazos nâmıyla ma'rûf binâ		
178	14 Mayıs 19	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 213 numeroda el-yevm bir Türk tarafından meşgûl Madrokordato Bey hânesi	7 Hazîrân 19	
179	29 Nîsân 19	Kadıköy'ünde hâlî boş bulunan merbût krokide yeşil çizgi dâhilinde gösterilen sundurmalarla arâzî		
180	30 Mayıs 19	El-yevm Büyükada'da ikâmet eden Aleksândr nâmında birisinin Tarlabaşı'nda 73 numarolu hâne		
181	5 Şubât 920	Ahmet Rüstem Bey'e âid Pangaltı'da Ya'kûbyân hânının 5 numarolu apartmanı		
182	4 Şubât 920	Eskişehir'de istasyondan takrîben 200 yarda mesâfede Türk Mektebi		
183	12 /2/ 920	Galata'da Madam Garanyana âid Gariyan hânı		
184	19 /1 /19	İzmit C. Afyânın mülkü		
185	1 /4 /19	Türk-i Umûmî Bankası [Yunan hastahânesi me'mûriyetine âid]		
186	19/ 4 /19	Galata'da Dedivoya binâsı Aleksândr Kololya'ya âid		
187	20/ 6 /19	Kadıköy Ca' ferağa'da Bostanağa Sokağı'nda Teodorus Hâcîpulo'ya âid		
188	18/ 7 /19	Büyükada'da Havyân'ın mülkü Madam Havubâna âid		
189	23 /7 /19	Büyükada'da Sarabon'un mülkü		
190	15/ 6 /19	Kadıköy'ünde Mühür-dâr'da Harnasin hânesi		
191	21 /4 /19	Büyükada'da Papasoğlu mülkü		
192	18/ 7 /19	Beyoğlu'nda Taksîm Câddesi'nde 33 numeroda Madam Danmâvaryâna âid		
193	25/ 10/ 19	Büyükdere Câddesi'nde 37 numeroda arkasındaki âhûrları		
194	17/ 11/ 19	Beyoğlu'nda Sıraselvi Câddesi'nde Mösyo D. Valastediye âid		
195	7/ 5/ 19	Büyükada'da cenûb arsasının şark köşesi Madam Markiyâna âid		
196	5 /2/ 19	Büyükdere'de rıhtım üzerinde 53 numeroda Baron dö Hübsch âid		
197	31/ 1/ 19	Büyükdere'de çarşı yolunda Baron dö Hübsch âid	27 Mayıs 19	
198	16 /4/ 19	Yeniköy'de Ojennidisi hânesi		
199	1 /Ağustos /19	Londra Oteli P.M. Miteseye âid		
200	1/ Ağustos/ 19	De Royal Oteli Olçiya Setradeyais ve Avram Notidise âid		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
201	1 Ağustos 19	Beyoğlu Câddesi'nde 191 numarolu apartman	24 Teşrîn-i Sâni 19	
202	1 min hu	Mekteb Sokağı'nda 16 numarolu apartman	24 min hu	
203	1 min hu	Nişantaşı'nda Hâcî Mansûr Câddesi'nde Madam Kelçidise âid	24 min hu	
204	1 min hu	Büyükdere Rıhtım Sokağı'nda 72 numeroda Mehran Saptâniyâna âid	24 min hu	
205	1 min hu	Şişli Câddesi'nde 20 numeroda Madam Kasâbyâna âid	24 min hu	
206	1 min hu	Kuruçeşme'de Mösyö Ros hânesi Madam Yorgancıoğlu'na âid	24 min hu	
207	1 min hu	Nişantaşı'nda İhlamur Câddesi'nde M. Sonidiyâdise âid	24 min hu	
208	1 Min hu	(Büyükdere'de rıhtım üzerinde 82 numeroda) (üzeri çizili) Mekteb Sokağı'nda 17 numarolu apartman	24 min hu	
209	1 min hu	Beyoğlu'nda [Fîrûzağa'da Cihângîr'de 30 numarolu hâne] İstefan Teodorasa âid	24 min hu	
210	1 min hu	Kadıköy Moda'da Telkisyo Efendi ve Pulokostantîn Pâpâdopulos	24 min hu	
211	1 min hu	Moda'da Mekteb Sokağı'nda Tereno hânesi M. Piyer Tereno'ya âid	24 min hu	
212	1 min hu	Şişli'de Çiftevezir'de 65 numeroda Madam Anâstâsya'ya âid	24 min hu	
213	10 Şubât 920	Şâhîn Paşa Oteli işgâl edilmiştir		
214	12 Şubât 920	Nişantaşı'nda Teşvikiye'de sadr-ı esbak Saîd Paşa Konağı hâlen mahdûmu işgâl eylemektedir		
215	8 Kânûn-i Sâni 20	El-yevm S. Mösyö Siyadise tarafından işgâl edilmekte ve madam I. Marâki ve Mösyö J. A. Feryâdiği âid olup Taksîm'de sâbık Alman Hastahânesi yanında Somuncu Câddesi'nde kâin 18 numarolu binânın 6. Katı	20 Şubât 920	
216	24 Kânûn-i Sâni 20	Beşiktaş'ta Yenimahalle'de Abbâsağa'da Ferâset-i Şerîfe vekili hânesi		
217	20 Kânûn-i Evvel 19	Büyükdere'de Şirket-i Hayriye âid ve Astoryâ kahve ve sineması nâm binâ		
218	24 Kânûn-i Sâni 920	Beşiktaş Abbâsağa'da Yenimahalle'de Raûf Paşa'ya âid hâne şöyle ki: A. Biri el-yevm hâlidir. B. Birinde Kâim-makâm Şevket Bey ikâmet ediyor. C. Birinde Mîrâlây Mehmed Bey ikâmet ediyor. D. Birinde bekçi Behçet Bey ikâmet ediyor	4 Şubât 920	
219	24 Kânûn-i Sâni 920	Hâcıköyü'nde Moda Câdde-i Kebîr'inde 287 numarolu Ârif Paşa hânesi		
220	24 Kânûn-i Sâni 920	Abbâsağa'da Selâmlık Câddesi'nde 19 numeroda Ojeni Nakâsyân hânesi		
221	2 Kânûn-i Evvel 19	Büyükdere Câddesi'nde kâin Madam Santeniyan Kirkorkinaye âid 118 numarolu hâne	24 Mart 920	
222	4 Kânûn-i Evvel 19	Beyoğlu Câddesi'nde İngiliz kooperatif şirketi karşusunda 162 numarolu binânın el-yevm hâli olan Mösyö Andardiyamanosa âid 3 odayı hâiz birinci kat		
223	15/ 5/ 19	Hasköy'de Şâhbâz hânesi nâmıyla ma'rûf hâne		
224	26 /5 /19	Pangaltı'da karakol karşusunda Esat Bey hânesi		
225	26 /7 /19	Nişantaşı'nda Saîd Paşa Konağı Zekî Paşa hânesi		
226	1/ 10/ 19	Nişantaşı'nda Emîn Efendi Sokağı Ekrem İdrîs Bey'in hânesi		
227	23/10/19	Şişli'de Hamîdiye Hastahânesi civârında Kız Sokağı'nda 40 numeroda Karabaş hânesi nâmıyla ma'rûf hâne		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
228	29/ 3 /19	Nişantaşı'nda İsmet Bey hâneleri iki binâ		Ermeni eytâmı için İngilizler tarafından işgâl edilmiştir
229	27/ 3 /19	Şişli'de tramvay istasyon civârında dış tabîbi Yovanidis hânesi		
230	6/11 /19	Pangaltı'da karakol karşısında Boğosyân hânesi		
231	20 /11 /19	Nişantaşı'nda Beyâzcıyân hânesi		
232	20 /10/ 19	Beyoğlu'nda Asmalımescid Sokağı Fukto Haralamikyan hânesi		
233	20 /10/ 19	Büyükkada'da Karasu hânesi		
234	7 Kânûn-i Evvel 19	Şişli Câddesi'nde 355 numeroda mukîm el-yevm Sâlim Bey nâmında biri tarafından meşgûl Madam Ağâdyana ve doktor Hevacinan ve Madam Berberyâna âid katı	13/ 12/19	
235	20 Kânûn-i Evvel19	Osmânbey'de 1 numarolu Celâl Paşa Apartmanı'nın el-yevm Viyana'da bulunan Bayramzâde'ye âid birinci katı		
236	10 Şubât 920	Taksîm'de Sıraselviler'de Madam Valassârine âid hâne		
237	1 Mart 920	Mösyö Kozmaliye âid olup el-yevm Mehmed Paşa tarafından meşgûl Ayaspaşa'da Alman Sefâret-hânesi kurbunda hâne	26 Şubât 920	
238	20 Şubât 920	Nişantaşı'nda Harbiye Câddesi'nde kâin ve el-yevm Şu'be-i Osmâniye tarafından meşgûl Galerina hânının 11 numarolu dâiresi		
239	9 Şubât 920	Moda Dolakor Câddesi'nde İngiliz Kilisa'si Sokağı'nda Gülşenzâde'ye âid ve Cevriye Hanım tarafından meşgûl hâne		
240	12 Şubât 920	Mercân yokuşunda Hakikat Otel		
241	23 Kânûn-i Evvel 19	Büyükkada'da kâin [Mezonjon] nâmıyla ma'rûf Abdullâh Bey'in hânesi		
242	15 Şubât 920	Büyükkada'da Nizâm Câddesi'nde Mösyö Fâriye âid hâne	16/7/21	
243	15 Şubât 920	Büyükkada'da Corcise âid hâne		
244	(15 Şubât 920)	Büyükkada'da Leonidasa âid hâne	1/7/21	
245	(15 Şubât 920)	Büyükkada'da Nizâm Câddesi'nde Mösyö Muçıye âid hâne		
246	15 Şubât 19	Büyükkada'da Hristol Câddesi'nde İstanbul Verem Hastahânesi'ne âid el-yevm Konstatin Aravanupulo tarafından meşgûl 2 numarolu hâne		
247	15 Şubât 920	Büyükkada'da Hristol Câddesi'nde Mösyö Pagaridise'ye âid hâne		
248	20 Kânûn-i Evvel 919	Teşvikiye'de Nişantaşı'nda 1 numarolu Birvemya nâm apartman		
249	15 Şubât 920	Büyükkada'da Hristol Câddesi'nde Mösyö Eskiciye âid hâne		
250	15 Şubât 920	Büyükkada'da Madam Aglaliya'ya âid hâne	16/7/20	
251	27 Kânûn-i Sâni 920	Büyükkada'da yat kulübü	8/6/20	
252	(27 Kânûn-i Sâni 920)	(Büyükkada'da) Nizâm Câddesi'nde İbrâhîm Efendi hânesi		
253	(27 Kânûn-i Sâni 920)	(Büyükkada'da) Espilendid (Splendid) Otel Kâzım Paşa'ya âid	17/8/20	
254	(27 Kânûn-i Sâni 920)	(Büyükkada'da) Yakomi Câddesi'nde Hâçupulo'ya âid sâbık Empereyâl hânesi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
255	27 Kânûn-i Sâni 920	Büyükada'da Nizâm Câddesi'nde Abdurrahmân Paşa hânesi		
256	27 min hu	(Büyükada'da) Cakomi Câddesi'nde Koskulu'ya âid iki hâne		
257	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Yandilaki'ye âid ve Küçükçınar Câddesi'nde Adamapulos hânesi		
258	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesi'nde Madam Agobyâna âid hâne	16/ 7/ 20	
259	27 min hu	(Büyükada'da) Ma'den Câddesi'nde Dâver Efendi'ye âid hâne	16/ 7/ 20	
260	27 min hu	(Büyükada'da) Hristol Câddesi'nde İbrâhîm Paşa hânesi		
261	27 min hu	(Büyükada'da) Hristol Câddesi'nde Estefân Karayân Efendi'ye âid hâne		
262	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesi'nde biri Mösyö Dandare'ye biri Sâhibyene âid iki Dandaryâ hânesi		
263	27 min hu	(Büyükada'da) Kumsal Câddesi'nde Mösyö Seferadgali'nin Palaz Oteli	16/ 7/ 20	
264	27 min hu	(Büyükada'da) Hristol Câddesi'nde Bosfor Kantara Efendi hânesi	16/ 7/ 20	
265	27 min hu	Büyükada'da) Ma'den Câddesi'nde Nazaryân Efendi'ye âid Dantoryâ hânesi	16/ 7/ 21	
266	27 min hu	(Büyükada'da) Ma'den Câddesi'nde kâin Hasan Paşa hânesi		
267	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesinde Emanuel Karasu'ya âid Karasu hânesi		
268	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesi'nde doktor Papadopulo'ya âid hâne	10/ 7/ 20	
269	27 min hu	(Büyükada'da) Ma'den Câddesi'nde Mösyö Kâzancıyân hânesi		
270	27 min hu	(Büyükada'da) Cakomi Câddesi'nde Venatandare hânesi		
271	27 min hu	(Büyükada'da) Ma'den Câddesi Karasutu Efendi hânesi	31/ 7/ 20	
272	27 min hu	(Büyükada'da) Ma'den Câddesi'nde Madmazel Janeti Haruki'ye âid dört hâne		
273	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesi'nde Arlaçyan hânesi		
274	27 min hu	(Büyükada'da) Ma'den Câddesi'nde Mösyö Kamçı'ya âid hâne	16/ 7/ 20	
275	27 min hu	(Büyükada'da) Hristol Câddesi'nde Şemseddin Molla hânesi		
276	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesi'nde Hakyakin Sâdevi Oteli	16/ 5/ 20	
277	27 min hu	(Büyükada'da) Fâtma Hanım'ın Devâir Oteli		
278	27 min hu	(Büyükada'da) Jakomi Sokağı'nda Papasoğlu hânesi	16/ 7/ 20	
279	27 min hu	(Büyükada'da) Nizâm Câddesi'nde Zekî Paşa hânesi	8/ 5/ 20	
280	31 Kânûn-i Sâni 20	Meşrûtiyet Oteli [İstanbul'da]	26 Şubât 920	
281	23 Şubât 920	Büyükada'da Mösyö Covlato'ya âid hâne		
282	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Halaçyan hânesi	25/ 4/ 20	
283	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Aryatidise âid hâne		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
284	23 Şubât 920	Büyükada'da Mehemed Ali Bey'e âid hâne	16/7/20	
285	23 min hu	(Büyükada'da) Cemâl Paşa'ya âid hâne		
286	23 min hu	(Büyükada'da) Hristos hânesi		
287	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Fonşatayan hânesi		
288	23 min hu	Mösyö Pandikidis'e âid hâne		
289	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Petro Kâlfâ hânesi	16/7/20	
290	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Papadopulos'a âid hâne	16/7/20	
291	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Mofadonlula hânesi		
292	23 min hu	(Büyükada'da) Şükrü Paşa hânesi		
293	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Çavuşoğlu hânesi	16/7/20	
294	23 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Dominike âid hâne		
295	23 min hu	(Büyükada'da) Asdopora âid hâne		
296	28 min hu	Eskişehir'de Fransa [Asomisyon] râhiplerine âid mekteb		
297	27 min hu	Büyükada'da Emin Bey hânesi		
298	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Danorya hânesi	29/4/20	
299	27 min hu	(Büyükada'da) sâhibi ma'lûm olmayub Doktor Papadopulos hânesi ittisâlindeki hâne		
300	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Romana âid hâne	16/7/20	
301	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Tonopulo'ya âid hâne	16/7/20	
302	15 min hu	(Büyükada'da) Hristos Rûm Manastırı [el-yevm hâlidir]	29/4/20	
303	15 min hu	(Büyükada'da) Sen Jorj kurbunda Diyaskoloska âid hânesi ([el-yevm hâlidir])		
304	15 min hu	(Büyükada'da) Abdullâh Paşa hânesi ([el-yevm hâlidir])		
305	15 min hu	(Büyükada'da) Kâzım Paşa hânesi ([el-yevm hâlidir])		
306	15 min hu	(Büyükada'da) Kadrî Bey'in 3 numarolu hânesi ([el-yevm hâlidir])		
307	15 min hu	(Büyükada'da) Eski postahâne kurbunda Abdullâh Bey'in iki hânesi ([el-yevm hâlidir])		
308	15 min hu	(Büyükada'da) (eski postahâne kurbunda) Ârîf Bey'in hânesi ([el-yevm hâlidir])	10/7/20	
309	15 min hu	(Büyükada'da) eski postahâne kurbunda Boryivar Oteli ([el-yevm hâlidir])	16/7/20	
310	15 min hu	(Büyükada'da) Rızâ Bey hânesi ([el-yevm hâlidir])	15/2/20	
311	15 min hu	(Büyükada'da) Mâlmadiri'nin hânesi ([el-yevm hâlidir])		
312	15 min hu	(Büyükada'da) Baş kilisesi civârında Şükrü Paşa hânesi ([el-yevm hâlidir])		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
313	15 Şubât 920	Büyükada'da el-yevm hâli bulunan İskele Hoteli	16/7/20	
314	15 min hu	Büyükada'da (el-yevm hâli bulunan) Aya Nikola Manastırı	16/ 7/ 20	
315	15 min hu	Büyükada Zambako Paşa'ya âid hâne	16 /7/ 20	
316	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Anastasi'ye âid hâne	5 /5/ 20	
317	27 min hu	(Büyükada'da) Madam Manliye Modeiyenoine âid hâne		
318	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Lamirdes'e âid hâne	10 /7/ 20	
319	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Lazomiye âid hâne		
320	27 min hu	(Büyükada'da) (Mösyö) Hâciye âid hâne	16 /7/ 20	
321	27 min hu	(Büyükada'da) Selcan Hanım'a âid hâne		
322	27 min hu	(Büyükada'da) Karanidit Bey'e âid hâne	16/ 7/ 20	
323	27 min hu	(Büyükada'da) Ârif Paşa hânesi kurbunda Osmânî tebaasından birine âid hâne		
324	27 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Ladiye âid hâne	16/ 7/ 20	
325	4 Mart 920	Arnavudköyü'nde birinci câddede Sefid Bey hânesi		
326	4 Mart 920	Şişli'de beynelmilel (...) Mağâzası [hastahânesi] karşısında göz tabibi Cemâl Paşa hânesi	23 Mart 920	
327	4 min hu	Nişantaşı karakoluna karşı tramvay hattı üzerinde merhûm küçük Sâid Paşa hânesi	vaz'-ı yed (...)	
328	4 min hu	Şişli'de Bomonti Câddesi'nde Doktor Mevso'nun hânesi karşusunda Bayramzâde hânesi	vaz'-ı yed (...)	
329	4 min hu	Şişli'de Kâğıdhâne Câddesi'nde 85 numeroda Şükrü Kırzâde âilesi tarafından meşgûl acent Mustafa hânesi	23 Mart 920	
330	4 min hu	Şişli'de Hamam Câddesi'nde 26 numeroda Mahzar Paşa hânesi		
331	4 min hu	Ortaköy'de Taşmerdivenler'de Ferîd Bey hânesi	vaz'-ı yed (...)	
332	4 min hu	(Ortaköy'de Taşmerdivenler'de) gayr-i meşgûl bulunan Halis Bey hânesi	vaz-ı yed (...)	
333	4 min hu	Arnavudköy'ünde Bernahum Papasya'nın hânesine muttasıl ve tramvay câddesinde Sultân Hamîd'in halıcıbaşısı Hasan Bey hânesi	Fransızlar tarafından işgâl edildiği için vaz'-ı yedi (...)	
334	4 min hu	Makriköyü'nde Cevizlikte Osmân Paşa Câddesi'nde telefon idâresi karşısında el-yevm Tolon Bey tarafından meşgûl Saâd Hanım hânesi		
335	4 min hu	Ortaköy'de Taşmerdiven'de Ferîd Paşa'nın iki hânesi		
336	4 min hu	Üsküdar'da İcâdiye'de Hamamcıbaşı Sokağı'nda Münîr Paşa'ya âid hâne	vaz'-ı yed (...)	
337	8 Mart 320	Büyükada'da bir tatara âid hâne		
338	(8 Mart 920)	(Büyükada'da) Devlet Efendi'ye âid hâne	20/ 4/ 20	
339	(8 Mart 920)	(Büyükada'da) Receb Bey'e âid hâne	16 /7 /20	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
339	8 Mart 920	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde kâin Madam Kavakyân ve Madam Berberyân'a âid 300 numarolu hâne		
340	8 min hu	Büyükada'da Mösyö Latfiyân'a âid hâne	16/ 7 /20	
341	8 min hu	Büyükada'da Mösyö Logotise âid hâne		
342	8 min hu	(Büyükada'da Mösyö) Destovaya âid hâne	16/ 7 /20	
343	8 min hu	(Büyükada'da Mösyö) Topuzyâna âid hâne		
344	8 min hu	(Büyükada'da Mösyö) Hâltoya âid hâne	16/7/20	
345	8 min hu	(Büyükada'da Mösyö) Karamatlı'ya âid hâne		
346	8 min hu	(Büyükada'da Mösyö) Demostani'ye âid hâne		
347	8 min hu	(Büyükada'da Mösyö) Cons'a âid iki hâne	8/ 4/20	
348	8 min hu	(Büyükada'da) Necîb Bey'e âid hâne		
349	8 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Vafyâdise âid hâne	10/7/20	
350	8 min hu	(Büyükada'da) Bâkî Bey'e âid hâne		
351	8 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Vantozupulo'ya âid hâne		
352	8 min hu	(Büyükada'da) Mösyö Yakârdidi'ye âid hâne	16/ 7/ 20	
353	8 min hu	Harbiye Nezâreti'nin garb kapusu dışarısında nakliye hudûdu kurbunda küçük hâne		
354	8 min hu	İstanbul'da Binbirdirek'te Millî Kongre, Millî Bölük, Türk Ocağı ve Türk tarafından işgâl olunan binâ	19 Mart 920	
355	15 min hu	Bostancık'da kâin olup Mösyö Fûkeniyan'a âid konak		
356	16 Mart 920	Tatavla Câddesi'nde Tepetüstü'nde kâin olup Mösyö C. A. Solcuoğlu'na âid binânın beşinci katının 45 ve 51 ve 53 numaroları	21 Mart 921	
357	18 Mart 920	İstanbul'da Münîr Bey'in hânesi		
358	18 Mart 920	Sarayyakası'nda Ağyânbas'a, Karaguvar Anânyâdi'ye âid 23 numarolu hâne		
359	22 Mart 920	Büyükdere'de tuğla tüccârları Demirciyân birâderlere âid arsa	10/ 4 /920	
360	27 min hu	Osmânbey'de Teşvikiye Câddesi'nde Sapançalı Hakkı Bey'e âid olup 24 numarolu hâne	29 Nisan 920	
361	30 min hu	Taksîm'de Hrotize âid İsmâil Bey'in hânesi birinci kat		
362	31 min hu	Feriköy'ünde Tatavla Câddesi'nde Aselcioğlu apartmanı [4 numarolu]		
363	2 Nîsân 920	Büyükada'da kâin Mösyö Maniko'ya âid hâne		
364	2 min hu	Büyükada'da Mösyö Pifhâlyon'a âid hâne	16 /5 /20	
365	2 min hu	Büyükada'da Vasvi Paşa'ya âid hâne		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
366	2 Nîsân 920	Büyükkada'da Mösyö Nâtyâceyân'a âid hâne		
367	2 Nîsân 920	(Büyükkada'da) Mösyö Armânâk hânesi	8/ 6 /20	
368	2Nîsân 20	(Büyükkada'da)Mösyö Mâtâlun hânesi	28 /6 /20	
369	6 Nîsân 20	Şişli'de Hafizoğlu Nâcûr Hâcî Mansûr Sokağı'nda kâin 2 arsa: 1- Takriben 40 X 40 yarda mesâhasinde hângarın arkasındaki arsa 2- 90 X 45 yarda mesâhasında ve İngiliz garajının takriben 25 yarda cenûbunda ki arsa		
370	8 /4 /920	Büyükdere Câddesi'nin cenûb cihetinde ve şişli tramvay deposunun 200 yarda şarkında bulunub Âdem Ağa'ya âid 3.614 yarda merba'ndaki arsa		
371	8 Nîsân 920	Ekrem Paşa'ya âid bâdî hânının 8 numarolu katı		
372	1 Haziran 920	-Tarabyayolu'nun birinci kilometresinde Kâzım Efendi'ye âid Mecîdiye taş ocakları nâmıyla ma'rûf [Şehzâde Seyfeddîn Efendi hazretlerinin]		
373	15 Nîsân 920	Tünel Anonim Şirketi'ne âid Beyoğlu'nda Sünbül Sokağı'nda 25 numarolu binânın dördüncü katı	23 Nîsân 920	
374	17 min hu	Metropolid Arâzi ve İnşâatı Şirketi'ne âid olup hâlen İngiliz me'mûrin-i askerîyesi tarafından meşgûl Beyoğlu'nda Sünbül Sokağı'ndaki binâya bitişik küçük hâne		
375	20 min hu	Ber- vech-i-zîr muharrer olan mekteb-i me'mûrin-i Osmânî zâbitânî ile karârgâh-ı umûmî 85'inci piyâde livâsı beyninde kararlaştırılan, Şişli'de kâin Osmânî Baytar Mektebi'ne âid tavla		
376	20 Nîsân 920	Ayaspaşa'da Minare Bayırı'nda Fehmî Bey'in ve Hâcî Bey'in tercimânına âid arâzi		
377	30 Nîsân 920	Bostancı'da Arvas Pânosiyâna âid ve İngiliz erzâk deposunda kâin " Kıynık Corciyâr" nâm kahve		
378	29 min hu	Beyoğlu'nda Abanoz Sokağı'nda Madam Nipitoya âid ve el-yevm Madam Lili Kostâgdis'in işgal ettiği 35 numarolu hâne		
379	6 Mayıs 920	Bostancık'da İngilizler tarafından icrâ-i meşgûl hânenin kurbunda Mistir Hovnitana âid bir ev		
380	5 Mayıs 920	Büyükdere deniz tarafından Rus Sefâret-hânesi'nin şimâlinde ve 400 yarda kadar ba'd mesâfede kâin Râgıb Paşa'ya âid hâne		
381	5 min hu	Şişli Câddesi'nde Osmân Bey'e âid ve el-yevm Mösyö Yâni tarafından isticâr olunan Osmân Bey bağçesi		
382	5 min hu	Kadıköy'ünde Bahâriye Câddesi'nde Rûm Kilisa'sı karşusunda Demirkapuyân birâderlere âid el yevm Mösyö " Denyamiya" tarafından meşgûl bulunan hâne		
383	8 Mayıs 920	Yeniköy'de Burhâneddîn Bey hânesi		
384	8 Mayıs 920	-Küçükçekmece'de intihâb olunan bir karârgâh meydanlığı ile Florya Çiftliği'nde bir büyük çiftlik civârında kâin bir kahvehâne		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
385	5 Mayıs 920	Merbût krokide gösterildiği vechiyle Şişli'de İngiliz garajına muttasıl arsa		
386	9 Mayıs 920	Pangaltı'da Selaheddîn Bey ile Hasan İzzet Paşa'nın işgâl ettikleri El- Irak hânının zemîn katıyla birinci katı		
387	17 min hu	Bostancık'ta Rızâ Bey'e âid olup kendisinin taht-ı işgâlinde bulunan hâne		
388	12 min hu	Leonistanbulyan'a âid Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 115 numarolu hâne		
389	12 min hu	Belgrad Mektebi'nin garb cihetinde kâin etrafı dıvarla ihâta olunmuş sâha		
390	22 min hu	Dolmabağçe'de kâin Yusuf İzzeddîn hazretlerine âid küçük çiftlik		
391	13 min hu	Pangaltı'da Çömlekçiöğlü ve Halîl Bey'in idâresinde bulunan Telira Hânı'nın ikinci ve üçüncü katları	13 Mayıs 920	
392	22 Mayıs 920	İzmit'de şimendifer hattı üzerinde el- yevm Vitali kumpanyasının taht-ı işgâlinde bulunan depo [hangar]		
393	19 min hu	Şişli'de Büyükdere'de [câddesinde] Halîl Bey'in zevcesine âid bulunan 127 numarolu binânın zemîn katındaki yemek odası ile birinci katındaki 2 yatak odası		
394	22 min hu	Taksîm civârında Vâlideçeşme'si civârında Ömer Âbid hânında 14 numeroda Recâî Bey'e âid bulunan ve el-yevm Mösyö Agizis tarafından meşgûl 113 numeroda ma'den suyu deposu		
395	5 Hazîrân 920	Şişli'de Osmânbey bağçesinin bir ucunda Osmânbey'in taht-ı işgâlinde olan ve İsmâîl Ahmet Bey'in taht-ı işgâlinde bulunan hangar		
396	20 Mart 920	İzmit'de Çayırköy yolunda Hâfız Rüştü Efendi'ye âid hâne		
397	30 min hu	İzmit'de Çayırköy'ü yolunda câmi'nin şarkında Ahmet Efendi'ye âid deri deposu		
398	15 Nîsân	İzmit'de Uzun Sâlih'e âid ve manastır üzerinde kâin		
399	5 min hu	İzmit'de Çayırköy yolunda Hilmî Efendi'ye âid belediye deposu		
400	17 Mart 920	Moda'da Çakırağa Câddesi'nde İcâdiye Sokağı'nda Madam Eleksinova Efendopulos ve Mösyö Konstantin Papadopulosa âid ve 11 numarolu hâne		
401	17 Nîsân 920	Moda'da kâin Mahmûd Paşa hânesi	5 Kânûn-ı Evvel 920	
402	7 Mayıs 920	Kadıköy'ünde Fransız Kapoş Papasları Mektebi		
403	1 Nîsân 920	Galata'da Türkiye Umûmî Bankası		
404	16 min hu	Yeniköy'de Ojenidi hânesi		
405	12 min hu	Moda'da Mekteb Sokağı'nda Mösyö Lui Trano'ya âid hâne		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgal Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
406	3 Nisân 19	Moda'da Lorando Sokağı'nda kontes Usrovni arâzisi		
407	13 Kânûn-ı Evvel 19	Beyoğlu'nda Şark Telgraf Kumpanyası'nın binâsının bir kısmı	17 Mart 921	
408	1 Mayıs 920	Mehemmed Sâlih'e âid olup Derince İstasyonu'nun 200 yarda şimalinde kâin ahşab kulübe		
409	13 Nisân 920	Derince'de Anadolu Şimendifer Kumpanyası'na âid ve garb rıhtımında kâin cenûbi hubûbât deposunun bir kısmı		
410	17 Mart 19	Moda'da Çakırağa Mahallesi'nde İcâdiye Sokağı'nda olup kontes Ustovniye âid hâne		
411	5 Şubât 19	Taksîm'de Sıraselviler'de sivil Alman hastahânesi		
412	15 Hazîrân 20	Yeniköy'de Boğaziçi hudûdu üzerinde muhterik bir hâneye muttasıl Nûrî Bey'in hânesi		
413	15 Hazîrân 20	Tatavla Câddesi Aselcioğlu hânının el -yevm Celâl Bey'in âilesi tarafından işgâl olunan (8) numarolu binâ		
414	15 Hazîrân 920	İsmâil Hakkı Bey'e âid Koçuoğlu hânının el yevm Yaverik tarafından meşgul bir odası		
415	19 Kânûn-ı Evvel 18	Galata'da İngiliz Bahriye Müessesesi	21 Mart 920	
416	1 Kânûn-ı Evvel 18	Karagözyân'a âid Mekteb Sokağı'nda 16 numarolu binâ		
417	7 Teşrîn-i Sâni 18	Beyoğlu'nda Kabristân Sokağı'nda kâin Kardaki Oteli		
418	14 Teşrîn-i Sâni 19	Beyoğlu'nda Tütünya kulübü		
419	25 Teşrîn-i Sâni 18	Beyoğlu'nda Antovan Sokağı'nda 1/20 numarolu binâ 1. Hâcî Bey'e âid		
420	20 Teşrîn-i Sâni 19	Kuledibi'nde İtalyan papaslarına âid olan Sen Piyer Mektebi		
420	2 Kânûn-ı Evvel 18	Mândela Belana âid Beyoğlu'nda kâin Royen Oteli		
421	24 Teşrîn-i Sâni 18	Fındıklı'da 38 numarolu binâ	11 Eylül 920	
422	1 Kânûn-ı Sâni 18	Avram Leonide evi Vedelçikan Vestiralyadise âid Beyoğlu'nda kâin Rovayâl Oteli	24 Teşrîn-i Sâni 919	
423	25 Kânûn-ı Sâni 18	Fransız Korlobena âid Galata'da Kuledibi'nde kâin binânın bir kısmı		
424	15 Teşrîn-i Sâni 18	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 156 numarolu Şişmânoğlu binâsı		
425	15 min hu	Beyoğlu'nda Tepebaşında Londra Oteli	(...) Mart 921	
426	15 min hu	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 191 numeroda Köçeoğlu binâsı		
427	16 min hu	Kabataş'da Gazhâne deposuyla hâvlısı		
428	16 min hu	Dolmabağçe'de Dersâdet Gaz Şirketi'ne âid gazhâne		
429	16 min hu	Galata'da İngiliz Bahriye Hastahânesi		
430	16 min hu	Galata'da İskoçya misyonu binâsı		
431	2 Kânûn-ı Evvel 18	Feriköyü'nde Bomonti bira fabrikasına âid iki soğuk hava mahzeni		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
432	4 Kânûn-ı Evvel 918	MösyöHanî Forlani'ye âid Jurnal Sokağı'nda 22 numarolu binâ muttasıl Minâre Sokağı'nda Elhân kulübü	30 Ağustos 920	
433	19 min hu	Cihângir'de Horba âid 24 numarolu hâne		
434	27 Teşrîn-i Sâni 18	Beyoğlu'nda Galvani Sokağı'nda 5 numarolu Galvani binâsı	30 Ağustos 20	
435	3 Kânûn-ı Evvel 18	Tarabya'da Mösyö Hobra âid İngiliz		
436	16 Teşrîn-i Sâni Sene 18	-Galata'da Liman Kumpanyası'nın depo ve rıhtımı		
437	16 min hu	Fındıklı'da Avusturya garajı nâmıyla ma'rûf binâ		
438	16 min hu	Galata'da Merkez Rıhtım Hânı		
439	15 min hu	Büyükdere'de kâin ve Beyoğlu'nda Sent Antovan Kilisesi'nde İtalyan ruhbânına âid Sent Mari Kilisesi'ni teşkil eden binâlar		
440	28 Teşrîn-i Sâni 18	Büyükdere'de Bahçeköy yolunda nektar bira fabrikası		
441	1 Şubât 19	Beyoğlu'nda Şişli Câddesi Madam M. Kasapyân'a âid 20 numarolu hâne		
442	28 Şubât 19	Galata'da Madam Arabyan'a âid Arabyan hânı		
443	3 Mart 19	Kuruçeşme'de Madam Heleni Yorganiogluna âid "Mezun Mösyö Ravi"		
444	18 Kânûn-ı Sâni 18	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîrde 451 numarolu Bosfor Oteli'nin cephe kısmı	31 Temmuz 920	
445	4 Kânûn-ı Sâni 18	Büyükdere'de Çarşu yolunda Mehmed Nûri Efendiye âid 118/119 numarolu binâ		
446	18 Teşrîn-i Sâni 18	Büyükdere'de Çarşu yolunda Baron dö His 95 numarolu hâne	27 Mayıs 920	
447	1 Kânûn-ı Evvel 18	Çarşu yolunda Madmazel Kalyobezeni'ye âid 240, 244, 246 numarolu binâlar	31 Kânûn-ı Evvel 19	
448	26 Kânûn-ı Sâni 19	Haydarpaşa'da Alman Mektebi	16 Mart 921	
449	1 Kânûn-ı Sâni 19	Beyoğlu'nda Sofyalı Sokağı'nda Mösyö N. Sasuna âid Hâmun hânının 9 numarolu apartmanı	15 Kânûn-ı Sâni 921	
450	15 Şubât 19	Moda'da Mösyö Artur Nomliku'ya âid (...)	4 Şubât 919	
451	4 min hu	Kadıköyü'nde Nomiku veresine âid ve P.M.C. kulübü nâmıyla ma'rûf binâ	17 Mart 921	
452	12 Kânûn-ı Sâni 19	Beyoğlu'nda Kabristân Sokağı'nda 47 numeroda Federici apartmanı		
453	17 Şubât 19	Şişli'de Arpasuyu Sokağı'nda Mösyö A. Selniyani'ye âid 20 numarolu hâne		
454	13 Kânûn-ı Sâni 19	Beyoğlu'nda Zenbîl Sokağı'nda ve Tünel ve Mösyö Dandarya tarafından istircâr olunan 25 numarolu binâ		
455	7 Şubât 19	Kabataş'da Fındıklı Câddesi'nde Mösyö Hedakhiya'ya âid ahşab depo		
456	15 Kânûn-ı Evvel 19	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 471 numarolu Union hânının Mösyö Malyon tarafından müstec'ir ve Tesnan kulübünün apartmanı	10 Eylül Sene 920	
457	16 Kânûn-ı Sâni 19	Çubuklu petrol deposu		
458	17 min hu	-Maslak'da Ayaspaşa çiftliği		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
459	15 Kânûn-ı Evvel 18	Galata'da Rus Manastırı	4 Hazîrân 920	
460	5 Kânûn-ı Evvel Sene 18	Beyoğlu'nda Mekteb Sokağı'nda Mehran Mankaryân'a âid 17, 35 numero		
461	1 Teşrîn-i Evvel 19	Nişantaşı'nda Emîn Efendi Sokağı'nda el -yevm İdris Efendi'ye âid hâne		24 Hazîrân 336 tarihinde muhterik olmuştur.
462	28 Mart 19	Jorj Cisile âid olup Moda'da Lorando Câddesi'nde kâin 12, 45 numarolu hâne		
463	6 Teşrîn-i Sâni 19	Pangaltı'da karakol karşısında Boğazyân'ın hânesi		
464	1 Mart sene 19	-Maslak'daki binâ		
465	20 Teşrîn-i Evvel Sene 19	Nişantaşı'nda Benaciyân'ın hânesi		
466	26 Temmuz sene 19	Nişantaşı'nda Sâid Paşa Câddesi'nde Zekî Paşa hânesi		
467	21 Mayıs 19	Pangaltı'da karakol karşısında Esat Bey'e âid hâne		
468	6 Hazîrân 19	İstanbul'da Yonyikor Kışlası olarak tanınan Onur beye âid binâ	30 Eylül 1919	
469	27 Mart 19	Şişli tramvay istasyonu kurbunda dışı Yovanidis'in hânesi		
470	29 Mart 19	Nişantaşı'nda İsmet Bey hânesi		
471	23 Eylül 19	Şişli'de Hamîdiye Hastahânesi kurbunda [40 numarolu] Kır Sokağı'nda Karakaş hânesi		
472	10 Eylül 19	Şişli'de İzzet Paşa Sokağı'nda 19 numeroda Hatîce Hanım'ın kira ile mukîm hânesi	5 Temmuz 920	
473	20 Teşrîn-i Evvel 919	Beyoğlu'nda Asmahmescid'de 35 numarolu foto Firelamya'nın hânesi		
474	15 Mayıs 19	Hasköy'de Şehyaza âid hâne		
475	10 Nisân 19	Sirkeci'de istasyon civârında Con Yornavidis'e âid hâne		
476	25 Teşrîn-i Evvel 19	Büyükkada'da Karasu Efendi'ye âid hâne		
477	1 Nisân 19	Moda'da Devriye Sokağı'nda 4 numeroda Mösyö H. Nöbeti'nin mutasarrıf olduğu hâne		
478	24 Hazîrân 20	Makriköyü'nde İncirlü'de Garaguri Ispartalı'ya âid hâne		
479	1 Hazîrân 20	Çanakkale'de Lapseki yolunda Rızâ Nûri Paşa'ya âid hâne		
480	24 Hazîrân 920	Tatavla'da Uçucuoğlu hânında 7 numarolu apartman	25 Hazîrân 920	
481	4 Temmuz 920	Fenerbağçe'de Mösyö Haykaya âid hâne		
482	7 Nisân 920	Eskişehir'de Ârifîye Câddesi'nde Agob Nişanyân'a âid hâne		
483	19 Mayıs 20	İzmit'de Ermeni Kilisesi'ne mülâsık Bolonya'ya âid odalar		
484	27 Mayıs 20	Moda'da Mösyö Botini'ye âid 168 numarolu hâne		
485	3 Şubât 19	Kadıköyü'nde Yalıçşemesi'nde Mösyö M. H. Firederika'ya âid 3 numarolu hâne		
486	14 Mart 20	Afyon Karahisar'ında İstasyon Câddesi'nde sol cihetinde Kesrezâde'ye âid hâne	17 Mart 20	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
487	18 Kânûn-ı Evvel 18	Cihângîr'de Fîrûzağa'da Estefân Neitor Hacıyân Keopulo'ya âid 30 numarolu hâne		
489	20 Kânûn-ı Sâni 19	Eskişehir'de Anadolu Şimendifer Direktörlüğü'ne âid binâ		
490	4 Eylül 19	İzmir'de İspor Meydanı kullanılan arsa		
491	23 Hazîrân 19	Eskişehir'de Ârîfiye Câddesi'nde Artin Hantazyân'a âid hâne		
492	18 Temmuz 919	Büyükkada'da cenûb-u şarki burnunda kâin Madam Hodyân Aznâvur Kâlva hânesinin arsası	27 Kânûn-ı Sâni 920	
493	14 Eylül 19	İzmir'de Karşıyaka'da Mösyö Anaganâstopulo'ya âid hâne 478 numarolu		
494	15 Ağustos 19	İzmir'de (Karşıyaka'da) Mösyö J. İspartalı'ya (âid) 400 numarolu hâne		
495	5 Eylül 19	(İzmir'de Karşıyaka'da) Mevâzîn Câdde'de Madam Ebyâtyâm Veyanad İkyâ'ya âid hâne		
496	5 Ağustos 19	(İzmir'de Karşıyaka'da Mevâzîn Câdde'de) Mösyö Ratkin Vedyasa âid binâ		
497	1 Hazîrân 19	Şişli'de Çiftevezirler'de Madam Cimil Anastasyâ'ya âid hâne		
498	5 Ağustos 19	İzmir'de Mevâzîn Câdde'de J.N. Cenciyana âid depo		
499	24 Mayıs 19	İzmid'de istasyon civârında Mahziyâris Cem'iyeti'ne âid iki grup binâ [Ermeni mektebi ve kilisesi]		
500	19 Mayıs 19	İzmid'de Mahziyâris Cem'iyeti'ne mensûb Ermeni kilisesi ve mektebi		
501	24 Şubât 19	Düyûn-u Umûmiye-i Osmâniye karşısında sâbık İttihâd ve Terakkî kulübü		
502	1 Nisân 19	Kadıköy'ünde Mühür-dâr Mahallesi'nde kâin Hâruni Bey'e âid hânenin âhûrları		
503	24 Şubât 19	Kadıköy'ünde Doiçe Bank binâsı		
504	12 Temmuz 19	Büyükdere'de kâin Madam M. Talasuya M. N. Zahârof, Haralemiyâl Koroğlu ve Ali Fuâd Bey'e âid İngiliz me'mûrun-i askerîyesi tarafından meşgûl [polo meydanı] ittihâz edelin arsa		
505	5 Şubât 19	Eskişehir'de Fransız Öğüsteş papaslarına âid mekteb binâsı		
506	1 Ağustos 19	Derince İstasyonu'na mülâsik Anadolu Şimendifer Kumpanyası'na âid otel		
507	5 Ağustos 19	İzmir'de Karşıyaka'da İspartalı'ya âid 464 numarolu hâne		
508	16 Hazîrân 19	Eskişehir'de istasyon kurbunda Ârîfiye Câddesi'nde Mösyö Nevonya'ya âid üç hâne		
509	1 Ağustos 19	Derince'de şimendifer hattı kurbunda şark rıhtımı üzerinde ve şimâl istikâmetinde kâin depo ile deponun şarkında şimendifer yoluna mültesik bulunan tuğla deposu olmak üzere üç depo cümlesi Anadolu Şimendifer Kumpanyası'na âid bulunmaktadır.		
510	21 Temmuz 20	Çanakkale'de Hükûmet Câddesi'nde 5 numarolu Mistires Loyisvardele âid hâne		
511	25 Kânûn-ı Sâni 19	Bostancı'da câmi' kurbunda Vehbi Bey'e âid hâne	15 Mayıs 920	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mulâhazât
512	18 Teşrîn-i Sâni 18	Mösyö Höktene âid Mösyö S. Pavli tarafından isticâr olunan yeni çarşuda Halonya Garajı nâmıyla ma'rûf binâ	26 Teşrîn-i Sâni 18	
513	8 Nisân 19	Üsküdar'da Sultântepesi'nde Selâhaddîn Bey'e âid		
514	7 Mart 19	Şehzâde Câmî'-i şerîfi kurbunda Mekteb Sokağı'nda Abdullâh Bey'e âid hâne		
515	30 Mart 19	Eskişehir'de Ârîfiye Câddesi'nde Kervânsarây'da kâin Hâfiz Osmân'a âid hâne		
516	14 Mart 19	Konya'da sâhibi mâlûm olmayan Cemâl Paşa ve Yunan Konsoloshânesi'nin mukâbilindeki hâne	15 Mayıs 19	
517	12 min hu	Afyon Karahisar'da İstasyon Câddesi'nde garb cihetinde Tekvdan'a âid hâne	18 Mayıs 19	
518	14 min hu	(Afyon Karahisar'da) istasyon garb cihetinde Kesrezâde'ye âid hâne	17 Mayıs 19	
519	14 min hu	(Afyon Karahisar'da) istasyon garb cihetinde Kesrezâde'ye âid hâne)	17 Mayıs 19)	
520	20 Mayıs 19	Çanakkale'de Büyük Câdde üzerinde Nikola Sacunosa âid kırmızı tuğla binâ	1 Şubât 921	Tekrar işgâl edildiği dâhiliye nezâretinin 7 Mart Sene 37 târihiyle tezkîresinden anlaşılmıştır.
521	1 Kânûn-ı Evvel 19	(Çanakkale'de) Mister Mizi ve Mistires Fâluya âid Türk hastahânesi kurbunda ki Türk hamamları		
522	13 Teşrîn-i Sâni 18	(Çanakkale'de) Misi Kalovernedem'e âid ahşab binâlarla kârgir binâ	12 Nisân 19	
523	21 Nisân 19	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde 32 numarolu Seryâ Emîn Bey'e âid hâne		
524	20 Hazîrân 19	Erenköy'ünde Tomson Çiftliği nâmıyla meshâ çiftlik ve hâne		
525	19 Mart 19	Moda'da Mekteb Sokağı'nda kâin Mösyö [Sares] âid hâne		
526	7 Mayıs 19	Büyükkada'nın cenûb-u şarkı burnunda kâin ve Madam Mamukmanyâ'ya âid arsa		
527	19 Ağustos 19	Pavlı'da Şekîb Ağa ile Hakkı Bey'e âid arâzî		
528	17 Şubât 19	Mudanya'da Mösyö Yanidese âid hâne		
529	18 Şubât 19	Eskişehir'de Ârîfiye Sokağı'nda Nişân papasına âid hâne	9 Şubât 920	
530	10 Temmuz 1920	Nişantaşı'nda kâin 8 numarolu Ganlarınca Hânı		
531	20 Şubât 919	Mudanya'da Meryemana Sokağı'nda Persefon Gedosa âid hâne	8 Nisân 19	
532	15 Hazîrân 19	Ârîfiye'de istasyon me'mûri hânesi yanında Fransız tebaasından Yağcı Hüseyin Efendi'ye âid at pazarı sūd hânesi nâmıyla ma'rûf binâ		
533		Anadolu demiryolunun 30'uncu kilometrosunda Yüzbaşı Sâlim ve Hâcî Daniş Beyler'e âid arâzî		
534	4 Mayıs 19	Mudanya'da Madam Galona âid hâne	25 Mayıs 19	
535	12 Mart 19	Bostancı'da iskele kurbunda C. Celâl Efendi'ye âid 50 X 50 yarda terbi'inde ki tarla		
536	6 Kânûn-ı Evvel 19	Çanakkale'de Şamira'ya âid ve Sofokolyes nâmıyla ma'rûf hâne	17 Teşrîn-i Evvel 19	
537	5 Hazîrân 19	Çanakkale'de Umûmî Sokağı'nda Andreas Androya âid 4 numarolu hâne	17 Teşrîn-i Evvel 19	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
538	5 Hazîrân 19	Çanakkale Umûmî Sokağı'nda Andreas Andereye âid 4numerolu hâne	1 Mayıs 920	
539	1 Hazîrân 19	Çanakkale'de Som Cemâat'ine âid mekteb	1 Mart 920	
540	17 Teşrîn-i Sâni 18	Çanakkale'de Umûmî Câdde'de Madam Atena Kolozadife âid oda	17 Teşrîn-i Evvel 19	
		Çanakkale'de Umûmî Câdde'de Madam Atena Kolozadife âid oda		
541	17 Teşrîn-i Sâni 18	Çanakkale'de sâât kulesi yanında Yaniye âid hâne	30 Teşrîn-i Evvel 19	
542	15 Teşrîn-i Sâni 18	Çanakkale'de Umûmî Câdde'de Çanakkale Belediyesi'ne âid tiyatro	1 Mart 920	
543	1 Kânûn-ı Sâni 19	Çanakkale Boğazı'nda kara istihkâmı sağında Şeyh Hâcî Tevfik'e âid hâne	30 Teşrîn-i Evvel 19	
544	13 Teşrîn-i Sâni 18	Çanakkale'de Fransız Sokağı'nda Madam Aneta Folozofa âid bir oda		
545	17 Teşrîn-i Sâni 19	Çanakkale'de Ana Câdde'de Osmânlı Bankası'nın yanında Madam Roso'ya âid âhûrları	16 Kânûn-ı Evvel 920	
546	4 Kânûn-ı Evvel 19	Moda'da Mösyö Atanasuya âid harâb bir binâ ile bir arsa		
547	7 Temmuz 1920	Mösyö Fındıklıyan'a âid Fener demiryolu hattının Moda - Bostancık yolu üzerinde bulunan arsa		
548	17 Temmuz 20	Caddebostan'ında Râgıp Paşa Konağı ve bağçesi		
549	3 Nisân 19	Moda'da Mekteb Sokağı'nda Anton Cendoyan'a âid muhterik hâne		
550	9 Eylül 19	Moda'da Mekteb Sokağı'nda Reşid Paşa'ya âid 6 numerolu hâne		
551	1 Ağustos 19	Fenerbağçe'de 34'uncu İngiliz C. M. A. kıt'ası tarafından meşgûl 200 X 7 yarda eb'âdındaki arsa		
552		Moda'da Mekteb Sokağı'nda Şekîbe Hanım'a âid hâne		
553	14 Teşrîn-i Sâni 19	Bostancı'da Mıgırdıç Yagobyan'a âid hâne	30 Nisân 1920	
554	3 Mart 20	Taşkale civârında Nâim İbrâhîm oğluna âid takrîben 12 X 24 yarda eb'âdında ki arsa		
555	13 Nisân 20	Çatalca'da K. Kostantinidis'e âid hâne		
556	24 Temmuz 20	Nişantaşı'nda Gâlerina hânının el -yevm Jak Bey âilesi tarafından meşgûl 6 numerolu katı		
557	22 Temmuz 920	El-yevm Ârifzade Ahmet tarafından meşgûl İstanbul Cânâz Hâmî'nda Hâfiz Hasan İbrâhîm Efendi'ye âid Moda'da kâin hâne		
558	[Resmî] 23 Nisân 920	-Şişli'de Hükûmet-i Seniyye ve kadın hastahânesine âid dört binâ ile (...) sâhasında arsa	17 Hazîrân 20	
559	1 Kânûn-ı Sâni 19	Anadolu Şimendifer Kumpanyası'na âid Haydarpaşa'da Şimendifer Garı mevki'indeki binâ		
560	[resmî] 18 Mayıs 20	-Kilyos'da Sancakdireği kurbunda Hükûmet-i Seniyye âid takrîben 50 X 10 yarda eb'âdında bir arsa	19 Hazîrân 20	
561	18 Mayıs 20	-Kilyos'da Sancakdireği kurbunda Hükûmet-i Seniyye âid bir binâ	19 Hazîrân 20	
562	26 Temmuz 20	Nişantaşı'nda Gâlerini Hâmî'nin 4 numerolu katı		
563	4 Nisân 920	İzmid'de Mehmed oğlu Mustafâ Usta, Hüseyin oğlu Hâcî Süleymân ve Mustafâ oğlu Ali Efendiler'e âid 6800 4500 ve 4000 yarda merba' sâhasında ki bulunan arâzi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
564	18 Mayıs 920	-Kilyos'ta telsiz telgraf istasyonu tarafından işgâl edilen arâzî	12 Hazîrân 20	
565	15 Teşrîn-i Sâni 18	-Yıldız ve Mecidiyeköy şimalinde Ortabayır surlarında Maslak ve Ayasağa Kasırları'na kadar olan hükûmete âid arâzî	18 Ağustos 20	
566	30 Temmuz 920	Feneryolu İstasyonu yakınında Osmân Efendi'ye âid hâne		
567	10 Temmuz 920	Fenerbağçe İstasyonu kurbundaki arâzî		
568	11 Temmuz 20	Moda'da Murât Fâik Bey'e âid Nevni çayırındaki hâne		
569	9 Temmuz 20	Serdiyân Deresesi'ne âid olup merbût planda işâret olunan Fenerbağçe'de ki arsa		
570	28 Hazîrân 20	Aselcioğlu Hânı'nın 6 numerosu	28 Şubât 921	
571	11 Temmuz 20	Çubuklu rıhtımında Hükûmet-i Osmâniye'ye âid büyük bir zahîre anbârı		
572	30 Temmuz 20	Moda'da Tevfik Bey'e âid hâne	31 Kânûn-ı Sâni 921	
573	23 Temmuz 20	Pangaltı Hamîdiye Sokağı 197 numeroda hâl-i hâzırda boş olup Kadıköy'ünde Cevizlik'de 70 numeroda Müslihe Lutfiye hanıma âid hâne		
574	31 Temmuz 920	Hâlâ Hâci Mustafâ Bey tarafından meşgûl Nişantaşı'nda Gâlerini hânının ikinci katı		
575	31 Temmuz 920	Nişantaşı'nda Gâlerini Hânı'nın birinci katı	3 Temmuz 20	
576	31 Temmuz 20	Şişli'de Dere Sokağı'nda Bahâ Bey'e âid hâne		
577	10 Hazîrân 20	Büyükdere'de İngiliz karârgâhı karşusunda ve onun şimalinde 100 yar tûl 50 yarda arzındaki arsa		
578	15 Nisân 20	İzmid'de Uzun Sâlih'e âid ve manastır yolu üzerinde kâin hâne		
579	5 Nisân 20	İzmid'de Çayırköy yolunda Hilmî Efendi'ye âid belediye deposu		
580	30 Mart 920	İzmid'de câmi'nin karşısında[şarkta]Ahmed Efendi'ye âid deri deposu		
581	30 Mart 920	(İzmid'de) Çayırköy yolunda Hâfız Rüştü Efendi'ye âid depo		
582	12 Nisân 920	(İzmid'de) Şimendifer İstasyonu kurbunda Hükûmet-i Seniyye âid gaz deposu		
583	17 Temmuz 920	Beylerbeyi Sarâyı kurbunda İhtiyât Zâbit Mektebi		
584	26 Teşrîn-i Sâni 920	Kadıköy Ta'lim-hâne'de Süleymân Faik Paşa'ya âid takriben 4700 yarda terbi'indeki arsa		
585	14 Ağustos 20	Pangaltı'da Surb Agob Hânı'nın birinci katı	15 Ağustos 920	
586	10 Ağustos 20	Tünel Hânı'nın ikinci katı	4 Ağustos 20	
587	28 Temmuz 920	Pangaltı'da Surb Agob Hânı'nın altıncı katı		
588	6 Ağustos 20	Mösyö Solonomyan'a âid Rızâ Bey tarafından meşgûl Fener'deki hâne		
589	9 Ağustos 20	Nişantaşı'nda Teşvikiye'de Kristal Apartmanın birinci katı	9 Ağustos 20	
590	5 Ağustos 20	Pangaltı'da Surb Agob Hânı'nın dördüncü katı	18 Ağustos 20	
591	(5 Ağustos 20)	(Pangaltı'da Surb Agob Hânı'nın) sekizinci katı	5 Ağustos 20	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
592	5 Ağustos 920	Pangaltı Surb Agob hânının onuncu katı		
593	5 Ağustos 20	Halıoğlu'nda İbrâhîm Paşa Konağı hâlen Mehmed Hasan Efendi tarafından meşgûl	5 Ağustos 20	
594	7 Ağustos 20	Nişantaşı'nda Ahmet Bey Sokağı Âkif Bey'e âid 24 numarolu hâne		
595	6 Ağustos 20	Pangaltı Surb Agob hânının üçüncü katı	28 Temmuz 20	
596	19 Ağustos 20	Nişantaşı'nda Emîn Efendi Sokağı Bayramzâde'ye âid olup hâlen Aradyan Efendi tarafından meşgûl hâne	19 Ağustos 20	
597	6 Ağustos 920	Bostancı'da Bostancık'lı Hüseyin Hasan Efendi'ye âid hâne	31 Teşrin-i Evvel 920	
598	7 Ağustos 920	Nişantaşı'nda Teşvikiye'de 2 numeroda Kristal Apartmanı	17 Kânûn-ı Sâni 921	
599	10 Temmuz 20	İstinye Caddesi cenûbunda ve Ostirç ocağının takriben 400 yarda cenûbunda Tepecik'teki takriben 1400 yarda merba'indeki arsa		
600	29 Temmuz 920	-Maslak ve Kâğıdhâne sâhasında ki merbût harîtada gösterilen arâzi	28 Mart 921	
601	14 Temmuz 920	Anastaza Pavliye âid İzmid'de kâin hâne		
602	(14 Temmuz 920)	İzmid'de kâin belediyeye âid hâne		
603	13 Temmuz 920	Beyoğlu'nda Cihângir'de Huber hânesine muttasıl 24 numarolu hâne		
604	23 Ağustos 20	Hâlen İsmâil Hakkı Bey tarafından meşgûl Moda'da Mühür-dâr'da Mühür-dârzâde'nin hânesi		
605	1 Eylül 20	Kabataş'ta Alekzikol Aleksiyadise âid bir depo		
606	20 Ağustos 20	-Kabataş'ta rıhtım ile hazîne-i hâssa me'mûrlarının buldukları hâne arasında ki boş arsa		
607	21 Ağustos 920	Beşiktaş Tarlabası Sokağı Nubar Papataryan nâmında birinin meskûn hânesi 17 numarolu	20 Ağustos 20	
608	21 Ağustos 920	Nişantaşı'nda Hâcı Manhan Caddesi'nde 14 numeroda Şakâryân hânının dördüncü katı		
609	16 Teşrin-i Sâni 920	-Galata rıhtımında Osmânlı Gümrük Binâsı		
610	1 Ağustos 920	-Evrest Câlâpâtanise âid Kadıköy'ünde Evreka kulübünün arkasında bulunan takriben 200 yarda terbi'indeki arsa		
611	22 Ağustos 20	Nişantaşı'nda Agobyan hânının 2'nci katı	22 Ağustos 20	
612	22 Ağustos 920	Bomonti'de İzzet Paşa Sokağı 43 numarolu binânın 5'inci katı	22 Ağustos 20	
613	22 Ağustos 20	Şevket Bey tarafından meşgûl Moda'da Mühür-dâr'da Büyükdere'li Madam Karnafiryân'a âid hâne	24 Ağustos 20	
614	24 Ağustos 20	Beyoğlu'nda mâhal başında Jeorj Panapolu'ya âid 74 numarolu hâne	24 Ağustos 20	
615	6 Temmuz 20	Beykoz Sultân Abdülazîz Kasrı Hümâyûn'u		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
616	30 Ağustos 20	Moda'da Şifâburnu'nda İlyâs Bey'in hânesi		
617	30 Ağustos 20	Maltepe'de Edhem Hasan Efendi'nin hânesi	30 Ağustos 20	
618	31 Ağustos 20	Şişli'de Büyükdere'de Madam Markuzyan'a âid el- hâletü hâzihi Halil Bey'in zevcesi tarafından meşgûl 127 numarolu hânenin (...) kısmı		
619	1 Eylül 20	Fener yolunda İngiliz mühimmât deposu kurbunda Mösyö Karasola âid hâne	1 Eylül 20	
620	22 Ağustos 20	Bomonti'de İzzet Paşa Câddesi'nde 43 numarolu binânın 8 numarolu dâiresi		
621	1 Eylül 20	Bostancı'da hamamın üstünde 110'uncu Hind Sahrâ Hastahânesi karşusunda yolda kâin Hayriye Hanım'ın mutasarrıfesi olan hâne		
622	14 Eylül 20	Beyoğlu'nda Apanos Sokağı'nda bir Rus tebaasına âid 33 numarolu hâne		
623	14 Eylül 20	Nişantaşı'nda Mimredempâ hânının beşinci katı		
624	(14 Eylül 20)	Moda'da Cevizlik'te Ali Bey'in hânesi	4 Kânûn-ı Sâni 921	
625	19 Eylül 20	Şişli'de Boyacıoğlu Sokağı 3 numarolu Sadâkat Apartmanı İsmâil Hikmet Bey'e âid dâiresi		
626	10 Eylül 20	Feriköy'ünde Rus Sokağı'nda el-yevm boş bulunan Fenârizâde Mehemed Muhiddîn Bey'e âid olan 72 numarolu hâne	10 Eylül 20	
627	10 Eylül 20	Maslak Câddesi'nde tramvay deposuna takriben 300 yarda mesâfede bulunan Ahmed İbrâhîm'e âid tarla		
628	10 Eylül 920	Büyükdere Câdde yolunda kâin Madam A. Bonasa âid 106 numarolu hâne		
629	13 Eylül 920	Beşiktaş Yıldız kurbunda Dikran Abrahamyana âid hâne	13 Eylül 920	
630	13 Eylül 20	Beşiktaş Câddesi'nde Yıldız kurbunda Mösyö Hambiyânın hânesi		
631	27 Haziran 20	İzmid Demiryolu İstasyonu'nda şark Demiryolu Kumpanyası'na âid arsa		
632	14 Eylül 20	Büyükdere Câddesi'nde 72 numarolu Nûrî Paşa hânının üçüncü katı	14 Eylül 920	
633	9 Eylül 920	Çanakkale'de (...) istihkâmında bir oda ve muttasılında bir kısım arâzî	15 Teşrîn-i Evvel 920	
634	9 Eylül 20	Ankara İstasyonu civârında Agob Kasabyan Efendi'ye âid depo	20 Kânûn-ı Sâni 920	
635	7 Eylül 20	Beykoz'da Türk Dârüleytam civârında takriben 107 yarda merba'indeki arâzî		
636	7 Eylül 920	Bostancı Câddesi'nde Başbüyük üzerinde sâhilde 1/2 mil mesafede sâhibi meçhûl el-yevm İngiliz Hey'et-i Sıhhiye işgâlinde ki arâzî		
637	7 Eylül 920	İngiliz Hey'et-i Sıhhiye'si taht-ı işgâlinde bulunan ve sâhibi na-mâlûm Pavloda takriben 30 dönümlük arâzî		
638	(7 Eylül 920)	(İngiliz Hey'et-i Sıhhiye'si taht-ı işgâlinde bulunan ve sâhibi) Bostancı'da Başbüyük üzerinde ki arâzî		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
639	9 Eylül 920	İzmid'de Abdurrahmân Bey'in evi		
640	16 min hu	Nişantaşı'nda Teşvikiye Câddesi'nde 44 numarolu Hamparsomyan hânının dördüncü katı	16 Eylül 920	
641	21 min hu	Kadıköy'ünde (...) Sokağı'nda 20 numarolu Çıplakyan nâmında bir şâhsa âid hâne		
642	11 min hu	Nişantaşı'nda Agobyan hânının üçüncü katı		
643	23 min hu	Pangaltı'da Büyükdere Câddesi'nde dört numarolu Torinyan hânı		
644	23 min hu	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde Anaryan hânının üçüncü katı	23 Eylül 920	
645	23 min hu	Moda'da Lorank Câddesi'nde Abdullâh Bey'e âid hâne		
646	26 min hu	Nişantaşı'nda kâin Yakubyan hânının iki numarolu dâiresi	22 Eylül 920	
647	25 min hu	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde kâin Anaryan hânının 7 numarolu dâiresi	8 Kânûn-ı Sâni 921	
648	24 min hu	Nişantaşı'nda kâin Yermiye hânının 1 numarolu dâiresi		
649	17 Teşrîn-i Evvel 19	Bostancı'da Fişenk deposunun cenûbu garbisinde ki arsa		
650	27 Teşrîn-i Evvel 19	Çamlıca'daki Kavaklı bayırındaki kâin arsa		
651	1 Teşrîn-i Evvel 20	Nişantaşı'nda Yakubyan hânının bir numarolu dâiresi		
652	1 min hu	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde Anaryan hânının 11 numarolu dâiresi		
653	1 min hu	(Şişli'de) Hanımoğlu Sokağı'nda 6 numarolu binâ		
654	5 min hu	Bostancı Câddesi'nde Mösyö Yani İstavriye âid hâne		
655	5 min hu	Ayaspaşa'da Mezârlık Câddesi'nde Kassab Paşa Apartmanı'nda beşinci kat		
656	16 Kânûn-ı Evvel 18	Beyoğlu'nda Amyasafada Foti'ye âid hâne	30 Teşrîn-i Sâni 18	
657	6 min hu	Beyoğlu'nda Havlıoğlu Sokağı'nda Madmazel Nagatyan'a âid 6 numarolu hâne	5 Şubât 19	
658	1 Kânûn-ı Sâni 18	Beyoğlu'nda Burusa Sokağı'nda Mösyö Hamiziye âid 40 numarolu hâne		
659	23 Eylül 20	Mösyö Teliseye âid olup Şişli'de 766 Motor Nakliye Bölüğü'nün işgâl ettiği arsannın miyânındaki 44 X 15 kadem eb'âdındaki arsa		
660	28 min hu	Moda'da Bahâriye Câddesi'nde kâin olup el-yevm Kâim-makâm Âsım Bey tarafından işgâl edilmekte olan 12 numarolu hâne		
661	22 Ağustos 20	Fenerbağçe'de Moda koyunun şarkındaki mevki' de hükûmete âid arâzi, kroki lef edilmiştir		
662	16 Kânûn-ı Evvel 18	Beyoğlu'nda Misk Sokağı'nda Madam A. Dakile âid 22 numarolu hâne	3 Teşrîn-i Sâni 19	
663	20 Kânûn-ı Sâni 19	Beyoğlu'nda Sıraselvi Câddesi'nde Mösyö Ani Alba'ya âid hâne	19 Teşrîn-i Sâni 19	
664	1 Kânûn-ı Evvel 18	Beyoğlu'nda Madam Sete Atmoşive âid Kotinalti Oteli	15 Mayıs 19	
665	15 Teşrîn-i Sâni 18	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de İngiliz İnâs İ'dâdisi binâsı	29 Kânûn-ı Evvel 19	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
666	14 Kânûn-ı Evvel 18	Taksîm'de Sıraselvi Câddesi'nde Mösyö S. De. Rali'ye âid 37 numarolu hâne	17 Kânûn-ı Evvel 19	
667	20 Kânûn-ı Sâni 19	Moda'da Mösyö Je. Galyahristeye âid [Ranforlu] nâmiyla ma'rûf hâne	8 Ağustos 19	
668	12 Şubât 19	Ayastefanos'da Ziyâ Balcı'ya âid hâne	23 Şubât 19	
669	28 Kânûn-ı Sâni 19	Beyoğlu'nda Hâcî Sadvet Sokağı'nda Çakaryan Apartmanın beşinci katı	31 Kânûn-ı Sâni 1920	
670	10 Mart 19	Beyoğlu'nda Asmalımescid Sokağı'nda Kamçı hânının 9 numarolu dâiresi	9 Teşrin-i Evvel 19	
671	15 Şubât 19	Büyükdere Câddesi'nde Madam Consa âid 106 numarolu hâne	16 Hazîrân 19	
672	9 Şubât 19	Ayastefanos'un müntehâ-yi şarkisinde Mehemmed Rüşdi Karakaşa âid hâne	23 Teşrin-i Evvel 19	
673	26 Şubât 920	Haydarpaşa'da Osmânağa Sokağı'nda Ahmed Tal'at Bey'e âid 31 numarolu hâne	26 Temmuz 19	
674	20 Şubât 19	(Haydarpaşa'da Osmânağa Sokağı'nda Ahmed Tal'at Bey'e âid) 29 hâne	20 Hazîrân 19	
675	13 Şubât 19	İhsâniye'de Orta Sokak'da Ahmed Gâlib ve mahremine âid 46 numarolu hâne	6 Nisân 19	
676	13 Kânûn-ı Sâni 19	Büyükdere'de Şirket-i Hayriye'ye âid sekiz dükkân	20 Kânûn-ı Sâni 20	
677	5 Şubât 19	Büyükdere'de rihtim üzerinde Baron dö Hiş'e âid 53 numarolu hâne	4 Mart 920	
678	31 Kânûn-ı Sâni 19	Büyükdere'de rihtim üzerinde Madmazel Gaveryana âid 80 numarolu hâne	23 Şubât 20	
679	21 Kânûn-ı Sâni 19	Tepebaşı tiyatrosu	31 Temmuz 19	
680	13 Kânûn-ı Sâni 19	Beyoğlu'nda Rize hânının İtaloizo'ya âid bir numarolu dâiresi	30 Eylül 20	
681	17 Teşrin-i Sâni 18	Taksîm'de Sıraselvi Câddesi'nde Velastarin hânesi		
682	18 Kânûn-ı Evvel 18	Beyoğlu'nda Arslan Sokağı'nda 15 numarolu hâne	6 Kânûn-ı Sâni 20	
683	20 Teşrin-i Sâni 19	(...) Sokağı'nda Madam Paoventi tarafından isticâr olunan bir numarolu hâne	31 Kânûn-ı Sâni 19	
684	17 Kânûn-ı Evvel 18	Beyoğlu'nda Madam Fanozoka âid (...)Sokağı'nda 40 numarolu hâne	17 Teşrin-i Sâni 19	
685	13 Teşrin-i Sâni 18	Nişantaşı'nda İngiliz Zükûr İ'dâdî binâsı	11 Kânûn-ı Evvel 19	
686	21 Nisân 920	Ayaspaşa'da (...) bayırında Fehmi Bey ve Hâcî Bey tercemânına âid arâzi		
687	24 min hu	Kâğıdhâne karyesi kurbunda Çağlayan Kasrı'na muttasıl park		
688	15 Mayıs 920	Yeniköy'de Rızâ Bey hânesi		
689	1 Nisân 919	Fener'de Mösyö Rali'ye âid Belovi Oteli ile bitişik hâne	10 Hazîrân 19	
690	1 Hazîrân 19	Beyoğlu'nda Ahmed Bey Sokağı'nda yeni hânın bir numarolu dâiresi	14 Teşrin-i Sâni 19	
691	20 Hazîrân 19	Kadıköy Ca'ferağa'da Bostan Sokağı'nda Teodor Hâcîpolusa âid hâne	8 Kânûn-ı Evvel 19	
692	20 Hazîrân 19	Büyükdere'de Çakomil Sokağı'nda M. Agobyana âid hâne	2 Kânûn-ı Evvel 19	
693	10 Eylül 19	Tuzla'da takriben 5 İngiliz dönümü sâhasında arâzi İngilizler tarafından süvârî ta'lim meydanı için vaz'-ı yed edilmiştir	14 Nisân 920	
694	1 Mart 19	Moda'da Mösyö Şarko'ya âid hâne	31 Ağustos 19	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
695	6 Teşrîn-i Evvel 919	Beyoğlu'nda Serkis Sokağı'nda Filib Serere âid 11 numarolu hâne	10 Şubât 920	
696	21 Nisân 919	Büyükkada'da Papasoğlu'na âid âhûrları	3 Kânûn-ı Evvel 919	
697	27 Şubât 919	Ayastefanos'ta İbrâhîm Balcı'ya âid hâne	7 Teşrîn-i Evvel 19	
698	1 Mayıs 919	Taksîm'de Azaryân Apartmanı'nın iki numarolu dâiresi	30 Eylül 19	
699	19 Mart 19	Haydarpaşa'da Ârifbey Sokağı'nda Mösyö N. Rodiye âid 13 numarolu hâne	31 Mart 919	
700	22 Mart 919	Samsun'da Mösyö Gârnioglu'na âid hâne	31 Mart 919	
701	12 Nisân 919	Büyükdere'de Osmânî Sûvârî Jandarmaları'na âid binâlar [İngilizler tarafından Sahrâ Hapishâne'si isti'mâl edilecektir]	31 Mart 919	
702	10 Teşrîn-i Evvel 19	Fındıklı Ağa Sutiyâdise âid olup Pâvli adasında kâin hâne ve takriben 500 İngiliz dönümü arâzî		
703	1 Mart 19	Büyükdere'de Madam Rafetopulos'a âid hâne	16 Hazîrân 919	
704	9 Teşrîn-i Evvel 920	Yıldız Ortaköy yolu üzerinde Andonyân nâmında birine âid hâne	9 Teşrîn-i Evvel 920	
705	9 Teşrîn-i Evvel 920	Nişantaşı'nda Harbiye Câddesi'nde 79 numarolu Şehyâz Hânî'nin bir numarolu apartmanı		
706	10 Teşrîn-i Evvel 920	Ahmed Bey Sokağı'nda el-yevm Hâşim Bey tarafından isticâr olunan 54 numarolu Naikyan Hânî'nin 2 numarolu apartmanı		
707	9 Teşrîn-i Evvel 920	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de Suriye Çarşusu'nda Abdurrahmân Âbid'e âid Madam Ayarniyân'a âid 24 numarolu hânesi		
708	15 Teşrîn-i Evvel 920	34. M. A. C [34'uncu Kolordusu] yol üzerinden ve köşeyi dönüncedir. Bu arâzî tam İngiliz Çiftliği üzerinde ve cihetini Bebek- Ortaköy yollarıyla kat' edilmiştir.		
709	15 Teşrîn-i Evvel 20	Mösyö İkyâdesi tarafından işgâl edilmekte olan Beyoğlu'nda Fîrûzağa'da Karaçi Apartmanı'nın 5 numarolu dâiresi		
710	1 Teşrîn-i Sâni 919	Osmânbeyde Değirmenci Sokağı'nda 50 numarolu bir kat binâ		
711	24 Nisân 920	-Şişli'de telsiz telgraf istasyonu ittihâz edilen arâzî	16 Hazîrân 920	
712	29 Teşrîn-i Sâni 19	Gelibolu'da Mösyö Dandaryân'ın hânesi	30 Eylül 19	
713	25 Teşrîn-i Sâni 19	(Gelibolu'da) Ağustos Pederleri hânesi	2 Teşrîn-i Evvel 19	
714	18 min hu	(Gelibolu'da) Âtîfzâde Ziyâ Bey'e âid 4 odalı binâ	30 Eylül 19	
715	28 min hu	(Gelibolu'da) Mösyö P. Yândarmali'ye âid ve Fransız Konsolos-hânesi civârında kâin hâne	14 Teşrîn-i Evvel 19	
716	15 min hu	(Gelibolu'da) İki yâhûd bir Rûma âid 4 oda	30 min hu	
717	30 Teşrîn-i Evvel 19	(Gelibolu'da) Perlere âid mekteb	30 min hu	
718	1 Mayıs 19	Gelibolu'da Reji idâresine âid binâ	30 Eylül 19	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
719	18 Teşrîn-i Sâni 18	Gelibolu'da Korucu Cevâd Efendi'ye âid büyük depo	30 Eylül 919	
720	15 Teşrîn-i Sâni 918	Çanakkale'de Büyük Sokak'ta M. Dimitriyos Leniç hânesi	3 Kânûn-ı Evvel 19	
721	20 Mayıs 19	(Çanakkale'de) Yüzbaşı A. Andoni hânesi	30 Teşrîn-i Sâni 19	
722	20 Mayıs 19	(Çanakkale'de Yüzbaşı) A. Andoni hânesi	30 Teşrîn-i Sâni 19	
723	20 min hu	(Çanakkale'de) deniz cephesinde Madam M. Antopulo'ya âid ve evvelce Flemenk Konsolos-hânesi olan binâ	28 Teşrîn-i Evvel 19	
724	5 Kânûn-ı Evvel 18	(Çanakkale'de) hastahâne bayırında Madam N. Devankale hânesi	9 Teşrîn-i Sâni 19	
725	9 Hazîrân 19	(Çanakkale'de) Büyük Sokak'da Vasilos Yânoya âid 3 numarolu hâne	5 min hu	
726	25 Teşrîn-i Sâni 18	(Çanakkale'de) Mösyö A. Karadel mağâzası	15 min hu	
727	18 Nisân 19	(Çanakkale'de) (...) Bey'e âid Kırmızı Çiftlik nâmıyla ma'rûf emlakın hâne arâzi ve müstemilâtı	11 Kânûn-ı Sâni 920	
728	20 Teşrîn-i Sâni 18	(Çanakkale'de) âhûr ittihaz edilen ... hâne	6 Teşrîn-i Sâni 19	
729	18 Nisân 919	(Çanakkale'de) Büyük şosedde Mösyö Andardoya âid hâne	27 Teşrîn-i Evvel 19	
730	15 Mayıs 919	(Çanakkale'de) mukaddema Amerikan konsolosu olan Madam M. Girviç hânesi	19 Teşrîn-i Evvel 19	
731	1 Şubât 19	(Çanakkale'de) (...) Sokağı'nda Mösyö Kavi hânesi	5 Teşrîn-i Sâni 19	
732	30 Mayıs 19	(Çanakkale'de) Büyük Sokağı'nda evvelce Avusturya Konsolusu olan Madam M. Hânçopulo hânesi	28 Teşrîn-i Evvel 19	
733	1 Kânûn-ı Sâni 19	(Çanakkale'de) Türk Hastahânesi Sokağı'nda Hâci Yankopoloçoka âid Kırmızı Hotel nâmıyla ma'rûf binâ	6 Teşrîn-i Sâni 19	
734	1 min hu	(Çanakkale'de) Büyük şose üzerinde ve evvelce Alman Konsolos-hânesi	31 Teşrîn-i Evvel 19	
735	1 Hazîrân 19	(Çanakkale'de) hastahâne bayırında Sâlih Bey hânesi	9 Teşrîn-i Sâni 19	
736	2 Kânûn-ı Sâni 19	(Çanakkale'de) Çan kulesi civârında Mösyö Jak Antonyadise âid 1 oda	13 Teşrîn-i Sâni 19	
737	25 Teşrîn-i Sâni 19	(Çanakkale'de) Balıkpazarı'nda Mösyö Aharaval hânesi	15 Teşrîn-i Sâni 19	
738	15 Kânûn-ı Evvel 18	(Çanakkale'de) Türk Hastahânesi Sokağı'nda Madam Dardel hânesi	1 Teşrîn-i Sâni 19	
739	1 Teşrîn-i Sâni 18	(Çanakkale'de) Türk hastahânesi Sokağı'nda Madam L. Dardel hânesi	30 Teşrîn-i Evvel 19	
740	1 Kânûn-ı Sâni 19	(Çanakkale'de) Büyük Sokak'da Madam L. Vardel hânesi	29 Teşrîn-i Evvel 19	
741	13 Teşrîn-i Sâni 18	(Çanakkale'de) Büyük Sokak'da Mister C. Vitali hânesi	12 Nisân 19	
742	1 Teşrîn-i Evvel 920	Şişli'de Bulgar Çarşu'su Bomonti Câddesi Kâğıdhâne numara 24		
743	8 Teşrîn-i Evvel 920	Bebek'de Hidiv Yalısı kurbunda olan hâne Demirciyân'a âid		
744	23 Teşrîn-i Evvel 20	Feriköy'ünde Rus Sokağı'nda 66 numaroda		Somuncu Sokağı'nda 18 numarada Ayaki Dimyaki Apartmanın 5'inci Apartmanı olduğu
745	1 Kânûn-ı Evvel 20	Bostancı'da Hâci Hüseyin Efendi'ye âid hâne		
746	25 Teşrîn-i Evvel 920	Taksim'de Siraselvi Sokağı'nda 130 numarolu (...)oğlu hânının 7 numarolu apartmanı	Mezkûr hâne: 82'inci hastahânenin B kısmı arkasında	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallin Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
747	15 Teşrîn-i Sâni 920	Anadolukavağı'nda Hükümet-i Osmâniye'ye âid 1 pavyon, âhûrlar, bir kışla		Yunan Kıtaâtı Tarafından
748	(15 Teşrîn-i Sâni 920)	(Anadolukavağı'nda) evvelce Osmânlı zâbîti Ziyâ Bey'in işgâl ettiği hâne		
749	(15 Teşrîn-i Sâni 920)	(Anadolukavağı'nda evvelce Osmânlı zâbîti) Paşa Zeyt ve Nûrî Beyler'in işgâl ettikleri hâne		
750	(15 Teşrîn-i Sâni 920)	(Anadolukavağı'nda) Osmânlı zâbîti Hasan Tahsin Bey'in evvelce işgâl ettiği hâne		
751	15 Teşrîn-i Sâni 920	Ortaköy'de Taşmerdiven'de 22 numero		
752	10 Teşrîn-i Sâni 920	Nişantaşı'nda Harbiye Câddesi'nde 5 numarolu Fîrûz hânı	23 Teşrîn-i Evvel 920	
753	1 Mayıs 920	Beyoğlu'nda Sıraselviler'de Alman Hastahânesi ittisâlinde Mustafâ Efendi'ye âid arâzî parçası		
754	10 Teşrîn-i Sâni 920	Nişantaşı'nda Harbiye Câddesi'nde 5 numarolu Topuzoğlu hânı		
755	4 Mart 920	Ortaköy'de Mösyö Atyam hânesi	12 Ağustos 920	
756	15 Teşrîn-i Sâni 920	Haydarpaşa'da Sûvârî Kışlası civârında Türk âhûrları yakınında hükûmete âid ahşab kulûbe		
757	16 Teşrîn-i Sâni 920	Osmânbey Sokağı'nda Hakkı Bey'in evi [şafak icrâhânesinin eğri kapusu karşısındaki bağçe arkasında]		
758	15 Teşrîn-i Sâni 920	İngiliz Karârgâh-ı Umûmîsi karşusunda 3 numarolu İsa Bey'in hânesi	20 Teşrîn-i Sâni 920	
759	22 Teşrîn-i Sâni 920	Boyacıoğlu Sokağı'nda 10 numarolu hâne	6 Kânûn-ı Evvel 920	
760	20 Teşrîn-i Sâni 920	Nişantaşı'nda Hâcî Mikhâm Sokağı'nda 2 numarolu Şâkâryan hânı		
761	6 Kânûn-ı Evvel 920	Ortaköy'de Taşmerdiven'de Jan Kopeli'nin hânesi	23 Teşrîn-i Sâni 920	
762	4 Kânûn-ı Evvel 920	Osmânbey Gazinosu arkasında ve Damârtiyan'a âid 18 numero		
763	29 Teşrîn-i Sâni 920	Boğaziçi Göksu medhâlinin cenûbunda 200 X 200 yarda mesâhasında arâzî parçası		
764	2 Kânûn-ı Evvel 920	Kâğıdhâne Câddesi'nde Feriköy'ünde Fransız Mektebi karşusunda 6 numarolu hâne		
765	1 Kânûn-ı Sâni 921	Nişantaşı'nda Yeremiya hânı numero 4 yerine numero 2	27 Kânûn-ı Evvel 920	
766	28 Kânûn-ı Evvel 920	Bostancı'da Mahmûd Beyzâde Sıdkı Bey'e âid hâne		
767	1 Kânûn-ı Sâni 921	Şişli'de Boyacıoğlu Sokağı'nda numero 6	1 Kânûn-ı Sâni 921	
768	1 Hazîrân 920	Gelibolu'da Balıkpazarı'nda Madmazel Kolyanoya âid hâne		
769	26 Kânûn-ı Evvel 920	Nişantaşı'nda 3 numarolu Roskolhayat hânı 3 numero yerine 6 numero	23 Kânûn-ı Evvel 920	
770	25 Ağustos 920	Çanakkale'de câdde üzerinde Mecîdiye Kal'ası'nın yanındaki binâ		
771	8 Kânûn-ı Evvel 920	Pangaltı'da 53 numarolu Baravyan hânının 4 numarolu apartman		
772	10 Kânûn-ı Evvel 920	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde 3 numarolu Şâkir Efendi hânı	10 Kânûn-ı Evvel 920	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallin Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
773	11 Kânûn-1 Evvel 920	Şişli'de Ahmet Efendi Sokağı'na çıkan sokakta 31 numarolu hâne	11 Kânûn-1 Evvel 920	
774	25 Teşrîn-i Evvel 919	Alfred Alberti çiftliğine mülâsık aynı zâta âid bir kısım arâzî	30 Teşrîn-i Sânî 920	
775	17 Kânûn-1 Evvel 920	Haydarpaşa çayırının bir kısmıyla bir kısım dâhilinde belediyeye âid askerî kulübeler		
776	20 Kânûn-1 Evvel 920	Pangaltı'da 13 numarolu Roskolhayan hânı 6 numero bilâhare Despot Sokağı 110 numero ve 3 numarolu apartman olduğu		
777	19 Kânûn-1 Evvel 920	Pangaltı'da 73 numarolu Galata Hânı'nın 3 numerosu yerine 6		
778	13 Kânûn-1 Evvel 920	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde Şâkir Efendi hânı	12 Kânûn-1 Evvel 920	
779	16 Kânûn-1 Evvel 920	Pangaltı'da 23/53 numarolu Kamayako Gami hânı 4 numarolu apartman		
780	12 Kânûn-1 Evvel 920	Pangaltı'da 5 numero Kaymakoğlu hânı numero 23/53		
781	7 Kânûn-1 Evvel 920	Şişli'de Anderliç Sokağı'nda numero 14		
782	7 Kânûn-1 Evvel 920	Şişli'de Boyacıoğlu Sokağı'nda numero 10 apartman 12	7 Kânûn-1 Sânî 920	
783	7 Kânûn-1 Evvel 920	Pangaltı'da 175 numarolu Kesiryân hânının 2 numarolu apartmanı	18 Kânûn-1 Evvel 920	
784	9 Kânûn-1 Evvel 920	Taksîm'de Ayaspaşa'da Pânceri Bey'in hânesine muttasıl 2 numarolu apartman		
785	21 Kânûn-1 Sânî 920	Maslak yolunda süvârî karakolu nâmıyla ma'rûf binânın 2 odası		
786	8 Kânûn-1 Sânî 921	Maslak'da Alman Çiftliği nâmıyla ma'rûf mahalle mülâsık samanlık		
787	11 Kânûn-1 Sânî 921	Şişhâne karakolu 2 numarolu Kâşan Hânı	11 Kânûn-1 Sânî 921	
788	18 Kânûn-1 Sânî 921	Nişantaşı Harbiye Câddesi 49 numero	18 Kânûn-1 Sânî 921	
789	18 Kânûn-1 Sânî 921	Taksîm'de Ayaspaşa'da Azaryan hânı numero 8	18 Kânûn-1 Sânî 921	
790	14 Kânûn-1 Sânî 921	Harbiye Alira hânı numero 2		
791	16 Kânûn-1 Sânî 921	Ayaspaşa'da Abdullâh Bey'in hânesi		
792	6 Kânûn-1 Sânî 921	Zincirlikuyu'da Maslak yoluyla Bebek yolunun nokta-i telâkisindeki müselles-eş şekil bir kıt'a arâzî Zincirlikuyu çiftliğinin karşusunda 300 X 300 eb'adında bir kıt'a arâzî		
793	25 Kânûn-1 Sânî 921	Tophâne'de (Malzeme-i Harbiye Fabrikası) binâ-i aslîsi medhâlinin solundaki depo		
794	24 Kânûn-1 Sânî 921	Taksîm'de Mezârlık Sokağı'nda Karuyan Hânı'nda 3 numarolu dâire		
795	23 Kânûn-1 Sânî 921	Yeniköy'de Sâid Hâlim Paşa Konağı		
796	22 Kânûn-1 Sânî 921	Galata'da Şişhâne karakolunda Feruş hânının 8 numarolu dâiresi		
797	17 Kânûn-1 Sânî 921	Haydarpaşa'da Mekteb-i Tıbbiye'nin bir kısmının alt katı		
798	28 Kânûn-1 Sânî 921	Şişli'de Despot Sokağı'nda 110 numarolu Dimitriyaris'in hânının 4 numerosu	28 Şubât 921	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Olunan Mahallin Kime Âid Olduğu	İşgâl Târîhi	Mülâhazât
799	20 Kânûn-ı Sâni 921	Rûmeli Hisârî'nda Morin Paşa'nın garajı		
800	1 Şubât 921	Bebek'te 48 numarolu İsa Cevâd Bey'in hânesi		
801	4 Şubât 921	Nişantaşı'nda Ahmed Bey Sokağı'nda 46 numarolu hâne		
802	4 Şubât 921	Nişantaşı'nda Teşvikiye Câddesi'nde 48 numarolu hâne		
803	7 Şubât 921	Selîmiye Kışlası ta'limhâne meydanı ile kışlanın hâricine endâht mahali olan bir kısım arâzi		
804	8 Şubât 921	Ortaköy'de Mösyö Arşak Papazyana âid hâne	8 Şubât 921	
805	12 Şubât 921	Markize âid İmâme Sokağı numero 13 Arabacı Sokağı numero 3		
806	14 Şubât 921	Halıcıoğlu'nda Karaağaç Câddesi'nde 28 numarolu hâne		
807	21 Şubât 921	Kadıköy'ünde Bahâriye Câddesi'nde 24 numero		
808	20 Şubât 921	Kadıköy Rızâ Paşa Ca'ferağa Mahallesi 178 [Suyolu Sokağı Moda]		
809	21 Şubât 921	Tatavla Câdde-i Kebîr'inde Kaymanbar bağçesine muttasıl 18 numarolu binâ	1 Mayıs 921	
810	26 Şubât 921	Galata'da Burusa Hânı		
811	5 Mart 921	Bostancı'da Rızâ Bey'e âid hâne		
812	15 Mart 921	Yıldız'da Orhaniye Kışlası civârındaki muhtelif ebniye		
813	13 Mart 921	Nişantaşı'nda Agobyan Hânı'nın bir numarolu dâiresi	13 Mart 921	
814	19 Mart 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde hat köprüsü yanında Osmân Bey'in hânesi		
815	19 Mart 921	Sarıca'da Topçuzâde Mehemmed Efendi'ye âid 5/43 numarolu dâire	19 Mart 921	
816	19 Mart 921	Pendik'de Lütfullâh Bey'e âid hâne		
817	18 Mart 921	Bostancı'da Mehemmed Necib Bey'e âid hâne	18 Mart 921	
818	18 Mart 921	Prens İbrâhîm Hilmîye âid Emîrgan'daki sarây		
819	28 Mart 921	Surp Agob'ta Turna Sokağı medhâlinde Ârif Paşa Hânı'nın 2 numarolu dâiresi		
820	24 Mart 921	Taksîm'de Mezârlık Sokağı'nda Karayon Hânı'nın üç numarolu dâiresi		
821	1 Nisân 921	Nişantaşı'nda Harbiye'de 45 numero		
822	1 Nisân 921	Beyoğlu'nda 38 numarolu Afrikâ hânı		
823	31 Mart 921	Beyoğlu'nda (...) Sokağı'nda 11 numero		
824	3 Nisân 921	Merhûm Halîme Sultân'ın müdür-i umûrunun yed-i tasarrufunda bulunan İsmâil Paşa köşkünün harem cihetinin arkasında kâin âhûrlarla müştemilâtından emlâk, araba, âhûr		
825	14 Nisân 921	Bostancı'da Yazmacı Sokağı'nda Kemâl Bey'in hânesi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Olunan Mahalin Kime Âid Olduğu	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
826	8 Nisân 921	Bostancı'da Karabet Hâncıyan'a âid hâne		
827	12 Nisân 921	Fenerbağçe'de Sâbit Paşa'nın hânesi	12 Nisân 921	
828	8 Nisân 921	Bostancı'da Karabet Hâncıyan'a âid hâne	8 Nisân 921	
829	17 Nisân 921	Nişantaşı'nda Boyacıoğlu Sokağı'nda Sadâkat Hânı'nda 5 numero		
830	17 Nisân 921	Nişantaşı'nda Halil Bey Apartmanı'nın 7 numarolu dâiresi		
831	22 Nisân 921	Şişli'de Karlo Hânı'nda 7 numero	22 Nisân 921	
832	22 Nisân 921	Şişli'de Boyacıoğlu Câddesi'nde Sorenyan Hânı 12 numero		
833	15 Nisân 921	Bebek'de Geveruna âid boş hâne		
834	23 Nisân 921	Fenerbağçe'de Somuncuyan hânesi		
835	23 Nisân 921	Halil Bey Hânı'nda numero 3 Nişantaşı'nda		
836	23 Nisân 921	Ârif Paşa Hânı numero 8 medhal Surp Agob		
837	29 Nisân 921	Haydarpaşa'da Mekteb-i Tıbbiye bağçesinde hükûmete âid küçük kulübe		
838	28 Nisân 921	Sirkeci Gümrüğü dâhilinde altı oda		
839	28 Nisân 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde Hâlid Bey'e âid hâne		
840	28 Nisân 921	Yıldız Kışlası civârında Pişmiş Sokağı'nda Mösyö Serepyona âid hâne		
841	25 Nisân 921	Bebek ile Hisâr arasında Mehmed Ali Bey'in köşkü (...) altında		
842	16 Mayıs 921	Küçükçekmece'de intihâb edilen bir karârgâh mahalli ile Florya çiftliği kurbunda amele odası		
843	1 Mayıs 921	Şehid Muhtâr Bey Câddesi'nde numero 165		
844	22 Mart 921	Kâsımpaşa'da Bahriye Topçu Mektebi	işgâlisten sarf-ı nazar edilmiştir.	
845	10 Mayıs 921	Emîrgan'da Prens İbrâhîm Hilmi Yalısı'nın sıra odaları		
846	4 Mayıs 921	Şâkir Paşa Hânı'nın 1 numarolu dâiresi Surp Agob		
847	24 Mayıs 921	Mösyö Avam Şalarafa âid olub Maslak'da kâin kadîm (...) mektebi		
848	9 Mayıs 921	Rûmeli Hisârı ile Bebek arasında (...) binâsının alt tarafında Mehmed Ali Bey hânesi		
849	3 Hazîrân 921	Azabkapu Köprüsü'ne giderken İskender Câddesi'nde Avusturya Hastahânesi nâmıyla ma'rûf binâ		
850	14 Hazîrân 921	Şişli'de Karlo Hânı numero 7		
851	24 Hazîrân 921	Haydarpaşa Yeldeğirmeni'nde Düz Sokak'da 18 numero	24 Hazîrân 921	
852	6 Mayıs 921	Şişli'de Boyacıoğlu Sokağı'nda Sorenyan Hânı'nın 5 numarolu dâiresi		
853	28 Şubât 921	Beyoğlu'nda Hâci Ahmed Sokağı'nda 2 numarolu binânın bir odası		
854	7 Hazîrân 921	Teşvikiye Câddesi'nde kâin 8 numarolu binâ		
855	21 Nisân 919	Kâsımpaşa Bahriye Kışlası	9 Hazîrân 921	
856	6 Temmuz 921	Nişantaşı'nda Câddesi'nde 156 numero Mehmed Bey (...) hânesi	6 Temmuz 921	
857	9 Temmuz 921	Nişantaşı'nda Değirmen Sokağı'nda 54 numarolu Lambirindis Hânı'nın bir numarolu dâiresi		
858	14 Temmuz 921	Taksîm Kışlası		
859	1 Temmuz 921	Nişantaşı'nda Ahmed Bey Sokağı'nda numero 46		
860	30 Hazîrân 921	Kâsımpaşa'da Bahriye Kışlası'nda Dîvân-ı Harb-i Örfî Dâiresi		
861	26 Hazîrân 921	Harbiye Câddesi'nde Los Hânı'nda numero 4		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
862	21 Mayıs 919	Kâğıdhâne köyünün şimâl-i şarkisindeki Koşu Köşkü	1 Teşrîn-i Sâni 920	
863	1 Mart 921	Yıldız Ortaköy Câddesi'nde Andonyân nâm kimseye âid hâne		Âhiren Fransızlar tarafından meşgûldür
864	Teşrîn-i Sâni 919	Bostancı'da Tepe mahallesinde 5 dönümlük arâzî		
865		Bebek'de Şor hânesi	8 Teşrîn-i Sâni 921	
866	18 Temmuz 921	Maçka Câddesi'nde Sâid Paşa'ya âid hâne	18 Temmuz 921	
867	16 Hazîrân 921	Ortaköy'de Taşmerdiven'de Palanka Sokağı'nda 33 numero		
868	1 Nisân 921	Ortaköy'de Mişmiş Sokağı'nda 13 numero		
869	27 Temmuz 921	Nişantaşı'nda Bosumzâde Marmışzâde Hüseyin Bey hânesi		
870	13 Ağustos 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde Âsaf Bey hânesi	13 Ağustos 921	
871	10 Ağustos 921	Beşiktaş'da Evkâfa âid Gâzî Osmân Paşa Mektebi		
872	28 Temmuz 921	Nişantaşı'nda Hüseyin Bey Memişzâde'ye âid hâne		
873	16 Eylül 921	Pangaltı'da Şehid Muhtâr Bey Câddesi'nde Ermeni Mezârlığı		
874	26 Nisân 919	Sirkeci'de Hamîdiye Câddesi'nde Köprülü Hânı'nın birinci katı	Temmuz 920	
875	8 Eylül 921	Taksîm'de Sıraservi'de 40 numarolu (...) hânı numero 4		
876	10 Eylül 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde Münîre Hanıma âid hâne		
877	14 min hu	Fenerbağçe'de eğlence mahalli olarak müstemil 21 numarolu sâbit hastahâne karşısındaki boş arâzî		
878	1 Teşrîn-i Evvel 921	Harbiye Câddesi'nde 42 numarolu Vasilisi Hânı		
879	8 Eylül 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde 47 numarolu Hasan Tahsin Hânı'nın 5 numerosu		
880	17 Eylül 921	Bostancı'da (...)Sokağı'nda 4 numero		
881	26 Ağustos 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde 53 numero		
882	5 Eylül 921	Tophâne Câmî'inin tam şimâlinde Osmânî İ'mâlâthânesi'nin köşesindeki dâire		
883	27 Ağustos 921	Taksîmde Ayaspaşa'da Pançeri Bey'in hânesi		
884	1 Nisân 920	Karaköy Köprüsü'nde 3/6 numarolu iki oda	1 Şubât 921	
885	27 Ağustos 337	Bostancı Kilise Câdde'sinde Mehmed Bey'in hânesi		
886		Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde Mösyö Sipinosoğlu'nun icârında bulunan Münîr Paşa hânesi	21 Teşrîn-i Evvel 21	
887		Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 479 numarolu Hayden Hânı'nın 4 numarolu dâiresindeki eşyâ	6 Ağustos 921	
888	4 Ağustos 921	Şişli'de Arka Sokak'da 74 numeronun ikinci katı		
889		Tarabya Câddesi'nde birinci kilometrede Kâzım Efendi'ye âid Mecîdiye taş ocakları	6 Ağustos 921	
890	15 Eylül 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde 58 numeronun 5 numarolu katı		
891	20 Eylül 921	Tarabya Câddesi'nde Mecîdiyeköy'ü taş ocakları		
892	8 Teşrîn-i Evvel 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde 47 numarolu Hasan Tahsin Hânı'nın 3 numarolu dâiresi		
893	4 Teşrîn-i Evvel 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde Kemâl Bey'in hânesi		
894	1 Teşrîn-i Evvel 921	Beyoğlu Câdde-i Kebîr'inde 221/207 numarolu binânın 1 numarolu dâiresi		
895	19 Eylül 921	Balmumcu çiftliği garbında yolların mahalle iltisâkındaki eski Fransız eğlence mahali olan müselles arâzî		
896	4 Teşrîn-i Evvel 921	Nişantaşı'nda Harbiye Câddesi'nde 49 numero		

897	28 Eylül 921	Dolmabağçe Meydanı'nda İstabl-ı Amire ile Vâlide Sultân Câmî'i arasındaki kârgîr binâ		
898	25 Eylül 921	Maçka Silâhhânesi'nde İhtiyât Zâbit Numune Mektebi		
899	6 Mayıs 919	Moda'da Serya Paşa hânesi	30 Eylül 921	
900	6 Ağustos 921	Emîrgan'da Prens Kemâleddîn Paşa'ya âid hânenin selâmlığı ile iki odası	5 Teşrîn-i Evvel 921	
901	1 Teşrîn-i Sânî 921	Galata'da Bank-ı Osmâni'nin eski nöbetçi kulübesi		
902	1 Teşrîn-i Sânî 921	Kabataş'da İzzed Paşa Sokağı'nda 24- 26 numarolu hâne Mehemed Ali Cevâd Bey'e âid		
903	14 Teşrîn-i Evvel 921	Taksîmde Sıraserviler'de 144 numarolu Apostolidis hânının 2 numarolu dâiresi		
904	8 Teşrîn-i Evvel 921	Şişli'de Kır Sokak'da numero 3 mükerrerdîr.		
905	25 Teşrîn-i Evvel 921	Haydarpaşa Mekteb-i Tıbbiye'de müzâkere odası		

	İşgâl Târîhi		Tahliye Târîhi	
906	2 Teşrîn-i Evvel 921	Beyoğlu'nda Fâik Paşa Sokağı'nda 11-13 numeronun bir numarolu dâiresi		
907	24 Teşrîn-i Evvel 921	İzzet Paşa Câddesi'nde numero 46		
908	20 Teşrîn-i Evvel 921	Fenerbağçe'de muhafız kıt'ası karârgâhına mücâvir Mösyö Berkos nâmında birine âid bir kıt'a arâzi		
909	18 Eylül 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde 58 numeronun ikinci katı		
910	14 Teşrîn-i Evvel 921	Şişli'de Boyacıoğlu Sokağı'nda Karlo Hânı'nın üçüncü katı		
911	15 Teşrîn-i Evvel 921	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de postahâne binâsının üçüncü katı		
912	1 Teşrîn-i Evvel 921	Soğanlı Sokak'da 17-19 numarolu Papodopulo Hânı'nın ikinci katı		
913	Şubât 919	Bostancı'da elli beşinci istihkâm bölüğü tarafından işgâl edilen arâzi ile buna mülâsık arâzi		
914	26 Mart 921	Bebek'de [hastabakıcılar yurdunun yanında] Değirmenciyan'a âid hâne	14 Teşrîn-i Evvel 921	
915	5 Kânûn-ı Evvel 920	Pangaltı'da 23-53 numarolu Kaymaklıoğlu Hânı'nın 6 numarolu bir dâiresi	22 Teşrîn-i Evvel 921	
916	6 Ağustos 921	Galata'da Kara Mustafâ Sokağı'nda İstavropulosa âid 6 numarolu hân		
917	27 Ağustos 921	Taksîm'de Sıraservi'de Kahyâoğlu Hânı		
918	10 Ağustos 921	Beşiktaş'da Gâzî Osmân Paşa Mektebi mükerrerdîr		
919	2 Teşrîn-i Sâni 921	Beyoğlu'nda Telgraf Sokağı'nda numero 15		
920	17 Teşrîn-i Sâni 921	Tepebaşı'nda Kalnikos Apartmanı'nın 4 numarolu dâiresi		
921	22 Teşrîn-i Sâni 921	Fenerbağçe'de Hâcî Evla Bey hânesi		
922	22 Teşrîn-i Sâni 921	Kâğıdhâne'de Topağaçlar Gazinosu'nun tam garbında hazîne-i hâssaya âid bir kısım arâzi		
923	5 Teşrîn-i Sâni 921	Boğazkesen'de Angelika Apartmanı'nın 5 numarolu dâiresi		
924	11 Teşrîn-i Sâni 921	Maltepe'de demir yolunda Andonaki hânesi		
925	11 Teşrîn-i Sâni 921	Maltepe'de küçük yolda 18 numarolu Ahmet Bey'in hânesi		
926	4 Teşrîn-i Sâni 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde Şükrü Paşa Konağı'nın zemîn katı		
927	11 Teşrîn-i Sâni 921	Maltepe'de demir yolunda 77 numarolu Aviya Akis hânesi		
928	16 Teşrîn-i Sâni 921	Tophâne'de eski Salıpaazarı'nda 481- 499 numarolu Sâlih Beyin hânesi		
929	16 Kânûn-ı Evvel 921	Bostancı'da Bağdad Câddesi'nde Behçet Bey'in hânesi		
930	16 Teşrîn-i Sâni 921	Büyükkada'da Kumsal Câddesi'nde Ohanyan Perik hânesi		
931	15 Kânûn-ı Evvel 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde Râif Paşa Hânı'nın 3 numerosu		
932	22 Kânûn-ı Evvel 921	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde 202 numarolu Ananyan Hânı'nın 6 numerosu		
933	29 Kânûn-ı Evvel 921	Feriköy'ünde Boyacı Sokağı'nda numero 54		
934	15 Kânûn-ı Evvel 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde Râif Paşa Hânı'nın 6 numerosu		
935	(15 Kânûn-ı Evvel 921)	Büyükkada'da küçük İzzet Paşa Konağı	16 Teşrîn-i Sâni 921	
936	(15 Kânûn-ı Evvel 921)	Beyoğlu'nda Sofyalı Sokağı'nda 11 numarolu Samsun Hânı	16 Teşrîn-i Sâni 921	
937	(15 Kânûn-ı Evvel 921)	Şişli'de Arka Sokak'da 74 numarolu binâ	21 Teşrîn-i Sâni 921	
938	1 Teşrîn-i Sâni 921	Nişantaşı'nda Teşvîkiye Câddesi'nde numero 65-83		
939	29 Kânûn-ı Evvel 921	Beyoğlu'nda Aynalıçeşme'de Sorus Sokağı'nda numero 21		
940	10 Kânûn-ı Sâni 922	Nişantaşı'nda Kır Sokak'da Kemâl Bey Hânı'nın 3 numerosu		
941	10 Teşrîn-i Sâni 921	Ayaspaşa'da Mezârlık Sokağı'nda İsmâil Bey Hânı'nın 3 numerosu		
942	16 Kânûn-ı Sâni 922	Moda'da Mühür-dâr Sokağı'nda 1511 numarolu Kânburoğlu hânesi		
943	21 Kânûn-ı Sâni 922	Beyoğlu'nda Kâtip Mustafâ Çelebi mahallesinde Rûm Mezârlığı Sokağı'nda 24 numarolu hânenin ikinci katı		
944	18 Kânûn-ı Sâni 922	Haydarpaşa'da Bayır Sokağı'nda 26 numarolu Celâl Muhtâr Bey Hânı'nın 2 numerosu		
945	23 Kânûn-ı Sâni 922	Taksîm'de Mezârlık Sokağı'nda Görekyan Hânı'nın 5 numerosu		
946	18 Kânûn-ı Sâni 922	Haydarpaşa'da Bayır Sokağı'nda 26 numarolu Celâl Muhtâr Bey Hânı'nın 10 numerosu		
947	18 Kânûn-ı Sâni 922	Haydarpaşa'da Bayır Sokağı'nda 26 numarolu (Celâl Muhtâr Bey Hânı'nın) 13 numerosu		

Fransız ve İtalyan Kıtaâtı tarafından bidâyet-i mütâkereden Fî 4 Şubât Sene 338 târîhine kadar vaz'-ı yed olunan mebânî vesâireyi müş'ir defterdir.

- 1- Hükûmete âid olanlar kırmızı renkle bir işâret
  - 2- Emlâk-ı Hâkanî'den olanlar mâî (renkle bir işâret)
- Hâvîdirler.

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
1	12 Mart 919	Beyoğlu Câddesi'nde 473 numarolu apartmanın ikinci katı		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
2	12 Mart 919	Beyoğlu cihetinde Misk Sokağı'nda 13 -19 numarolu Madam Yazıcıyân'a âid binâ		
3	12 Mart 919	Nişantaşı'nda Münîr Paşa Konağı		
4	12 Mart 919	-Gülhâne Kışlası ile eski sarây duvarı altında iki büyük baraka yine sarây altında iki kârgîr mağâza		
5	10 Mart 919	Beyoğlu Câddesi'nde 479 numarolu Mösyö baka âid hâne		
6	12 Mart 919	Alman Sefâreti altında Molla Hayrî Sokağı'nda Mösyö Ayzeze âid hâne		
7	12 Mart 919	Beyoğlu Câddesi'nde Banka Sokağı'nda 51 numarolu hânenin birinci katı		
8	15 Mart 919	Bâyezid'de dini bütün Mustafâ Paşa hânesi		
9	15 Mart 919	Ortaköy'de Portakal Paşa Yalısı		
10	15 Mart 919	-Hadımköy'ünde Osmânî Sıhhiye Taburu'na âid olup Sirkeci'de depo edilmiş 1- Yatak malzemeleri 2- Hastahâne eşyâsı 3- Muâlecât		
11	27 Mart 919	-Sarâyburnu'ndaki cephaneliklerden Osmânî sıhhiye müdahhar olanı		
12	27 Mart 919	Taksîm'de Siraservi'de 55 numarolu Mösyö Kohene âid apartmanın üçüncü katı		
13	17 Kânûn-ı Sâni 919	Beyoğlu'nda Viktorya evini		
14	6 Nisân 919	-Ma-müştemilât Ertuğrul Kışlaları		
15	6 Nisân 919	Beyoğlu'nda Filip Hallasa âid 442 numarolu Hidiv Yalı Palas		
16	6 Nisân 919	İstanbul'da Ebüsuûd Câddesi'nde Mustafâ Şevket Efendi'ye âid 87 numarolu hâne		
17	22 Teşrin-i Sâni 918	Tünel Hânî'nin ikinci katı ve üçüncü katın (...)		
18	1 Mart 919	Beyoğlu'nda Tepebaşı'nda Madam Guruşkof'un hânesi		
19	9 Şubât 919	Galata'da Kômürlük Câddesi'nde kâin Fransız Rıhtım Şirketi'ne âid binânın zemîn katı		
20	9 Nisân 919	Beyoğlu'nda Yeni Yol'da Alman Mektebi'nin malzemesi ile yine Beyoğlu'nda Sakızağacı'nda 21 numarolu Alman Salîb-i Ahmer Hastahânesi'nin eşyâsı		
21	9 Nisân 919	Büyükdada'da Nevci'nin hânesinde kütüb ve âsâr-ı atîka koleksiyonu		
22	25 Nisân 919	Bâzâr-ı Alman		
23	17 Nisân 919	Şişli'de Otobüs Garajı	1 Şubât 921	
24	Kânûn-ı Sâni 919	Yedikule Gazhânesi'nde kâin "mebânî"		
25	17 Nisân 919	-İstanbul Muhâfızlığı tarlaları	5 Hazîrân 919	
26	17 Nisân 919	Ayâsofya civârında Talât Paşa Konağı		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
27	17 Nisân 919	Büyükkada'da Madam Omanata Kokomidi'ye âid küçük hâne		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
28	17 Nisân 919	Nişantaşı'nda Türk Mektebi karşısında Zekî Bey'e âid üç katlı binâ		
29	17 Nisân 919	Nişantaşı Sultânisi müstemilâtından avlulu bir matbah		
30	17 Nisân 919	Mezkûr avlu dâhilinde kapalı iki aded sundurma ile dıvara muhât küçük bir mahal		
31	17 Nisân 919	Nişantaşı'nda Bayramzâde'nin evi		
32	17 Nisân 919	Dolmabağçe Câddesi'nde 229 numarolu nihânde		
33	17 Nisân 919	-Gülhâne Hastahânesi hâricinde ahşab baraka		
34	17 Nisân 919	Galata'da Râgıb Paşa'nın binâsı		
35	17 Nisân 919	(Galata) cihetinde Sakız Sokağı'nda 1 numarolu hânenin üçüncü kat		
36	4 Şubât 919	Beşiktaş'da Nâzım Bey hareminin hânesi		
37	4 Şubât 919	Beyoğlu'nda Kuloğlu Sokağı'nda Madmazel Gazebaz'a âid hâne		
38	12 Kânûn-ı Sâni 918	-Bağçekapı'da Vakıf Hânı		
39	2 Mayıs 919	-Sarâyburnu'ndaki kârgir cephaneliklerden biri		
40	4 Şubât 919	Arnavudköy'ünde sarrâf (...) Ali Vani Bey'e âid hâne		
41	12 Şubât 919	Nişantaşı'nda Sâid Paşa Konağı		
42	2 Mayıs 919	-Yüksek Kaldırım'da Tünel Câddesi yanında polis karakolunun alt katında boş bir mahal		
43	2 Mayıs 919	Beyoğlu Câddesi'nde Azaryan Efendi'ye âid 77 numarolu hânenin zemîn katında bir yeri	11 Nisân 337	
44	8 Mayıs 919	-Tophâne Fabrikaları yanındaki demir depoları "malzemesiyle beraber"		
45	8 Mayıs 919	Gülhâne yolundaki Osmânlı sıhhiye müdahhara dâhilinde bulunan Alman sıhhiye malzemeleri		
46	8 Mayıs 919	Değirmen Sokağı'nda Madam Salomonov Bey'in hânesi		
47	8 Mayıs 919	(Değirmen Sokağı'nda) Madam Salvander Bobolgo Vairu'nun 12 numarolu hânesi		
48	8 Mayıs 919	Harbiye Câddesi'nde Kâzım Bey'e âid 51 numarolu hâne		
49	8 Mayıs 919	-Yıldız'da bulunan bir seyyâr matbahla Gülhâne'de canbazlıklar karşısında bulunan 2 mükemmel duş ve 1 seyyâr matbah		
50	1 Mayıs 919	Heybeliada'da Manastır Sokağı'nda Köroğlu'nun hânesi		
51	14 Teşrin-i Sâni 918	Saâdet Hânı'nın üçüncü katı	26 Nisân 919	
52	19 Mart 919	Beşiktaş'da Kemâl Bey'e âid 2 motobisiklet		
53	29 Teşrin-i Sâni 918	Makriköy'ünde İskele Câddesi'nde kaloaniti Haçopulo'nun evi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
54	9 Mart 919	Nişantaşı'nda Halil Rıf'at Paşa Konağı		18 Kânûn-ı Evvel Sene 19'da muhterik olmuştur.
55	24 Mayıs 919	-Selîmiye'de telsiz telgraf malzemesinin bir kısmı		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
56	20 Mayıs 919	-Zaptiye kapusu âhûrları		
57	15 Kânûn-ı Sâni 919	Muhtelif fabrika ma'mûlâtundan birçok otomobil		
58	20 Mayıs 919	Örücüler'de Emîn Paşa hânı	5 Hazîrân 919	
59	18 Mayıs 919	-Medresetü'l-Kudât	5 Hazîrân 919	
60	24 Mayıs 919	Beyoğlu'nda Ağaççeme Sokağı'nda Bulgar Mektebi		
61	24 Mayıs 919	-Taksîm Kışlası		
62	14 Nîsân 919	Heybeli'de Belediye Sokağı'nda Samuel Mornahamik evi	12 Temmuz 919	
63	24 Mayıs 919	-Makriköy'ünde Koşu Meydanı	ref' edilmiştir	
64	29 Mart 919	(Makriköy'ünde) Komandormon hânesi		
65	29 Mart 919	(Makriköy'ünde)İstasyon Meydanı'nda İttihât ve Terakkî binâsı		
66	29 Mart 919	(Makriköy'ünde) Nikola Konsoradilin evi		
67	29 Mart 919	Ayeastefanos'da Kalaânti Haçopulo'nun evi		
68	11 Mayıs 919	Ayâsofya civârında Şengül Hamamı Sokağı'nda Enver Bey'in hânesi		
69	24 Nîsân	Eskiköprü civârında Karasu Efendi'ye âid bir motor		
70	17 Mayıs 919	Galata'da Union Bank binâsı		
71	17 Mayıs 919	İstanbul'da Doiçe Oriyent Bank binâsı		
72	17 Mayıs 919	Galata'da (Doiçe Oriyent Bank binâsı)		
73	Kânûn-ı Sâni 918	Yenimahalle'de Ağahamamı'nda bir baraka ile birkaç ağaçdan başka bir şey bulunmayan arsa		
74	17 Mayıs 919	Galata'da Süheyl Bey Mahallesi'nde Topçular Câddesi'nde 547 numarolu (...) Ziyâ Bey'in haremî Sabihe Hanım'a âid hâne	7/ 4/ 336	
75	17 Mayıs 919	Sirkeci'de seyyâr dört aded matbah		
76	29 Mayıs 919	Râmî Kışlası kurbunda müteveffâ bir paşanın haremine âid hâne		
77	29 Mayıs 919	(Râmî Kışlası kurbunda) Hâcî Ali Efendi'nin hânesi		
78	29 Mayıs 919	Şişli Câddesi'nde 40 numarolu Madam Eliza'nın hânesi	21 Mayıs 919	
79	29 Mayıs 919	-Kuloğlu ve Ağahamamı Sokakları köşesinde Evkâf Nezâreti'ne âid binâ		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
80	20 Mayıs 919	Tarabya'da (...) Palas		
81	29 Mayıs 919	Galatasaray Hânî'nda 10 numarolu apartman		
82	29 Mayıs 919	Kuruçeşme tepelerinde Ali Vani Efendi hânesi		
83	2 Hazîrân 919	Mâliye Nezâreti tarafından bi'l-müzâyede fûrûhtu mukarrer muâlecât ve müstahzarât-ı tıbbiye		
84	15 Mart 919	Müteaddid otomobiller		
85	6 Hazîrân 919	Galata'da Hazeran Hânî'nin üçüncü ve dördüncü katı		
86	20 Mayıs 919	(Galata'da) Doiçe Orient (...) âid malzeme		
87	6 Hazîrân 919	(Galata'da) Voyvoda Câddesi'nde Marki Aleksandıra'nın hânesi		
88	6 Hazîrân 919	Gedikpaşa'da Cengüzoğlu binâsı		
89	21 Mayıs 919	Harbiye Câddesi'nde Mösyö Ternandi apartmanı		
90	6 Hazîrân 919	Yedikule'de Gazhâne'de Almanlara âid telgraf malzemesi		
91	25 Şubât 919	Ayastefanos'da Ziyâ Balcı Efendi'nin hânesi		
92	19 Mart 919	(Ayastefanos'da) Rûm Mektebi civârında Nâzif Bey'in hânesi		
93	1 Nîsân 919	(Ayastefanos'da) Mösyö Veirlin hânesi		
94	15 Mart 919	(Ayastefanos'da) Rıf'at Bey'in câmi' civârındaki hânesi		
95	10 Şubât 919	(Ayastefanos'da) istasyon civârında boş bir hâne		
96	16 Hazîrân 919	İstanbul'da Almanlar tarafından işgâl edilmiş olan kimyâhâne "edevât vesâiresiyle beraber"		
97	22 Mayıs 919	Bâyezid'de (...) hân civârında Rıf'at Bey'in kırmızı renkli hânesi	5 Hazîrân 919	
98	20 Hazîrân 919	Şişli'de Ananyan Apartmanı kurbunda Fazlı Bey'in hânesi		
99	20 Hazîrân 919	Ortaköy'de otomobil malzemesi		
100	20 Hazîrân 919	Makriköy'ünde Karkıyan Efendi'nin hânesi		
101	20 Hazîrân 919	(Makriköy'ünde) Markopolo hânesi		
102	20 Hazîrân 919	-Demirköprü'de levâzım hizmet taburunun bulunduğu kışla		
103	19/ 6 /919	-Makriköy'ünde Baruthâne'den alınmış malzeme		
104	20 Hazîrân 919	Mahmûd Kâmil Paşa'ya âid bir otomobil		
105	12 Hazîrân 919	Osmân Efendi'ye âid (bir otomobil)		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
106	20 Hazîrân 919	Viyana Bank'da bulunan iki aded yazı makinesi		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
107	20 Hazîrân 919	İstinye'de Osmânlı Postahânesi'nin bulunduğu iki katlı binâ		
108	23 Kânûn-ı Evvel 919	Oriyantal Bâzâr'da 13,14 numarolu mahaller		
109	25 Hazîrân 919	Suriye Çarşusu'nda 28 numarolu apartman		
110	20 Hazîrân 919	(Suriye Çarşusu'nda) 14 (numarolu apartman)	10 Teşrîn-i Sâni 920	
111	26 Hazîrân 919	Taksîm civârında Fazıl Kibâr Ali'ye âid apartmanın üçüncü katı		
112	20 Hazîrân 919	(Taksîm) meydanının şarkında vâki' bir küçük sokağında 56 numarolu hâne		
113	8 Temmuz 919	-Selîmiye Kışlası ile Haydarpaşa Hastahânesi arasında sâhilde kavak anbârından alınmış malzeme		
114	4 Kânûn-ı Evvel 919	Makriköy'ünde Petrolisin hânesi		
115	1 Kânûn-ı Evvel 919	Makriköy'ünde Köprü Câddesi'nde Sâdık Bey'in hânesi		
116	7 Temmuz 919	Ayastefanos'da el- hâletü hâzihi boş olan, istasyon civârında kâin ve Nikoliya âid hâne		
117	4 Temmuz 919	-Çenberlitaş Hamamı'ndan alınmış malzeme-i sihiye		
118	28 Teşrîn-i Sâni 918	Ayastefanos'da İstasyon Câddesi'nde Mösyö Arslana âid hâne		
119	22 Nîsân 919	Yedikule'de Lân Kışlası'nın bir kısmını teşkil eden bazı mebâni		
120	15 Nîsân 919	Makriköy'ünde Kartaltepe'de İbrâhîm Bekir'e âid hâne		
121	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) İstanbul Câddesi'nde Ermeni cemâatinden Yece Bartanyan'ın evi		
122	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) 10 Temmuz Câddesi'nde(Ermeni cemâatinden) Advalyan Geviryan'ın evi		
123	25 Şubât 919	(Makriköy'ünde) İstanbul Câddesi'nde Mişelyin evi		
124	20 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Karakol Sokağı'nda Yovandis'in evi		
125	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Kapamancı Sokağı'nda 51 numarolu Agobun evi		
126	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Karakol Sokağı'nda Hûriye Hanım'ın evi		
127	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) İstanbul Câddesi'nde Kômürciyanın evi		
128	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde)Katolik Kilisesi Sokağı'nda Nikola Susides'in evi		
129	27 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Koşu Meydanı'ndaki âhûrlarla bir fırın		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
130	15 Ağustos 919	Makriköy'ünde Sakızağacı'nda Anastas Vestalyadise âid bir binâ		
131	27 Teşrin-i Sâni 919	Yeniköy'de Hâcı Hâmid Efendi'ye âid bir binâ		
132	27 Teşrin-i Sâni 919	Beyoğlu'nda mükim Aramgaryan'a âid Makriköy'ünde Katolik Kilisesi Sokağı'nda bir kahve		
133	10 Kânûn-ı Evvel 919	Makriköy'ünde Ermeni cemâatine âid ve Zeytönlük'de kâin bir binâ		
134	18 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Orta Sokak'da Şerif Bey'e âid 69 numarolu binâ		
135	27 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Asmalı Sokak'da Rûm cemâatinden Susidese âid 215 numarolu binâ		
136	27 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde)Kabristân Sokağı'nda Halil Bey'e âid binâ		
137	27 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Birinci Sokak'da Rûm cemâatinden Kostaki Bovayendise âid binâ		
138	15 Kânûn-ı Sâni 919	(Makriköy'ünde) Hâlid Bey nâmında bir zâta âid bir binâ		
139	8 Mart 918	(Makriköy'ünde) Rûm cemâatine âid Hamam Sokağı		
140	18 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Katolik Kilisesi Sokağı'nda İtalyan sörlerine âid bir binâ		
141	15 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Orta Sokak'da 118 numarolu Mirliyan Balcıyana âid bir binâ		
142	15 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) İstanbul Câddesi'nde Madam Donnaya âid hâne		
143	20 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Rûm cemâatine mensûb Anderlaya âid İncirli fırını		
144	24 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Hâzım Bey'e âid (...)fırını		
145	17 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Hamam Sokağı'nda Yüzbaşı Halil Bey'in hânesi		
146	17 Teşrin-i Sâni 919	(Makriköy'ünde Hamam Sokağı'nda) Cemâl Paşa hânesi		
147	9 Mart 919	(Makriköy'ünde) Hâcı Mehmed Paşa'ya âid mahal		
148	20 Teşrin-i Sâni 919	Ayastefanos'da Lorimonun kazinosu		
149	3 Mart 919	(Ayastefanos'da) İstasyon Câddesi'nde Yunanlı Dimitri Ekyanin evi		
150	21 Teşrin-i Sâni 919	(Ayastefanos'da İstasyon Câddesi'nde) İtalya tebaasından Mösyö Danderya'ya âid hâne		
151	25 Teşrin-i Sâni 919	(Ayastefanos'da) İtalya tebaasından Mösyö Satirinca'ya âid hâne		
152	25 Teşrin-i Sâni 919	(Ayastefanos'da)Madmazel Saki Zeharyan'a âid hâne		
153	5 Nisân 919	(Ayastefanos'da) Madam Kapamacıyanın evi		
154	6 Kânûn-ı Sâni 919	(Ayastefanos'da) Alman tebaasından Veinberge âid hâne		
155	25 Teşrin-i Sâni 918	(Ayastefanos'da) Mösyö Harimanhan'a âid hâne		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
156	25 Teşrîn-i Sâni 918	Ayastefanos'da İstasyon Câddesi'nde İtalyan tebaasından Mösyö Monhiri'ye âid hâne		
157	4 Mart 919	(Ayastefanos'da İstasyon) civârında Dimitri İlyadesenin evi		
158	27 Teşrîn-i Sâni 918	Büyükkada'da mükim Madam Azinife âid Makriköy'ünde Yenimahalle'de Karakol Sokağı'nda bir hâne		
159	18 Temmuz 919	Şişli'de Çifteceviz'de 106 numarolu Emîn Dosta'ya âid âhûrları		İtalyan taht-ı işgâlinde
160	18 Temmuz 919	Hamam Sokağı'nda 48 numarolu Kisep Rotozo'ya âid hâne		(İtalyan taht-ı işgâlinde)
161	18 Temmuz 919	-Şişli'de Çifteceviz'de Hükümet-i Osmâniye'ye âid ve Şehremâneti Sıhhiye Hastahânesi barakalarından 6 baraka		(İtalyan taht-ı işgâlinde)
162	26 Temmuz 919	Tophâne'de Salıpazarı'nda Ahmed Efendi'ye âid ve Karnik tarafından meşgûl mağâza (depo)		(İtalyan taht-ı işgâlinde)
163	12 Temmuz 919	Makriköyü ile Ayastefanos arasında ve Sen Arno Kışlası'nın 2 kilometre garbında 3 binâ		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
164	12 Temmuz 919	-Gülhâne Kışlası civârında kâin iki depo		
165	12 Temmuz 919	Gedikpaşa'da teba'-i osmâniyeden Seferoğlu'na âid binâ		
166	12 Temmuz 919	Galata'da Salı Sokağı'nda 14 numarolu M. Dandarya'ya âid hâne		
167	12 Temmuz 919	Şişli'de Büyükdere Câddesi'nde Edhem Bey'e âid apartman		
168	7 Kânûn-ı Sâni 919	Galata'da 2 numarolu Abdî Necib Bey'e âid otel		
169	18 Şubât 919	Ortaköy'de Nâime Sultân Konağı		
170	26 Kânûn-ı Sâni	Pangaltı'da Zekî Paşa Konağı civârında Türk Jandarma Postası		
171	13 Nisân 919	Heybeliada'da Cermanos Efendi'nin taht-ı idâresinde İlâhiyât Mektebi		
172	13 Nisân 919	(Heybeliada'da) Madam Virjinya Corciyades'in taht-ı idâresinde ki Rûm Dârü'l-eytâmı		
173	22 Temmuz 919	Osmân Fuâd Efendi'ye âid bir Mercedes (...)otomobil		
174	27 Temmuz 919	Konter Amiral Ekselman'ın ikâmetine tahsis olunmak üzere Ortaköy'de Cemâleddîn Bey Yalısı		
175	1 Ağustos 919	Âhûrkapu ve mülhakâtı istihkâm anbârında mevcûd malzeme		
176	1 Ağustos 919	Dâvûdpaşa Kışlası'nın 1500 metre ve İstanbul a gelen yolun 20 metre şimâlinde kâin iki katlı binâ		
177	1 Ağustos 919	Pangaltı'da 45 numarolu apartman		
178	15 Ağustos 919	-Beyoğlu'nda (...) Sokağı'nda Osmânlı Belediye Hastahânesi		
179	15 Ağustos 919	Unkapamı depsounda mevcûd 2 metre mik'ab yerli kiremid		
180	15 Ağustos 919	Makriköy'ünde Zeytûnlük'de Hüsreviye Sokağı'nda Adamcıoğlu'na âid mahal (38 numarolu)		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
181	4 Ağustos 919	Ortaköy'de kâin Cemâleddîn Bey'in yalısı ile tebdîl olunmak ve Fransız Amiral Ekselman'la Erkân-ı Harbiyesi'nin ikâmetlerine ve bürolarının te'sisine tahsis olunmak üzere Kuruçeşme'de kâin Ârif Beyin Yalısı		
182	22 Ağustos 919	Tarabya'da (...).Palas kurbunda Yusel Berg villası		
183	22 Ağustos 919	Beyoğlu'nda Aynalıçeşme Sokağı'nda Alman Kilisesi ile ruhbân ikâmetgâhı		
184	1 Eylül 919	-Ayastefanos- Makriköy şimendifer hattı şimâlinde tayyare meydanı teşkil eden arâzî		
185	1 Eylül 919	Makriköy'de İncirli'de Mehemed Karakaş'ın evi		
186	25 Ağustos 919	Ayâsofya civârında me'mûrin-i mülkîye lokantasının meşgûl olmayan kısmı		
187	19 Ağustos 919	-Altı seyyâr matbah (Hükûmete âid)		
188	11 Eylül 919	-Sarâyburnu'nda bir fırın ile bir âhûr		
189	11 Eylül 919	-Sultân Ahmed Câmî'i Şerîfi karşısında Ticâret Mekteb-i Âli'si tarafından işgâl olunan binâ		
190	11 Eylül 919	-Hükûmete âid on sekiz seyyâr matbah		
191	11 Eylül 919	Makriköy'de mükim Osmânlı tebaasından Artin Avardis'e âid bir sandal		
192	11 Eylül 919	(Makriköy'de) Zeytûnlük'de kâin ve Kumkapu'da mükim Osmânlı tebaasından keresteci Kırkor Ağa'ya âid hâne		
193	11 Eylül 919	Makriköy'de Kara Eftimoğlu'nun hânesi		
194	11 Eylül 919	(Makriköy'de) Ayvalık Sokağı'nda Bafu Akasa âid hânenin mefrûş bir yatak odası		
195	7 Şubât 919	Büyükada'da Aya Nikola'da (...) Câddesi'nde Kadrî Bey'in hânesi		
196	7 Şubât 919	Ortaköy'de Merdiven Sokağı'nda Kadrî Bey'e âid 35 numarolu hâne		
197	1 Teşrîn-i Evvel 919	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 213 numarolu Mavro Kordatoya âid hâne		
198	1 Teşrîn-i Evvel 919	Makriköy'de Ekselman Kışlası'nın 50 metre cenûbunda kâin bir binâ ile vaktiyle Türk kıtaâtı tarafından ikâmet edilmiş ve 122'inci piyade fırkasına		
199	15 Eylül 919	Deniz Hamamı'nın 150 metre şimâlinde kâin diğerk bir binâ		
200	15 Eylül 919	Makriköy'ünde karakol barut deposunun 400 metre cenûbunda kâin bir binâ		
201	15 Eylül 919	-Dâvûdpaşa Kışlası câmî'inin avlusunda bulunan 11 araba		
202	11 Eylül 919	-Gülhâne Kışlası ile hastahânesi arasında kâin bazı mevâki'		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
203	15 Eylül 919	-Gülhâne Mühimmât Anbârı'ndan mevcûd bir baskül ile 60 küfe		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
204	25 Eylül 919	-Sütlüce'de kâin Osmânlı Endâht Mektebi		
205	25 Eylül 919	Makriköy'ünde Muhâsebeci Sokağı'nda 14-20 numarolu Yohanis Agobyan'ın evi	25 Eylül 920	
206	25 Eylül 919	(Makriköy'ünde) Baruthâne'nin şimâl-i şarkında kâin bir hâne ve baraka ile Baruthâne civârında şimâlen İstanbul Câddesi, cenûben Baruthâne medhâlinden başlayarak şimâl-i garbi istikâmetine giden tarla		
207	25 Eylül 919	Makriköy'ünde İstasyon Câddesi'nde mukîm Papazya'nın evinden mefrûş bir oda		
208	25 Eylül 919	Ayastefanos rıhtımında kâin ve Ayastefanos kâzinosu nâmı verilen kâzino		
209	25 Eylül 919	(Ayastefanos rıhtımında kâin) kâzinonun hemen sağında Osmânlı tebaasından Kalovor Korso'nun evi		
210	25 Eylül 919	Ayastefanos'da kâzino yanında Sefer Bey'e âid iki bitişik hâne		
211	25 Eylül 919	(Ayastefanos) rıhtımında Kapoşyin cemâatine âid binâ		
212	25 Eylül 919	(Ayastefanos rıhtımında) Madmazel Karidese âid binâ		
213	25 Eylül 919	-Halıcıoğlu'nda Topçu Kışlası		
214	12 Temmuz 918	Şişli'de Câdde-i Kebîr'de (...) Paşa'nın 143 numarolu Konağı	16 Hazîrân 919	
215	25 Eylül 919	(Şişli'de) İzzet Paşa yolunda avukat Fehmî Bey'in hânesi		
216	25 Eylül 919	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de yüz beş numarolu hâne		
217	4 Teşrîn-i Evvel 919	(Beyoğlu'nda) bütün mobilyasıyla 23 numarolu Mayrik apartmanı		
218	1 Teşrîn-i Evvel 919	(Beyoğlu'nda) Kuloğlu Sokağı'nda 8 numarolu Haridise âid binâ		
219	4 Teşrîn-i Evvel 919	Şişli'de Dere Sokağı'nda 21 numarolu Bağdadlı Nûrî Bey'e âid binâ		
220	4 Teşrîn-i Evvel 919	Şişli'de kâin Uğurlu Hân'ın ber-vechî âtî apartmanları: 3, 7, 9		
221	4 Teşrîn-i Evvel 919	İstanbul'da Nâfia Nezâreti'ne yakın Nûrî Paşa'nın mahdûmu Sa'dî Bey'e âid hâne		
222	4 Teşrîn-i Evvel 919	Makriköy'de Orta Sokağı'nda Yohanidis'e âid hâne		
223	4 Teşrîn-i Evvel 919	Bağlarbaşı'nda Yüzbaşı Eşref Bey'e âid hal-i inşâda bulunan hâne		
224	4 Teşrîn-i Evvel 919	-Makriköy'ünde biri büyük ve diğeri küçük olmak üzere Baruthâne civârında kâin ve hükûmete âid iki pavyon		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
225	4 Teşrîn-i Evvel 919	Ayastefanos'da Rûm Mektebi kurbunda Osmânî tebaasında Berzasa âid hânenin mefrûş bir odası		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
226	4 Teşrîn-i Evvel 919	(Ayastefanos'da) Balçık Sokağı'nda Osmânî tebaasından Madam Rişâde âid hânenin mefrûş iki odası		
227	11 Teşrîn-i Sâni 918	Çanakkale Boğazı'nda Kilid-ül Bahir'de Yalı Sokağı'nda kâin ve Üsküdar'da Bağlar Mahallesi'nde Selîm Paşa Taşı Sokağı'nda mukîm Rasinde Hanım'a âid iki binâ		
228	30 Eylül 19	Beyoğlu Câddesi'nde Yunan Konsolosu karşısında kâin ve sefir-i sâbıkadan Kâzım Bey'in mahdûmu Nazîf Bey'in ikâmet ettiği 5 numarolu apartman		
229	30 Eylül 19	Eskisarây burnundaki Osmânî garajında bulunan Boş markalı bir aded otomobil		
230	30 Eylül 19	Aksarây'da yangın yerinde bulunan ve İstanbul'da Dârü'l-fünûn matbaacısı Abdülvâhid Efendi'ye âid olan 250 tuğla		
231	30 Eylül 19	Makriköy'ünde Osmâniye Sokağı'nda teba'-i Osmâniye'den Sosidise âid hânenin 4 mefrûş odası		
232	30 Eylül 19	Hadîmköy'ün cenûb-u garbisinde demiryola 300 metre mesâfede kâin dört binâ ile kasabanın 3 kilometre garbında ve demiryol kurbunda 720 neferlik 12 büyük baraka, bu barakaların 600 metre şimâlinde kâin taş ve tuğla ile yapılmış bir binâ ve demiryol kurbunda garb tarafında diğere bir binâ	Ref'-i yed edilmiştir târîhi meçhûl	
233	24 Eylül 919	Unkapanı'nda Yeşilçeşme'de Bıçakçılar Câmî'i karşısında 32 numeroda sâkin Osmân (...) ve Halîl Nazîf'e âid bir limuzin yol otomobili		
234	14 Teşrîn-i Evvel 19	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de 303 numarolu Abbâs Hilmî Paşa'ya âid binânın zemîn katında mâadâsı		
235	14 Teşrîn-i Evvel 19	Beyoğlu'nda Mekteb Sokağı'nda 22 numarolu Madam Buklides'e âid binâ		
236	14 Teşrîn-i Evvel 19	Ayastefanos'da Doğruyol'da Bakkâl Husçep'in mefrûş evi		
237	14 Teşrîn-i Evvel 19	(Ayastefanos) Câmî' Sokağı'nda Şükrü Bey'e âid mefrûş hâne		
238	14 Teşrîn-i Evvel 19	(Ayastefanos) Şimendifer Câddesi'nde Balcı İbrâhîm'e âid hâne		
239	14 Teşrîn-i Evvel 19	Çanakkale'de Çamburnu'nda Ayastefanos'da mukm Yusuf Paşa haremi Saâdet Hanım'a âid tulumba		
240	14 Teşrîn-i Evvel 19	Taksîm Kışlası karşısındaki ta'lîm meydânı		
241	14 Teşrîn-i Evvel 19	Makriköy'ünde Baruthâne civârında hükûmete âid fuçi ve mevâdd sâire		
242	14 Teşrîn-i Evvel 19	Zeytunburnu'nda hükûmete âid malzeme-i inşâiye		
243	1 Teşrîn-i Sâni 19	Harbiye Nezâreti karşısında ki Jandarma Mektebi	8 Şubât 920	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhleri	Mulâhazât
244	1 Teşrîn-i Evvel 919	Hocalar Mektebi kurbunda kâin bir küçük paviyon		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
245	21 Teşrîn-i Sâni 918	Osmânî depolarından alınmış malzeme ve eşyâ		
246	24 Teşrîn-i Evvel 919	İncirli'de Madam Varmaldi'ye âid evde boş bir oda		
247	15 Eylül 19	Makriköy'ünde Sakızağacı'nda Âhret Câddesi'nde teba'-i Osmâniye'den Karaman'lı Vasilike'ye âid evin iki mefrûş odası		
248	20 Eylül 919	Makriköy'ünde Astaş Sokağı'nda teba'-i Osmâniye'den Gâbriyelides'in İki mefrûş odası		
249	8 Eylül 919	(Makriköy'ünde) Yenimahalle'de 14 numarolu ve teba'-i Osmâniye'den Rûm cemâatine mensûb Berujeye âid mefrûş bir oda		
250	24 Teşrîn-i Evvel 19	Râmî'de kışlanının 20 metre cenûbunda kâin Cemâl Efendi'ye âid evin iki boş odası		
251	24 Teşrîn-i Evvel 19	(Râmî'de kışlanının) 400 (metre) cenûb-u garbisinde kâin Fuâd Bey'in hânesinin iki boş odası		
252	24 Teşrîn-i Evvel 19	(Râmî'de kışlanının) 150 (metre cenûb-u)şarkisinde Halîd Hakkı Bey'in hânesinin iki boş odası		
253	24 Teşrîn-i Evvel 19	(Râmî'de kışlanının) 400 (metre) şarkında Demir Ağa'nın evi		
254	24 Teşrîn-i Evvel 19	(Râmî) Karârgâhı'nın 20 (metre şarkında) Hasan Bey'e âid evin iki boş odası		
255	5 Teşrîn-i Evvel 19	Makriköy'ünde Hekim Paşa Sokağı'nda Hasan Bey'e âid evin bir mefrûş odası		
256	16 Teşrîn-i Evvel 19	Nişantaşı Câddesi'nde ve Doktor Ken'ân Bey'e âid binâ		
257	16 Teşrîn-i Evvel 19	Beyoğlu Câddesi'nde 320 322 numarolu ve Osmânî-Avusturya Mefrûşat Şirketi'ne âid ve mukaddemâ Pâlsakarisal nâm Kafe Şanta'nın bulunduğu binanın birinci katı		
258	24 Teşrîn-i Evvel 19	Taksîm'de Siraservi'de 127 numarolu binânın bulunduğu apartmanı		
259	24 Teşrîn-i Evvel 19	Makriköy'ünde Zeytûnlük'de Hakkı Bey'in boş hânesi		
260	24 Teşrîn-i Evvel 19	Aralık Sokağı'nda 6 numarolu binânın yemek odası ile matbahı		
261	24 Teşrîn-i Evvel 19	Makriköy'ünde Yenimahalle'de kâin teba'-i Osmâniye'den Lirond Nikolayadis'e âid evin mefrûş bir odası		
262	24 Teşrîn-i Evvel 19	İncirli'de kâin ve teba'-i Osmâniye'den Madam Avramiye'ye evin mefrûş bir odası		
263	20 Eylül 19	Makriköy'ünde Cevizlik Sokağı'nda Osmânî tebaasından Madam Garcian'a âid 47 numarolu ev		
264	2 Teşrîn-i Sâni 919	İstanbul'da Demirköprü'de kâin ve Garagavar Bâslamâciya âid bir âhûr		
265	2 Teşrîn-i Sâni 919	Nişantaşı'nda Hâcî Mansûr Sokağı'nda İmâm Osmân Nûrî Efendi'nin hânesi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mulâhazât
266	2 Teşrîn-i Sâni 919	Beyoğlu'nda Tarlabası'nda Macar Caddesi'nde 6 numarolu Madam Mari Tapazsakân'a âid binânın birinci katında iki mefrûş oda		
267	2 Teşrîn-i Sâni 919	Beyoğlu'nda Suriye Çarşısı'nda 4 numarolu apartman		
268	2 Teşrîn-i Sâni 919	(Beyoğlu'nda) Ağahamamı Caddesi'nde (...) Cemâl Bey tarafından meşgûl 2 numarolu apartman		
269	2 Teşrîn-i Sâni 919	(Beyoğlu'nda) Sıraservi'de 55 numarolu binâ		
270	10 Teşrîn-i Sâni 919	İstanbul'da Metâzâde Birâderler Mağâzası'ndan 300 döşeme tahtası ile 100 ince tahta		
271	10 Teşrîn-i Sâni 919	Ayastefanos'da İstanbul Caddesi'nde Rüşdü Karakaş'ın hâneesi		
272	30 Mart 919	Makriköy'ünde Makriköy Belediyesi'nde kâin teferruâtıyla beraber camlı paviyon		
273	10 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) İncirli'de Osmânlı tebaasından Vahsaramın birâhânesi		
274	10 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) İstanbul Caddesi'nde Makriköy Belediyesi'ne âid ve kuru ot deposu bulunan hamam		
275	26 Teşrîn-i Evvel 919	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de Mısırlı Madama âid (...) binâsı		
276	26 Teşrîn-i Evvel 919	Şişli'de Teşvikiye ve Nişantaşı köşesindeki hânenin boş olan katları		
277	1 Teşrîn-i Sâni 919	Galata'da 25 numarolu Union Bank Şu'besi binâsının Fransız askerî postahânesi tarafından meşgûl kısmıyla Mehmed Sâdık, Mehmed Selim, İsmâil İsmet Beylerle, Sa'diye, Makbûle Hanımlara âid ikinci ve üçüncü katları		
278	18 Teşrîn-i Sâni 919	Makriköy'ünde İstasyon Caddesi'nde 27 numarolu ve Osmânlı tebaasından Mâreventa evinden mefrûş bir oda		
279	9 Şubât 919	Feriköy'de Rapulos bağında Emîn Caddesi'nde Lukides'e âid ve mukaddemâ Daimber Alman Ticârethânesi tarafından meşgûl Mercedes garajı		
280	18 Teşrîn-i Sâni 19	Şişli'de Kâğıdhâne Caddesi'nde tramvay münthâsında Ahmed Efendi ile Değirmenciyan'a âid 1200 m2 arâzi		
281	18 Teşrîn-i Sâni 19	Ayastefanos'da yol inşâsı için 400 metre tül ve 10 metre arzında bir kıt'a arâzi ile yine yol inşâsı için 300 metre tül ve 10 metre arzında diğeri bir kıt'a arâzi ve Ayastefanos merkeZ (...) Âyâmama Çiftliği'ne rabt eden 2600 metre tül ve 5 metre arzında kıt'a arâzi		
282	29 Mayıs 919	İstanbul'da Samatya'da kâin Ermeni Katolik Zükûr Mektebi		
283	18 Teşrîn-i Sâni 919	Ayastefanos'da şimendifer alanı		
284	22 Teşrîn-i Sâni 919	Gülhâne Kışlası'nın şarkında ve yol kenârında kâin ve Osmânlı Otomobil Zâbitânı tarafından meşgûl bir paviyon		
285	22 Teşrîn-i Sâni 919	Unkapanı inşâât anbarından 250 m 2 mesâha sathiyesinde cam		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mulâhazât
286	22 Teşrîn-i Sâni 919	Ayastefanos'da Câmî' Sokağı'nda kâin Zekî Bey'in hânesi		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
287	22 Teşrîn-i Sâni 919	Almanya'dan gelüb Mâliye Nezareti'nde bulunan bakır tel sütunları		
288	29 Teşrîn-i Sâni 919	Râmî'de Ali Bey hânesi		
289	Kânûn-ı Sâni 919	Liman rıhtımında ikmâl inşâsı için Göztepe'de Sahrâ-i Cedîd Mahallesi'nde Enver Paşa Sokağı'nda 34 numaroda sâkin Selâhaddîn Efendi ile Hatice Nâciye Hanıma âid 80 metre mik'abı taş 20 m3 horâsân		
290	12 Kânûn-ı Sâni 920	Makriköy'ünde Katolik Kilisesi Sokağı'nda müntehâsında kâin Kerküklü Hârûn Bey'in hânesi		
291	10 Teşrîn-i Sâni 919	Ayastefanos Câmî' dâhil ve etrafta depo edilmiş tayyâre malzemesinden tayyârelerle barakalar müstesnâ olmak üzere cümle malzeme		
292	28 Teşrîn-i Sâni 919	Gülhâne'de Türk Otomobil Kışlası kapısından takriben 40 metre mesâfede ve demiryolu kurbunda ahşab bir hâne		
293	22 Kânûn-ı Evvel 19	Makriköy'ünde Katolik Kilisesi Sokağı'nda 59 numarolu Konstantin evinde mefrûş bir oda		
294	22 Kânûn-ı Evvel 19	Ayastefanos'da şark kenârında Salirvesin evi		
295	22 Kânûn-ı Evvel 19	Beyoğlu Câddesi'nde 479 numarolu binâ da Avusturya tebaasından Mösyo Bakan eşyası		
296	22 Kânûn-ı Evvel 19	Ayastefanos'da Câmî' Sokağı'nda Fazlı Bey'in hânesi		
297	22 Kânûn-ı Evvel 19	Ayastefanos burnunda kâin ve Yûsuf Bey'e âid hâne		
298	11 Kânûn-ı Evvel 19	Bayramzâde İsmâil Hakkı Bey'in Şişli Câddesi'ndeki 131 numarolu hânesi		
299	1 Kânûn-ı Evvel 19	Beyoğlu'nda Linardi Sokağı'nda Karikora âid evin alt katı		
300	22 Kânûn-ı Evvel 19	Ayastefanos'da Mühendis Sokağı'nda ve muhtârın ikâmetgâhı yanında Cevri Efendi'nin hânesi		
301	22 Kânûn-ı Evvel 19	Makriköyü Baruthâne'sinde 400 kilo siyah barut, 500 kilo dinamit ve (...)		
302	22 Kânûn-ı Evvel 19	Zeytunburnu'nda 10.000 m 2 kereste ve (...)		
303	22 Kânûn-ı Evvel 19	Eyüb'de Topçu Parkı'nda bulunan 10 hastahâne arabası		
304	7 Şubât 920	İstanbul'da Keresteciler'de Aleksandr İstavrides'e âid 600 metre merba' döşeme tahtasıyla 300 metre merba' ince tahta		
305	1 Kânûn-ı Evvel 918	Eski Dâvûdpaşa âhûrları kurbunda kâin ve Fâtih'de mukim Mustafâ Bey'e âid hâne		
306	1 Kânûn-ı Evvel 918	Makriköy'ünde Hükûmet-i Osmâniye'ye âid Ana İnâs Mektebi		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât	
307	27 Kânûn-ı Evvel 918	Makriköy'ünde Kilise Câddesi'nde Rûm cemâatine âid bir tiyatro		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL	
308	27Kânûn-ı Evvel 918	(Makriköy'ünde) Osmânlı Câddesi'nde Nusret Paşa'ya âid bir hâne			
309	1Kânûn-ı Sâni 918	(Makriköy'ünde) Kapamâciyân Sokağı'nda İstâvros Yankolayadise âid bir hâne			
310	1Kânûn-ı Sâni 918	(Makriköy'ünde) İstanbul Câddesi'nde 16 numarolu Nûri Bey'in hânesi			
311	1Kânûn-ı Sâni 918	(Makriköy'ünde İstanbul Câddesi'nde) 11 (numarolu) Vetrakinin evi			
312	22Kânûn-ı Sâni 919	Beşiktaş'da yangın mahallerinden vürûd eden Dakinlezil Ağa ebnâsına âid 7000 tuğla			
313	15 Şubât 919	Galata'da Osmânlı tebaasından Salkiz Keşi'ye âid 120 numarolu binâ			
314	17 Kânûn-ı Sâni 920	-5 büyük 2 küçük top ve Tophâne, Yedikule, Makriköy'ünde mevcûd beher-i asgarî 6 metre tûlunde 150 metre ray			
315	17 Kânûn-ı Sâni 920	Ayastefanos'da İstasyon Câddesi'nde kâin ve Madmazel Nelinya Harasyan'ın evi			
316	17 Kânûn-ı Sâni 920	Makriköy'ünde İstanbul Câddesi'nde ve karakol kurbunda merhûm Kânî Bey'in kerimesi Münire Hanım'a âid hâne			
317	1 Ağustos 919	Makriköy'ünde Cevizlik Sokağı'nda 35 numeroda kâin Esterliyen ve İsliyârdelin önünde mefrûş bir odası			
318	24 Mayıs 919	Alaşehir'de istasyonun 100 metre cenûbunda Madam Estelyanın küçük evi			
319	3 Nisân 919	Doiçe Bankın: 2 yazıhâne, 3 masa, 5 yazıhâne koltuğu, 17 sandalye, bir evrâk dolabı masası, bir küçük kütüphâne, bir portatif lâmba, 3 yazıhâne hokkası, iki yazı makinesi, bir büyük kütüphâne, 2 musanniften ibâret boru malzemesi			
320	18Kânûn-ı Evvel 919	Beyoğlu'nda Zoğrafyân Mektebi			
321	1Kânûn-ı Evvel 919	Ayastefanos'da Katolik Kilise'si Sokağı'nda kâin Baus Daryâ'nın evi			
322	1 Şubât 920	-Zeytunburnu Fişenkhânesi'nde bulunan bir metre kutrunda bir hızar ile 179 metre tûl ve 88 metre arz ve 80 metre irtifâ'ında hızar dest -gâhı			
323	12Kânûn-ı Sâni 919	-Osmânlı Gülhâne Hastahânesi			hastahâne bakıcı dâiresi 23 Şubât Sene 38'de muhterik olmuştur

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât	
324	17 Şubât 920	Râmî'de Topçular'da Sirkeci sivil polis merkezi me'mûru Ziyâ Bey'in hânesi		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL	
325	16 Şubât 920	Râmî'nin civârında dışçı Celâleddîn Bey'in hânesi			
326	16 Şubât 920	Râmî-Maltepe ve Râmî'de Topçular Câddesi kenârında bulunan Hacı Sâlih'e âid 70 metre mik'abında iki ve Mustafâ Bey'e âid on metre mik'abında bir taş yığımı			
327	30 Mart 919	(İstanbul) Maltepe Hastahânesi'nin takriben bir kilometre civârında Hüseyin Bey'in hânesi			
328	10 Kânûn-ı Evvel 918	Ayastefanos'da Râif Paşa ve veresesine âid hâne			
329	1 Kânûn-ı Sâni 919	(Ayastefanos'da) İstasyon Câddesi'nde Bulgar tebaasından Teryânda Filosa âid 122 numarolu hâne			
330	15 Kânûn-ı Evvel 918	Makriköy'ünde Zeytûnlük'de Sâmî Bey'e âid hâne			
331	15 Kânûn-ı Evvel 918	(Makriköy'ünde) İstanbul Câddesi'nde merhûm Mazhar Bey'in hânesi			
332	15 Kânûn-ı Evvel 918	(Makriköy'ünde) Kartaltepe'de Âdil Paşa'nın hânesi			
333	15 Kânûn-ı Evvel 918	(Makriköy'ünde) Sakızağacı'nda Râgıb Paşa'nın hânesi			
334	15 Kânûn-ı Evvel 918	Beyoğlu'nda Alman hükûmetine âid Alman Mektebi			
335	17 Şubât 920	İstanbul'da Katırcıoğlu Pasajı'nda kâin Katırcıoğlu binâsının birinci katında bulunan ve Alman tebaasından Mösyö Katilere âid bulunan ber-vech-i zir büro malmezesi: Âdler yazı makinesi, yazı makinesine mahsûs (...) tabure (...)yeşil çuha kaplı ceviz büro dolabı			
336	15 Teşrin-i Sâni 918	Makriköy'ünde Yenimahalle'de 10 numarolu câdde de Sâdık ve İbrâhîm Beylere âid bir hâne			
337	30 Mart 919	-Makriköy'ünde Mekteb Sokağı'nda Hükûmet-i Seniyye'ye âid bir baraka			
338	1 Nisân 919	Dâvûdpaşa'da kâin (Dâvûdpaşa karârgâhı) ittihâz edilmiş binâ			
339	(1 Nisân 919)	-Râmî Kışlası (Temmuz Sene 35'de kışlada zuhûr eden harîkde 17 oda yanmıştır)			Bu kışlada Nisân Sene 335'de ve Temmuz Sene 335'te harîk zuhûr etmiştir
340	1 Şubât 919	-Makriköy'ünde Reşâdiye Kışlası			
341	20 Şubât 920	Galata'da Mahmûdiye Câddesi'nde Malgalyan'ın dükkânından 100 aded (...)			

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
342	20 Şubât 920	Ayastefanos'da İstanbul ve Kulüb Câddeleri'nin birleştiği mahalde Hâcî Dandaryan'ın evi		
343	20 Kânûn-ı Sâni 920	-Makriköy'ünde İstanbul Câddesi'nde Bez Fabrikası avlusunda ki birçok mahaller ile Aklâm Te'sisi'ne yarayan bir binâ		
344	20 Kânûn-ı Evvel 919	20 Kânûn-ı Evvel 919 Makriköy'ünde ki eşyâ ve emvâl-i gayri menkule:		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Antonyo Konstantinin bir boş odası		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Maryanti Aleksandranın (boş odası)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Katinya Lilâminin (boş odası)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) hükûmete âid iki boş oda		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Velahu Etnâşa âid bir (boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Helen Anapolitsa'ya âid bir boş ev		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Sarvodi Çorbacıyana (âid bir boş ev)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Hristo Korolini'ye (âid bir boş ev)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Bakkâl Sosirai'ye (âid bir boş ev)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Bakkâl Nikoli'nin bir boş evi		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Konstantin Morki'nin (bir boş evi)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Anika Hristo'ya âid bir boş oda		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Daile Fetiriye (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Koçu Vasilid'ye (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Vasili Parasko'ya (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Kasti Korucu'ya (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Korustalina'ya (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Haftalya Kanburoğlu'na (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Efkeniya Napagoti'ye (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Sofu Hristo'ya (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Karço Daniyela (âid bir boş oda)		
	20 Kânûn-ı Evvel 919	(Makriköy'ünde) Safraköyü nâhiyesine âid gayr-i mefrûş bir oda		
345	17 Teşrin-i Sâni 918	Anadolukavağı'nda kâin zîrde ki mahaller:		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
		Hükûmet-i Seniyye'ye âid olub bir zemîn katıyla birinci ve ikinci katlarına hâvî bir pavyon âhûrlar, kışla, depolar,(...), polis mevki'		
346	Teşrîn-i Evvel 918	Ziyâmin nâmında bir Osmânlı zâbîtinin ikâmet ettiği hâne(Anadolukavağı'nda)		
347	Teşrîn-i Evvel 918	Anadolukavağı'nda Hasan Tahsin Efendi'nin işgâl ettiği hâne		
348	Kânûn-ı Evvel 919	(Anadolukavağı'nda) Bahâddîn ve Nûrî Beyler tarafından işgâl edilmiş hâne		
349	1 Kânûn-ı Sâni 919	Beyoğlu'nda Câdde-i Kebîr'de Suriye Çarşusu'nda 13 numarolu apartmanda mukîm madmazel Piltiyas ile Madam Santon'a âid Alman ma'mûlatından Fokon markalı bir otomobil		
350	Kânûn-ı Sâni 920	Mahmûd Celâleddîn Efendi'ye âid olub Sultân Ahmed Câmî' yakınından alınan 300 çeki taş		
351	21 Mayıs 919	Ayastefanos'da bamyatarlası yolunda Ziyâ Rızâ Bey'e âid âhûrlar bir küçük mahal		
352	8 Şubât 920	Heybeliada'da Rûm İlâhiyât Mektebi		
353	16 Şubât 920	(Heybeliada'da) Mösyo Prokosa âid hâne		
354	16 Şubât 920	(Heybeliada'da) Abbâs Paşa'ya âid mülk		
355	16 Şubât 920	(Heybeliada'da) bir Türk'e âid muhtelit inâs ve zükûr mektebi		
356	9 Mart 920	Zeytunburnu'nda fabrikada sapan arabasıyla bir üstüvâne		
357	9 Mart 920	Yüksekkaldırım'da Galata Kulesi civârında Rûm Mektepleri tarafından taht-ı tasarrufunda bulunan binâ		
358	10 Kânûn-ı Sâni 919	-Mâliye Hastahânesi		
359	4 Kânûn-ı Evvel 918	Beyoğlu'nda Yeni yol'da 40 numarolu Rûm mektebi		
360	1 Kânûn-ı Evvel 919	Nişantaşı'nda Teşvikiye Câddesi'nde 20 numeroda Kâsım Paşa hânesinin iki salonu		
361	1 Kânûn-ı Evvel 919	-Gülhâne Hastahânesi ile malzeme vesâire		
362	1 Kânûn-ı Evvel 919	-Levâzım yem anbârından Sirkeci İstanbul'u dâhilinde beş sandalye ile bir soba		
363	20 Teşrîn-i Evvel 919	-Yıldız Hastahânesi		matbahında 29/30 Kânûn-ı Sâni Sene 38 harîk zuhûr etmiş ve söndürülmüştür
364	26 Ağustos 919	-Metris Çiftliği demirbaş eşyasıyla birlikte	25 Eylül 920	

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
365	2 Şubât 919	Ayastefanos'da Topçu Mesâha Mektebi'nin bulunduğu Cevad Bey'in Köşkü		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
366	2 /6 /35	Râmî'de Hasan Paşa Köşkü		
367	26 Mart 920	Makriköy'ünde Sen Arto Kışlası'na giden câdde üzerinde İslâm mezâristânından 500 metre mesâfede kâin Bayramzâde Hakkı Efendi'ye âid hâne		
368	28 Teşrîn-i Sâni 918	-Sirkeci'de rıhtım üzerinde Lâfâyet tesmî edilmiş ve Bahriye efrâdı tarafından işgâl olunan kışla		
369	21 Teşrîn-i Sâni 918	-Sirkeci rıhtımında liman dâiresinin bulunduğu binâ		
370	21 Teşrîn-i Sâni 918	-Sarâyburnu'nda bir mağâza		
371	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Papadapulo'nun evi		
372	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Azapisen'in evi		
373	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Bağçıvanoğlu'nun evi		
374	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Strasyakisi'nin evi		
375	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Karpobosja'nın evi		
376	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Atârsaid'in hânesi		
377	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Kefâlik'in evi		
378	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Çalmides'in evi		
379	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Basili'nin evi		
380	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Vuridesi'nin evi		
381	6 Mart 920	(Heybeliada'da) Aliye'nin hanesi		
382	12 Mart 920	Makriköy'de Bağlarbaş'ında Fâhri Bey'in haremine âid hâne		
383	12 Mart 920	Galata'da Mahmûdiye Câddesi'nde Bogos Pehlivânya'nın 98 numarolu dükkânından alınmış muhtelif çelik edevâtı		
384	12 Mart 920	Keresteciler'de Mûsâ Reis'in mağâzasından 1000 metre murabbâ döşeme tahtası		
385	1 Ağustos 919	-Beşiktaş'da muhterik Çırağan Sarayı'ndan iki avlusu ile rıhtımı		
386	12 Mart 919	-Sarâyburnu'nda bir istihkâm bölüğünün işgâl ettiği mahaller ve park müstemilâtı		
387	12 Kânûn-ı Sâni 919	Beşiktaş'da kâin ve Fransızlar tarafından ba'del işgâl Desefos Kışlası tesnîye edilmiş binâ	19 Nisân 921	

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
388	20 Teşrîn-i Sâni 919	-Sirkeci Garı'nda oluklu sâcdan biri 20 metre tûl 20 metre arzında ve diğeri 3,5 metre tûl üç metre arzında iki baraka		
389	13 Şubât 920	Heybeli'de Papasoğlu Dimitriyadis'e âid hâne		
390	5 Mart 920	(Heybeli'de) Osmânlı tebaasından Madam Lorik hânesi		
391	9 Şubât 920	- (Heybeli'de) İskele civârında hükûmete âid kâzino		
392	20 Mart 920	(Heybeli'de) Yalı Câddesi'nde 24 numarolu Etyen Yenideny'nın kâzinosu		
393	4 Nisân 920	Galata'da Fermezeciler Sokağı'nda 131 numarolu Garaguvar Karisetidesi'nin dükkânından 500 kilo yağ 100 fırça		
394	15 Teşrîn-i Sâni 919	Beyoğlu'nda bir Alman kumpanyası yazihânesinin mefrûşatı		
395	Şubât 919	Beşiktaş'da Fransızlar tarafından ba'del işgal " Marso Kışlası" tesmîye edilen binâ		
396	1 Teşrîn-i Sâni 919	Makriköy'ünde Panayoti'nin boş 4 odası		
397	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Kalevoşun (boş 4 odası)		
398	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Panayoti'nin (boş) 2 (odası)		
399	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Anjelika'nın(boş) 4 (odası)		
400	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Perodomus'un(boş 4 odası)		
401	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Kariyaki'nin (boş) 2(odası)		
402	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Fatibayo'nun (boş iki odası)		
403	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Âlakon'un bir âhûru		
404	1 Teşrîn-i Sâni 919	(Makriköy'ünde) Istavro Niço'nun (bir âhûru)		
405	15 Eylül 919	Makriköy'ünde Osmânlı Anonim Şirketi'ne âid 20.000 m2 arâzî		
406	10 Nisân 920	Heybeliada'da biri Otopulosa ve diğeri Salakoyet'e âid iki ev		
407	14 Nisân 920	Gelibolu'da şimâl mahrecinde Mevlevi Tekkesi		
408	Kânûn-ı Evvel 918	Kilid-ül Bahir'de Hîlmi Efendi'ye âid hâne		
409	18 Kânûn-ı Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de)Settâr Paşa'ya âid mekteb karşısında ki (...) binâ		
410	Mart 919	(Kilid-ül Bahir'de) mekteb ittisâlinde kâin Damat Tevfik Efendi'ye âid angâr	Teşrîn-i Evvel 919	
411	13 Kânûn-ı Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Settâr Paşa'ya âid boş bir binâ		
412	13 Kânûn-ı Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) kâin ve Kadıköy'ünde mukîm Hâcî Hakkı Bey'in hanımına âid boş hâne		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşğâl Târîhi	İşğâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mulâhazât
413	Teşrîn-i Evvel 918	-Kilid-ül Bahir'de belediye dâiresinin işğâl edildiği binâ		
414	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Hâcî Hasan Efendi'ye âid meşrûf hâne		
415	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Türk mektebi		
416	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Şâhin Efendi'nin boş hânesi		
417	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Kayıkçı Remzi'ye âid 9 numarolu gayr-i mefrûş hâne	3 Şubât 920	
418	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) İstanbul'da mukîm Şâhin Efendi'ye âid gayr-i mefrûş hâne		
419	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Yüzbaşı Hulûsî Efendi'ye âid mefrûş hâne		
420	13 Kânûn-1 Evvel 918	(Kilid-ül Bahir'de) Madenci Sokağı'nda Cevad Paşa nâmıyla Ali Bey'e âid boş hânesi		
421	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de)Liman kurbunda hükûmete âid kışla		
422	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de) Rûmeli Hisârî'yla 25 numarolu tabya		
423	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de) liman şimâlinde 26 numarolu tabya		
424	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de) istihkâm kışlası		
425	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de) Çamburnu tabyasıyla tabyaya 500 metre mesâfede kâin hâne		
426	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de) 17 numarolu Soğandere bataryası	15 Şubât 920	
427	13 Kânûn-1 Evvel 918	-(Kilid-ül Bahir'de)18 (numarolu Soğandere bataryası)	21 Şubât 920	
428	Teşrîn-i Sâni 919	Gelibolu'da Cevad Bey hânesi		
429	Teşrîn-i Sâni 919	(Gelibolu'da) Âtîf Rızâ Bey'in hânesi		
430	22 Şubât 920	(Gelibolu'da) Değirmenler Sokağı'nda Balıkçı İsmâil'in âhûru		
431	2 Kânûn-1 Evvel 918	-Hükümet-i Osmâniye'ye âid olub Kuvâ-yı İtilâfî'ye kıtaâtı hevâiyesi tarafından işğâl olunan Safraköy tayyâre meydânı ile mücâvir mahalli sâire		
432	26 Teşrîn-i Evvel 918	-Zeytunburnu fişenkhâne civârında kâin Marso Kışlası		
433	5 Teşrîn-i Sâni 919	Küçükçeşme'de mukîm Setamativpulos'a âid ve Makriköy'ünde Zeytûnlük'de Ekrem Bey Sokağı'nda kâin 10 numarolu hâne		
434	Kânûn-1 Evvel 918	-Sedd-ülbahir Muhâbere Meydânı'nda bulunan batarya mevâki' ve tertibâtı sâire		
435	27 Teşrîn-i Sâni 919	-985 metre merba' ince tahta 139 metre merba' temel direği 43 metre murabbâ rendelenmiş tahta Zeytunburnu fabrikasında mevcûd bazı malzeme		
436	18 Kânûn-1 Evvel 919	Nişantaşı'nda Halîl Rıf'at Paşa hânesi eşyâsından bir kısmı		18 Kânûn-1 Evvel 19'da muhterik olmuştur.

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
437	1 Mayıs 920	Kuruçeşme'de polis Sabâhaddîn Bey hânesi ile arâzîsi		
438	5 Nîsân 920	Heybeli'de Yovanaki'nin 6 odası		
439	25 Nîsân 920	(Heybeli'de) Pars Oteli'nin 9 (odası)		
440	15 Nîsân 920	(Heybeli'de) Yorvanaki'nin evinin 4 (odası)		
441	15 Nîsân 920	(Heybeli'de) Sarrafoğlu hânesinin 8 (odası)		
442	15 Nîsân 920	(Heybeli'de) Despina'nın evinin 2 odası		
443	15 Nîsân 920	(Heybeli'de) Haçupulo'nun evinin 4 (odası)		
444	23 Nîsân 920	(Heybeli'de) Büyük Britanya Oteli'nin 9(odası)		
445	24 Nîsân 920	(Heybeli'de) Bizans (Oteli'nin) 4(odası)		
446	22 Nîsân 920	(Heybeli'de) Hâmdi Bey hânesinin 4(odası)		
447	1 Nîsân 920	(Heybeli'de) Simineto'nun hânesi		
448	1 Nîsân 920	(Heybeli'de) Ârif Bey'in hânesi		
449	27 Şubât 19	Beyoğlu'nda Siraservi'de 20 numarolu hâne		
450	22 Kânûn-ı Evvel 19	Ayastefanos'da Meclis-i Meb'ûsân Sokağı'nda baraka		
451	12 Mayıs 920	-2.000 kilogram (...) barutu 5.000 metre ağır yanar fitil (Makriköy Baruthânesi'nden)		
452	1 Kânûn-ı Evvel 18	Dâvûdpaşa'da Türk kantinini zemîn katı	31 Temmuz 919	
453	5 Teşrîn-i Sâni 919	Ali Haydar Midhat Bey'e âid Zeytunburnu'nda Marso Kışlası'na karşı ve Makriköy İstasyonu tarikiyle demiryol arasında kâin 2460 metre murabbâ mesâha sathiyesinde ki arâzî kısmı		
454	19 Mayıs 920	-Zeytunburnu fabrikasında mevcûd ve 60 metrelik dâr hat muktezî 865 metre tûlünde ray ile üç makas vesâir malzeme		
455	19 Mayıs 920	-Makriköy Baruthânesi'nden 100 kilogram siyâh barut		
456	19 Mayıs 920	Tophâne'de Seyr-ü Sefâin Şirketi'ne âid binânın zemîn katı		
457	11 Eylül 920	Makriköy'de Taşhân Sokağı'nda Papaz Yosin âhûru	1 Mart 920	
458	1 Teşrîn-i Evvel 919	(Makriköy'ünde Taşhân Sokağı'nda) Mardiros İvazba'nın hânesi		
459	15 Mart 919	Ayastefanos'da Madam Vasiliki'nin hânesi	24 Kânûn-ı Evvel 919	

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
460	17 Mayıs 920	Beyoğlu Câddesi'nde 101 numarolu hâne (evvelce Anadolu kulübünün bulunduğu binâ)		
461	Kânûn-ı Sâni 920	Gelibolu'da Hâcî Osmân'ın hânesi		
462	1 Nisân 919	-Sarâyburnu'nda kârgîr mağâza		
463	13 Teşrîn-i Evvel 919	-Gelibolu'da hastahâne-i askerî		
464	28 Mayıs 919	-Eski sarâyda diğeri bir mağâza		
465	Kânûn-ı Sâni 919	Şark şimendiferlerine âid ve Sirkeci'de rıhtım müntehâsında kâin olup Fransız idâre-i askerîyesi tarafından meşgûl mağâza		
466	10 Mayıs 920	Heybeli'de Yüzbaşı Hâfız Bey'in hânesinin iki odası		
467	10 Mayıs 920	(Heybeli'de) Hâfız Mehmed Efendi'ye âid hânenin dört odası		
468	10 Mayıs 920	(Heybeli'de) Memdûh Bey'in hânesinin iki odası		
469	10 Mayıs 920	(Heybeli'de) Ferikâ'nın evinin iki odası		
470	10 Mayıs 920	(Heybeli'de) Mustafâ'ya âid hânenin dört odası		
471	Teşrîn-i Sâni 918	Ayastefanos'da Luicilu'nun evi		
472	8 Hazîrân 920	Makriköy'ünde Sakızağacı'nda Banyola Sokağı'nda 9 numarolu Hrant Usluçayan'ın evinin bir odası		
473	8 Hazîrân 920	Makriköy'ünde Sakızağacı'nda Paçacı Sokağı'nda Dimitri Lazarides'in evinin meşrûf bir odası		
474	8 Hazîrân 920	Makriköy'ünde Osmâniye Sokağı'nda Evinink Marhasa'nın bir döşeli odası		
475	8 Hazîrân 920	(Makriköy'ünde) İstanbul Sokağı'nda Dimitri Lamirides'in (bir döşeli odası)		
476	8 Hazîrân 920	Ayastefanos'da Vasilike Daralan'ın evi		
477	17 Mayıs 920	Beyoğlu'nda Küçük Kabristân'da 12 numarolu hânenin üçüncü katı		
478	1 Teşrîn-i Evvel 919	Râmî'de Fahri Bey'in hânesi		
479	1 Mart 919	-Tophâne'de mühimmât deposundan alınmış bir baskül		
480	4 Şubât 19	Arnavudköy'ünde Hâlim Paşa hânesi		
481	4 Şubât 19	Kuruçeşme'de Enver (Paşa) yalısı		
482	4 Şubât 19	(Kuruçeşme'de Enver Paşa yalısı) âid ve diğeri bir köşkü ile âhûrlar		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
483	4 Şubât 919	Kuruçeşme'de Enver (Paşa)ya âid kırmızı köşk		
484	4 Şubât 919	Ortaköy'de Papas Nevanalos Çiftliği		
485	4 Şubât 919	(Ortaköy'de) Abdurrahmân Paşa Yalısı		Muhterik Olmuştur
486	4 Şubât 919	(Ortaköy'de Abdurrahmân Paşa) Köşkü ile Fehîme Sultân Yalısı ve tevâbi'		
487	4 Şubât 919	Beşiktaş'da Ahmed Paşa hânesi		
488	4 Hazîrân 920	Makriköy'ünde Sakızağacı'nda Osmânlı tebaasından Madmazel Basliyades'in evinin mefrûş üç odası		
489	4 Hazîrân 920	(Makriköy'ünde Sakızağacı'nda Osmânlı tebaasından Madmazel) Nikola Şabarefa'nın (evinin mefrûş üç odası)		
490	4 Hazîrân 920	(Makriköy'ünde) Cevizlik'de (Osmânlı tebaasından) Babayan Efendi'nin (evinin mefrûş üç odası)		
491	4 Hazîrân 920	(Makriköy'ünde) Zeytûnlük'de Kelb Sokağı'nda (Osmânlı tebaasından) Agob Redvalik evinin (mefrûş üç odası)		
492	(4 Hazîrân 920)	(Makriköy'ünde) Cevizlik'de(Osmânlı tebaasından) Efroyini Kostino'nun(evinin üç odası)		
493	4 Hazîrân 920	(Makriköy'ünde)Sakızağacı'nda Asmalı Sokağı'nda(Osmânlı tebaasından) Kostaki Mebasakides'in (evinin mefrûş üç odası)		
494	12 Hazîrân 920	(Makriköy'de) Kartaltepe'de Yohanidis'in (evinin mefrûş üç odası)		
495	12 Hazîrân 920	(Makriköy'de)Yenimahalle'de İstasyon Câddesi'nde Nopakya'nın (evinin mefrûş üç odası)		
496	25 Kânûn-ı Sâni 919	(Makriköy'de) Bostancık yolunda 26 numarolu eczacı Safu Efendi'nin evi		
497	19 Hazîrân 920	(Makriköy'de) Kartaltepe'de Zekîye Hanım'ın boş hânesi		
498	12 Hazîrân 920	(Makriköy'de) Kartaltepe'de Madam Agarbafalo Kalafatidev'in evinin mefrûş bir odası		
499	9 Temmuz 920	Gelibolu'da Boylar Sokağı'nda Hâcî Osmân'ın hânesi		
500	5 Hazîrân 920	Çadır, demir tel vesâireden ibaret malzeme		
501	14 Hazîrân 920	Yalova'da bir samanlık		
502	12 Hazîrân 920	Yalova Mektebi		
503	12 Hazîrân 920	Yalova Belediyesi tarafından verilmek üzere 370 kilo saman, 20 yatak		
504	12 Hazîrân 920	Yalova'da bir gece ikâmet için 4 oda		
505	5 Temmuz 920	Makriköy'ünde Zeytûnlük'de Eryan Danyel Efendi'ye âid dört ev		
506	16 Ağustos 920	Nişantaşı'nda Kavak Sokağı'nda İbrâhîm Bey'in hânesi		
507	22 Temmuz 920	Gelibolu'da Büyük Câdde'de Madam Miğririç Deveciyan'ın hânesi		
508	1 Mart 920	Gelibolu'da Hranet Alyanakya'nın hamamı		

FRANASIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
509	26 Ağustos 920	Beyoğlu Câddesi'nde 50 numeroda kâin Vekegor Ahçıyan'a âid hâne		
510	28 Ağustos 920	Tophâne'de Seyr-ü Sefâin idâresinde ki avluda kâin bir angar		
511	20 Mart 920	Şişli'de Bomonti Câddesi'nde kömürcü, Katolik Kilise'si Sokağı'nda Nâmet Bey'e âid 20 numarolu hâne	10 Ağustos 920	
512	16 Teşrîn-i Evvel 920	Beyoğlu'nda Aynalıçesme'de Mösyö Adreyan Arseniyan'a âid hâne		
513	15 Teşrîn-i Evvel 920	Heybeliada'da Madam Maripasadaevi'ye âid Grand Berdatanca otelinin on odası		
514	1 Ağustos 919	Ayastefanos'da Arslan Kigorkin 34.600 metre merba' arâzisi		
515	1 Kânûn-ı Sâni 919	Kızıltoprak'da Zekî Bey'in hânesi	24 Hazîrân 920	
516	5 Ağustos 920	-Dolmabağçe Câmî' civârında bir binâ		
517	20 Teşrîn-i Sâni 920	-Hâzine-i Hümâyûn karakol binâsı olan eski sarâyın cenûb-u şarkisinde kâin tuğla ile yapılmış paviyon		
518	18 Teşrîn-i Sâni 920	Heybeliada'da Madmazel Caneto'nun hânesinin yedi odası		
519	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Bumbades'in hânesinin beş odası		
520	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Sofya Papa'ya âid akârın beş odası		
521	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Belov Oteli'nin sekiz odası		
522	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Vasiyades'e âid yedi odalı akâr		
523	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Yovanaki'ye âid akârın dört odası		
524	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Dimitri Penayoti'ye âid Bizans Oteli'nin 4 odası		
525	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Selîm Paşa'ya âid akârın üç odası		
526	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Melinkoğlu'na âid akâret üç odası		
527	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Mirimiranoğlu'na âid akâret dört odası		
528	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Calaya âid akârın beş odası		
529	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) bir Ermeni hânesinin dokuz odası		
530	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Filatopulo'ya âid hânenin sekiz odası		
531	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Setratcagani'ye âid hânenin sekiz odası		
532	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Cabaki'ye âid hânenin sekiz odası		
533	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Vasmaci'ya âid hânenin altı odası		
534	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Kertiko'ya âid hânenin beş odası		
535	18 Teşrîn-i Sâni 920	(Heybeliada'da) Stefani'ye âid hânenin dört odası		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
536	18 Teşrîn-i Sâni 920	Mavropulo'ya âid hânenin dört odası		
537	18 Teşrîn-i Sâni 920	Çonkaya âid hânenin dört odası		
538	18 Teşrîn-i Sâni 920	Vasilyadis'e âid hânenin dört odası		
539	18 Teşrîn-i Sâni 920	Politaki'ye âid hânenin üç odası		
540	4 Kânûn-ı Evvel 920	-Harbiye Nezâreti Meydânı'nda Süleymâniye kapusu ötesinde ki kışla		
541	2 Kânûn-ı Evvel 920	Sirkeci rıhtımında kâin Haryaki Yovane âid angar		
542	5 Kânûn-ı Evvel 920	-Çamlıman'ı köyünün şarkında kâin olup Heybeliada Bahriye Mektebi müstemilâtından olan binâ		
543	22 Kânûn-ı Evvel 920	Beyoğlu'nda Rûmeli Hânı'nda 4 numarolu Maglofa âid apartmanın bir odası		
544	22 Kânûn-ı Evvel 920	(Beyoğlu'nda Rûmeli Hânı'nda) 2 (numarolu) Kartopulosa âid apartmanın dört odası		
545	22 Kânûn-ı Evvel 920	(Beyoğlu'nda Rûmeli Hânı'nda) 1 (numarolu) Dülgeriye âid apartmanın beş odası		
546	21 Kânûn-ı Evvel 920	Sirkeci'de Ebüs-suûd Câddesi'nde 11 numarolu Menâgüre Hanım'a âid binâ		
547	8 Kânûn-ı Evvel 920	Heybeli'de Madam Damenapapakalu'ya âid otel Santralden yedi oda		
548	8 Kânûn-ı Evvel 920	(Heybeli'de) Osmânlı şu'besinden Fransuva'ya âid hânenin bir odası		
549	2 Kânûn-ı Evvel 920	Büyükdere – Rûmelikavağı, Büyükdere – Belgrad Ormanı yollarının mahal-i telâkisinde Hâfız Dursun tarafından meşgûl iki âhûr	31 Kânûn-ı Sâni 921	
550	10 Şubât 921	-İstanbul'da Binbirdirek'de ki Sultân Ahmed anbarı		
551	1 Kânûn-ı Evvel 920	-Gülhâne Hastahâne-i Askerisi kurbunda işletilmekte olan Osmânlı askerî otomobil atölyelerinin cümlesi		
552	10 Şubât 921	-Şehremâneti müstemilâtı, Emniyet-i Umûmiye binâsı, Dîvân-ı Harb-i Örfî binâsı		
553	1 Mart 921	Dîvanyolu'nda kâin Reşid Efendi'ye âid bulunan Yıldız Oteli binâsı		
554	8 Mart 921	Osmân Nûrî Efendi'nin Gedikpaşa'da kâin hânesi		
	8 Mart 921	Sultân Ahmed Câddesi'nde 36 numarolu Doktor (Ârif)in hânesinden iki odası		
	8 Mart 921	(Sultân Ahmed Câddesi'nde) 40 (numarolu) Âsım Bey'in (hânesinden iki odası)		
	8 Mart 921	Dizdâriye Sokağı'nda 5 (numarolu) hânedan (2 oda)		
	8 Mart 921	Binbirdirek Meydân'ında 22 (numarolu) İsmâil Hakkı Bey'in hânesinden bir (odası)		
	8 Mart 921	Mahmûdiye Câddesi'nde 15 (numarolu) Doktor Mûsâ Bey'in hânesinden iki (odası)		
	8 Mart 921	(...)Sokağı'nda Doktor Kadri Bey'in hânesinden bir (odası)		
	8 Mart 921	Sultân Ahmed Câddesi'nde 35 (numarolu) İzzet Bey'in hânesinden iki (odası)		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
	8 Mart 921	Gedikpaşa Câddesi'nde Doktor Beyzatbades'in hânesinin bir odası		
	8 Mart 921	(Gedikpaşa Câddesi'nde) Karakaşu'nun 31 numarolu evinin (bir odası)		
	8 Mart 921	(Gedikpaşa Câddesi'nde) Panderloglon'un 54 numarolu (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	(Gedikpaşa Câddesi'nde) Papadopulo'nun 38 (numarolu evinin) iki (odası)		
	8 Mart 921	Yeni Câdde'de Popumon evinin bir (odası)		
	8 Mart 921	(Yeni Câdde'de) Haçopulo'nun evinin (bir odası)		
	8 Mart 921	(Yeni Câdde'de) Ezineli Tekiloğlu'nun evinin (bir odası)		
	8 Mart 921	Nevber Sokağı'nda 1 numarolu Papadopulo'nun evinin (bir odası)		
	8 Mart 921	(Nevber Sokağı'nda) 5(numerolu) Abaze'nin (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	(Nevber Sokağı'nda) 17 (numerolu) Dimitri'nin (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	(Nevber Sokağı'nda) 48 (numerolu) Karakaşoğlu'nun (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	Kiryaki (Sokağı'nda) 100 (numerolu) Konyogolu'nun (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	(Kiryaki Sokağı'nda) 114 (numerolu) Madam Arnapulo'nun (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	Sıra İki (Sokağı'nda) 32 (numerolu) Jeorj Bey'in (evinin) iki (odası)		
	8 Mart 921	Asmalı (Sokağı'nda) 47 (numerolu) ve Mîrâlây mütekâidi Yezdân'ın hânesinin (iki odası)		
	8 Mart 921	Dizdâriye'de ki 1 (numerolu) Doktor İzzet Kâmil Bey'in(hânesinin) bir(odası)		
	8 Mart 921	Binbirdirek Meydân'ında hânenin iki(odası)		
	8 Mart 921	Gedikpaşa Câddesi'nde 62 numarolu Subanoğlu'nun evinin bir(odası)		
	8 Mart 921	(Gedikpaşa Câddesi'nde) 51 (numerolu) Tovlupulos Anyopulos'a evinin (bir odası)		
	8 Mart 921	(Gedikpaşa Câddesi'nde) 53(numerolu) Marnofu'nun evinin iki(odası)		
	8 Mart 921	Yeni Câdde'de kâin 1 (numerolu)Teodoparpas'ın (evinin iki odası)		
	8 Mart 921	(Yeni Câdde'de kâin) Saeoglugu'nun(evinin iki odası)		
	8 Mart 921	(Yeni Câdde'de kâin) 29 numarolu Kasriya'nın (evinin) bir (odası)		
	8 Mart 921	(...) Sokağı'nda 24 (numerolu) Teliya'nın (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	Kiryaki (Sokağı'nda) 121(numerolu) Tornoğolu'nun (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	(Kiryaki Sokağı'nda) 82 (numerolu) Kombet Gardilnaya'nın (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	Kadırga'da 45 (numerolu) Permisin Kulyan'ın (evinin bir odası)		
	8 Mart 921	(Kadırga'da) 47 (numerolu)Mesekyos Semyivides'nin (evinin) iki(odası)		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâzahât
	8 Mart 921	(...) 49 numarolu (...) evinin iki odası		
	8 Mart 921	(...) Sokağı'nda 5 (numarolu) Akiluman evinin bir(odası)		
	8 Mart 921	(...Sokağı'nda) 15 (numarolu) Kalyopoma evinin iki (odası)		
	8 Mart 921	(...Sokağı'nda) 9 (numarolu) Yovangaveryasde'nin evinin bir (odası)		
	8 Mart 921	(...Sokağı'nda) 17 (numarolu) Kalyopavetmezen evinin iki (odası)		
	8 Mart 921	Kelb (Sokağı'nda) 11 (numarolu)Kamideryan evinin bir (odası)		
	8 Mart 921	Alemdâr Câddesi'nde 8 (numarolu) Mahmûd Bey'in hânesi		
	8 Mart 921	Gedik Paşa'da 32 (numarolu) Hamdi Bey'in kül renkli hânesi		
	8 Mart 921	(...) Tahsin Bey'in hânesi		
	8 Mart 921	YeniCâdde'de, 189 numarolu Yekyaroğlu'nun evinin bir odası		
	11 Mart 921	Fuâd Paşa Câddesi'nde 23 (numarolu) Mecdî Bey hânesinin iki odası		
	11 Mart 921	Gedikpaşa'da 63 (numarolu) Nâzım Fuâd Bey'in hânesinde bir odası		
	11 Mart 921	Divan 194 (numarolu) Rızâ Bey'in hânesinin (bir odası)		
555	1 Nisân Sene 921	Galata'da Şehvar Sokağı'nda 51 numarolu Neş'et Bey'e âid binâ		
556	4 Nisân Sene 921	Bâb-ı Âli Câddesi'nde Re'fet Bey'e âid 57 numarolu hânenin döşeli bir odası		
	4 Nisân Sene 921	Mekteb Sokağı'nda Kâmil Bey'e âid 21 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nisân Sene 921	(Mekteb Sokağında) Yüzbaşı Abdülmecîd Bey'e âid mükerrer 21 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nisân Sene 921	Çiftesaray Sokağı'nda Hadice Hanım'a âid 25 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nisân Sene 921	Cağaloğlunda Besim Bey'e âid 29 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nisân Sene 921	(Cağaloğlunda) Hilmi Efendiye âid 19 numarolu hânenin döşeli iki oda ve bir salonu		
	4 Nisân Sene 921	Cismani Sokağı'nda (...) Emîn Bey'e âid 8 numarolu hânenin döşeli bir odası		
	4 Nisân Sene 921	Molla Fenari Sokağı'nda Mustafâ Bey'e âid 41 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nisân Sene 921	(Molla Fenari Sokağı'nda) Mehmed Ziyâ Bey'e âid 35 numarolu hânenin döşeli bir odası		
	4 Nisân Sene 921	Tekke Sokağı'nda Nâzif Bey'e âid 14 numarolu hânenin mobilyalı		
	4 Nisân Sene 921	Osmâniye Câddesi'nde Doktor Orhan Abdi Bey'e âid 23 numarolu evin döşeli üç odası		
	4 Nisân Sene 921	Sirkeci Câddesi'nde Hâlid Efendi idâresinde ki Reşâdiye evinin döşeli dört odası		
	4 Nisân Sene 921	(Sirkeci Câddesi'nde) Ahmed (...) idâresindeki (...) evinin döşeli altı odası		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
	4 Nîsân Sene 921	Mahmûdiye Câdde'sinde Doktor Hulûsi Bey'in 33 numarolu hânesinin döşeli bir odası		
	4 Nîsân Sene 921	(Mahmûdiye Câdde'sinde) Reşâd Bey'e âid 19 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nîsân Sene 921	Nur-i Osmâniye Câdde'sinde Hikmet Hanım'a âid 30 numarolu hânenin döşeli iki odası		
	4 Nîsân Sene 921	(Nur-i Osmâniye Câdde'sinde)Behcet Bey'e âid 32 numarolu hânenin mobilyalı bir odası		
	4 Nîsân Sene 921	(Nur-i Osmâniye Câdde'sinde) Ali Şâkir ve Selîm birâderler idâresindeki 50 numarolu Meknar evinin iki odası		
	4 Nîsân Sene 921	Şeref Sokağı'nda Dikran ve Sâbuka âid 48 numarolu Osmâniye evinin üç odası		
	4 Nîsân Sene 921	Ceride Sokağı'nda Hacer Hanım'a âid 5 numarolu hânenin boş iki odası, bir kabinesi ve bir matbahı		
	4 Nîsân Sene 921	Kapalı.....Sokağı'nda Hâcî Mehmed Efendi'ye âid 5 numarolu hânenin mobilyalı üç odası		
	4 Nîsân Sene 921	(Kapalı .... Sokağı'nda) Doktor Ziyâ Nûrî Paşa'ya âid hânenin mobilyalı iki odası		
	4 Nîsân Sene 921	İran Sefâret-hânesi karşısında Binbaşî Abdülrâif Bey'in hânesinde mobilyalı iki odası		
	4 Nîsân Sene 921	Bâb-ı Âli Câdde'sinde Mahzar Bey'e âid 47 numarolu hânesinde mobilyalı iki odası		
	4 Nîsân Sene 921	Peykhâne Sokağı'nda Mîrâlây Ali Necib Bey'e âid hâne		
557	1 Nîsân 921	Doiçe(doyçe) Orient Bank malzemesinden ber -vech-i âtî eşyâ :		
		Yazihâne 2 orta camlı masa 6 Küçük masa 2 koltuk		
		4 deri kaplı sandalye 2 yazihâne koltuğu 4 sandalye 1 küçük dolab		
		4 mukayyid masası 3 sepet 4 Papaz 1 Elektrik malzemesi		
		1 Asma saat 2 Küçük kasa 1 tabure		
558	1 Nîsân 921	Ber-vech-i âtî mebânî		
	1 Nîsân 921	1 -Kalenderhâne mahallesinde Bozdoğan Kemerî Sokağı'nda Kâsım Bey'e âid 18 numarolu hânenin birinci katında mefrûş iki oda		
	1 Nîsân 921	2 -Takvimhâne Sokağı'nda Hâfız Besim Efendiye âid 5 numarolu hânenin ikinci katında iki mefrûş oda		
	1 Nîsân 921	3- Kalenderhâne Mahallesi'nde Bozdoğan Kemerî Sokağı'nda Aynosta Askara'ya âid 13 numarolu hânenin mefrûş iki odası		
	1 Nîsân 921	4- Kalenderhâne Mahallesi'nde Bozdoğan Kemerî Sokağı'nda Abdurrahmân Sâlim Bey'e âid 22 numarolu hânenin mefrûş iki odası		
	1 Nîsân 921	5-Alibaba Sokağı'nda Hâsaloğlu Kalant'a âid		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
	1 Nîsân 921	6 -Veli Paşa yokuşunda Hristofor ve Hristoforidesi'nin 26 numarolu evinde döşeli bir odası		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
		7- Serafi Yapan Şimâl Sokağı'nda 26 numarolu Seyfi Bey'in hânesinin iki mefruş odası		
		8 -Ali Bey Sokağı'nda Kiryâli Manoli'nin 97 numarolu evinde birinci katında döşeli bir oda		
559	15 Nîsân 921	9 -Yandaki binalar: Târîh-i işgâl 25 Nîsân sene 921		
		1- Merhûm Hâlid Paşa refikası hanıma âid Sultân Ahmed'de kâin (..) hâne		
		2- Mehmed Paşa'ya âid Nur-i Osmâniye Câddesi'nde kâin mefrûşatlı 84 numarolu hâne		
		3-Âişe Hanım'a âid Şeref Sokağı'nda kâin 33 numarolu hânenin üç mefrûş odası		
		4- Hâdiye Hanım'a âid Nur-i Osmâniye Câddesi'nde kâin 54 numarolu hânenin bir mefrûş odası		
		5 -Hamdi Bey'e âid Nur-i Osmâniye Câddesi'nde kâin 82 numarolu hânesinde bir mefrûş odası		
		6 -Pertev Bey'e âid Mahmûdiye Sokağı'nda kâin 32 numarolu hânenin iki mefrûş odası		
		7- Hakkı Bey'e âid Şeref Sokağı'nda kâin 42 numarolu hânenin mefruş bir odası ve (...)		
560	18 Teşrîn-i Sâni sene 920	-Selimiye Kışlası'nın bir kısmının işgâli		
561	15 Nîsân 919	Makriköy'ünde Aksu Câddesi'nde 37 numarolu Nesîbe Cemâl Hanım'a âid hâne	17 Kânûn-ı Sâni Sene 920	
562	11 Mart 921	Dâver Paşa Câddesi'nde Mecdi Bey'in hânesi		
563	1 Mart 921	-Hükûmet-i Osmâniye'ye âid ve Sultân Ahmed Câddesi'nde kâin 34 numarolu Sadaret Konağı		
564	16 Mart 921	Dizdâriye Sokağı'nda Tahsin Bey'in hânesi		
565		Rus mültecilerine tahsîs edilmke üzere ber- vech-i zir odalar		Fransızlar tarafından gelen evrakda semtleri tesrih edilmiştir
	23/11/920	Osmanlı teba'âsından Savoyadese âid dört oda		
	23/11/920	(Osmanlı tebaasından) Perveki'ye âid hânenin üç odası		
	23/11/920	(Osmanlı tebaasından) Canbazoğlu'na âid hânenin beş odası		
	23/11/920	Madam İpilaniti'ye âid hânenin dört odası		
	23/11/920	Osmanlı tebaasından Madam Sinaya'ya âid hânenin üç odası		
	23/11/920	(Osmanlı tebaasından) Cordonakise'ye âid hânenin beş odası		

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ve Kime Âid Oldukları	Tahliye Târîhi	Mülâhazât
	20/11/920	Osmânlı tebaasından Kesirundaki'ye âid hânenin dört odası		
	20/11/920	(Osmânlı tebaasından) Markoki'ye âid hânenin dört odası		
	27/11/920	(Osmânlı tebaasından) Lazârede'ye âid hânenin iki odası		
	27/11/920	Pazarbarka Ökûmeniye âid eski âhûr		
566	13 Teşrîn-i Sâni 920	Pangaltı Hastahânesi ittisâlinde Osmânlı emlak ve arâzi şirketine âid küçük binâlar		
567	16 Mayıs 921	Selîmiye Kışlası civârında Cemâl Bey hânesi		
568	1 Kânûn-ı Sâni 921	Makriköy Baruthanesi'nde kâin bazı mahaller		
569	1 Mayıs 921	1- Maltepe Câddesi'nde kâin Necib Bey'e âid hânenin iki mefrûş odası		
	1 Mayıs 921	2- (Maltepe Câddesi'nde kâin) İhsan Mehemed'e (âid hânenin iki mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	3- Topkapu (Câddesi'nde kâin) Cevad Bey'e (âid hânenin iki) boş (odası)		
	1 Mayıs 921	4- Maltepe (Câddesi'nde kâin) Müslim Bey'e (âid hânenin) bir mefrûş (odası)		
	1 Mayıs 921	5- (Maltepe Câddesi'nde kâin) İbrâhîm Kadri Bey'e (âid hânenin bir mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	6- (Maltepe Câddesi'nde kâin) Yahya Bey'e (âid hânenin bir mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	7- Ali Baba Türbesi civârında (kâin) Mehemed Ali Bey'e (âid hânenin 2 boş (odası)		
	1 Mayıs 921	8- Hayreddin Sokağı'nda (kâin) Celâl Bey'e (âid hânenin) 2 mefrûş (odası)		
	1 Mayıs 921	9-(Hayreddin Sokağı'nda kâin) Ahmed Hamdi Bey'e (âid hânenin 2 mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	10-(Hayreddin Sokağı'nda kâin) Cemil Bey'e (âid hânenin 2 mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	11-Topkapu Câddesi'nde kâin Osmân Şâkir Paşa'ya âid dört odalı hâne (360 numarolu)		
	1 Mayıs 921	12- Acı Hamam Sokağı'nda Emin Paşa'ya(âid) bir numarolu hânenin bir mefrûş odası		
	1 Mayıs 921	13- (Acı Hamam Sokağı'nda) Cevad Bey'e (âid) 8 (numarolu hânenin bir mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	14-Çatalçeşme'de Halil Bey'e (âid) 4 (numarolu hânenin bir mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	15- Muslihiddîn Sokağı'nda İlyâs Ahmed Bey'e (aid) hânenin 7 (mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	16- Toprak (Sokağı'nda) Celâl Sâlim Bey'e (âid) 9 numarolu (hânenin) bir(mefrûş odası)		
	1 Mayıs 921	17- Acı Hamam'da (Sokağı'nda) Hikmet Süveyde? (bey'e âid) 6/8 numarolu ve beş odalı boş hâne		

FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL

Sıra Numerosu	İşgâl Târîhi	İşgâl Edilen Mahallerin Adresleri ile Kime Âid Oldukları	İşgâl Târîhi	Mülâhazât
	1 Mayıs 921	18 Yoprak Sokağı'nda Hâlid Bey'e âid 9 numarolu hânenin mefrûş bir odasıyla karyolası		FRANSIZLAR TARAFINDAN İŞGÂL
		19 Yerabatan'da Hamdi Bey'e âid 25 numarolu hânenin mefrûş iki odası		
		20 (Yakup ağa) Yakupa sokağında (...) Hanıma âid 6 numarolu hânenin mefrûş iki odası		
		21 Gedik Paşa'da Refiye Hanım'a âid 12 numarolu hânedede mefrûş üç oda		
		22 Yerebatan'da Sâlim Bey'e âid 27 numarolu hânenin mefrûş bir odası		
		23 Nur-i Osmaniye'de Mehmed bin İbrâhîm'e âid sekiz numarolu hanesinde boş iki odası		
		24 Yakup Ağa Sokağı'nda Mustafa Matka? Âid 6 numarolu hânenin mefrûş iki odası		
		25 Mecîd Sokağı'nda Süleymân Paşa'ya âid 1 numarolu hânesinde mefrûş dört odası		
		26 Şeref Sokağı'nda Zekeriya Bey'e âid 5 numarolu hânesinde iki oda ve bir (...)		
		27 Şehzade'de Ahmed (...) âid 15 numarolu hânesinde bir odası		
		28 Toprak Sokağı'nda Şâkir Bey'e âid 15 numarolu hânesinde bir odası		
		29 Dîvanyolu'nda İsmâil Hakkı Bey'e âid 96 numarolu hânesinde iki odası		
		30 Eski Zâbtiye'de Hüseyin Bey'e âid 71 numarolu hânesinde iki odası		
		31 Sultan Ahmed'de Basri ve Rahmi Şefik'e âid 38 numarolu ve üç odalı hâne		
570	20 Nisân 921	1 Gedikpaşa yokuşunda Avukat Anastiyasadi'si'nin! 20 numarolu evin iki odası		
		2 Pilavoğlu Sokağı'nda 17 numarolu Perilikasi Fotiyadesi'nin evinin iki boş odası		
		3 Kargor Sokağı'nda Corci Dimitriyadesi'nin evinin döşemeli bir odası		
	15 Eylül 921	Fransız Karârgâh-ı Umûmisi'nin karşusunda Binbirdirek nâm mevki		
	15 Teşrîn-i Evvel 921	Sultân Ahmed Mahallesi'nde 25 numarolu Fatma Hanım'a âid hâne		
	9 Şubât Sene 920	Heybeliada'da Yenicadde Sokağı'nda Madam Viktorya Ekonomidisi'ye âid mahal		
	15 Teşrîn-i Sâni 921	Cağaloğlu'nda 14 numarolu Mehmed Ali Efendi'ye âid mefrûş hâne	Fi 28 Teşrîn-i Sâni 921'de tahliye edilmiştir.	
	20 Teşrîn-i Sâni sene 921	İstanbul'da Şekerci Sokağı'nda 184 numarolu Nûrî Bey hanımına âid gayr-i mefrûş hâne		

HÂRİCİYE NEZÂRETİ

Evrâk Müdüriyeti

Dosya Kalemi

Karton 23

Kısmı.....

Dosyası

2

Harb-ı Umûmî

Hulâsa Bidâyet-i mütârekeden 4 Şubât 338 tarihine kadar İngiliz Fransız İtalyan ve Yunan Kıta'âtı tarafından vaz'-ı yed olunan mebâni mü'essesât ve sâ'ireyi müş'ir iki kıta'a defter

SENE

HÂRİCİYE NEZÂRETİ

Evrâk Müdüriyeti

Dosya Kalemi

Karton 23 mükerrer
Kısmı Siyasi Dosyası Harb-i Umûmî – Mütâreke
Muhtelit Mahkeme Teşkili

Hulâsa

SENE

B) İstanbul'da İşgal Edilen Binaların Kaydedildiği İki Adet Deftere Dair BOA HR.SYS 2525-11

1

ایستاد
آنحضرت و بیوان قطعاتی طرز بیات نماز در ~~سینه~~
نماز کند وضع بی اللوان باه، نوسه و سانه بی نوازند.

تعمیرات است ایستاد -	}	۱ -	(-)	.....	مکتوبه عماد اولاد نقر
		۲ -	(-)	.....	امداد خاقانی در اولاد نقر
		۳ -	(-)	.....	ذوق شاهان عماد اولاد نقر
		۴ -	( )	.....	افراد الهانی به عماد اولاد نقر

HR.SYS 2525/11 200rk (4shfbog) 1

سند شماره	تاریخ	موضوع	تاریخ	سند شماره
۱	۱۹۱۹	استیفاء ایالتی افسانگی و خدمت اربابان	۱۹۱۹	۱
۲	۱۹۱۹	امان الله خان جویش و فرمانداری در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۲
۳	۱۹۱۹	کتابخانه در بلخ	۱۹۱۹	۳
۴	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۴
۵	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۵
۶	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۶
۷	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۷
۸	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۸
۹	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۹
۱۰	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۱۰
۱۱	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۱۱
۱۲	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۱۲
۱۳	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۱۳
۱۴	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۱۴
۱۵	۱۹۱۹	مأموریت در بلخ و تاجیکستان	۱۹۱۹	۱۵

سیدھا فہم

تاریخ	موضوع	رقم	تاریخ	موضوع	رقم
۱۷۷۲	۱ اختلافیہ سند آدرس کو دیکھئے اور لکھو	۱۷۱۹	۱۷۷۲	۱ اختلافیہ سند آدرس کو دیکھئے اور لکھو	۱۷۱۹
۱۷۷۲	۲ بیٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۲ بیٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۳ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۳ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۴ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۴ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۵ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۵ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۶ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۶ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۷ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۷ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۸ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۸ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۹ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۹ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۰ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۰ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۱ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۱ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۲ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۲ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۳ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۳ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۴ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۴ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۵ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۵ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۶ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۶ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۷ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۷ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۸ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۸ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۱۹ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۱۹ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	
۱۷۷۲	۲۰ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	۲۰ چوٹ آدرس ایچ خانیہ دیا اسکاتھ	۱۷۱۹	

1

صا - 5
۱۴۱۶

فوترة وابتیایه قطعه فرستده بدین صا که در ~~صا~~
نایب قده وضع بد اولیاده بیاید و ساره بستر دفتر د -

- ۱ - کلیه عاوه اولوز قوزی نطق برائت
- ۲ - امون خاق بیده اولوز ملا
- عادی - ر

HR.SYS 2535 / 11 1800k (4shf60g) 2

فایز در حاضره

ردیف	تاریخ	شرح	ملاحظات
۱	۹۱۸	استقامت ایله کورده ایلمه کیم عیله اولور	۸۰
۲	۹۱۸	طایر در سر ایلمه	۸۱
۳	۹۱۸	خلط اولور	۸۲
۴	۹۱۸	فره و غیره ایلمه کورده ایلمه	۸۳
۵	۹۱۸	نارطریق ایلمه کورده ایلمه	۸۴
۶	۹۱۸	شهر اولور	۸۵
۷	۹۱۸	عقل و دین ایلمه کورده ایلمه	۸۶
۸	۹۱۸	دور و دور ایلمه کورده ایلمه	۸۷
۹	۹۱۸	دولت و حکومت ایلمه	۸۸
۱۰	۹۱۸	مردود و غیره ایلمه کورده ایلمه	۸۹
۱۱	۹۱۸	مطرب و غیره ایلمه کورده ایلمه	۹۰
۱۲	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۹۱
۱۳	۹۱۸	درم کیم حاضره ایلمه کورده ایلمه	۹۲
۱۴	۹۱۸	کیم درم ایلمه کورده ایلمه	۹۳
۱۵	۹۱۸	رفت و بخت ایلمه کورده ایلمه	۹۴
۱۶	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۹۵
۱۷	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۹۶
۱۸	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۹۷
۱۹	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۹۸
۲۰	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۹۹
۲۱	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۰

ایستقامت

ردیف	تاریخ	شرح	ملاحظات
۱	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۱
۲	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۲
۳	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۳
۴	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۴
۵	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۵
۶	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۶
۷	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۷
۸	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۸
۹	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۰۹
۱۰	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۰
۱۱	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۱
۱۲	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۲
۱۳	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۳
۱۴	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۴
۱۵	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۵
۱۶	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۶
۱۷	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۷
۱۸	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۸
۱۹	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۱۹
۲۰	۹۱۸	ایستقامت ایله کورده ایلمه	۱۲۰

سند شماره	تاریخ	موضوع	ملاحظات	تاریخ	موضوع	ملاحظات
4	سند شماره	تاریخ	موضوع	سند شماره	تاریخ	موضوع
1	1918	استان ایسکندریه...	...	1	1918	...
2	1918	...	...	2	1918	...
3	1918	...	...	3	1918	...
4	1918	...	...	4	1918	...
5	1918	...	...	5	1918	...
6	1918	...	...	6	1918	...
7	1918	...	...	7	1918	...
8	1918	...	...	8	1918	...
9	1918	...	...	9	1918	...
10	1918	...	...	10	1918	...
11	1918	...	...	11	1918	...
12	1918	...	...	12	1918	...
13	1918	...	...	13	1918	...
14	1918	...	...	14	1918	...
15	1918	...	...	15	1918	...
16	1918	...	...	16	1918	...
17	1918	...	...	17	1918	...
18	1918	...	...	18	1918	...
19	1918	...	...	19	1918	...
20	1918	...	...	20	1918	...
21	1918	...	...	21	1918	...
22	1918	...	...	22	1918	...
23	1918	...	...	23	1918	...
24	1918	...	...	24	1918	...
25	1918	...	...	25	1918	...
26	1918	...	...	26	1918	...
27	1918	...	...	27	1918	...
28	1918	...	...	28	1918	...
29	1918	...	...	29	1918	...
30	1918	...	...	30	1918	...
31	1918	...	...	31	1918	...
32	1918	...	...	32	1918	...
33	1918	...	...	33	1918	...
34	1918	...	...	34	1918	...
35	1918	...	...	35	1918	...
36	1918	...	...	36	1918	...
37	1918	...	...	37	1918	...
38	1918	...	...	38	1918	...
39	1918	...	...	39	1918	...
40	1918	...	...	40	1918	...
41	1918	...	...	41	1918	...
42	1918	...	...	42	1918	...
43	1918	...	...	43	1918	...
44	1918	...	...	44	1918	...
45	1918	...	...	45	1918	...
46	1918	...	...	46	1918	...
47	1918	...	...	47	1918	...
48	1918	...	...	48	1918	...
49	1918	...	...	49	1918	...
50	1918	...	...	50	1918	...
51	1918	...	...	51	1918	...
52	1918	...	...	52	1918	...
53	1918	...	...	53	1918	...
54	1918	...	...	54	1918	...
55	1918	...	...	55	1918	...
56	1918	...	...	56	1918	...
57	1918	...	...	57	1918	...
58	1918	...	...	58	1918	...
59	1918	...	...	59	1918	...
60	1918	...	...	60	1918	...
61	1918	...	...	61	1918	...
62	1918	...	...	62	1918	...
63	1918	...	...	63	1918	...
64	1918	...	...	64	1918	...
65	1918	...	...	65	1918	...
66	1918	...	...	66	1918	...
67	1918	...	...	67	1918	...
68	1918	...	...	68	1918	...
69	1918	...	...	69	1918	...
70	1918	...	...	70	1918	...
71	1918	...	...	71	1918	...
72	1918	...	...	72	1918	...
73	1918	...	...	73	1918	...
74	1918	...	...	74	1918	...
75	1918	...	...	75	1918	...
76	1918	...	...	76	1918	...
77	1918	...	...	77	1918	...
78	1918	...	...	78	1918	...
79	1918	...	...	79	1918	...
80	1918	...	...	80	1918	...
81	1918	...	...	81	1918	...
82	1918	...	...	82	1918	...
83	1918	...	...	83	1918	...
84	1918	...	...	84	1918	...
85	1918	...	...	85	1918	...
86	1918	...	...	86	1918	...
87	1918	...	...	87	1918	...
88	1918	...	...	88	1918	...
89	1918	...	...	89	1918	...
90	1918	...	...	90	1918	...
91	1918	...	...	91	1918	...
92	1918	...	...	92	1918	...
93	1918	...	...	93	1918	...
94	1918	...	...	94	1918	...
95	1918	...	...	95	1918	...
96	1918	...	...	96	1918	...
97	1918	...	...	97	1918	...
98	1918	...	...	98	1918	...
99	1918	...	...	99	1918	...
100	1918	...	...	100	1918	...

ردیف	تاریخ	موضوع	محل	ملاحظات
۹۰	۱۳۰۵	استفاده از کتبی در مورد...	...	...
۹۱	۱۳۰۵	...	...	...
۹۲	۱۳۰۵	...	...	...
۹۳	۱۳۰۵	...	...	...
۹۴	۱۳۰۵	...	...	...
۹۵	۱۳۰۵	...	...	...
۹۶	۱۳۰۵	...	...	...
۹۷	۱۳۰۵	...	...	...
۹۸	۱۳۰۵	...	...	...
۹۹	۱۳۰۵	...	...	...
۱۰۰	۱۳۰۵	...	...	...

تاریخ

استغفار بیهوشی در وقت نماز و در وقت کعبه نماز و در وقت...

تاریخ

سقطه

تاریخ

استغفار بیهوشی در وقت نماز و در وقت کعبه نماز و در وقت...

تاریخ

فاندر طرفه

کلیات حدیث	۵۱	۱
تفسیر قرآن	۵۲	۱
تفسیر حدیث	۵۳	۱
تفسیر احادیث	۵۴	۱
تفسیر روایات	۵۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۵۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۵۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۵۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۵۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۶۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۷۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۸۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۹۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۰	۱

فاندر طرفه

تفسیر کتب معتبره	۱۰۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۰۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۱۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۲۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۳۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۰	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۱	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۲	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۳	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۴	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۵	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۶	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۷	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۸	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۴۹	۱
تفسیر کتب معتبره	۱۵۰	۱

1910-1912

مصنف

موضوع

استاندارد کیمیا کورک در کماله و

تاریخ

ردیف

قائمه رانده

- ۱۸- طایفه قشق در کورک استاندارد کیمیا کورک در کماله و
- ۱۹- برآورد کورک در کماله و
- ۲۰- برآورد کورک در کماله و
- ۲۱- کورک در کماله و
- ۲۲- کورک در کماله و
- ۲۳- کورک در کماله و
- ۲۴- کورک در کماله و
- ۲۵- کورک در کماله و
- ۲۶- کورک در کماله و
- ۲۷- کورک در کماله و
- ۲۸- کورک در کماله و
- ۲۹- کورک در کماله و
- ۳۰- کورک در کماله و
- ۳۱- کورک در کماله و
- ۳۲- کورک در کماله و
- ۳۳- کورک در کماله و
- ۳۴- کورک در کماله و
- ۳۵- کورک در کماله و
- ۳۶- کورک در کماله و
- ۳۷- کورک در کماله و
- ۳۸- کورک در کماله و
- ۳۹- کورک در کماله و
- ۴۰- کورک در کماله و
- ۴۱- کورک در کماله و
- ۴۲- کورک در کماله و
- ۴۳- کورک در کماله و
- ۴۴- کورک در کماله و
- ۴۵- کورک در کماله و
- ۴۶- کورک در کماله و
- ۴۷- کورک در کماله و
- ۴۸- کورک در کماله و
- ۴۹- کورک در کماله و
- ۵۰- کورک در کماله و
- ۵۱- کورک در کماله و
- ۵۲- کورک در کماله و
- ۵۳- کورک در کماله و
- ۵۴- کورک در کماله و
- ۵۵- کورک در کماله و
- ۵۶- کورک در کماله و
- ۵۷- کورک در کماله و
- ۵۸- کورک در کماله و
- ۵۹- کورک در کماله و
- ۶۰- کورک در کماله و
- ۶۱- کورک در کماله و
- ۶۲- کورک در کماله و
- ۶۳- کورک در کماله و
- ۶۴- کورک در کماله و
- ۶۵- کورک در کماله و
- ۶۶- کورک در کماله و
- ۶۷- کورک در کماله و
- ۶۸- کورک در کماله و
- ۶۹- کورک در کماله و
- ۷۰- کورک در کماله و
- ۷۱- کورک در کماله و
- ۷۲- کورک در کماله و
- ۷۳- کورک در کماله و
- ۷۴- کورک در کماله و
- ۷۵- کورک در کماله و
- ۷۶- کورک در کماله و
- ۷۷- کورک در کماله و
- ۷۸- کورک در کماله و
- ۷۹- کورک در کماله و
- ۸۰- کورک در کماله و
- ۸۱- کورک در کماله و
- ۸۲- کورک در کماله و
- ۸۳- کورک در کماله و
- ۸۴- کورک در کماله و
- ۸۵- کورک در کماله و
- ۸۶- کورک در کماله و
- ۸۷- کورک در کماله و
- ۸۸- کورک در کماله و
- ۸۹- کورک در کماله و
- ۹۰- کورک در کماله و
- ۹۱- کورک در کماله و
- ۹۲- کورک در کماله و
- ۹۳- کورک در کماله و
- ۹۴- کورک در کماله و
- ۹۵- کورک در کماله و
- ۹۶- کورک در کماله و
- ۹۷- کورک در کماله و
- ۹۸- کورک در کماله و
- ۹۹- کورک در کماله و
- ۱۰۰- کورک در کماله و

تاریخ کماله

K.56
230

خارجہ نظارتی

اوراق مدبرتی
دوسرے قسمی

۴۴

قانونت 23 } قسمی
روسہ قسمی }
عربی قسمی }
۲

بدایت تیار کردہ ۴ سائٹ ۴ تا ۸ تا ۱۲ تا ۱۶ تا ۲۰ تا ۲۴ تا ۲۸ تا ۳۲ تا ۳۶ تا ۴۰ تا ۴۴ تا ۴۸ تا ۵۲ تا ۵۶ تا ۶۰ تا ۶۴ تا ۶۸ تا ۷۲ تا ۷۶ تا ۸۰ تا ۸۴ تا ۸۸ تا ۹۲ تا ۹۶ تا ۱۰۰
خلاصہ
ابتداء و بقاء طعامی خدمتوں وضع و تدبیر کے مبنی
نوسات و اترہ بی عرایا قطعہ رقم

سید

HR.SYS 2525/11
20rk (3shf60e) 3

Bu gömlek içindeki dosyalar, Değişleri Bakanlığa
Arşiv Dairesinde Doğan Mülhede nemesi Tatlıkate,
İktisadi Ahkâm dosyasına Konulmuştur.

Bakanlık Arşiv ve İls. D. G. Md. №49 - 6.4.1963 yayın.

عاجیه نظاری

Donya:

5 H.E. 1963

اوراق مدیریتی

رومیه فنی

۷۲ - مدر

قانون

مدیریت - تدارک

رومیه

فنی

تدارک - تدارک

خلاصه

سینه

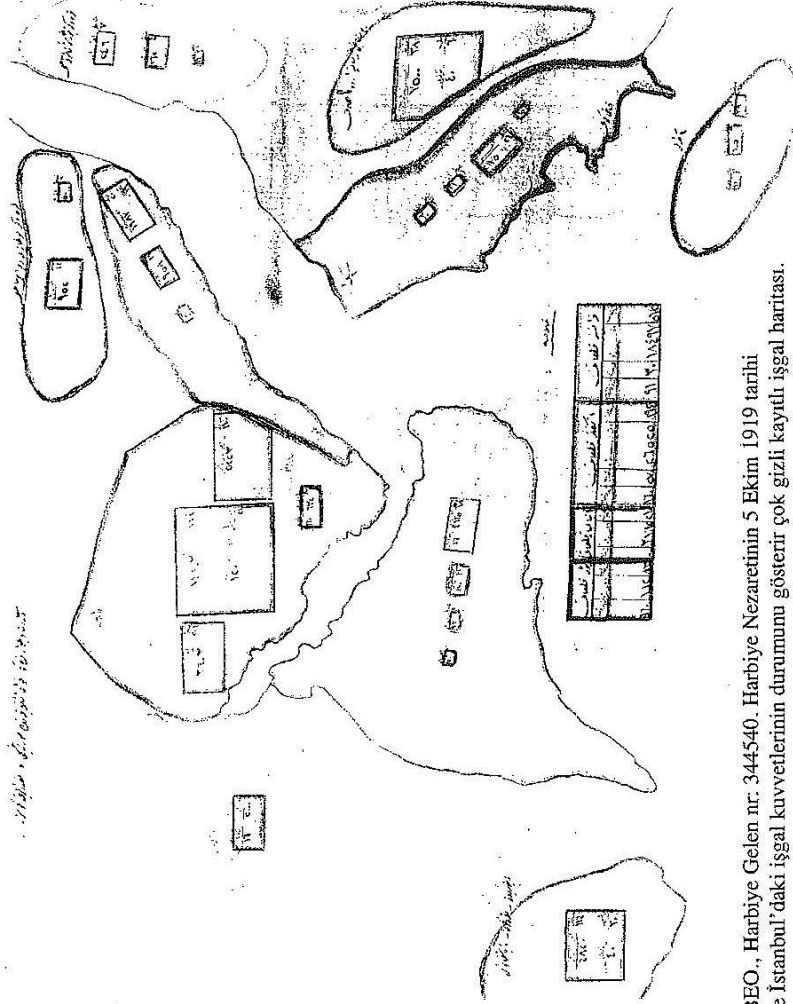
HR.SYS 2525/11

2 vrk (2 shf608)

4

Handwritten text in Ottoman Turkish script, including the word "Mektup" (letter) and other illegible characters.

Ek – 3 : Harbiye Nezareti'nin İstanbul'daki İşgal Kuvvetlerinin Durumunu Gösteren Harita³¹³

BOA., BEO., Harbiye Gelen nr: 344540. Harbiye Nezaretinin 5 Ekim 1919 tarihli itibariyle İstanbul'daki işgal kuvvetlerinin durumunu gösterir çok gizli kayıtlı işgal haritası.

³¹³ Bu harita Zekeriya TÜRKMEN'in “İstanbul'un İşgali ve İşgal Dönemindeki Uygulamalar (13 Kasım 1918 – 16 Mart 1920)” başlıklı makalesinden alınmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

1990 yılında Sivas'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Sivas'ta tamamladı. Lisans eğitimine 2012 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen – Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde başlayarak 2016 yılında buradan mezun oldu. 2016 Eylül ayında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yakınçağ Tarihi anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek Lisans eğitimini “*İstanbul’un İşgalinde Mülkî ve Askerî Binalar (1920-1923)*” başlıklı tez çalışmasını yaparak, 2019 Ekim ayında tamamladı. Yakın Dönem Osmanlı Tarihi ve İstanbul’un işgali üzerine çalışmaktadır.

15.11.2019

DENİZ İBRAHİM YİĞİT